

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

เสนีย์ แสงดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

กุมภาพันธ์ 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี
กับการสอนตามคู่มือครู

26 ส.อ. 2543

บทคัดย่อ
ของ
เสนีย์ แสงดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543

178/20

เสนีย์ แสงดี. (2542). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุมปรินญาณิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม, รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ.

การทดลองครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนท่าม่วงวิทยาคาร อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน สอนโดยใช้แบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี และกลุ่มควบคุม 40 คน สอนโดยใช้วิธีสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 20 คาบ เฉลี่ยคาบละ 50 นาที ใช้เนื้อหาเดียวกันทั้ง 2 กลุ่ม และดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ได้แก่แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการทดลองได้แก่ t-test แบบ Independent Samples และ t-test แบบ Dependent Samples

ผลการทดลองพอสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้การสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการเรียนที่ได้เรียนโดยใช้การสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้การสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการเรียนที่ได้เรียนโดยใช้การสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้การสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้การสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**A COMPARISON OF MATHAYOM SUKSA II STUDENTS' ACHIEVEMENT AND
INTEREST IN LEARNING THAI THROUGH THE INSTRUCTION BASED ON
STAD (STUDENT TEAMS-ACHIEVEMENT DIVISIONS)
AND THE TEACHER'S MANUAL**

**AN ABSTRACT
BY
SANEE SANGDEE**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
February 2000**

Sanee Sangdee. (1999). *A Comparison of Mathayom Suksa II Students' Achievement and Interest in Learning Thai Through the Instruction Based on STAD (Student Teams-Achievement Divisions) and the Teacher's Manual*, Master Thesis, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst. Prof. Sumanin Ruangreangthum, Assoc. Prof. Atchara Sukharom.

The purpose of this study was to compare mathayom suksa II Students' learning achievement and interest in learning Thai through the instruction based on STAD and the teacher's manual.

The samples in this study were eighty mathayom suksa II students at Thawungvittayakhan School, Thawung District, Lopburi Province during the first semester of 1999 academic year. The samples were divided into two groups, the experimental and the control groups with 40 students in each. The experimental group was taught through the instruction based on STAD. (student Teams-Achievement Divisions) ; whereas the control group was taught through the teacher's manual. Each group was taught with in the same contents for twenty 50 minutes periods. The research design for this study was the randomized control group pretest-posttest design.

The instruments in this study were the achievement test and questionnaires on interest in learning Thai. The data were statistically analyzed by t-test for independent samples and t-test for dependent samples.

The results of this study revealed that:

1. The achievement in learning Thai between the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.
2. The interest in learning Thai between the experimental group and the control group were significantly different at the .01 level.
3. The Learning achievement and the interest in learning Thai of the experimental group before and after the experiment was significantly different at the .01 level.
4. The Learning achievement and the interest in learning Thai of the control group before and after the experiment was significantly different at the .01 level.

ปริญญานิพนธ์

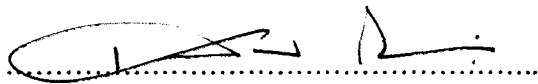
เรื่อง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี
กับการสอนตามคู่มือครู

ของ

นายเสนีย์ แสงดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

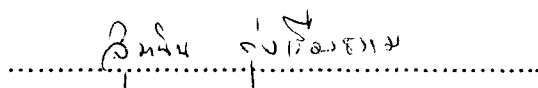


คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิสาธกรณ์)

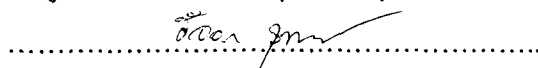
วันที่ ๕/๑ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์



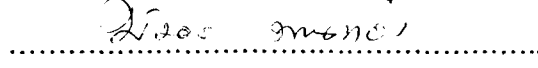
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์)



กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง)



กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาติกานนท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และ ความช่วยเหลือ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตา กรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จันทิมา พรหมโชติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรสุดา เพชรใส อาจารย์ทัศนากา ทองภักดี อาจารย์ดารา วิชัยพาณิชย์ ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการทํารววจัยและมีค่ายิ่ง อันทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อำเภوتاวัง จังหวัดลพบุรี ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย อาจารย์ดารา วิชัยพาณิชย์ อาจารย์บุญธรรม ทองประเสริฐ และคณาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยโรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อำเภوتاวัง จังหวัดลพบุรี ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวก ตลอดจนระยะเวลาใน การดำเนินการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 และ 2/7 โรงเรียนท่าวัง วิทยาคาร อำเภوتاวัง จังหวัดลพบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองในครั้งนี้ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ร้อยโท นิพนธ์ แสงดี อาจารย์สมร แสงดี บิดามารดา รวมทั้ง พี่ น้อง ญาติทุกคน และเพื่อน กลุ่มการสอนภาษาไทย อาจารย์ศิริลักษณ์ กล้านาค อาจารย์ จิราภรณ์ จันทา รวมทั้งเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ เอื้ออาทร สนับสนุน พร้อมทั้ง คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และคอยเป็นกำลังใจในการวิจัยเสมอมาจนทำให้งานวิจัย ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ อันยิ่งใหญ่ของบิดา มารดา ผู้ที่ให้ทั้งชีวิต ความรัก ความเมตตา ความอบอุ่น ความห่วงใย ทำให้ผู้วิจัยมีจิตใจที่มั่นคง มีความมานะ บากบั่น เข้มแข็ง อดทน พยายาม และ มีกำลังใจใน การเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้งครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

เสนีย์ แสงดี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ประชากร.....	5
	กลุ่มตัวอย่าง.....	5
	ระยะเวลาในการทดลอง.....	5
	เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง.....	5
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
	นิยามศัพท์.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ.....	10
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เอส ที เอ ดี	25
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทย.....	30
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู.....	37
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	48
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	49
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
	เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ.....	50
	การดำเนินการทดลอง.....	56
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	69
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน.....	69
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	70
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก.....	88
แผนการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี	89
แผนการสอนตามคู่มือครู.....	118
เอกสารประกอบการเรียน.....	145
ภาคผนวก ข.....	234
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย.....	235
แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย.....	250
ภาคผนวก ค.....	252
คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย...	253
คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสนใจในการเรียนของวิชา ภาษาไทย.....	255
คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของ กลุ่มทดลองและควบคุม.....	256
คะแนนแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	258
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	260
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	261

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลอง จำแนกตามคะแนนความสามารถ...	50
2 ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย.....	55
3 แบบแผนการวิจัย.....	56
4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู.....	63
5 ผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู.....	64
6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง.....	65
7 ผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง.....	66
8 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง.....	67
9 ผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง.....	68
10 แสดงค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ ชุดที่ 1.....	253
11 แสดงค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ ชุดที่ 2.....	254
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบทดสอบวัดความสนใจในการเรียน วิชาภาษาไทย.....	255
13 แสดงคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	256
14 แสดงคะแนนวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	258

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการจัดกลุ่มในลักษณะต่าง ๆ	22

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยนับว่ามีความสำคัญมากที่สุดสำหรับคนไทย เพราะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและบ่งบอกถึงชีวิตความเป็นไทยแสดงความเป็นเอกราชของชาติ ที่มีความเจริญรุ่งเรืองและคงความเป็นไทยตราบนานวันนี้ บรรพบุรุษของเรามีภูมิปัญญา มีความเข้มแข็งที่สามารถรักษามรดกทางภาษาอันล้ำค่าให้อยู่คู่สังคมไทยและคนไทยจนถึงปัจจุบัน

ชนชาติต่างๆ ในโลกส่วนใหญ่มีภาษาและวัฒนธรรมเป็นของตัวเอง ภาษาเกิดขึ้นได้เพราะมีการสื่อสารกัน ภาษาเป็นสิ่งที่สื่อให้เข้าใจความหมายซึ่งกันและกัน ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกราชจึงมีภาษาไทยใช้สื่อสารของตนเอง ภาษาไทยจึงมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยที่ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงคนในสังคมให้มีความเข้าใจ และสื่อสารให้เข้าใจกัน แต่ปัจจุบันกำลังจะต้องสูญเสียรูปแบบภาษาที่ถูกต้องไปเพราะพัฒนาวัตถุ และได้รับอิทธิพลจากต่างชาติ รับเอาวัฒนธรรมทางภาษาที่ใช้อย่างไม่สละสลวย ไม่ถูกต้อง งดงาม แต่มาใช้คำแสลง คำหยาบ ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ผิดแบบแผน ทำให้ความงามของภาษา ลดน้อยไป บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523 : 3) กล่าวว่า การสอนภาษาของชาติ มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของการศึกษา ความสำคัญข้อนี้ในประเทศที่มีภาษาประจำชาติใช้เป็นเวลานานเข้าใจ และปฏิบัติกันตลอดมา

ดังนั้นภาษาจึงมีความสำคัญ ยิ่งที่ชนในชาติต้องตระหนักในคุณค่า ต้องศึกษาหาความรู้ ให้มีความเชี่ยวชาญแม่นยำ และเข้าใจให้ท่องแท้ มีความภูมิใจในภาษาประจำชาติ มีการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาที่กำหนดไว้ เพราะเป็นเรื่องของการฝึกทักษะ ผู้ที่จะใช้ภาษาไทยได้ดีจะต้องฝึกฝนอยู่เสมอ วรเชษฐ์ โชคชัย (2536 : 1) กล่าวว่า การที่จะใช้ภาษาได้ดีขึ้นมิใช่เรื่องที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การใช้ภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะ และประสบการณ์ ในการจัดประสบการณ์ทางด้านภาษา ต้องอาศัยทักษะทางภาษาเป็นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เพราะทักษะ 4 ด้านนี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสื่อสารให้บุคคลในสังคมเข้าใจซึ่งกันและกัน

กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทุกระดับ สำหรับหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 (2534 : 11) ได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมชาติของภาษา สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับวัย ฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน เห็นความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคน

ในชาติ และเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างเอกภาพของชาติ เห็นคุณค่าของวรรณคดีและงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยมในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ เพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม กิ่งกาญจน์ สิริสุนทร (2521 : 1) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องว่า ภาษาไทยเป็นพื้นฐานการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ได้ทุกแขนงสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

การจัดการเรียนโดยทั่วไปครูผู้สอนมักจะให้นักเรียนเรียนพร้อมกัน โดยไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ของนักเรียน ทั้งที่ทฤษฎีการเรียนรู้ได้เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่เรียนปานกลาง และนักเรียนที่เรียนเก่ง จะต้องเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน โดยไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือแหล่งวิชาความรู้ไว้เพิ่มเติม เป็นพิเศษแก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม (เสียง ชูสกุล. 2525 : 1) จึงทำให้ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจ ใคร่รู้ที่มีอยู่ในตัวนักเรียนอยู่ในกรอบจำกัด (ประสาทอิศรปรีดา. 2521 : 1) ในการจัดการเรียนการสอนควรมีรูปแบบที่เร้าใจผู้เรียน ให้ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียนแต่ละคน จึงทำให้นักเรียนรู้ตามสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล และเป็นไปตามความสามารถของตนเอง (ประเทศ วิเศษสา. 2532 : 1) การที่นักเรียนเรียนด้วยตนเองเพียงลำพัง อาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และอาจเกิดปัญหาในการเรียน เนื่องจากขาดที่ปรึกษา ครูอาจจัดให้นักเรียนได้เรียนเป็นกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มอาจละความสามารถ เพื่อให้นักเรียนที่เรียนเก่ง ทำหน้าที่ช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อน เมื่อนักเรียนในกลุ่มมีปัญหาในการศึกษาบทเรียน ต่างก็สามารถให้คำปรึกษากันได้ นักเรียนที่เรียนอ่อนจะกล้าซักถามเพื่อน มากกว่ากล้าซักถามครู นักเรียนที่เรียนด้วยกันสามารถอธิบาย และเข้าใจ คำอธิบายจากนักเรียนด้วยกันได้ดี เนื่องจากนักเรียนอยู่ในวัยเดียวกัน ดังนั้นการจัดการเรียนในลักษณะกลุ่มที่ละความสามารถจึงเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ต้องสอนโดยอาศัยอิทธิพลของกลุ่ม โดยเฉพาะการเรียนเป็นกลุ่มย่อยในลักษณะการเรียนด้วยตนเอง เพื่อช่วยในการแก้ปัญหาการไม่กล้าแสดงออกของนักเรียนด้วย (วิไล พิพัฒน์. 2535 : คำนำ)

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่ผ่านมา ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จะเห็นได้จากการประเมินผลคุณภาพ การศึกษาของกรมวิชาการ (2540 : 40-50) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านความรู้ ความคิด ของนักเรียนในระดับประเทศ ปีการศึกษา 2538 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ได้คะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 57.75 และ 48.27 ตามลำดับ

กรมสามัญศึกษา จึงได้มีนโยบายในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน โดยให้ครูใช้การสอนที่เน้นกระบวนการให้นักเรียนช่วยกันคิด มุ่งการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้รู้จักทำงานร่วมกัน (พะยอม แก้วกำเนิด. 2531 : 31) ซึ่งกระบวนการที่ควรนำมาใช้ คือทักษะกระบวนการ 9 ประการได้แก่ การให้นักเรียนรู้จักตระหนักในปัญหาและความจำเป็น ให้รู้จัก

วิเคราะห์วิจารณ์สร้างทางเลือกหลากหลาย ประเมินและเลือกทางเลือก กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติได้ ปฏิบัติด้วยความชื่นชม มีการประเมินระหว่างปฏิบัติ รู้จักปรับปรุงให้ดีขึ้น อยู่เสมอ รวมทั้งมีการประเมินผลรวม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการเรียน (กรมวิชาการ. 2534 : 16) ในส่วนของการเน้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มก็เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกัน รู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะในชีวิตประจำวันคนเราต้องอาศัยและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งลาวัญญ์ วิทยาวุฒิกุล (2533 : 33) กล่าวไว้ว่า โดยหลักธรรมชาติ มนุษย์จำเป็นจะต้องอยู่ร่วมกันและพัฒนาร่วมกัน การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นจะต้องสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและสันติสุข การเรียนรวมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ นอกจากจะส่งเสริมทักษะทางสังคม ให้มีมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียน มีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงาน ยังก่อให้เกิดทักษะด้านความรู้เนื่องมาจากการได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน และกันอีกทางหนึ่งด้วย (อรุณ รักธรรม. 2522 : 47) สำหรับการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นนั้น ควรเป็นเรื่องการทำงานกลุ่มให้มาก เนื่องจากผู้เรียนในระดับนี้อยู่ในช่วงระยะของการเป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการเพื่อนมาก เพื่อนจึงมีความสำคัญพอๆ กับครอบครัว หรืออาจจะมากกว่า (สิริวรรณ ศรีพหล. 2524 : 20)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้มีความรับผิดชอบรู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาด้วยกัน เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม หรือทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วย เด็กเก่ง เด็กปานกลางและเด็กอ่อนอยู่ร่วมกัน แล้วให้นักเรียนร่วมแก้ปัญหาและทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูผู้สอนกำหนด โดยที่สมาชิกในกลุ่มจะต้องให้ความสนใจในงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อประโยชน์ของตนเอง และของกลุ่มสมาชิกจะมีการพูดคุย และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการทำกิจกรรมต่างๆ เพราะความสำเร็จของกลุ่มต้องขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ดังนั้นเพื่อให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ สมาชิกของกลุ่มต้องพยายามชวนช่วยพัฒนาตนเองและช่วยพัฒนาเพื่อนด้วย ซึ่งจะเป็นผลให้นักเรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้น นักเรียนที่เก่งจะพยายามช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อน เพราะจะทำให้คะแนนกลุ่มดีขึ้น และมีรางวัลเป็นการเสริมแรง หากค่าเฉลี่ยกลุ่มใดได้ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นการที่นักเรียนค้นคว้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อให้ได้คำตอบที่ดีที่สุดมากกว่าที่ดูค่าเฉลี่ยหรือรอค่าเฉลี่ยจากครูจะช่วยพัฒนาด้านความคิด ฝึกให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง และพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมในปัจจุบันต้องการ (พรรณรัศมี เกษธรรมสาร. 2533 : 37) สำหรับเด็กเก่งก็จะทำหน้าที่ช่วยสอนเด็กอ่อน ซึ่งทำให้เด็กเก่งได้รับความรู้เพิ่มขึ้น การอธิบายให้เพื่อนจะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดีกว่าเดิมจดจำได้นาน ทำให้ความคงทนในการเรียนรู้ขึ้นอีกด้วย ตลอดจน

ยังช่วยส่งเสริมทักษะทางสังคม มีความรับผิดชอบและทำให้เด็กทุกคน เกิดความรู้สึกว่าตนเอง มีกลุ่มมีพวกมีเพื่อนที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2536 : 3-4)

การเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนดังกล่าวคือ การสอนโดยการเรียนแบบ Student Teams-Achievement Divisions เรียกย่อ ๆ ว่า STAD สำหรับงานวิจัยนี้ใช้ชื่อเรียกเป็นภาษาไทยว่าการสอนโดยการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี วิธีนี้ กำหนดให้ผู้เรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนต่างกัน มาเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยๆ สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำความเข้าใจในบทเรียนนั้นเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม (Slavin. 1978 : 41) การสอนโดยการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี นี้จะลดการทำงานเพื่อตนเอง และการยึดความเป็นตัวของตัวเองลง ขณะเดียวกันการร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนร่วม จะมีมากขึ้น (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2531 : 8)

สำหรับความสนใจในการเรียนซึ่งเป็นคุณลักษณะพิเศษที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่นักเรียนควรจะได้รับปลูกฝัง เพราะความสนใจนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบ หรือคุณลักษณะพิเศษที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้ เพราะหากเด็กที่มีความสนใจจะทำให้เกิดความตั้งใจเรียน ทำให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียน สามารถติดตามเนื้อหาที่เรียนได้ตลอด และจะส่งถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานั้นด้วย

สำหรับการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี นี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนได้วิธีหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี มาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครูว่า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อจะนำผลที่ได้จากการทดลองครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบผลการสอนวิชาภาษาไทยที่สอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ในด้านที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เลือกนำไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าม่วงวิทยาคาร อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียน 320 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าม่วงวิทยาคาร อ. ท่าม่วง จ. ลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ใช้วิธีจับฉลากจาก 8 ห้องเรียน นำมา 2 ห้องเรียน นำ 2 ห้องเรียนมาจับฉลากเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม ทำการทดสอบกลุ่มทดลองเพื่อจัดกลุ่มโดยนำคะแนนที่ทำการทดสอบมาเรียงตามความสามารถสูง ความสามารถปานกลาง และความสามารถต่ำเพื่อจัดกลุ่ม กลุ่มควบคุมทำการทดสอบเพื่อวัดพื้นฐานความรู้เดิมไม่นำมาจัดกลุ่ม

2.1 กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน สอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี

2.2 กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน สอนตามคู่มือครู

3. ระยะเวลาในการทดลอง

ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้ระยะเวลาในการทดลองกลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 50 นาที

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทยรายวิชา ท 203 ทักษะสัมพันธ์เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน ราชาริราช พระอภัยมณี และสำนวนสุภาษิต คำพังเพย และนิทานเทียบสุภาษิต

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระได้แก่การสอน 2 แบบคือ

5.1.1 การสอนโดยวิธีการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี

5.1.2 การสอนโดยวิธีการเรียนตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตามได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

5.2.2 ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ก่อนแบ่งกลุ่มสร้างแบบทดสอบแล้วนำคะแนนที่ได้มาเรียงใหม่โดยคำนึงถึงคะแนนสูง ปานกลาง ต่ำ ตามลำดับ ภายในกลุ่มผู้เรียนจะมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคนต้องรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน และรับผิดชอบงานของกลุ่มโดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันเท่าๆ กัน

2. การเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี (STAD) ย่อมาจาก Student Teams-Achievement Divisions เป็นวิธีการเรียนแบบร่วมมือวิธีหนึ่งซึ่งมีวิธีการเรียนที่จัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยสมาชิกที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ คละกัน สมาชิกในกลุ่มจะเรียนรู้ทำความเข้าใจบทเรียนร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม (Slavin. 1978 : 39-41) หากกลุ่มใดทำคะแนนได้สูงขึ้น ครูจะให้การเสริมแรง โดยการกล่าวคำชมเชย เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันในการเรียนรู้

3. การสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีของสลาวิน (Slavin. 1990 : 54 : 62) โดยครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งจัดกลุ่มได้จากการใช้คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 203 โดยครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำคละกัน ก่อนทำการสอนครูอธิบายวิธีสอนโดยการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี ให้นักเรียนเข้าใจแล้วดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างความสนใจ และความพร้อมของนักเรียนในการเรียน โดยใช้การสนทนาซักถามหรือทบทวนความรู้เดิม หรือการเล่นเกม

3.2 ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3.3 ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย รายวิชา ท. 203 จัดนักเรียนตามระดับความสามารถสูง ปานกลาง

และต่ำละกัน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 ทุกครั้งที่ขึ้นบทเรียนใหม่ ให้สมาชิกในกลุ่มสลับเปลี่ยนกัน ทำหน้าที่ตามตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

ผู้นำกลุ่ม ทำหน้าที่วางแผนดำเนินงาน ควบคุมการทำงานให้เป็นระเบียบ รับเอกสารจากครู และรวบรวมงานนำเสนอ

ผู้ชี้แนะ ทำหน้าที่ขยายความรู้ เพิ่มเติมความคิด

ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบ ความเข้าใจในบทเรียนของสมาชิกทุกคน ในกลุ่ม

ผู้กระตุ้นเตือน ทำหน้าที่ให้กำลังใจ และกระตุ้นเตือนเพื่อนในการทำงานให้ทันเวลา

3.2.2 นำเสนอบทเรียน โดยครูสอนความรู้แก่นักเรียนทั้งชั้นประกอบกับสื่อ การสอน ได้แก่ แผ่นใส รูปภาพ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้รวดเร็วขึ้น

3.2.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม โดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน

3.4 ขั้นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

3.5 ขั้นวัดและประเมินผล

3.5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการประเมินผลการทำงานของกลุ่มโดยใช้แบบ สังเกต

3.5.2 นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อยเมื่อจบบทเรียนในเนื้อหาย่อย ๆ (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที) คะแนนจากการทดสอบจะพิจารณาเป็น 2 ระดับดังนี้

- คะแนนรายบุคคลได้จากคะแนนดิบที่นักเรียนแต่ละคนทำได้ในการ ทดสอบแต่ละครั้ง

- คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ได้จาก การนำคะแนนรายบุคคลของสมาชิกใน กลุ่มมารวมกัน แล้วเฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิก

3.5.3 ครูกล่าวคำชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่ครูกำหนด

4. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนิน ไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือครู ซึ่งเป็นเอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และชัดเจน ตลอดจนให้ทราบถึงวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ ด้วย โดยใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ชักถาม แบ่งกลุ่มระดมความคิด โดยแบ่งตามความสนใจของผู้เรียนและไม่ได้แบ่งทุกครั้งที่ทำกิจกรรม นำเสนอผลงาน วิเคราะห์วิจารณ์หรือให้นักเรียนทำ แบบฝึกหัด และทำกิจกรรมตามความเหมาะสมกับการเรียนการสอนซึ่งมีการใช้สื่อการสอนที่ หลากหลายเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนตามคู่มือครูยึดกระบวนการ เรียนการสอน ตามจุดประสงค์และดำเนินถึงสมรรถภาพของผู้เรียน จากลำดับเหตุการณ์

การแสดงเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์ และสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ 9 ชั้นของกาเย่ ดังนี้

4.1 **ชั้นสร้างความสนใจ** เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน โดยผู้สอนใช้การพูด ค่ายักถาม หรือใช้วัสดุ อุปกรณ์ เชื่อมประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่

4.2 **ชั้นแจ้งจุดประสงค์** คือบอกให้ผู้เรียนทราบว่าเรื่องที่จะเรียนต่อไปนี้เป็นเมื่อจบแล้วผู้เรียนต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปทางทิศใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่

4.3 **ชั้นทบทวนความรู้เดิม** เป็นขั้นที่ผู้สอนตรวจสอบความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี

4.4 **ชั้นเสนอบทเรียนใหม่** ตามคู่มือครูโดยอธิบายเนื้อหาและใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น รูปภาพ บัตรคำ แถบบันทึกเสียง แผ่นใส วีดีโอ หรือสไลด์ เป็นต้น เพื่อให้การเรียนรู้ใหม่น่าสนใจ และนำติดตามเป็นขั้นที่ผู้สอนจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียนและเป็นประสบการณ์ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

4.5 **ชั้นให้แนวการเรียนรู้** เพื่อเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไปเป็นการแนะนำให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยการใช้คำถามเพื่อเป็นแนวทางในการคิด ซึ่งผู้สอนจะหาแนวทางโดยวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสมรรถภาพของผู้เรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง

4.6 **ชั้นให้ปฏิบัติ** ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้แสดงความคิดเห็นแสดง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้

4.7 **ชั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ** เป็นการแจ้งผล การปฏิบัติให้ผู้เรียนทราบ การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมใดๆ ไปแล้ว และสามารถทราบผลทันทีย่อมเป็นผลดีต่อตัวผู้เรียนเอง ถ้าหากพบข้อบกพร่อง ก็จะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้ผู้สอนให้กำลังใจ โดยการให้คำติชม หรือ วิจารณ์ ด้วยตนเอง หรือให้กลุ่มเป็นผู้ประเมินก็ได้

4.8 **ชั้นประเมินผลการเรียน** เป็นการวัดผลและประเมินพฤติกรรมหรือผล งานที่ผู้เรียนทำ ว่าบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการในแต่ละคาบหรือไม่ เพียงใด ด้วยการทำแบบฝึกหัดหรือจากการทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียน หรือสังเกตพฤติกรรมอื่นๆ ของผู้เรียน

4.9 **ชั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้** เป็นการสรุปเน้น และย้ำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนที่คงทนขึ้นด้วย การทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม หรือแบบฝึกหัดเสริมความรู้ หรือการปฏิบัติกิจกรรมเสริมอื่นๆ เช่น ให้ทำ การบ้านทำรายงานหรือศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับ

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายหลังจากเรียนวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 203 ซึ่งวัดได้จากคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรโดยสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านปัญญา (Cognitive Domain) อันประกอบด้วย ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า

6. ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนซึ่งแสดงออกถึงความประสงค์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนวิชาภาษาไทยในลักษณะของความเอาใจใส่ จดจ่อ ความอยากรู้อยากเห็น มีความมุ่งมั่นที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จ และเข้าร่วมกิจกรรมนั้นด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้นตลอดจนทำกิจกรรมด้วยความเพลิดเพลิน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดความสนใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนของ พรทิพา พานิชชีวะกุล ที่สร้างขึ้นตามหลักการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและทดลองหาคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เอส ที เอ ดี
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

สุรศักดิ์ หลายมาลา (2531 : 4) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่า หมายถึง วิธีการสอนอีกแบบหนึ่งซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยปกติจะมี 4 คน เป็นเด็กเรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน ผลการเรียนรู้ของเด็กจะพิจารณาเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม ตอนที่สองจะพิจารณาคะแนนสอบเป็นรายบุคคล การสอบทั้ง 2 ครั้ง เด็กต่างคนต่างสอบ แต่เวลาเรียนต้องร่วมมือกันดังนั้นเด็กเก่งจะพยายามช่วยเหลือเด็กอ่อนเพราะจะทำให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มดีขึ้น และทางโรงเรียนมีรางวัลเป็นแรงเสริมให้ด้วย หากค่าเฉลี่ยกลุ่มใดได้เกินเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้

พรณรต์มี เ่งธรรมสาร (2535 : 35) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่า เป็นการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน (Cooperative Learning) เป็นการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบการทำงานของตัวเองเท่าๆ กับรับผิดชอบ การทำงานของสมาชิกในกลุ่มด้วยกัน

ชาญชัย อาจิณสมาจาร (2533 : 19) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือคือการใช้การสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อว่านักเรียนจะได้ทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่มสูงสุด และหมายความว่าแค่การเอาเด็กๆ เข้ามาร่วมเป็นกลุ่มย่อยๆ และบอกให้ทำงาน แต่จะต้องทำให้นักเรียนเชื่อว่าเขาอาจจะจมหรือว่ายน้ำไปพร้อมๆ กันโดยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ชูศรี สนิทประชากร(2533 : 34) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้โดยการร่วมมือว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับการเรียนรู้ที่เป็นการแข่งขัน

ปาสาร์ กงตาล (2535 : 19) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่มีลักษณะการจัดให้ผู้เรียนจัดกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อยสำหรับทำงานร่วมกัน แก้ปัญหา และทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูกำหนด โดยที่สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่า แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มด้วย ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นสมาชิกในกลุ่มนั้นจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน และสมาชิกจะมีการพูดคุยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมต่างๆ

สูนีย์ บาวเออร์ (2535 : 19; อ้างอิงจาก Slavin. 1987 : 8) ได้ให้คำจำกัดความว่าการเรียนแบบร่วมมือคือการสอนแบบหนึ่งซึ่งนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ผลการจัดกลุ่มต้องคำนึงถึงความสามารถของนักเรียน โดยหน้าที่ที่สำคัญของนักเรียนทุกคน คือจะต้องช่วยกันทำงาน มีความรับผิดชอบและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

นาทีฟ, วินนิซกี และดริคกี (Native, Winitzky and Drieky. 1991 : 216) ได้ให้ความหมายของ Cooperative Learning ว่าหมายถึงวิธีการสอนซึ่งจัดให้นักเรียน เรียนด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยปกติจะประกอบด้วยสมาชิก 4-6 คน มีความสามารถแตกต่างกัน สมาชิกมีบทบาทแตกต่างกัน เช่น เป็นผู้ประสานงาน ผู้จัดบันทึก ผู้รวบรวมบทบาทนี้จะหมุนเวียนกันไป

แฟรงค์ และจอห์นสัน (Olivas. 1991 : 22; citing Frank and Johnson. n.d.) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่าเป็นนักเรียนกลุ่มเล็กๆ 2-6 คน ทำงานร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้การเรียนรู้สำเร็จสมาชิกในทีมจะมีงานที่ต้องทำโดยช่วยเหลือกัน ในการแก้ปัญหาและมีความก้าวหน้าไปด้วยกันความสัมพันธ์จะเป็นคะแนนช่วยเหลือของสมาชิกภายในทีม ตลอดจนการเรียนรู้ทักษะจากสมาชิกคนอื่นๆ

สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือนั้นหมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ 4-6 คน ภายในกลุ่มผู้เรียนจะมีความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคนต้องรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนและรับผิดชอบต่องานของกลุ่ม โดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์จากการทำงานร่วมกันโดยเท่าเทียมกัน

ลักษณะสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือคือการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในกลุ่มลักษณะสำคัญมีดังนี้ (เปรมจิตต์ ขจรภัยลาร์เซน. 2536 : 1-2)

1. ต้องมีการเรียนรู้โดยพึ่งพาอาศัยกันในทางบวก (Positive Interdependence) ซึ่งถือว่าความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคนขึ้นอยู่กับความสำเร็จของนักเรียนคนอื่นๆ ในกลุ่มด้วย นักเรียนแต่ละคนต้องช่วยกันเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. การเรียนรู้ต้องมีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนช่วยเหลือกันอย่างใกล้ชิด (Face to Face Promotive Interaction)

3. ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำที่ศึกษา ทำหน้าที่แลกเปลี่ยนความรู้ช่วยเหลือให้คนอื่น ๆ ในกลุ่มมีความรู้เรื่องนั้นเท่าๆ กันอย่างแท้จริง (Individual Accountability)

4. นักเรียนทุกคนต้องสามารถที่จะทำงานร่วมกันเข้ากันได้ทุกคนและสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยได้ (Interpersonal and Small Group Skills) โดยครูต้องฝึกให้นักเรียนบรรลุเป้าหมาย โดยนักเรียนต้องทำดังนี้

4.1 ต้องทำความรู้จักกันและไว้วางใจกัน

4.2 พูดสื่อความหมายกันได้อย่างชัดเจน

4.3 ยอมรับและให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน

4.4 ช่วยกันแก้ปัญหาของความขัดแย้ง

5. นักเรียนในกลุ่มอภิปรายวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มและสามารถหาวิธีปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Group Processing)

การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแรกได้รับการพัฒนาที่ John Hopkins University (Slavin. 1987 : 23-24) เรียกว่า Student Team-Achievement Division (STAD) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เป็นวงจรตามลำดับขั้นดังนี้.-

1. ครูสอนบทเรียน

2. นักเรียนทั้ง 4 คน ทำงานร่วมกันตามที่ครูกำหนดให้ เปรียบเทียบคำตอบกัน ซักถามกัน ตรวจงานกันทั้งนี้แล้วแต่วิชาที่เรียน

3. นักเรียนได้รับคำแนะนำ ให้อธิบายวิธีทำแบบฝึกหัด ให้เพื่อนฟังด้วย ไม่ใช่บอกคำตอบเท่านั้น

4. เมื่อจบบทเรียน ครูจะให้ทำแบบทดสอบสั้นๆ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนต้องทำด้วยตนเองจะช่วยกันไม่ได้

5. ครูตรวจผลการสอบของเด็กแล้วคำนวณคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มให้นักเรียนทราบ และถือว่าเป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มด้วย

6. นักเรียนคนใดทำคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อน จะได้รับคำชมเชยเป็นรายบุคคล และกลุ่มใดทำคะแนนดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับการชมเชยทั้งกลุ่มด้วย

นอกจากนั้นสลาบิน ยังได้พัฒนาวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เรียกว่า Teams-Games-Tournaments (TGT) เป็นการเรียนเป็นทีม มีการใช้เกมและการใช้การแข่งขันโดยจะต้องมีเป้าหมายของทีมและช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของทีมมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม 4 คน โดยสมาชิกในทีม มีความสามารถต่างกัน และเทคนิคนี้มีการเสริมแรง เช่น การให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันทำงานต่อมาได้มีการพัฒนาการเรียนแบบร่วมมือไปเป็นแบบอื่นๆ อีก 2 แบบ คือ

1. Team Assisted Individualization (TAI) วิธีนี้มีการแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน ที่มีระดับความสามารถต่างกันเหมือนกับใช้วิธี STAD แต่วิธี TAI ได้รับการออกแบบไว้

สำหรับการสอนคณิตศาสตร์ในระดับประถมปีที่ 3-6 โดยเฉพาะชั้นแรกจะมีการทดสอบความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์ของเด็กก่อน จัดเด็กเข้ากลุ่มละ 4 คน เด็กแต่ละคน จะเริ่มบทเรียนไม่เหมือนกัน เพราะมีระดับความสามารถต่างกัน แต่ทำงานร่วมกันเป็นทีม เด็กทุกคนจะได้รับการสอนเป็นรายบุคคล (Individualized Instruction) เฉพาะที่อยู่ในระดับความสามารถเท่ากัน เสร็จแล้วทุกคนกลับมานั่งรวมกลุ่มทำงาน เด็กที่เรียนล้าหน้าไปแล้ว จะช่วยเด็กอ่อนในการทำงานและช่วยตรวจแบบฝึกหัดได้ด้วย เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย ครูจะทดสอบเด็กโดยใช้ข้อสอบแตกต่างกัน แต่ละสัปดาห์ครูจะนับจำนวนบทเรียนที่เด็กแต่ละกลุ่มทำสำเร็จ หากกลุ่มใดทำได้มากกว่าเกณฑ์ไว้กลุ่มนั้นจะได้รางวัล และยังเพิ่มคะแนนให้กับแบบฝึกหัดที่ถูกทุกข้อและแบบฝึกหัดที่ทำสำเร็จทุกข้อด้วยเป็นพิเศษ

2. Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) วิธีนี้ออกแบบไว้สอนวิชาอ่านและเขียน ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ครูแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อน แล้วจับคู่กัน ครูจะแยกสอนทีละกลุ่ม ขณะที่ครูสอนกลุ่มหนึ่ง กลุ่มที่เหลือจะจับคู่ทำงานกันในกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ อ่านให้เพื่อนฟังทำนายว่า เรื่องที่อ่านจะจบลงอย่างไรเล่าเรื่องย่อให้เพื่อนฟัง ตอบคำถามท้ายบท ฝึกจดจำและสะกดคำ และค้นคว้าหาความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ที่ ปรากฏในท้องเรื่อง

เมื่อเด็กเก่งและเด็กอ่อนจับคู่กันและทำงานร่วมกันเป็นทีม กิจกรรมที่ต้องกระทำมักจะเป็นสรุปจุดสำคัญของท้องเรื่อง ฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจ จัดทำโครงร่างของเรียงความเขียนเรียงความและทบทวนเรียงความหรือเรื่องที่เขียนเพื่อปิดที่ป้ายประกาศหน้าห้องเด็กจะเรียนตามแผนการสอนที่ครูกำหนดให้ ฝึกปฏิบัติการทดสอบก่อนสอนจริง แล้วจึงทำการสอนจริงเด็กจะไม่ทำการทดสอบจนกว่าทั้งสองคนประเมินกันแล้วว่าพร้อมที่จะสอนเด็กคู่ใดที่ทำคะแนนเฉลี่ยทั้งการอ่านและการเขียนได้สูงกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้จะได้รับการประกาศชมเชย (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2533 : 5 - 6)

การเรียนแบบร่วมมือนอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นยังมีวิธีการเรียนแบบอื่น ๆ อีกดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. การเรียนแบบสะสมความรู้ (Jigsaw) ได้รับการพัฒนาโดยรอนสันและคณะ การเรียนประกอบด้วยสมาชิก 6 คน สมาชิกมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ใช้สอนนักเรียนเกรด 3-6 สมาชิกของแต่ละทีมไปศึกษาร่วมกับสมาชิกที่อื่นไม่ซ้ำกัน แล้วกลับมาสอนเพื่อนในทีมในสิ่งที่ตนได้เรียนรู้มา วิธีนี้ใช้กับการเรียนความรู้ใหม่ และการทบทวนความรู้เก่า เป็นวิธีการเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในฐานะเท่าเทียมกัน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา 2533 : 34)

2. การเรียนแบบสะสมความรู้ 2 (Jigsaw 2) ได้รับการพัฒนาโดยสลาวิน (Slavin 1983 : 104) นักเรียนในทีมมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกับ STAD และ TGT นักเรียนในแต่ละทีมจะได้รับมอบหมายงานหรือให้อ่านหนังสือและช่วยกันสรุปประเด็นที่สำคัญในสิ่งที่ได้ศึกษา แล้วส่ง

สมาชิกของทีมคนหนึ่งไปร่วมศึกษาอภิปรายกับสมาชิกทีมอื่นและกลับมาหาสมาชิกในทีม ซึ่งในที่สุดสมาชิกทุกคนก็จะได้ศึกษาเรื่องต่างๆ ได้ครอบคลุมและนักเรียนแต่ละคนจะได้รับการทดสอบ

3. การเรียนแบบปรึกษาภายในกลุ่ม (Group Investigation) ได้รับการพัฒนาโดย สลาโม และชาร์น (Slavin. 1990 : 94 – 101; citing Slomo and Sharan. 1976) แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 2 - 6 คน แต่ละทีมเลือกหัวข้อที่จะศึกษา และแต่ละคนแบ่งงานกันไปศึกษา แล้วให้แต่ละทีมเสนอรายงานต่อเพื่อนร่วมชั้น

4. การเรียนแบบร่วมมือร่วมกลุ่ม (Co - op co - op) นักเรียนแต่ละกลุ่มทำผลงานซึ่งผลงานนั้นแต่ละคนมีส่วนในการทำอย่างชัดเจน แล้วทั้งกลุ่มเสนอต่อหน้าชั้น บรรยายในส่วนที่ตนได้กระทำ วิธีนี้เหมาะกับบทเรียนที่มีความซับซ้อน ต้องใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง วิธีนี้ใช้การวิเคราะห์ ประเมินผล ประยุกต์และสังเคราะห์ ประโยชน์สร้างความตกลงในการทำงาน ลดความขัดแย้งและพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงาน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2533 : 34)

สำหรับขั้นตอนการสอนแบบร่วมมือโดยทั่ว ๆ ไปนั้นมีขั้นตอนดังนี้.-

(เปรมจิตต์ ขจรภัยลาร์เซน. 2536 : 8)

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ครูสอนทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน
 - 1.2 จัดกลุ่มนักเรียน
 - 1.3 บอกวัตถุประสงค์ของบทเรียน
 - 1.4 บอกวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน
2. ขั้นสอน
 - 2.1 ครูอธิบายเนื้อหาหรือบทเรียน
 - 2.2 ให้งาน
3. ขั้นทำงานกลุ่ม
 - นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย แต่ละคนมีบทบาทของตน
4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ
 - 4.1 ครูตรวจงาน
 - 4.2 ครูทดสอบ
5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม
 - 5.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน
 - 5.2 ครูและนักเรียนประเมินผลการทำงานกลุ่ม

จะเห็นได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือ (Co - Operative Learning) นั้นเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน เรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มจะมีความสามารถ

ที่แตกต่างกัน ผู้เรียนเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบการทำงานของตัวเองเท่ากับรับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มด้วย จอห์นสัน และ จอห์นสัน (พวรรณรัตน์ เจริญธรรมสาร 2533 : 35 - 36 ; อ้างอิงจาก Johnson and Johnson. 1987 : 65 - 67) ได้กำหนดลักษณะสำคัญเบื้องต้นของการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน “อยู่ด้วยกัน หรือตายด้วยกัน” ช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันแบ่งข้อมูลอุปกรณ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม

2. สมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อกัน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. สมาชิกกลุ่มแต่ละคน มีความรับผิดชอบในตัวเอง ต่องานที่ได้รับมอบหมาย จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการที่แต่ละคนทำงานอย่างเต็มความสามารถ

4. สมาชิกกลุ่มมีทักษะในการทำงานกลุ่ม (Small Group Skills) และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ครูสอนทักษะการทำงานกลุ่มและประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียน การที่จับให้นักเรียนที่ขาดทักษะในการทำงานกลุ่ม มาทำงานกลุ่มร่วมกัน จะไม่ประสบความสำเร็จ

ดังนั้นการเรียนแบบร่วมมือไม่ได้หมายถึงแต่เพียงการจัดให้นักเรียน มานั่งทำงานเป็นกลุ่มกันเท่านั้น ความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ และการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น มีหลายประการดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือนั้น สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน สนใจการทำงานของตัวเองเท่าๆ กับการทำงานของสมาชิกกลุ่ม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกกลุ่ม ไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน

2. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีการให้คำแนะนำ ชมเชยเสนอแนะ การทำงานกลุ่มของสมาชิกในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกกลุ่มแต่ละคนไม่รับผิดชอบการทำงานของตนเองเสมอไป บางครั้งก็ใส่ชื่อของตนเองโดยที่ไม่ได้ทำงาน

3. ในการเรียนแบบร่วมมือนั้น สมาชิกกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกันแต่ในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกกลุ่มมีความสามารถใกล้เคียงกัน

4. มีการแลกเปลี่ยนบทบาทของผู้นำภายในกลุ่มการเรียนแบบร่วมมือในขณะที่ผู้นำหรือหัวหน้าจะได้รับคัดเลือกจากสมาชิกกลุ่มแบบเดิม

5. สมาชิกกลุ่มในการเรียนแบบร่วมมือ จะช่วยเหลือสนับสนุน ให้กำลังใจในการทำงานกลุ่ม ช่วยกันรับผิดชอบการเรียนของสมาชิกกลุ่ม และแน่ใจว่าสมาชิกทุกคนทำงานกลุ่ม ในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้นสมาชิกรับผิดชอบในงานของตนเองเท่านั้นอาจแบ่งงานกันไปทำและเอาผลงานมารวมกัน

6. จุดมุ่งของการเรียนแบบร่วมมือ คือการให้สมาชิกทุกคนใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานกลุ่ม โดยยังคงรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิกกลุ่มในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น จุดมุ่งหมายอยู่ที่การทำงานให้สำเร็จเท่านั้น

7. นักเรียนจะได้รับการสอนทักษะทางสังคม (Social Skills) ที่จำเป็นต้องใช้ในขณะทำงานกลุ่ม แต่ทักษะเหล่านี้จะถูกเฉลยสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม

8. ในการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือสังเกต การทำงานของสมาชิกในกลุ่มในขณะที่ในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมครูไม่สนใจนักเรียนในขณะที่ทำงานกลุ่ม

9. ในการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน ครูเป็นผู้กำหนดวิธีการในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในการเรียนแบบเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น ครูไม่สนใจวิธีการในการดำเนินการภายในกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มจัดการกันเอง

หลักการพื้นฐานสำคัญเบื้องต้นของการเรียนแบบร่วมมือ

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2533 : 32) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีเรียนไม่ใช่วิธีสอน ใช้ในการเสริมการเรียนรู้ได้ดีขึ้นและการเรียนแบบร่วมมือนี้ควรนำมาใช้อย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัจจุบันสังคมมีการแข่งขันสูง มีการเอาัดเอาเปรียบมาก

จอห์น และ จอห์นสัน (Johnson and Johnson. 1989 : 80) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องปฏิบัติตามพื้นฐาน 5 ประการดังต่อไปนี้

1. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive Interdependence) นักเรียนรู้สึกว่าคุณจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่น ในการทำงานกลุ่มให้สำเร็จ กล่าวคือ “ร่วมเป็นร่วมตายกัน” วิธีการที่ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้อาจจะทำโดยให้มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เช่นนักเรียนต้องเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเพื่อนทุกคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้ด้วยกัน หรืออาจให้รางวัลร่วมกัน เช่น ถ้านักเรียนกลุ่มใดทำคะแนนได้สูง สมาชิกแต่ละคนก็จะได้คะแนนเพิ่มในส่วนของตนสูงตามไปด้วย

2. การติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรง (Face to Face Promotion Interaction) เนื่องจาก การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก มิใช่วิธีที่จะทำให้เกิดผลอย่างปาฏิหาริย์ แต่ผลดีที่จะเกิดขึ้นจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันนั้นจะต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ระหว่างนักเรียนในการเรียนรู้แบบร่วมมือ การสรุปเรื่อง การอธิบาย การขยายความ ในบทเรียนที่เรียนมาให้แก่กลุ่มเพื่อนเป็นลักษณะที่สำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนั้น จึงควรมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดีถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

3. ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำที่ศึกษา ทำหน้าที่แลกเปลี่ยนความช่วยเหลือให้คนอื่น ๆ ในกลุ่มมีความรู้เรื่องนั้นเท่าๆ กันอย่างแท้จริง (Individual Account

Ability) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะถือว่าไม่สำเร็จจนกว่าสมาชิกทุกคนจะเรียนรู้ในบทเรียนได้ทุกคน หรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มให้เรียนรู้ได้ทุกคน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องวัดผลการเรียนของแต่ละคน เพื่อกลุ่มจะได้ช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่เก่ง บางทีครูอาจจะใช้วิธีทดสอบสมาชิกกลุ่มหรือสุ่มเรียกคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ตอบคำถาม กลุ่มจึงต้องช่วยกันเรียนรู้และช่วยกันทำงานโดยมีความรับผิดชอบต่องานของตนเป็นพื้นฐาน ซึ่งจะต้องเข้าใจและรู้แจ้งในงานที่ตนรับผิดชอบอันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จของกลุ่มตามมา ดังนั้นจึงไม่มีนักเรียนคนไหนคนใดที่จะเอาเปรียบบนความพยายามอย่างหนักของเพื่อน

4. นักเรียนต้องสามารถที่จะทำงานร่วมกันได้ทุกคน และสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยได้ (Interpersonal and Small Group Skills) โดยครูต้องฝึกให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายในสิ่งต่างๆ ดังนี้

- 4.1 ต้องทำความรู้จักและไว้วางใจกัน
- 4.2 พูดสื่อความหมายกันได้อย่างชัดเจน
- 4.3 ยอมรับและให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน
- 4.4 ช่วยกันแก้ปัญหาของความขัดแย้ง

จากทักษะและการทำงานกลุ่มนี้เองที่จะทำให้นักเรียนช่วยเหลือเอื้ออาทรในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีการร่วมมือกันในกลุ่ม ดังนั้นทุกคนจึงเกิดการเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานให้กลุ่มได้รับความสำเร็จ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การให้นักเรียนมีเวลาและได้กระบวนการวิเคราะห์ว่ากลุ่มทำงานได้เพียงใด และสามารถใช้ทักษะสังคมและมนุษยสัมพันธ์ได้เหมาะสม กระบวนการกลุ่มนี้จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานได้ผล ในขณะที่สัมพันธภาพระหว่างกลุ่มก็จะเป็นไปด้วยดี กล่าวคือกลุ่มจะมีความเป็นอิสระโดยสมาชิกในกลุ่มสามารถจัดกระบวนการกลุ่ม และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวของพวกเขาเอง ทั้งนี้ข้อมูลป้อนกลับจากครู หรือเพื่อนนักเรียนที่เป็นผู้สังเกตจะช่วยให้กลุ่มดำเนินการให้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพขึ้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

ทฤษฎีสนามของเคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin)

ทิสนา แชมมณี (2522:10-12) ได้สรุปแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสนามของเคิร์ท เลวินไว้ดังนี้.-

1. พฤติกรรมจะเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
2. โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน
3. การรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยปฏิสัมพันธ์ในรูปของการกระทำ ความรู้สึกและความคิด

ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)

อารี พันธุ์ณี (2534 : 198 - 200) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ดังนี้

1. การชมเชยและการตำหนิ ทั้งการชมเชยและการตำหนิจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กด้วยกันทั้ง 2 อย่าง จากการพิจารณาโดยละเอียดเกี่ยวกับอิทธิพลของการชมเชยและการตำหนิ ปรากฏว่าโดยทั่วไปแล้วการชมเชยจะให้ผลดีกว่าการตำหนิบ้างเล็กน้อย เด็กโตชอบการชมเชยมากกว่าการตำหนิ การชมเชยและการตำหนิมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กหญิงน้อยกว่าเด็กชาย ส่วนเด็กที่เรียนรู้นั้นเมื่อถูกตำหนิจะมีความพยายามมากกว่าที่ได้รับคำชมเชย

2. การทดสอบบ่อยครั้ง คณะนจากการสอบจะเป็นสิ่งจูงใจ มีความหมายต่อนักเรียนอย่างมาก การขาดสอบบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนตื่นตัวในการเรียนสนใจ เอาใจใส่จริงจังมากขึ้น และส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนด้วย

3. การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่จะทำให้นักเรียนสนใจใคร่รู้ เพื่อให้เด็กค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง หัวข้อเหล่านี้อาจเป็นเรื่องที่น่าสนใจ น่าสงสัยไม่แน่ใจหรือเกิดความรู้สึกขัดแย้งก็ได้ ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสนใจ จนกว่าจะสามารถค้นคว้าหาความรู้สนองความสนใจนั้นได้ อย่างไรก็ตาม การกำหนดหัวข้อต้องพึงระวังอย่าให้ยากเกินความสามารถ หรือต้องใช้เวลานานเกินไป เพราะจะทำให้เด็กเบื่อหน่ายและหมดความสนใจ และทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ของเด็กคนนั้นได้

4. วิธีการที่แปลกใหม่ ควรนำวิธีการที่แปลกใหม่เพื่อสร้างความสนใจโดยใช้วิธีการใหม่ ซึ่งนักเรียนไม่เคยคาดคิดหรือมีประสบการณ์มาก่อน เช่น การให้นักเรียนร่วมกันวางแผนการประเมินผลการเรียนการสอน ให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งแปลกไปกว่าที่เคยทำ วิธีการแปลกใหม่จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสนใจ และมีแรงจูงใจในการเรียนการสอน

5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย ครูควรตั้งรางวัลล่วงหน้าแก่เด็กที่นักเรียนทำสำเร็จ เพื่อยั่วยุให้นักเรียนพยายามมากยิ่งขึ้น และการให้รางวัลก่อนการเรียนรู้ก็ได้เพื่อให้เด็กทราบถึงผลที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่ ครูควรพยายามให้เด็กมีโอกาสได้รับแรงเสริมกำลังใจอย่างทั่วถึงกัน ไม่ควรเน้นเฉพาะผู้ที่ชนะแข่งขันเท่านั้น แต่อาจให้รางวัลในการแข่งขันกับตนเองก็ได้

6. ตัวอย่างจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบการสอนควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยแล้ว เพื่อให้นักเรียนเข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้น

7. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน การนำเอาสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยรู้มาก่อนจะทำให้เข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กสนใจบทเรียน

มากขึ้นเพราะคาดหวังไว้ว่าจะได้นำเอาสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ และเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อไป

8. เกมและการเล่นละคร การสอนที่让孩子ได้ปฏิบัติจริงทั้งในการเล่นและแสดงละครทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้นด้วย

9. สถานการณ์ที่ทำให้นักเรียนไม่พึงปรารถนา สถานการณ์ในชั้นเรียนที่อาจทำให้นักเรียนเบื่อไม่พอใจขัดแย้งควรรหาทางลดหรือขจัดเพราะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอาจทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนได้ ฉะนั้น ในการเรียนการสอนครูต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน ให้สนใจเรียนก่อนจึงจะเรียนได้ดีด้วย การนำเอาหลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพต่อการเรียน

ชาญชัย อาจินสมมาตร (2533 : 21) ได้ให้เหตุผลของการใช้การร่วมมือเพื่อการเรียนสามารถสรุปได้ดังนี้

1. หลักการของจิตวิทยาสังคมและองค์การ หลักการหนึ่งกล่าวว่า การทำงานร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดเป้าหมายร่วมกันจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่าการทำงานโดยคนๆ เดียว

2. การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการเรียนที่มีทฤษฎีที่ได้รวบรวมมา เป็นอย่างดีเป็นแนวทางชี้แนะโดยอาศัยผลงานของ Kurt Lewin และ Morton Dentsch ที่ได้สร้างขึ้นเมื่อ 40 ปีมาแล้ว

3. ความร่วมมือเป็นมากกว่าแค่กระบวนการสอน ข้อมูลที่สนับสนุนความร่วมมือที่มีจุดแข็งไม่เพียงเฉพาะต่อผู้ใหญ่แต่มีต่อเด็กและวัยรุ่นด้วย

จอห์นสัน และจอห์นสัน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2531 : 5 ; อ้างอิงจาก Johnson and Johnson. 1987) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่วิธีสอนแบบร่วมมือใช้ได้ผลดีกว่าการสอนที่ใช้กันมาไว้ดังนี้

1. เด็กเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดีจะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของเด็กอธิบายให้เพื่อนฟังได้ทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

2. เด็กที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟัง จะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ครูทุกคนทราบข้อดีนี้ คือยิ่งสอนยิ่งเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. การสอนเพื่อนเป็นการสอนแบบตัวต่อตัว ทำให้เด็กได้รับความเอาใจใส่ และมีความสนใจมากขึ้น

4. เด็กทุกคนต่างก็พยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะครูคิดคะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่มด้วย

5. เด็กทุกคนเข้าใจดีว่าคะแนนของตนมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้น ทุกคนต้องพยายามอย่างเต็มที่ จะคอยอาศัยเพื่อนอย่างเดียวไม่ได้

6. เด็กทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม มีหัวหน้ากลุ่ม มีผู้ช่วย มีเพื่อนร่วมกลุ่ม เป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์มาก เมื่อเข้าสู่แรงงาน อันแท้จริงเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว

7. เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องมีการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อให้มีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน หรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น

8. เด็กเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น เขาารู้สึกว่าไม่ได้เรียน หรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะคน เขามีหน้าที่ต่อสังคมด้วย

9. ในการตอบคำถามในห้องเรียน ถ้าหากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะ เมื่อทำงานเป็นทีมเด็กจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดถือว่าผิดทั้งทีมคนอื่น ๆ อาจจะช่วยเหลือบ้าง เด็กในทีมจะมีความผูกพันกันมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นการเรียนแบบร่วมมือ จะได้ผลดีก็ต่อเมื่อมีการเตรียมสภาพของห้องเรียน ให้ดี (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2531 : 5) คือ

1. นักเรียนต้องเข้าใจว่าการทำงานของตนนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม เช่น ได้รับคำชมเชยหรือประกาศชมเชยร่วมกันเป็นกลุ่ม

2. นักเรียนทุกคนต้องเข้าใจดีว่าผลงานของตนเป็นส่วนหนึ่งของผลงานของกลุ่ม โดยวิธีนี้นักเรียนจะรู้สึกสบายใจที่จะขอความช่วยเหลือ หรือถามเพื่อนและช่วยเพื่อนในกลุ่ม ในกรณีที่ต่างคนต่างเรียน นักเรียนจะรู้สึกอายที่จะถามเพื่อน และเพื่อนบางคนก็ไม่เต็มใจจะอธิบายแจ่มแจ้ง เพราะคะแนนเป็นของแต่ละคนไม่เกี่ยวข้องกัน

ชูศรี สนิทประชากร (2534 : 46-47) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นความรู้นั้นจะคงทนมากกว่า
2. รู้จักการใช้เหตุผลมากขึ้น มีความเข้าใจในเรื่องนั้นลึกซึ้งและมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่า
3. มีแรงจูงใจทั้งภายในภายนอก ที่จะเรียนรู้มากขึ้น
4. สนใจการทำงานและลดความไม่เป็นระเบียบวินัยของห้องเรียนลงได้มาก เพราะทุกคนทำงานร่วมกัน
5. ได้รับแนวความคิด ความสามารถมากขึ้นจากเพื่อน
6. มีการยอมรับในความแตกต่างระหว่างเพื่อนในด้านต่างๆ เช่น ลักษณะนิสัย เพศ ความสามารถ ระดับของสังคมและลักษณะแตกต่างอื่นๆ ของเพื่อนแม้กระทั่งเรื่องของสีผิวในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเมื่อใช้วิธีการนี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจกันดีขึ้น
7. มีการช่วยเหลือสนับสนุนกันในด้านต่างๆ
8. มีสุขภาพจิต การปรับตัว และการทำงานในสถานที่ เป็นธรรมชาติดีไม่เครียด

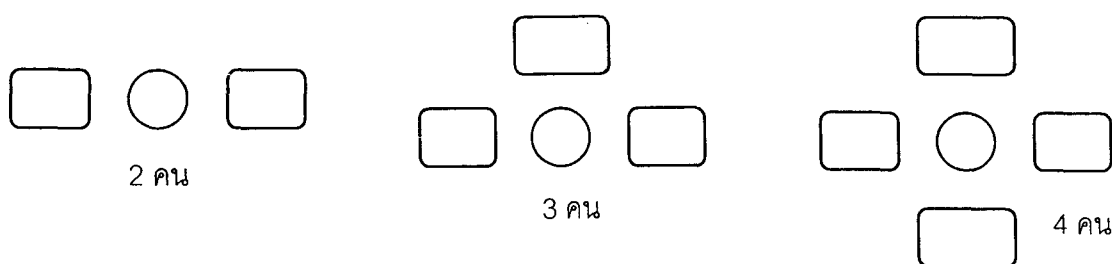
9. ใช้ความสามารถของตัวเองเต็มที่ที่จะให้กับเพื่อน
10. มีทักษะในด้านสังคมมากขึ้น
11. มีทัศนคติที่ดีมากขึ้น ต่อการเรียนวิชานั้น และต่อเพื่อนร่วมชั้น
12. มีทัศนคติที่ดีต่อผู้สอน
13. มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน

นอกจากประโยชน์ดังกล่าว แล้ว สิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากการใช้การเรียนแบบร่วมมือ คือ การที่นักเรียนรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองมากขึ้นทั้งนี้ เพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกลุ่มซึ่งแต่ละคนจะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม และเมื่อประสบความสำเร็จในการทำงาน ความเข้าใจกับเนื้อหาวิชาต่างๆ ก็ยิ่งเพิ่มความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อีกมากขึ้น ซึ่งเป็นผลทำให้นักเรียนรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองในชั้นเรียนส่วน ประสิทธิภาพในการสอนนั้นจะเห็นได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือจะก่อให้เกิดบรรยากาศที่นักเรียนได้พูดคุยกันซึ่งเป็นการช่วยให้ตัวนักเรียนเองและเพื่อนเข้าใจปัญหาชัดเจนขึ้น แม้ว่าจะไม่สามารถหาคำตอบได้แต่ระดับการติดตามปัญหามีสูงกว่าการที่ครูเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนข้างเดียวและการที่นักเรียนสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้ ก็จะเป็นการยกระดับความเข้าใจให้สูงขึ้น ถึงระดับการถ่ายทอดความคิด ซึ่งการเรียนเรียงถ้อยคำอธิบายออกมา จะช่วยปรับความเข้าใจให้ชัดเจนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น (ปาสสัน กงตาล. 2535 : 21)

ซูศรี สนิทประชากร (2534 : 48 - 49) ได้กำหนดบทบาทของการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

ในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันนั้น ครูผู้สอนนับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมและปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมร่วมมือ ดังนั้นบทบาทที่สำคัญของครูในการเรียนแบบร่วมมือนั้นครูจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนทั้งในด้านวิชาการและอื่นๆ ไว้ด้วย ซึ่งจุดมุ่งหมายส่วนหลังนี้ครูมักจะละเลยจุดมุ่งหมายหลังนี้จะเป็นลักษณะของการทำงานร่วมกันว่าต้องให้มีลักษณะอย่างไรซึ่งอาจจะเป็นทักษะการทำงานกลุ่มหรือการเข้าสังคม(Social Objective) นอกจากนี้ครูตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนให้ชัดเจน แล้วครูควรจะต้องเอาใจใส่ในเรื่องของการจัดกลุ่มด้วย เพราะการจัดกลุ่มนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ในการเรียนแบบร่วมมือ ดังนั้นครูจึงควรพิจารณาองค์ประกอบของการจัดกลุ่มเช่น

1. ลักษณะของกลุ่ม ควรจะจัดเป็นกลุ่มลักษณะใด กลุ่มอาจเป็นลักษณะเดียวกัน (Homogeneous) หรือลักษณะคละกัน (Heterogeneous)
 2. การจัดวางกลุ่มจะวางอย่างไรเช่นจะวางกลุ่มในลักษณะ 2 คน, 3 คน หรือ 4 คน
- ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 แสดงการจัดกลุ่มในลักษณะต่าง ๆ

3. สมาชิกของกลุ่ม ใครจะเป็นผู้เลือกให้ครูเลือกหรือนักเรียนเลือกเองแต่โดยทั่วไปจากการวิจัยพบว่าการเรียนรู้จะดีครูควรจะเป็นผู้เลือกให้ และการแบ่งกลุ่มนักเรียน ควรมีขนาดกลุ่มละ 3-5 คน เพราะถ้าคนในกลุ่มมากเกินไปจะทำให้การมีส่วนร่วมของนักเรียนบางคนน้อยไป แต่ถ้าคนภายในกลุ่มน้อยไปก็จะได้ความคิดไม่หลากหลาย (ปสาสน์ กงตาล. 2535 : 21)

4. ระยะเวลาที่กลุ่มอยู่ด้วยกัน ควรยาวนานแค่ไหน การเรียนรู้จึงประสบผลดี ครูจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสม

5. การเตรียมเอกสารหรืออุปกรณ์สำหรับผู้เรียน ครูจะต้องพิจารณาว่าควรมีชุดเดียวสำหรับของกลุ่มเพื่อใช้ร่วมกันหรือจัดแบ่งเป็นหลายส่วนหลายชุดแยกตามสมาชิกกลุ่ม

นอกจากนั้นบทบาทของสมาชิกกลุ่ม (Role Assignments) ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะทุกคนจะต้องรับรู้และเรียนรู้เพื่อจุดมุ่งหมายของการเรียนร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มต้องมีหน้าที่และบทบาทโดยเสมอภาคกันบทบาทที่กำหนดนั้นอาจเป็นดังนี้

- ก. ผู้นำกลุ่ม นำให้งานลุล่วง
- ข. ผู้สรุป สรุปผลการเรียนรู้
- ค. ผู้ตรวจสอบ ตรวจสอบทุกคนในกลุ่มให้รู้ร่วมกันหมด
- ง. ผู้ช่วย คอยช่วยให้ความคิดว่าถูกหรือไม่
- จ. ผู้ชี้แนะ คอยเพิ่มเติมความคิด ขยายความรู้
- ฉ. ผู้หาข้อมูล หาเอกสารข้อมูลให้กลุ่ม
- ช. ผู้กระตุ้นเตือน คอยให้กำลังใจ และกระตุ้นให้ทำงาน
- ซ. ผู้สังเกต ดูแลให้ทุกคนทำหน้าที่ของตน

การกำหนดบทบาทนี้นอกจากให้ความรู้และเปลี่ยนความคิดหรือทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลงานตามจุดมุ่งหมายร่วมกันนั้นก็เพื่อให้ทุกๆ คนได้รู้จักหน้าที่ของตนและร่วมทำงานกลุ่มไปด้วยดีซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ครูควรใช้ในการทำงานภายในกลุ่ม

งานของกลุ่มนั้นครูอาจใช้วิธีการทดสอบ หรืออาจถามจากสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ซึ่งย่อมส่งผลถึงคะแนนของคนอื่นๆ ด้วย ครูอาจจะประเมินซักถามการได้มาซึ่งผลงาน วิธีการทำงานของกลุ่ม แต่ถึงอย่างไรก็ตามวิธีการตัดสินด้วยคะแนนอาจใช้ได้ไม่เหมาะสมทุกกรณี

ครูอาจใช้การให้รางวัลอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วยคือ ครูควรกำกับดูแลให้การสนใจกระบวนการทำงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการให้นักเรียนได้ร่วมมือกัน ครูไม่ควรบอกผลการเรียนรู้ก่อน ซึ่งครูอาจใช้วิธีการช่วยเหลือแนะนำเสริมทักษะต่างๆ ที่เราให้ประสบความสำเร็จในการเรียนจากภายในกลุ่มเอง และสุดท้ายครูควรวัดผลทั้งในด้านวิชาการและด้านคุณภาพของผู้เรียนที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ

จากเอกสารเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ จะเห็นได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือกันนั้นมีความหมายมากกว่าการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ มาทำงานร่วมกันเท่านั้น เพราะการเรียนแบบร่วมมือนี้จะต้องอาศัยความรับผิดชอบภายในกลุ่ม การช่วยเหลือกัน การพึ่งพากัน เพื่อให้กลุ่มและตนเองประสบความสำเร็จนอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีระเบียบวินัยในตนเอง ฯลฯ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเรียนแบบร่วมมือแบบ เอส ที เอ ดี จะสามารถที่จะฝึกความรับผิดชอบของนักเรียนได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

งานวิจัยในต่างประเทศ

นาทีฟ และอมาลยา (Native and Amalya, 1986 : 44) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลของการใช้ยุทธวิธีการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับเกรด 6 การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อต้องการดูผลของการใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ 3 วิธี เปรียบเทียบกับการเรียนแบบกลุ่มเดิม รูปแบบการเรียนทั้งสามได้แก่ การเรียนด้วยกัน การเรียนแบบสะสมความรู้ (Jigsaw 2) การเรียนแบบร่วมมือร่วมกลุ่ม (Co - Op - Co - Op) และการเรียนแบบรับผิดชอบต่อตนเอง การวิจัยครั้งนี้ได้สุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 6 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษามาจำนวน 129 คน โดยใช้เวลาทดลอง 9 สัปดาห์ ใช้ครู 4 คน หมุนเวียนเข้าสอน โดยใช้วิธีที่แตกต่างกัน ครูที่เข้าสอนจะได้รับการฝึกเป็นเวลา 24 ชั่วโมง ก่อนทำการสอน ผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนด้วยวิธีแบบร่วมมือ 2 ใน 3 วิธีมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม

สำหรับผลงานวิจัยของสลาวิน (สโรกร รุ่งรอด, 2533 : 14 ; อ้างอิงจาก Slavin, 1987 : 40) ในปี ค.ศ.1978 ได้ทำการวิจัยทางด้านภาษากับนักเรียนระดับ 7 ที่โรงเรียนในชนบททางทิศตะวันออกของสหรัฐอเมริกาจำนวน 205 คน เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลงานวิจัยในปี ค. ศ. 1979 ที่สลาวินได้ทำการวิจัยทางด้านภาษากับนักเรียน ระดับ 7 - 8 ที่โรงเรียนในเมืองทางทิศตะวันออกของสหรัฐอเมริกา จำนวน 424 คน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเดลกาโด (Delgado 1987) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ยุทธวิธีการสอนโดยการเรียน

เรียนแบบร่วมมือที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กอเมริกันเชื้อสายแม็กซิกันในระดับประถมศึกษา วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบจับคู่กัน กับ การเรียนตามลำดับของนักเรียนเกรด 5 ชาวอเมริกันเชื้อสายแม็กซิกันกับการเรียนแบบจับคู่ ได้ออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งคาดหวังว่าวิธีการดังกล่าวจะเพิ่มประสิทธิภาพ ระหว่างบุคคลมากขึ้น และสร้างสมมติฐานว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงขึ้น กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนจำนวน 166 คน จากนักเรียนเกรด 6 จำนวน 4 ห้องเรียน ของโรงเรียน ซาน โจเซ แคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การทดสอบผลสัมฤทธิ์ การตอบแบบวัดทัศนคติ กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับต่ำ และปานกลาง เพศชาย เพศหญิง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลงานวิจัยของ วิลเลียมส์ (มยุรี สาลิวส์. 2535 : 37 ; อ้างอิงจาก Williams. 1988 : 3611) ได้ศึกษาถึงผลของการเรียนแบบร่วมมือกันโดยใช้การผสมผสานระหว่างเทคนิค STAD กับเทคนิค TGT ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาในรัฐอลาบามา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การผสมผสานเทคนิค STAD กับเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฮิวส์ - ไวท์ (Hughes - White) ได้ทำการวิจัยเรื่อง The Effects of the Jigsaw Method on Achievement, Friendship, and Cooperative Motives in Cross - Cultural Classrooms ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาผลการสอน 2 แบบที่มีต่อนักเรียนที่มีความ แตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม โดยการใช้รูปต่อ (Jigsaw) ในรูปแบบของกลุ่มการเรียน แบบร่วมมือ กับกลุ่มควบคุมซึ่งใช้วิธีสอนแบบบรรยายและอภิปราย วัตถุประสงค์เบื้องต้น ของการวิจัย คือ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ด้านสังคม และ การร่วมมือกันของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบรูปต่อ และนักเรียนกลุ่มควบคุมและ (2) เพื่อ เปรียบเทียบการตอบสนองการเรียนแบบร่วมมือของการเรียนที่เป็นคนท้องถิ่นและนักเรียนคน ต่างถิ่นปรากฏว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในด้าน พฤติกรรมทางสังคม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โครงสร้างที่ซับซ้อนของการต่อรูปภาพนั้นขัดขวาง พัฒนาการของการกำหนดเป้าหมายร่วมกันภายในกลุ่ม (Hughes - White 1993)

งานวิจัยในประเทศ

สายหยุด เอียนสี (2534 : 57) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการ สอนแบบพัฒนาบุคคลซึ่งร่วมทำงานเป็นคณะกับการสอนแบบปกติ ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หารเศษส่วน ของนักเรียนที่ได้รับการสอน

แบบพัฒนารายบุคคลซึ่งร่วมทำงานเป็นคณะสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขวัญใจ บุญฤทธิ์ (2535 : 108) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ TAI มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับ การสอนตามคู่มือครูของ สสวท.

รตินันท์ ไมตรีจิต (2537 : 72) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้การเรียนแบบร่วมมือกับนักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สามารถ สุขวามษ์ (2537 : 96) ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรม การทำงานกลุ่มและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยการสอนแบบโครงการโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือด้วยการสอนโครงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันกับการสอนตามคู่มือครูโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผ่องใส ห่อทอง (2538 : 76) ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบพัฒนารายบุคคลที่ร่วมทำงานเป็นคณะกับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบพัฒนารายบุคคลที่ร่วมมือกันทำงานเป็นคณะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งต่างประเทศและในประเทศ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เอส ที เอ ดี

ความเป็นมาของการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี

โดยทั่วไปการเรียนการสอนในห้องเรียน ประกอบด้วยโครงสร้าง 3 ส่วน (Slavin. 1980 : 315 - 316)

1. โครงสร้างกิจกรรม คือ กิจกรรมทั้งหมดที่กระทำในการเรียนการสอนแต่ละวัน กิจกรรมในชั้นเรียนที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ การบรรยายของครู การอภิปรายในชั้นเรียน และการทำแบบฝึกหัด การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยก็เป็นโครงสร้างกิจกรรมอย่างหนึ่ง

2. โครงสร้างรางวัล สิ่งที่จะให้รางวัลมีหลายชนิด เช่น คะแนน คำชมของครู หรือสิ่งของ การให้รางวัลจะมีปริมาณและความถี่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในบางกรณีการได้รับรางวัลของนักเรียนอาจขึ้นอยู่กับการทำงานของผู้ร่วมชั้น โดยอาจขึ้นต่อกันในลักษณะที่แข่งขันหรือร่วมกันหรืออาจเป็นการให้รางวัลเฉพาะบุคคลโดยไม่ขึ้นต่อกัน โครงสร้างรางวัลแต่ละชนิดจะมีผลต่อการกระทำและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. โครงสร้างอำนาจ คือ อำนาจในการควบคุมกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งนักเรียนอาจควบคุมตนเอง มีเพื่อนช่วยควบคุมหรือมีครูเป็นผู้ควบคุมนั่นเอง

ความหมายของ เอส ที เอ ดี

เอส ที เอ ดี หมายถึง วิธีการเรียนการสอนที่จัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 คน ประกอบด้วยสมาชิกที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน หลังจากที่ครูนำเสนอความรู้แก่นักเรียนทั้งชั้นแล้ว นักเรียนในแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละทีม จะทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปรึกษาหารือกัน ให้ความช่วยเหลือกัน ในด้านการเรียนเพื่อให้สมาชิกแต่ละคนของกลุ่ม มีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น รวมทั้งต้องเตรียมสมาชิกในกลุ่มของตนให้พร้อมสำหรับการทดสอบที่จะมีขึ้นหลังจบบทเรียนแต่ละบท เวลาเรียน นักเรียนจะร่วมมือกันศึกษาหาความรู้ แต่เวลาทดสอบนักเรียนแต่ละคนต่างคน ต่างทำ จะช่วยเหลือกันไม่ได้ ผลการทดสอบของนักเรียนจะพิจารณาเป็น 2 ระดับ กล่าวคือ พิจารณาเป็นรายบุคคล และเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้นในการเรียนการสอนแบบนี้ผู้เรียนต้องเข้าใจว่าการทำงานของตนเองนั้น ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ทุกคนมีส่วนเพิ่มหรือลดคะแนนของกลุ่ม นักเรียนที่เก่งจะพยายามช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อน ด้วยการอธิบายแนะนำให้เข้าใจเรื่องที่เรียน เพื่อที่จะทำให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มดีขึ้น โดยครูมีรางวัลเป็นการเสริมแรง ด้วยการกล่าวชมเชยหรือการประกาศเกียรติคุณ ยกย่องชมเชยแก่นักเรียนทั้งกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล เมื่อสามารถทำคะแนนได้ตามหลักเกณฑ์ที่ครูได้กำหนด

การสอนโดยการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี โดย โรเบิร์ต อี สลาบิน (Robert. E. Slavin) แห่งมหาวิทยาลัยจอห์นส์ ฮอปกินส์ (John Hopkins University) ประเทศสหรัฐอเมริกา (Arends. 1994 : 346) กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ เอส ที เอ ดี มีลำดับขั้นตอนดังนี้ (Slavin. 1990 : 54 - 62)

1. ชี้นำเสนอบทเรียน (Class Presentations) ครูจะเป็นผู้สอนความรู้แก่นักเรียนทั้งชั้นก่อนโดยใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบในการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียน

2. ชี้นำทำงานร่วมกันเป็นทีม (Teams) แต่ละทีมหรือแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 4 คน มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ คละกัน หน้าที่สำคัญของกลุ่มก็คือการปรึกษาหารืออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันช่วยกันศึกษาหาความรู้ แก้ไขปัญหาร่วมกัน การทำงานกลุ่มนับเป็นหัวใจของการเรียนการสอนแบบ เอส ที เอ ดี เน้นให้

สมาชิกรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนให้ดีที่สุด เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม นอกจากนี้การทำงานกลุ่มจะทำให้ให้นักเรียนมีความผูกพันซึ่งกันและกัน มีการยกย่องให้ความเคารพและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ๆ กลุ่มอีกด้วย

3. ขั้นการทดสอบย่อย (Quizzes) เมื่อจบบทเรียนแต่ละบท ครูจะให้นักเรียนทำแบบทดสอบสั้นๆ โดยให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคลจะช่วยเหลือกันไม่ได้ การทดสอบย่อยนี้ช่วยในการพิจารณาว่าผู้เรียนมีการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมาหรือไม่

4. ขั้นปรับปรุงคะแนน (Improvement Scores) ครูตรวจผลการสอบของนักเรียนพิจารณาผลเป็นคะแนนรายบุคคล และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนประสบความสำเร็จ โดยการปรับปรุงการเรียนรู้ของตนให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะทำให้คะแนนในกลุ่มหรือในทีมของตนเองสูงขึ้นด้วย

5. ขั้นสร้างความประทับใจ (Team Recognition) ครูให้รางวัลโดยการกล่าวคำชมเชยหรือให้คะแนนพิเศษหรือมอบใบประกาศนียบัตรยกย่องชมเชย สำหรับกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงขึ้นกว่าครั้งก่อน วิธีนี้เป็นการเสริมแรงให้นักเรียน

การเสริมแรงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความประทับใจ และสนใจเรียนยิ่งขึ้น การเสริมแรงตามหลักการของสกินเนอร์ (Skinner) มีทั้งการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) และการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) การเสริมแรงทางบวกเช่นการให้รางวัล การกล่าวคำชมเชย การให้คะแนนเป็นต้น ส่วนการเสริมแรงทางลบเช่น การลงโทษ การตัดคะแนน การกล่าวคำตำหนิ (อาร์ พินช์มณี. 2534 : 114 -115) ในการเรียนการสอน ครูจะใช้การเสริมแรงทั้งสองทาง โดยพิจารณาให้เหมาะกับสถานการณ์ ทั้งนี้จากการทดสอบของเฮอร์ล็อก (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 230; อ้างอิงจาก Hurloek.1966) พบว่า เด็กชอบการชมเชยมากกว่าการตำหนิ ส่วนเด็กที่เรียนเก่ง เมื่อได้รับคำตำหนิ จะพยายามกระทำการสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้นกว่าการได้รับคำชม

องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของ เอส ที เอ ดี

การเรียนการสอนแบบ เอส ที เอ ดี จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการดังนี้-

1. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อมีการจัดกลุ่มนักเรียนแล้ว นักเรียนจะต้องแบ่งหน้าที่กันทุกคน จะมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยรับรู้จุดมุ่งหมายของการเรียนเพื่อช่วยในการเรียนรู้จนประสบความสำเร็จด้วยดีการทำงานของกลุ่มมีลักษณะที่ต้องร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อาจมีการแข่งขันข้อมูลหรืออุปกรณ์ที่นำมาประกอบการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่มีใครแยกตัวเรียนอย่างอิสระคนเดียว

2. การปฏิสัมพันธ์กันในระหว่างการทำงานกลุ่มที่สอนโดยการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี นักเรียนจะต้องทำงานประสานกันอย่างใกล้ชิด โดยการพูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน

และกัน การสรุปเรื่อง การอธิบาย ขยายความ ในบทเรียนที่เรียนมาให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้เสนอแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดีที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุด

3. การรับผิดชอบต่อกัน การจัดการเรียนการสอนแบบ เอส ที เอ ดี จะประสบความสำเร็จเมื่อนักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีความรู้ในเรื่องที่เรียนรู้อย่างแท้จริง หรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มให้เรียนรู้ได้ทุกคนเพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการทดสอบเพื่อประเมินว่าทุกคนรู้เรื่องหรือไม่ ซึ่งครูอาจใช้วิธีทดสอบโดยการสุ่มเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มให้เป็นผู้ตอบคำถาม ด้วยวิธีการนี้กลุ่มจึงต้องช่วยกันในการเรียนรู้และช่วยกันทำงาน มีความรับผิดชอบต่องานของตนเป็นพื้นฐาน จะต้องเข้าใจและรู้แจ้งในงานที่ตนรับผิดชอบ อันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จของกลุ่มตามมา

4. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย การแบ่งกลุ่มควรเป็นกลุ่มย่อย มีสมาชิก 4-5 คน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนี้ จะฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการพูด การยอมรับความสามารถของผู้อื่น การแก้ปัญหาความขัดแย้ง และการประเมินการทำงานของกลุ่มนักเรียน เพื่อให้กลุ่มสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการกลุ่ม นับเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องให้นักเรียนวิเคราะห์ว่ากลุ่มทำงานได้เพียงใด ทำอย่างไรการทำงานของกลุ่มจึงจะประสบความสำเร็จ เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยดี และถ้าไม่ดีเป็นเพราะพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม หรือการทำงานของกลุ่ม ยังมีสิ่งใดบกพร่องอยู่ ควรแก้ไขอะไร อย่างไร ต่อไปนี้

ความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี กับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม

การเรียนแบบ เอส ที เอ ดี กับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม มีความแตกต่างกันหลายประการดังนี้

1. การเรียนแบบ เอส ที เอ ดี สมาชิกกลุ่มมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน แต่การเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกกลุ่มมีระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

2. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม เอส ที เอ ดี มีการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบร่วมกันในการทำงาน ส่วนกลุ่มแบบเดิมจะใช้วิธีการคัดเลือกสมาชิกให้ทำหน้าที่ ผู้ที่ได้ทำงานคือมีเฉพาะผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เท่านั้น

3. การเรียนแบบ เอส ที เอ ดี นั้นสมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน สนใจการทำงานของตนเองเท่าๆ กับการทำงานของสมาชิกกลุ่ม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมสมาชิกไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน ต่างคนต่างทำ จะรับผิดชอบเฉพาะงานของตนเองเท่านั้น แล้วนำผลงานมารวมกัน

4. จุดมุ่งหมายของการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี คือการให้สมาชิกทุกคนได้ร่วมมือกันทำงาน โดยให้สมาชิกทุกคนใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานกลุ่ม โดยยังคงรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิกกลุ่ม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การทำงานให้สำเร็จเท่านั้น

5. นักเรียนจะได้รับการฝึกทักษะทางสังคมที่จำเป็นต้องใช้ในขณะทำงานกลุ่มแบบ เอส ที เอ ดี แต่ทักษะเหล่านี้จะถูกกลืนไปในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม

6. ในการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ การทำงานของสมาชิกในกลุ่ม แต่ในขณะที่ในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมครูไม่สนใจนักเรียนในขณะทำงานกลุ่ม

7. การเรียนแบบ เอส ที เอ ดี ครูเป็นผู้กำหนดวิธีการในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มดำเนินงานไปได้โดยมีประสิทธิภาพ ส่วนในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้นครูให้สมาชิกกลุ่ม จัดการกันเอง

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่าการจัดกลุ่มแบบ เอส ที เอ ดี จัดกลุ่มการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน หรือการจัดกลุ่มแบบร่วมมือกันนั้นสมาชิกกลุ่มมีความเท่าเทียมกัน และจะต้องรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันทุกคนภายในกลุ่มมีการช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้รับความรู้ประสบการณ์จากการเรียนเท่า ๆ กัน และได้รับประสบการณ์จากการเรียนเท่า ๆ กัน และได้รับประสบการณ์มากกว่าการจัดกลุ่มเรียนแบบเดิม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอส ที เอ ดี

งานวิจัยในต่างประเทศ

มีกินส์ (Meekins. 1987 : 421) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคการเรียนเป็นทีมแบบ เอส ที เอ ดี ที่มีต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและการยอมรับทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยศึกษาจากนักเรียน เกรด 5 จำนวน 55 คน ใช้เวลาในการศึกษา 18 วัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี มีความก้าวหน้าทางวิชาการมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วาเลนติโน (Valentino. 1988 : 579) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความวิตกกังวล และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนวิชาพีชคณิตในระดับวิทยาลัย โดยใช้ กิจกรรมการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบปกติที่มีครูบรรยายและอภิปราย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

ศรไกร รุ่งรอด (2533 : 60) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนตามคู่มือครูของ สสวท. พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียน

แบบ เอส ที เอ ดี กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มยุรี สาวิวงศ์ (2535 : 120-122) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ เอส ที เอ ดี กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท. ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ เอส ที เอ ดี กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สายวรุณ ทองวิทยา (2539 : 55) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และมนุษยสัมพันธ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ความหมายของความสนใจ

น้อมฤดี จงพยุหะ (2519 : 258) กล่าวว่าความสนใจ หมายถึง อาการอยากรู้ อยากเห็น อาการชอบทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาการซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งใดๆ

วัชรวิ ทรัพย์มี (2520 : 58) ได้อธิบายความหมายว่า ความสนใจคือ ความรู้สึกที่จดจ่ออยากรู้ อยากเห็น อยากกระทำในสิ่งที่ตนสนใจ ความสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนหรือการทำงาน

ประสาธ อิศรปริดา (2521 : 135-136) ได้กล่าวถึงความสนใจตามแนวคิดของกาเย (Gagne) ว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เพราะความสนใจเป็นลักษณะทางจิตใจที่มีความสืบเนื่องกัน เป็นลูกโซ่ トラบที่ยังมีความสนใจอยู่ การตอบสนองดังกล่าวทำให้เกิดความรู้สึกหรือความคิด อันนำไปสู่ความสงสัย ความอยากรู้อยากเห็นและความต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น นั่นคือความสนใจชี้ให้เห็นถึงความปรารถนาที่ใคร่จะได้รับการสอนหรือพยายามที่จะสอนตนเอง ความสนใจจึงเป็นองค์ประกอบประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความพร้อมที่จะเรียนซึ่งเมื่อมีความพร้อมที่จะเรียนสิ่งใด แม้มีอุปสรรคบ้างก็มักไม่ลดความสนใจจากสิ่งนั้นง่าย ๆ

เสียง ชูสกุล (2525 : 26) กล่าวว่า ความสนใจ คือ ความอยากรู้อยากเห็น อยากแสวงหา และเข้าร่วมกิจกรรมหนึ่ง ความรู้สึกชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และหมายถึงสภาพจิตใจของบุคคลที่ผูกพัน หรือจดจ่อดึงดูดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความสนุกสนานเพลิดเพลินใจในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือการซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งใด ๆ

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528 : 233) กล่าวว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งความสนใจของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันก็เนื่องจากองค์ประกอบสำคัญคือความต้องการความถนัด และสภาพแวดล้อมต่างๆ ในสังคมที่แตกต่างกัน

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความสนใจหมายถึง ความรู้สึกชอบ และเอาใจใส่ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และทำให้ความรู้สึกนั้นส่งผลให้บุคคลเกิดความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหรือกระทำการให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่มีต่อสิ่งนั้นด้วยความเอาใจใส่อยากรู้ อยากเห็น และมีความสนุกสนานเพลิดเพลินใจในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งความรู้สึกนั้นอาจจะมิได้อยู่ชั่วขณะหนึ่งหรืออาจจะมีถาวรต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพอใจ และการยอมรับในคุณค่าของสิ่งนั้นๆ

ลักษณะของความสนใจ

วณิช บรรจง และคนอื่นๆ (2516 : 32-33) ได้กล่าวถึงลักษณะของความสนใจไว้ดังนี้

1. ความสนใจเป็นความรู้สึกเจตคติที่เข้มข้นอยู่ในวงแคบ หรือคนเราจะต้องมีความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นอย่างๆ ไป
2. ความสนใจเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล คนหนึ่งอาจจะมีความสนใจต่อสิ่งหนึ่ง แต่คนอื่นอาจจะไม่สนใจสิ่งนั้นเลยก็ได้
3. ความสนใจทำให้เราเอาใจใส่จดจ่อต่อสิ่งที่ตนสนใจ
4. เมื่อเกิดความสนใจต่อสิ่งใดแล้ว คนย่อมมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งนั้น เช่น ต้องการอยากรู้ให้มากขึ้น ต้องการจำ เป็นต้น
5. คนย่อมมีความมุ่งมั่น ที่จะทำให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ถ้าคนนั้นมีความสนใจต่อสิ่งนั้น

นอกจากนี้ ทวี ท่อแก้ว และอบรม สินภิบาล (2517 : 61) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมลักษณะบางอย่างนอกเหนือจากที่ วณิช บรรจง และคนอื่นๆ กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. ความสนใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในบุคคล เนื่องจากถูกชักนำโดยสิ่งแวดล้อมต่างๆ
2. ความสนใจแต่ละบุคคลมีความเข้มข้นแตกต่างกัน
3. ความสนใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์
4. บุคคลย่อมมีความสนใจต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไป
5. ความสนใจอาจเป็นความรู้สึกชั่วขณะหรือตลอดไปก็ได้

ลักษณะของความสนใจที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ว่า สรุปได้ว่า ความสนใจนั้นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ทุกคนอาจสนใจสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไป สิ่งที่คนหนึ่งสนใจอาจไม่เป็นที่สนใจของอีกคนหนึ่ง สิ่งที่คนหนึ่งพอใจอาจไม่เป็นที่พอใจของอีกคนหนึ่ง ขณะเดียวกันระดับความสนใจของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป

องค์ประกอบของความสนใจ

สุชา จันท์ธอม และสุรางค์ จันท์ธอม (2518: 73) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของเด็กที่ควรทราบไว้ดังนี้

1. ความสนใจนั้นเกิดขึ้นจากความพร้อมความต้องการ และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม
2. ความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะคนเราทุกคนไม่จำเป็นต้องมีความสนใจในสิ่งเดียวกัน และในระยะเวลาเดียวกัน
3. ความสนใจนั้นมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับสุขภาพของร่างกายเด็กจะสนใจสิ่งใดเป็นระยะสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับ ความสมบูรณ์ของร่างกาย
4. ความสนใจเฉพาะอย่างนั้นอาจเปลี่ยนไปตามวัยและเวลาของแต่ละบุคคล แต่แบบแผนของความสนใจค่อนข้างคงที่ ทำให้สามารถวัดความสนใจของคนในอนาคตได้
5. ความสนใจมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับสภาพทางจิตใจ ชาวนีปัญญาลึกซึ้งมักจะสนใจหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกันและเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนมาก
6. ความสนใจมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับรากฐานทางประสบการณ์ของเด็ก เด็กจะสนใจเรื่องใดๆ เด็กจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องนั้นพอสมควร ถ้าเด็กขาดประสบการณ์เด็กอาจไม่สนใจเป็นเพียงอยากรู้ อยากเห็นชั่วคราวแล้วก็เลิกความสนใจไป

การสร้างความสนใจในการเรียน

จากการศึกษาสาเหตุและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสนใจทำให้นักจิตวิทยาและนักการศึกษาสามารถที่จะสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนได้ เพราะความสนใจเกิดขึ้นได้หลายทาง เช่น เกิดขึ้นเองโดยไม่ทราบสาเหตุ เกิดจากประสบการณ์สิ่งแวดล้อม เกิดจากการเอาอย่าง การเลียนแบบ การสร้างสรรค์ เกิดจากสัญชาตญาณความพอใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรคำนึงถึงความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยการเรียนจึงจะประสบผลสำเร็จครูอาจตั้งคำถามกับตนเองว่าได้สอนวิชาต่างๆ สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนหรือไม่ ได้ให้งานให้กิจกรรมตามความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนหรือไม่เพียงใด

สุโท เจริญสุข (2522:72) ได้ให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. คำนึงถึงสัญชาตญาณ ความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน โดยนำเอาเรื่องราวหรือ สิ่งแปลกใหม่มาเล่าหรือแสดงให้นักเรียนดู
2. ทำให้บทเรียนสนุกโดยใช้อุปกรณ์การสอน หรือเทคนิคการสอนหลายๆ รูปแบบ
3. ทำให้บทเรียนกระจำ โดยใช้ถ้อยคำที่ง่ายๆ หรือเป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม
4. ให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียน อยู่เสมอด้วยการใช้คำถาม ใช้กิจกรรม หรืออุปกรณ์ต่างๆ เข้ามาช่วยสอน

5. จัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียนให้น่าสนใจ เช่น จัดนิทรรศการ การอภิปราย จัดชุมนุม จัดการแสดงหนังสือ ฯลฯ

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง (น้ำเพชร จำปาทอง. 2537:93; อ้างอิงจาก ซูซีฟ อ่อนโคกสูง.2520: 8-9) ได้กล่าวว่า ครูสามารถสร้างสิ่งเร้าให้นักเรียนสนใจในการเรียนได้โดยวิธีต่างๆ ดังนี้

1. ให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนมากๆ ซึ่งหมายถึง ให้มีการเคลื่อนไหวการใช้ประสาทสัมผัสหลายๆ ทาง ให้มีการประเมินค่าความคิดและแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ โดยอย่าให้กิจกรรมนั้นเป็นแบบนักเรียนเป็นผู้ถูกกระทำคือนักเรียนนั่งเฉยๆ นักเรียนได้ช่วยวิเคราะห์สัมผัสเพียงอย่างสองอย่าง เช่นดูหรือฟังเท่านั้น หรือให้นั่งคิดอยู่ตลอดเวลา
2. ใช้วัสดุอุปกรณ์อุปกรณ์เข้าช่วย เช่น วัตถุ รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ รูปเขียน เป็นต้น ซึ่งเด็กสามารถรับได้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ
3. การแข่งขันอย่างมีมิตรภาพ ไม่เอาจริงเอาจังจนเกินไป มิฉะนั้นอาจจะทำให้เกิดความวิตกกังวล ความกลัว ความกดดันต่างๆ ตลอดจนความคับข้องใจซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยให้แข่งกับตนเองหรือแข่งเป็นกลุ่ม
4. การร่วมมือซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนช่วยเหลือและร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน
5. มีแบบให้ลอกเลียน ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ในด้านความประพฤติและการปฏิบัติต่างๆ
6. มีการให้รางวัล เช่น ให้ได้รับสิทธิพิเศษให้สิ่งที่เป็นวัตถุให้ได้รับความสนุก ให้มีโอกาสประสบความสำเร็จให้มีโอกาสเป็นที่หนึ่งให้ได้รับความเอาใจใส่ให้ได้รับการยอมรับให้ได้รับคำชมเชย ฯลฯ
7. มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านกิจกรรม เนื้อหาและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
8. มีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อใช้ในการประเมินผลตนเองซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากเรียน
9. กระตุ้นให้นักเรียนตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนให้ได้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528:234) ได้เสนอแนะวิธีสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการของผู้เรียนส่วนใหญ่ เพื่อจะได้จัดบทเรียน สภาพห้องเรียน และสื่อการเรียนต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน
2. สำรวจพื้นฐานทางด้านความถนัดของผู้เรียน เพื่อจัดสภาพการเรียนการสอนให้ตรงกับความถนัดนั้นๆ

3. จัดสภาพการเรียนรู้ใหม่ให้น่าสนใจ มีการตั้งคำถามท้าทายและท้าทายความสามารถของผู้เรียน พยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้มากที่สุด เช่น การแสดงความคิดเห็น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนการพยายามสร้างให้เกิดสิ่งตื่นตาตื่นใจ สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ และนำสิ่งที่ทันสมัยในยุคนั้นมากล่าวด้วย

4. การให้การเสริมแรง โดยพยายามให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือการทำงานนั้นๆ บ้าง โดยเลือกให้ตรงกับความสามารถและความสามารถของเขา จะทำให้เขาสนใจสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ทำ

5. ชี้ทางหรือให้ทราบความก้าวหน้าในการทำงานทุกระยะของผู้เรียนทำให้เขามีความสนใจที่จะทำงานนั้นๆ ต่อไป

การวัดความสนใจ

การวัดความสนใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างได้แก่ อายุ เพศ สติปัญญา สิ่งแวดล้อม พัฒนาการทางร่างกายสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

การวัดความสนใจ สามารถกระทำได้ในลักษณะต่างๆ เนื่องจากความสนใจเป็นแรงผลักดันที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำการหรือแสดงพฤติกรรมออกมา ถ้าต้องการวัดความสนใจของบุคคลใดจะสามารถวัดหรือประเมินได้จากการกระทำในการแสดงพฤติกรรมออกมาของบุคคลนั้น (รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. 2533:205)

นักการศึกษาได้เสนอวิธีวัดความสนใจดังนี้

เจเกอร์ และโฟรชลิค (น้ำเพชร จำปาทอง. 2537:64; อ้างอิงมาจาก Jager and Frochlick. 1947:12-14) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสนใจว่าอาจทำได้ 4 ประการ ดังนี้คือ

1. สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. พิจารณาความสนใจต่างๆ ที่แต่ละบุคคลแสดงออก
3. ศึกษากิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลนั้นควรกระทำ
4. ใช้แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventory) วัดโดยตรง

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1955:162) กล่าวว่าเราสามารถวัดความสนใจของบุคคลได้ 3 วิธี คือ ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามวัดความสนใจ

โพลเวลล์ (Powell. 1963:337-338) เสนอการวัดความสนใจ ดังนี้

1. ใช้แบบวัดความสนใจซึ่งประกอบด้วยข้อความชุดหนึ่งสำหรับให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความต่างๆ เหล่านั้น

2. ใช้แบบสอบถามปลายเปิดโดยให้ผู้ตอบมีอิสระที่จะตอบคำถามต่างๆ ได้ตามความรู้สึกแท้จริงของตน

3. ใช้การสัมภาษณ์ ซึ่งผู้สัมภาษณ์สามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

เดวิส (บุญปลูก สิทธิไชย. 2534:45; อ้างอิงจาก Davis. 1964:160-161) ได้เสนอแนะเทคนิคในการวัดความสนใจไว้ดังนี้

1. ค้นหาสิ่งที่แต่ละบุคคลชอบทำในระยะ 1-2 ปีที่ผ่านมา ถ้าเขายอมสละเวลาว่างที่อยู่เพื่อทำให้สิ่งหนึ่งโดยเฉพาะก็แสดงว่าเขาสนใจในสิ่งนั้น

2. ค้นหาว่าแต่ละบุคคลมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ มากน้อยเพียงใด ถ้าเขามีความรู้ในเรื่องนั้นมาก ก็แสดงว่าเขาสนใจเรื่องนั้น ทั้งนี้เพราะคนเราย่อมจำสิ่งที่ตนสนใจได้ดีกว่าที่ไม่สนใจ

3. ให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบต่อข้อความต่างๆ ที่กำหนดไว้ให้
กมล สุตประเสริฐ (2516:152) ได้กล่าวถึงวิธีวัดความสนใจโดยใช้สเกล โดยกำหนดเนื้อหาว่า จะวัดความสนใจด้านใดและเขียนคำถามหรือข้อกระทงตามเนื้อหานั้น ตัวเลือกเป็น 5 ระดับ ชอบมากที่สุด ชอบมาก เฉยๆ ไม่ชอบ ไม่ชอบเลย

จะเห็นได้ว่า การวัดความสนใจสามารถทำได้หลายวิธี วิธีหนึ่งที่จะนำไปวัดความสนใจในการเรียนได้ดีก็คือ การใช้แบบสอบถามวัดความสนใจ ฉะนั้นการที่จะนำวิธีใดวิธีหนึ่งไปใช้กับใคร ในสถานการณ์ใด นั้นย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และดุลยพินิจของผู้ที่จะนำไปใช้ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดความสนใจ ทั้งนี้เพราะสามารถใช้วัดกับบุคคลจำนวนมากและสามารถทราบผลในเวลาอันรวดเร็ว นอกจากนี้ เมท์ และเลห์เมนน์ (Mehrens and Lehmann. 1978:218 ได้กล่าวว่า การวัดความสนใจโดยใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่ดีที่สุด ง่าย และเชื่อมั่น ได้มากที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ

คาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2524:39; อ้างอิงจาก Khan. 1967:2393-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านอารมณ์ จิตใจ ในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนพบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ทักษะคิดที่มีต่อครูมีความสนใจในวิชาการ นิสัยการเรียน ความวิตกกังวล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจทางวิชาการ และเมื่อรวมกับองค์ประกอบอื่นๆ ที่กำหนดไม่ได้ (Unidentified Factors) ได้หาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกับเกณฑ์ต่างๆ อันได้แก่ การอ่านภาษา การคำนวณการแก้ปัญหา สังคมศึกษาและวิทยาศาสตร์อยู่ระหว่าง .48 ถึง .49

แมคเคลแลนด์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2524 : 39; อ้างอิงจาก McClelland. 1969: 2339-A) ได้ศึกษาตัวแปรที่ไม่ใช่ทางด้านสติปัญญาที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในระดับวิทยาลัยพบว่า ความสนใจเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

บล็อก (Block. 1970 : 104-106) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลปรากฏว่าความสนใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก

งานวิจัยภายในประเทศ

ปราณี ปัญจาละ (2528:73-75) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกับเรียนโดยครูเป็นศูนย์กลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2527 ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุด การสอนกับที่เรียนโดยครูเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วนิดา ศิริมาลา (2528:63) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทยของกรมวิชาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2528 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สและเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย ของกรมวิชาการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โสภา ธรรมรุ่งฤทธิ์ (2528:68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้กับการสอนแบบปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อ รอบรู้มีความสนใจในการเรียนภาษาไทยมากกว่านักเรียนที่สอนแบบปกติ

ปิยะศักดิ์ สินทรัพย์ (2530:60) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนห้วยตะพานวิทยาคมจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2530 ผลการทดลองพบว่าความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เกม และเพลงประกอบการสอนกับการเรียนตามแผนการสอน ของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10 แตกต่างกัน โดยความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้เกมและเพลงประกอบการสอนสูงกว่าการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10

พนิดา พ่วงชูศักดิ์ (2531:77) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนด้วยบทเรียนโมดูลกับการสอนตามคู่มือครูผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยบทเรียนโมดูลกับเรียนจากการสอนตามคู่มือครูมีความสนใจต่อวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญปลูก สิทธิไชย (2534:142) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูกับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูกับการเรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วย ศึกษาเทศก์ มีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

น้ำเพชร จำปาทอง (2537:89-90) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอดกับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอดกับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และมีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรทิพา พานิชชีวะกุล (2538:61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครูผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถด้านการอ่าน การเขียน ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัชดา ขำครุฑ (2540 : 58) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับนาฏศิลป์ ชั้นต้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ 1 เขตพระนครกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2539 ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป การสอนตามคู่มือครูมีความสนใจในวิชาหลักภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และความสนใจในวิชาหลักภาษาไทยก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

ความหมายของการสอนตามคู่มือครู

การสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการซึ่งการสอนนี้ใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ชักถาม ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม การดำเนินการสอนในแต่ละคาบใช้วิธีการหลายๆ อย่างควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหา (กองวิจัยทางการศึกษา. 2536 : 22)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 1) ให้ความหมายของคำว่าคู่มือครูว่า หมายถึงเอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนอย่างลึกซึ้งและชัดเจนตลอดจนให้ทราบถึงแนววิธีสอนที่มีประสิทธิภาพด้วย สำหรับคู่มือครูภาษาไทยนั้นผู้จัดทำขึ้น คือ ผู้ทำหนังสือแบบเรียนซึ่งได้แก่ กรมวิชาการ

ลักษณะของคู่มือครู

นพคุณ คุณาชีวะ (2524 : 87) สรุปลักษณะของคู่มือครู วิชาภาษาไทย ของกรมวิชาการว่าประกอบด้วย 2 ส่วนต่อไปนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและบทเรียน
2. คำแนะนำในการใช้คู่มือการสอนเฉพาะบท ซึ่งแบ่งออกได้เป็น จุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการสอน ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่สอน ข้อเสนอแนะในการสอน ความรู้ประกอบ และหนังสืออ่านประกอบ

ส่วนประกอบของคู่มือครู

สุจริต เพียรชอบ (2525 : 58-63) อธิบายรายละเอียดของส่วนประกอบในคู่มือครูไว้ดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครู เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ครูใช้หนังสือในการเรียนการสอนได้โดยสะดวก โดยชี้แจงและคลี่คลายความหมายทุกตอนที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มชัด
3. เนื้อหาสาระของคู่มือครู ประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจงในการใช้เครื่องมือในแต่ละบท ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบการสอน ข้อเสนอแนะวิธีสอนและการจัดกิจกรรม สื่อการสอน การวัดและประเมินผล หนังสืออ่านประกอบหนังสืออุเทศ
4. วิธีใช้คู่มือครู มีไว้สำหรับให้ครูใช้ประกอบการสอน ถ้าครูทำตามคำแนะนำโดยตลอดจะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : ก-ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูประกอบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรอ่านทำความเข้าใจพอสังเขป เนื้อความในตอนต้นของคู่มือครูก่อนที่จะทำความเข้าใจรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหนังสือเรียน เพราะใจความในข้อสังเขปของคู่มือครูไม่ได้จัดเรียงลำดับไว้ตามย่อหน้าเหมือนใจความในหนังสือเรียนบางตอน ใจความ

ในหนังสือเรียนมีการแยกเป็นข้อๆ อย่างละเอียดแต่เนื้อความในข้อสังเขปในคู่มือครูอาจจะรวมข้อย่อยๆ 2-3 ข้อเป็นข้อสังเขปเดียว ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

2. คู่มือครูแต่ละบทมักมีคำชี้แจงถึงเนื้อหาสำคัญของบทเรียนแต่ละบทเรียน ในหนังสือเรียนอาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียนนั้น บางบทถ้าเห็นว่าเนื้อหาใจความชัดเจนอยู่แล้ว ก็ไม่มีตัวอย่างเพิ่มเติมมาอีก ตามปกติคู่มือครูจะมีข้อเสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท แต่ข้อเสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท แล้วข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้ครูกระทำแน่นอนเลยทีเดียว ดังนั้นเมื่อครูอ่านเสนอแนะแล้ว ถ้าครูคิดวิธีจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง หรือปรับปรุงดัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพในโรงเรียนหรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควรอย่างยิ่ง

3. คู่มือครูบางบทมีความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากหนังสือเรียน ทั้งนี้ก็เพราะมุ่งหวังที่จะให้เป็นแนวทางให้ครูใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม กับสภาพนักเรียนที่แตกต่างกัน เช่น มีประโยชน์กับโรงเรียนหรือนักเรียนบางกลุ่มหรือบางคน ที่มีศักยภาพสูงที่จะได้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนก็ได้ การเสริมความรู้แบบนี้ย่อมไม่ถือว่าจะต้องใช้ความรู้เฉพาะที่มีในหนังสือเรียน หรือที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือครูเท่านั้น ครูอาจเสริมความรู้จากแหล่งวิทยาการใด หรือด้วยกลวิธีใด หรือกิจกรรมการเรียนการสอนใดให้แก่เด็กนักเรียนที่มีศักยภาพสูง ให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นก็ได้

จะเห็นได้จากการสอนตามคู่มือครูจะสัมฤทธิ์ผลได้ ถ้าครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจ ในการใช้คู่มืออย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วรู้จักยืดหยุ่น นำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม กับสภาพนักเรียนโรงเรียนและท้องถิ่นทั้งนี้ครูเองต้องอาศัยหลักการศึกษาทุกด้าน มาประกอบการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนก่อน หลัง

การสอนและการวางแผนการสอน

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2536 : 265) กล่าวว่า การวางแผนการสอน เป็นหน้าที่ของครูโดยตรง การวางแผนงานล่วงหน้าย่อมก่อให้เกิดผลดี ช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจ มีบุคลิกภาพที่ดีสามารถควบคุมสถานการณ์ในห้องเรียนได้

สมพร มั่นตสุตร (2536 : 52) กล่าวว่า แผนการสอน คือการเตรียมตัวล่วงหน้าของครูในการสอนภายในคาบเรียนหนึ่งๆ ว่านักเรียนควรจะเรียนรู้เรื่องใด มีจุดมุ่งหมายในการเรียนเฉพาะคาบอย่างไร จะสอนโดยวิธีใด มีเนื้อหารายละเอียดอย่างไร จะจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนอย่างไร จะประเมินวัดผลการเรียนด้วยวิธีใด การวางแผนการสอนล่วงหน้า นอกจากจะมีประโยชน์ในการกำหนดทิศทางที่แน่นอนของครูแล้วยังมีผลต่อการเรียนการสอนโดยทั่วไปด้วย

การจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายในแต่ละขั้นตอนคือ

1. กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ประสาท อิศรปริดา (2538 : 112) กล่าวว่า กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียนมีความสำคัญมาก เพราะถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียน เมื่อ นักเรียนพร้อมที่จะเรียนก็นำมาซึ่งความพอใจ ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 104) กล่าวถึงวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนว่ามีหลายวิธีได้แก่ การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน การสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การร้องเพลง การเล่า ประสบการณ์ การสนทนาซักถาม การแสดงละคร การใช้บทหรือกรอง หรือสุภาภิตงาย ๆ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนดังนี้

1. เป็นการเร้าให้นักเรียนสนใจบทเรียนใหม่
2. ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน
3. เป็นการทบทวนบทเรียนเก่าให้แก่แก่นักเรียน
4. ช่วยให้นักเรียนและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
5. ช่วยให้บริการของการเรียนในห้องเรียนเป็นกันเองไม่อึดอัด
6. ช่วยให้ครูได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระยะต้นๆ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมในชั้นสอน
7. เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ที่นักเรียนได้รับ

2. กิจกรรมในชั้นสอน สิริวรรณ สุวรรณภา (2523 : 8) กล่าวว่ากิจกรรมชั้นการสอนเป็นขั้นตอนที่ต่อจากการนำเข้าสู่บทเรียน วิธีกำหนดกิจกรรมการเรียนในชั้นสอนนั้นควรเป็นกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียนได้ลงมือฝึกฝนปฏิบัติอย่างจริงจังและสอดคล้องกับ วัลลภ กันทรพย (2534 : 8) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ ครูต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัย เกี่ยวกับการสอนที่เน้นกระบวนการนี้ก็คือ สอนให้ผู้เรียนสามารถทำตามขั้นตอนได้ และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมดจนสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ใหม่ และสอนให้ผู้เรียนฝึกฝนจนเกิดทักษะ สามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติในชั้นสอนนี้ครูผู้สอนต้องยึดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนในขณะเดียวกันครูผู้สอนต้องจัดกระบวนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนไปด้วย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เรียกว่า “ทักษะกระบวนการ” หรือกระบวนการอื่นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาในการพิจารณาว่าจุดประสงค์ใด สามารถสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะได้ครบทั้ง 9 ขั้น ควรยึดหลักในการพิจารณาดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2534 : 27)

1. การปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนให้บรรลุผล ต้องมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติตามแผน และขั้นการประเมินผล

2. ผลการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ต้องปรากฏออกมาเป็นชิ้นงาน
3. ในการวางแผนปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนจะต้องมีทางเลือกหลายๆ ทาง
จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมในชั้นสอน มีดังนี้คือ
 1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ต่อจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ
 3. เพื่อเป็นวิถีทางที่จะนำนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมในชั้นสรุปการสรุปบทเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน การสรุปบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนสามารถรวบรวมความคิด ความเข้าใจของตนในสิ่งที่เรียนมาแล้วได้ถูกต้อง วิชัย ดิสสระ (2535 : 82-83) ให้ความหมายการสรุปบทเรียนว่าหมายถึงการรวบรวมใจความสำคัญหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญๆ ที่ครูต้องการจะให้นักเรียนเรียนรู้เข้าด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยทั่ว ๆ ไป การสรุปบทเรียนจะทำหลังจากที่ครูสอนจบบทเรียนแล้ว นอกจากจะให้นักเรียนได้เชื่อมความรู้เก่า กับความรู้ใหม่แล้ว การสรุปบทเรียนยังช่วยให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนที่ตนประสบด้วย สิ่งสำคัญในการสรุปบทเรียนที่ครูจะต้องระลึกถึงคือครูจะต้องรู้ว่าบทเรียนจะจบลงในลักษณะใด บทเรียนนั้นมีใจความสำคัญหรือมีแนวคิดสำคัญอย่างไรและควรจะใช้วิธีใดในการสรุปบทเรียนที่น่าสนใจ กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นสรุปนั้นเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้หรือจดจำการกระทำที่ผ่านมาได้ดี ตามหลักการเรียนรู้อย่างนักจิตวิทยา กัทธรี (Guthrey) ดังนั้นในการเรียนการสอนแต่ละครั้งควรจะมีการสรุปบทเรียนโดยใช้กิจกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การสรุปบทเรียนจะได้ผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งมีรูปแบบของกิจกรรมที่ควรจัด ดังนี้

1. การรายงานหน้าชั้นของตัวแทนกลุ่มต่างๆ
2. การทำรายงานกลุ่มหรือรายงานเป็นรายบุคคล
3. การเขียนเรียงความ
4. การใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ เช่น การดูวีดิทัศน์ สไลด์
5. การสนทนาซักถามระหว่างครูกับนักเรียน การใช้คำถาม
6. การใช้เกม และการขับบทเพลง
7. การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ
8. การแสดงต่างๆ เช่น บทบาทสมมติ ละครสั้น
9. การจัดนิทรรศการ หรือการศึกษาสถานนอกสถานที่

การจัดกิจกรรมชั้นสรุปบทเรียนมีประโยชน์ต่อนักเรียน และครูในการเรียนการสอน ดังนี้

1. ประมวลเรื่องราวที่สำคัญเข้าด้วยกัน
2. เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนได้

การจัดกิจกรรมขั้นสรุปบทเรียนมีประโยชน์ต่อนักเรียน และครูในการเรียนการสอน ดังนี้

1. ประมวลเรื่องราวที่สำคัญเข้าด้วยกัน
2. เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนได้
3. ครูรวบรวมความสนใจของนักเรียนก่อนที่จะจบบทเรียน
4. สร้างให้มีความเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
5. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน

กิจกรรมในขั้นประเมินผลการวัดผลและประเมินผลเป็นขั้นสอนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งเช่นกัน การเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จตามความมุ่งหวังหรือไม่ การวัดและประเมินผลเป็นระยะ จะทำให้ทราบได้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนหรือเข้าใจในบทเรียนหรือไม่อย่างไร ครูอาจจะประเมินโดยการสังเกตใช้การตอบคำถามปากเปล่าพูดแสดงความคิดเห็น ทำรายงานกลุ่ม จัดนิทรรศการ การตอบคำถามเป็นข้อเขียนซึ่งครูเตรียมแบบทดสอบนั้นมา การทดสอบนี้อาจใช้เวลา 3-5 นาที ก็ถือว่าเป็นการประเมินผลแล้วเช่นกัน

การวัดและการประเมินผลการสอนตามคู่มือครู

กรมสามัญศึกษา (2534 : 30) ได้กล่าวถึงระเบียบของการวัดและประเมินผลไว้ว่า หลักสูตรฉบับปรับปรุงเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นคนสมบูรณ์ทั้งในด้านความรู้ พื้นฐานสำหรับการพัฒนาดนเอง พัฒนาสังคม และพัฒนาอาชีพ นอกจากนี้ยังมีจุดเน้นตามความต้องการของชาติในด้านการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงต้องการให้มีการพัฒนาทักษะต่างๆ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ กระบวนการปฏิบัติงาน กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม ฯลฯ ระเบียบการประเมินจึงได้กำหนดไว้ว่า จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และด้านกระบวนการ การวัดประเมินผลระดับการเรียนการสอน เป็นการวัดและประเมินผลโดยครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียนคือวัดและประเมินว่าหลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนรับรู้และใช้กระบวนการในระดับนี้ควรให้ผสมผสานไปกับการวัดตามจุดประสงค์อื่นๆ ซึ่งจะไม่มีการแยกสอบเพื่อวัดกระบวนการ

วิธีวัดและเครื่องมือวัดและประเมินเครื่องมือวัดและประเมินผลนั้น มีจุดมุ่งหมายของการวัดอยู่ที่การกระทำ หรือแผนการกระทำไม่ใช่ผลผลิต ดังนั้นจึงสามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายลักษณะ เช่น แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม แบบประเมิน การพูด แบบประเมิน การอ่านออกเสียง แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบทั้งปรนัย และอัตนัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 15)

2. เนื้อหาบางบทมีการตัดตอนมาจากหนังสือเรื่องยาวที่เป็นวรรณกรรมที่ได้รับยกย่อง ครูควรทำความเข้าใจและชี้ให้เห็นคุณค่าในด้านความรู้ ข้อคิดและด้านศิลปะการใช้ถ้อยคำ

3. การอ่านเรื่องที่คัด ตัดตอนจากหนังสือเรื่องยาว เช่น นิทาน นิยาย และบทความ ควรใช้เกณฑ์ในการอ่านให้เหมาะสมกับบทที่อ่าน ครูควรทราบว่าเรื่องที่อ่านใช้โวหารอะไร สำหรับนักเรียนอาจให้รู้เพียงผิวเผินไม่จำเป็นต้องให้จดจำมาก ยกเว้นโวหารเด่นๆ ควรจะนำมายกตัวอย่างให้นักเรียนได้เห็น

4. เลือกฝึกทักษะที่ฝึกยาก เช่น ทักษะการอ่านในใจ ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านต้องใช้เวลาานาน นักเรียนไม่สามารถฝึกได้ด้วยตนเอง ต้องฝึกจากครู

5. ครูควรเลือกใช้แบบฝึกหัด ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือตามความต้องการ

6. การสอนจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ในระยะแรกๆ การสอนดำเนินไปอย่างช้าๆ ครูไม่ต้องกังวลว่าสอนช้าไม่ทันเวลา เมื่อนักเรียนเกิดความชำนาญก็จะปรับตัวได้คล่องแคล่วขึ้น

7. ต้องคำนึงถึงศักยภาพคือความสามารถของนักเรียน ซึ่งอยู่ในตัวนักเรียน เมื่อถูกยั่วยุจึงจะนำมาใช้ ส่วนสมรรถภาพคือความสามารถเฉพาะด้านที่ปรากฏให้เห็นวิธีการพัฒนาสมรรถภาพคือต้องให้นักเรียนประกอบกิจกรรม และพยายามให้นักเรียนที่มีสมรรถภาพสูงช่วยนักเรียนที่มีสมรรถภาพต่ำ

8. ควรมีการปรับปรุงกลุ่มนักเรียนเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานร่วมกัน และเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

9. การฝึกทักษะควรมีการให้ฝึกทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน โดยเฉพาะการฝึกที่บ้าน ควรให้การบ้านเพราะช่วยให้นักเรียนเกิดความแม่นยำ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างความสัมพันธ์อันดีของนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองอาจมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องการทำการบ้านด้วย

10. งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ เช่น ให้คัดลอกกลอน ให้หาความหมายของคำศัพท์ ในเรื่องที่สอน แบบฝึกหัดท้ายบท เป็นต้น

11. รวบรวมคำศัพท์ไว้ท้ายบทเรียนตามตัวอักษร โดยการให้ค้นคำศัพท์ที่เรียงตามตัวอักษร จะเป็นการฝึกความชำนาญที่ละน้อย และเห็นคุณค่าและความสำคัญของตัวอักษรไทย

12. ครูควรแนะนำให้นักเรียนอ่านประวัติผู้แต่ง เพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนแต่ไม่ต้องท่องจำ

13. ครูควรทำแผนการสอนและควรประชุมปรึกษากัน ส่วนวิธีสอนก็แล้วแต่กลุ่มโรงเรียนจะใช้

14. ควรมีการทดสอบหลังสิ้นสุดการเรียนรู้

15. สื่อการสอนควรพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดประสงค์

การเรียนรู้

16. ครูควรพานักเรียนไปศึกษานอกโรงเรียนบ้าง ซึ่งสัมพันธ์กับบทเรียน และให้มีประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด

ทฤษฎีสับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อหาวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวเป็นไปตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หน่วยศึกษานิเทศก์จึงจัดทำคู่มือการสอนเพื่อให้โรงเรียนได้ยึดเป็นแนวทางการสอนที่เรียกว่าคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์โดยกรมสามัญศึกษาได้ยึดหลักการและรูปแบบการเรียนรู้ของกาเย่ (Robert M.Gagne) และบริกส์ (Lisles J. Briggs) เป็นหลัก (มัลลิการ์ พงษ์ปริตร. 2527 : บทนำ)

1. การเรียนรู้ตามแนวของกาเย่

กาเย่แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 8 ประเภท ตั้งแต่การเรียนรู้แบบพื้นฐานง่าย ๆ ไปจนถึงการเรียนรู้แบบยากและซับซ้อน ดังนี้

1.1 การเรียนรู้เครื่องหมายและสัญญาณ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่ให้แสดงออกได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ได้แก่ การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขตามแบบของ พาฟลอฟ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก

1.2 การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เป็นการเรียนรู้จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่างจากชนิดแรกที่ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้เรียนมีความตั้งใจและรู้ตัวในการที่จะเชื่อมโยงการตอบสนองที่เหมาะสมต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ กัน เมื่อทำได้ถูกต้อง และเหมาะสมจะได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง การเรียนรู้ประเภทนี้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกของธอร์นไคค์ และการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์

1.3 การเรียนรู้แบบลูกโซ่ เป็นการเรียนรู้กิจกรรมต่อเนื่องตามลำดับ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า กับการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ และทักษะต่างๆ ในการเคลื่อนไหว การเรียนรู้ประเภทนี้ กาเย่ นำมาจากทฤษฎีต่างๆ หลายทฤษฎี ซึ่งรวมแนวความคิดของสกินเนอร์และกัทธรีด้วย

1.4 การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงภาษาถ้อยคำ การใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาษาถ้อยคำ

1.5 การเรียนรู้แบบการจำแนกความแตกต่าง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นและแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าเพื่อที่จะตอบสนองสิ่งเร้านั้นให้ถูกต้อง

1.3 การเรียนรู้แบบลูกโซ่ เป็นการเรียนรู้กิจกรรมต่อเนื่องตามลำดับ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า กับการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ และทักษะต่างๆ ในการเคลื่อนไหว การเรียนรู้ประเภทนี้ กาเย่ นำมาจากทฤษฎีต่างๆ หลายทฤษฎี ซึ่งรวมแนวความคิดของสกินเนอร์และกัทธรีด้วย

1.4 การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงภาษาถ้อยคำ การใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาษาถ้อยคำ

1.5 การเรียนรู้แบบการจำแนกความแตกต่าง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นและแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าเพื่อที่จะตอบสนองสิ่งเร้านั้นให้ถูกต้อง

1.6 การเรียนรู้โมโนมิติ เป็นการเรียนการสอนตอบสนองร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้าที่มาจากความแตกต่างกันผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือนและแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าได้

1.7 การเรียนรู้กฎหรือหลักการ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวม หรือเชื่อมโยงโมโนมิติ ตั้งแต่ 2 โมโนมิติขึ้นไปเข้าด้วยกัน และที่สามารถตั้งเป็นเกณฑ์ขึ้นได้ นำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยวิธีคล้ายคลึงกัน

1.8 การเรียนรู้การแก้ปัญหา เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการคิดโดยการรวมกฎเกณฑ์ต่างๆ ของการเรียนรู้ประเภทที่ 7 เข้าด้วยกัน และนำไปใช้แก้ปัญหา

2. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนของกาเย่

จากทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทางกาเย่ สามารถจัดรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งอาศัยสมมติฐานเบื้องต้น 5 ประการ คือ (อาคม จันทสุนทร. 2527 : 2 - 3)

1. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนมุ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละบุคคล การจัดรูปแบบการเรียนการสอนนี้จึงไม่ได้มุ่งที่คนกลุ่มใหญ่ คือมิใช่ระบบกระจายเสียง ที่มุ่งให้ความรู้และทัศนคติแก่คนในสังคมรวม ๆ แต่จะมุ่งให้กับแต่ละบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคมนั้นๆ

2. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนทำได้ทั้งระบบสั้นและยาวคือเป็นทั้งการจัดรูปแบบหรือวางแผนการสอนในแต่ละชั่วโมงและการวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยตลอด ในบทเรียนหรือในรายวิชานั้นทั้งหมดซึ่งอาจทำโดยครูแต่ละคนหรือครูช่วยกันทำเป็นคณะก็ได้

3. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนถือว่า การจัดรูปแบบการเรียนการสอนอย่างมีระบบจะมีผลอย่างใหญ่หลวงต่อพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนกล่าวคือถ้ามีการจัดการเรียนการสอนที่ดีแล้ว คนจะเรียนรู้ได้ดีกว่าปล่อยให้เรียนเองตามธรรมชาติ

4. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน ควรจัดทำเชิงระบบ กล่าวคือ มีขั้นตอนตั้งแต่การพิจารณาความต้องการความจำเป็นเป้าหมาย และการดำเนินการเป็นขั้น ๆ ต่อเนื่องกันไป จนถึงขั้นที่นักเรียนทราบผลการปฏิบัติ หรือประเมินวิธีการดำเนินงานว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่

1. เริ่มต้นด้วยการหาความต้องการที่จำเป็นของการเรียนการสอนนั้น โดยกลุ่มผู้รับผิดชอบกำหนดเป้าหมายใหม่ๆ ของการเรียนการสอน พร้อมกับศึกษาดูว่ามีทรัพยากร สิ่งสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดอย่างไร

2. นำเป้าหมายใหญ่ๆ ในการเรียนการสอนมากำหนดโครงสร้างของหลักสูตร โดยยึดเป้าหมายใหญ่ข้อ 1 มาจัดทำเป็นเป้าหมายของแต่ละรายวิชา

3. จุดประสงค์แต่ละรายวิชา ระบุสมรรถภาพการเรียนรู้ นั่นคือสามารถบอกผลการเรียนการสอน หรือการเรียนรู้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้

4. ระบุสมรรถภาพต่างๆ ของมนุษย์ให้ชัดเจนทั้งสภาพภายนอก และสภาพภายในโดยใช้หลักการเรียนรู้ทั่วๆ ไป

5. เมื่อรู้สภาพหรือเงื่อนไขของการเรียนรู้แต่ละสมรรถภาพจะช่วยให้มีการวางแผน กำหนดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

6. ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการเรียนการสอนก็ต้องทำเป็นหน่วยย่อยๆ ที่มีขอบเขตแคบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้น แล้วจัดทำเป็นรายละเอียดจากจุดประสงค์รายวิชา เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

7. เมื่อแต่ละรายวิชาทำเป็นหน่วยย่อย หรือทำเป็นบทเรียน ซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว ก็ต้องจัดสถานการณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้น ๆ ทั้งนี้รวมทั้งการปฏิบัติของผู้สอนและการจัดสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ต้องหาทางเลือกที่ดี ให้ได้ ตามจุดประสงค์นั้นๆ

8. ขั้นตอนที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ก็คือ การประเมินผลต้องประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ในแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ควรใช้การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หรือการทดสอบโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก

9. เพื่อให้เห็นภาพการวางแผนการเรียนการสอนทั้งระบบ ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จัดระบบการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นความสามารถของแต่ละคนเพื่อให้ระบบการเรียนการสอนสมบูรณ์ก็ต้องพิจารณาการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดงาน เพื่อดูประสิทธิภาพการจัดรูปแบบการสอนด้วย

4. การจัดลำดับเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ การสอนต้องยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของผู้เรียน โดยจัดเหตุการณ์สอนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนอาจใช้การพูดคุยซักถาม หรือใช้วัสดุ อุปกรณ์ เชื่อมประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่

2. แจ้งจุดประสงค์คือ บอกให้ผู้เรียนทราบว่าเรื่องที่เรียนต่อไปนี้ เมื่อเรียนจบแล้วผู้เรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่

3. ทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ผู้สอนตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม กับประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี

4. เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้อุปกรณมาช่วย เพื่อให้บทเรียนใหม่น่าสนใจและน่าติดตาม เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียน และเป็นประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อตัวผู้เรียน

5. ให้แนวความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไป ผู้สอนจะหาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสมรรถภาพของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง

6. ผู้เรียนปฏิบัติ ขั้นตอนนี้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมให้แสดงความคิดเห็น แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้

7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ คือให้ผู้เรียนทราบผลการปฏิบัติ การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมใดๆ ไปแล้วและสามารถทราบผลทันที ย่อมเป็นผลที่ดีต่อตัวผู้เรียนเอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องจะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้ผู้สอนอาจจะติชมด้วยตนเอง หรือให้กลุ่มเพื่อน หรือตัวผู้เรียนเองเป็นผู้ประเมินผลก็ได้

8. ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ ขั้นตอนนี้จะสามารถทราบได้ทันทีว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการในแต่ละคาบหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการสอนของผู้สอนก็ได้ หรือเกิดจากตัวผู้เรียนเอง วิธีการปฏิบัติก็คือ ผู้สอนอาจจะประเมินจากการทดสอบย่อย หรือสังเกตพฤติกรรมอื่นๆ ของผู้เรียน

9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนความรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้โดยผู้สอนสรุปเน้น และย้ำให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียน เช่น ให้ทำการบ้าน ทำรายงาน หรือศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้รับ

จากลำดับขั้นของเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ เมื่อนำมาจัดแผนการสอนสามารถจัดลำดับขั้นตอน ได้ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2534 : 45)

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้วัสดุอุปกรณ์เข้าช่วย

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้

ขั้นที่ 6 ปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 7 แจ้งผลการปฏิบัติ

จากลำดับขั้นของเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ เมื่อนำมา
จัดแผนการสอนสามารถจัดลำดับขั้นตอน ได้ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2534
: 45)

- ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ
- ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์
- ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่
- ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้วัสดุอุปกรณ์เข้าช่วย
- ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 ปฏิบัติกิจกรรม
- ขั้นที่ 7 แจ้งผลการปฏิบัติ
- ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์
- ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

จากเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้
มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลนั้น จะต้องศึกษาถึงหลักการ วิธีการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ
ขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ตลอดจนทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อเป็นแนวทางในการลำดับขั้นตอน
การสอนที่ถูกต้องเหมาะสมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนตามธรรมชาติของการเรียนรู้และจะต้องมี
การวางแผนงาน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล คู่มือครูจะเป็นเครื่องช่วยชี้ทางใน
การจัดการเรียนการสอนเป็นแนวทางให้ครูได้ปฏิบัติตาม และปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลดีทั้งต่อ
ผู้เรียนและผู้สอนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ด้วย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับ
การสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับ
การสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการ
ทดลองแตกต่างกัน
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อ.ท่าวัง จ.ลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียน 320 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อ.ท่าวัง จ.ลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 80 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ใช้วิธีการจับสลากจาก 8 ห้องเรียน สุ่มมาจำนวน 2 ห้องเรียน
2. นำห้องที่ได้สุ่มทั้ง 2 ห้องเรียนมาจับฉลากเลือกกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม นำนักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียนมาทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้สร้างขึ้น และผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ข้อสอบที่นำมาวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อจัดกลุ่มในการทดลองนี้เป็นข้อสอบที่มีเนื้อหาทบทวนความรู้เดิม

3. เมื่อได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแล้วนำมาจัดเป็นกลุ่มความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ เฉพาะในกลุ่มทดลองโดยจัดดังนี้

กลุ่มความสามารถระดับสูง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 76 ขึ้นไป

กลุ่มความสามารถปานกลาง คือ นักเรียนที่ได้คะแนน ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26 ถึง

กลุ่มความสามารถต่ำ คือ นักเรียนที่ได้คะแนน ไทล์ที่ 25 ลงมา

4. นำคะแนนมาจัดเรียงจากสูงไปหาต่ำ ได้กลุ่มความสามารถสูง จำนวน 5 คู่ ความสามารถปานกลาง จำนวน 10 คู่ และในกลุ่มความสามารถต่ำ จำนวน 5 คู่
5. นักเรียนในกลุ่มควบคุมไม่นำมาจัดกลุ่ม ทดสอบเพียงเพื่อวัดพื้นฐานความรู้เดิมเท่านั้น
6. เมื่อได้นักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียนแล้วแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและควบคุมดังนี้
กลุ่มทดลองจำนวน 40 คน สอนโดยกิจกรรมแบบ เอส ที เอ ดี
กลุ่มควบคุมจำนวน 40 คน สอนโดยคู่มือครู

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลอง จำแนกตามคะแนนความสามารถ

ระดับความสามารถ	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
	กลุ่มทดลอง (คู่)	กลุ่มทดลอง (คน)	
สูง	5	10	10
ปานกลาง	10	20	20
ต่ำ	5	10	10
รวม	20	40	40

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

1. แผนการสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี
2. แผนการสอนตามคู่มือครู
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยมีจำนวน 2 ชุด ชุดแรกเป็นชุดที่ใช้ในการจัดกลุ่มเพื่อทดลอง ชุดที่ 2 เป็นชุดที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนทดลองและหลังทดลอง

4. แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี
 - 1.1 ศึกษาหลักการวิธีสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 ศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ทั่วไปของเนื้อหาวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการสอน
 - 1.3 เลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลอง ได้แก่ เนื้อหาวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากหนังสือแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เรื่อง

พ่อแม่ร้างกัน ราชาริราช พระอภัยมณี และสำนวน สุภาษิต คำพังเพย และนิทานเทียบสุภาษิต

1.4 ศึกษาจากคำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์รายวิชา วิเคราะห์เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วสร้างแผนการสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี จำนวน 20 คาบ ซึ่งประกอบด้วย

1.4.1 ความคิดรวบยอด

1.4.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.4.3 ทักษะทางสังคม

1.4.4 หัวข้อเนื้อหา

1.4.5 กิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำ

2) ขั้นแจ้งจุดประสงค์

3) ขั้นสอน

4) ขั้นสรุป

5) ขั้นวัดและประเมินผล

1.4.6 สื่อการเรียนการสอน

1.5 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์ และ อาจารย์ดารา วิชัยพาณิชย์ ตรวจสอบความถูกต้อง ในด้านความคิดรวบยอด เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้ภาษาตลอดจนความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนต่างๆ ของแผนการสอน เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.6 นำแผนการสอนที่ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนั้น ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อำเภอท่าวัง จังหวัดลพบุรี จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้ภาษาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน กับเวลาที่กำหนดแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้แผนการสอนสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

3.7 นำแผนการสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ไปสอนเพื่อการวิจัยต่อไป

2. นำแผนการสอนตามคู่มือครู

2.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย ความมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ทั่วไปของวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแผนการสอน

2.2 จากคำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์รายวิชา วิเคราะห์เป็นจุดประสงค์ปลายทาง และจุดประสงค์นำทาง แล้วสร้างแผนการสอนตามคู่มือครู ซึ่งประกอบด้วย

2.2.1 ชนิดของสมรรถภาพ

2.2.2 จุดประสงค์ปลายทาง

2.2.3 จุดประสงค์นำทาง

2.2.4 หัวข้อเนื้อหา

2.2.5 กิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 9 ขั้นตอน ดังนี้

1) สร้างความสนใจ

2) แจ้งจุดประสงค์

3) ทบทวนความรู้เดิม

4) เสนอบทเรียนใหม่

5) แนะนำการเรียนรู้

6) ขั้นปฏิบัติ

7) แจ้งผลการปฏิบัติ

8) ประเมินผล

9) ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

2.2.6 สื่อการเรียนการสอน

2.1 สร้างแผนการสอน 5 แผน ให้สอดคล้องกับวิธีดำเนินการทดลองและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยยึดจุดมุ่งหมายเนื้อหากิจกรรมและการประเมินผล แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ 3 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์ และ อาจารย์ดารา วิชัยพาณิชย์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขด้านความสอดคล้องของกิจกรรมเนื้อหา การประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2 นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อำเภอท่าวัง จังหวัดลพบุรี จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ต่อไป

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท.203 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533

3.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากหนังสือเทคนิคการวัดผลของ ชวาล แพรัตกุล (2526) หนังสือเทคนิค การเขียนข้อสอบของชวาล แพรัตกุล (2520) หนังสือหลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบของวิเชียร เกตุสิงห์ (2515) หนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทยของจันทิมา พรหมโชติกุล (2528) เพื่อกำหนดรูปแบบของการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.3 วิเคราะห์หลักสูตรตามเนื้อหาที่นำมาทดลองสอนจากแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2 ตามแนววิเคราะห์ หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร จากเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ตามหลักของ เบนจามิน เอส บลูม (Bloom. 1971 : 271 - 273)

3.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยจำนวน 2 ชุด แต่ละชุดมีจำนวน 90 ข้อ ชุดที่ 1 ครอบคลุมเนื้อหาวิชาภาษาไทย ท. 101, ท. 102 เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ชุดที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ใช้สำหรับทดสอบก่อนทดลองและหลังทดลอง เนื้อหาครอบคลุมรายวิชาภาษาไทย ท.203 เสนอต่ออาจารย์ควบคุมปริญญาโท และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลและผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทยคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์ และ อาจารย์ดารา วิชัยพาณิชย์ ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบ เลือกข้อสอบที่มีค่าความเที่ยงตรงมากกว่า 0.5 ไว้จำนวน 60 ข้อ

3.5 นำแบบทดสอบที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อำเภอท่าวัง จังหวัดลพบุรี จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือต่อไป

3.6 นำกระดาษคำตอบจากการทดสอบของนักเรียนมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยการตรวจให้คะแนนข้อที่ตอบถูก ให้คะแนน 1 คะแนน ส่วนข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน เมื่อตรวจสอบและรวมคะแนนเรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์เพื่อหาความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อโดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ ของจุง เตห์ ฟาน (Fan 1952 : 3 – 32) แล้วเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยนี้ ชุดที่ 1 ได้ค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.23 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.57 ชุดที่ 2 ได้ค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.29 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.64 ไว้จำนวนชุดละ 40 ข้อ

3.7 นำแบบทดสอบที่เลือกไว้จำนวน 40 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อำเภอท่าวัง จังหวัดลพบุรี จำนวน 100 คน โดยใช้สูตร KR – 20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบชุดที่ 1 เท่ากับ 0.79 ชุดที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.88

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 2

จะประกอบงานใดต้องใจมัน	ไม่แปรผันรวนเรทำเห้น
ต้องมุ่งจิตคิดก้าวหน้าอย่าผัดวัน	อย่ามัวผันรอให้เขามาเอาใจ
อย่าเพียงแต่หมายมั่นว่าพรุ่งนี้	ว่าฤกษ์ดีฤกษ์งามตามสมัย
พรุ่งนี้นั้นเหมือนโจรปล้นทรัพย์ไป	โจรที่ไหนใครจะมาเมตตาเอย

1. ทำไมจึงเรียกว่า “พรุ่งนี้เหมือนโจรปล้นทรัพย์”

- ก. เพราะราคาข้าวของแพงขึ้นทุกวัน
- ข. เพราะคนลงมือที่หลังย่อมเสียเปรียบ
- ค. เพราะลงมือช้าเป็นการให้โอกาสคนอื่นตัดหน้า
- ง. เพราะเสียเวลาไปหนึ่งวันก็เสียทรัพย์ที่ควรได้ไปหนึ่งส่วน

2. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. จะประกอบงานใดต้องใจมัน
- ข. ต้องมุ่งจิตคิดก้าวหน้าอย่าผัดวัน
- ค. โจรที่ไหนใครจะมาเมตตาเอย
- ง. พรุ่งนี้นั้นเหมือนโจรปล้นทรัพย์ไป

4. แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือหลักการวิจัยทางการศึกษา ของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536 : 137-145) การวัดผลทางจิตวิทยาของบุญส่ง นิลแก้ว (2519 :40)

4.2 สร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบบ 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 30 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งได้ปรับปรุงข้อคำถามจากแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของ พรทิพา พานิชชีวะกุล

4.3 นำแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรสุดา เพชรใส และอาจารย์ทัศนากุศล ทองภักดี พิจารณาความสอดคล้องข้อคำถาม ความถูกต้อง และตรวจแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจนขึ้น แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าตรงนัย ความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไปไว้จำนวน 30 ข้อ

ตาราง 2 ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0 00 000	จากการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนที่ผ่าน มา นักเรียนรู้สึกกว่าวิธีสอนของครู มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ฝึกให้รู้จักการทำงานร่วมกัน ทำให้ไม่รู้สึกเบื่อเมื่อถึงวิชาภาษาไทย					

4.4 นำแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อำเภอท่าวัง จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.5 นำแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยมาตรวจสอบให้คะแนน แล้วนำผลมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธีแจกแจงแบบที่ (t – distribution) ใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำแล้วเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 – 4.12 ไว้จำนวน 20 ข้อ

4.6 นำแบบสอบถามวัดความสนใจในวิชาภาษาไทยที่คัดเลือกไว้ จำนวน 20 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อำเภอท่าวัง จังหวัดลพบุรี จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170-172) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

3. การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบสุ่ม ก่อน - สอบก่อน - สอบหลัง (Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 216)

ตาราง 3 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	สอบผ่าน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T^1	~	T^2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)
E	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
C	แทน	กลุ่มควบคุม (Control Group)
X	แทน	การสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี
~	แทน	ไม่มีการจัดกระทำ คือสอนตามคู่มือครู
T_1	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
T_2	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน
2. ให้ความสนใจกับการเรียนถึง วิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียนในครั้งนี้ และวิธีประเมินผลการเรียนรู้
3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
4. ดำเนินการสอน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยกำหนดให้
 - 4.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้การเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี

4.2 กลุ่มควบคุม สอนโดยการใช้วิธีสอนตามคู่มือครู

ทั้งสองกลุ่มใช้เนื้อหาเดียวกัน และระยะเวลาเท่ากันคือ 20 คาบ

5. หลังจากเสร็จสิ้นการสอนคาบที่กำหนดไว้ ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นชุดเดียวกับชุดที่สอบก่อนการทดลอง

6. นำกระดาษคำตอบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย มาตรวจให้คะแนนแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้สถิติ แบบ t-test Independent การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติแบบ t-test Dependent การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองใช้สถิติ t-test Dependent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.

2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศและ
อังคณา สายยศ. 2536 : 63)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาคความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทย แบบปรนัยโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
โดยคำนวณจากสูตรของ ไรวินเนลลี และแอมเบลตัน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2539
: 249) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ
กับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา

2.2 หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิค 27% ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ จากตารางสำเร็จ
ของ จุง เตห์ ฟาน (Chung The Fan. 1952 : 1-32)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณจากสูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 :197-198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ	
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด	
	P	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ	$\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ	คือ $1-P$
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัดฉบับนั้น	

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยวิธีหาค่าสัมฤทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) จากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 171-172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2.5 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีการแจกแจงที (t-distribution) คำนวณจากสูตรของเอ็ดเวิร์ด (Edwards) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ.2538 : 215-217)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

df = n (n-1)

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent Group (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 100-102) จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left[\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right] \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

df = $n_1 + n_2 - 2$

เมื่อ	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับการทดสอบหลังการเรียนภายในกลุ่มเดียวกัน จำนวนจากสูตร t-test Dependent (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 :87)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังทดสอบการเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับทดสอบหลังการเรียน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม
$\bar{x}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{x}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
ΣD	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
ΣD^2	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ ยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงแบบที (t-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กลุ่มทดลอง	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี
กลุ่มควบคุม	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือ ครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรมเอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครูโดยใช้ t - test แบบ Independent Sample ได้ผลดังในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรมเอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	40	28.53	6.15	5.58*
กลุ่มควบคุม	40	25.33	6.68	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครูโดยใช้ t - test แบบ Independent Sample ได้ผลแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	40	80.87	67.90	3.17*
กลุ่มควบคุม	40	74.95	83.48	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่าความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t - test แบบdependent Sample ได้ผลแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง

ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนวิชาภาษา ไทยกลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S^2	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	22.70	11.75			
				233	1563	16.03*
หลังการทดลอง	40	28.53	6.15			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลงผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test แบบdependent Sample ได้ผลแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง

ความสนใจใน การเรียนวิชาภาษา ไทยกลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S^2	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	67.48	58.41			
				536	10572	9.09*
หลังการทดลอง	40	80.88	67.90			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่าความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลงผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test แบบdependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

ผลสัมฤทธิ์ทาง						
การเรียนวิชาภาษา	N	$\bar{x}$	s^2	ΣD	ΣD^2	t
ไทย						
กลุ่มควบคุม						
ก่อนการทดลอง	40	22.58	9.94			
				110	420	10.02*
หลังการทดลอง	40	25.32	6.68			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

จากตาราง 8 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลงผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูโดยใช้ t-test แบบdependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

ความสนใจใน การเรียนรู้วิชาภาษา ไทย กลุ่มควบคุม						
	N	$\bar{x}$	S^2	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	68.05	117.99			
				276	2860	8.81*
หลังการทดลอง	40	74.95	83.48			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่าความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตาม คู่มือครูก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี และนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี และนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อำเภอท่าวัง จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 8 ห้องเรียนรวมทั้งสิ้น 320 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร อ. ท่าวัง จ. ลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ใช้วิธีจับฉลากจาก 8 ห้องเรียน นำมา 2 ห้องเรียน นำ 2 ห้องเรียนมาจับฉลากเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม ทำการทดสอบกลุ่มทดลองเพื่อจัดกลุ่มนำคะแนนที่ทำการทดสอบมาเรียงตามความสามารถต่ำเพื่อจัดกลุ่ม กลุ่มควบคุมทำการทดสอบเพื่อวัดพื้นฐานความรู้เดิม ไม่นำมาจัดกลุ่มตามความสามารถเหมือนกลุ่มทดลอง โดยจัดกลุ่มดังนี้

กลุ่มทดลองได้รับการสอนแบบกิจกรรมเอส ที เอ ดี

กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้วมีดังนี้

1. แผนการสอนมี 2 แผน ได้แก่

1.1 แผนการสอนของกลุ่มทดลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ แผนการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ซึ่งแผนการสอนได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ พร้อมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 5 แผน รวม 20 คาบ

1.2 แผนการสอนของกลุ่มควบคุมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้แก่ แผนการสอนตามคู่มือครู ซึ่งแผนการสอนได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ พร้อมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 5 แผน รวม 20 คาบ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีจำนวน 2 ชุด ชุดแรกเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยเพื่อจัดกลุ่มในการทดลองเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียนที่ได้เรียนมาแล้วเพื่อนำมาจัดเรียงคะแนนตามความสามารถสูง ความสามารถปานกลาง ความสามารถต่ำในกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมวัดเพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานเท่านั้น แบบทดสอบนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบหาคุณภาพแต่ละข้อได้ค่าความยากง่าย (p) 0.23 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 - 0.57 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 ชุดที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3 คน ตรวจสอบหาคุณภาพแต่ละข้อได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.29 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.23 - 0.64 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3. แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนของลิเคอร์ท (likert) โดยดัดแปลงปรับปรุง ข้อคำถามจากแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของ พรทิพา พานิชชีวะกุล แบบสอบถามนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบหาคุณภาพโดยการหาค่า t เลือกที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 - 4.12 วัจนวน 20 ข้อ นำคะแนนที่ได้มาหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

4. วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองกระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยสอนสัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 20 คาบ ใช้เนื้อหาเดียวกันทั้งสองกลุ่มโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสอนดังนี้

4.1 จัดปฐมนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ถึงวิธีการเรียนบทบาทของผู้เรียนจุดประสงค์ของการเรียนและวิธีการประเมินผลการเรียน

4.2 ทำการทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทย

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มทดลองผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมแบบ เอส ที เอ ดี กลุ่มควบคุมผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครู

4.4 ทำการทดสอบหลังการทดลอง (posttest) กับผู้เรียนทั้งสองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการทดลอง

4.5 ตรวจสอบผลการทดสอบแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้ t-test แบบ Independent Sample ในการเปรียบเทียบดังนี้

1.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู

1.2 เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู

การสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู

2. ใช้ t-test แบบ Dependent Samples ในการเปรียบเทียบ ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลอง

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและ ความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูได้ผลดังนี้

จากสมมุติฐานข้อที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผล

การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกันผลงานวิจัยของ ศรีไกร รุ่งรอด (2533:60) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ เอส ที เอ ดี กับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู ของ สสวท. ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมยุรี สาสิวงศ์ (2535:120) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ เอส ที เอ ดี กับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสายวรุณ ทองวิทยา (2539:56) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา และมนุษยสัมพันธ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนปกติ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี นั้น เน้นนักเรียนและครูเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนร่วมกันในชั้นแรกครูเป็นผู้บรรยายประกอบกับสื่อการสอนต่างๆ เป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนและทำให้นักเรียน เรียนรู้ได้เร็วขึ้น การเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน นักเรียนจึงมีโอกาสดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจภายในกลุ่มร่วมกันมีโอกาสทำงานร่วมกันมีโอกาสช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีโอกาสร่วมกันคิดแก้ปัญหาที่เผชิญร่วมกัน ทำให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงออกเพราะอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน ทำให้มีบรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน นักเรียนไม่เบื่อกับการเรียนประการต่อมาคือ การสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี เป็นการนำนักเรียนที่มีระดับความสามารถต่างกันมาเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยๆ นักเรียนที่เก่งจะพยายามช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนในขณะเดียวกันนักเรียนที่เรียนอ่อนก็ต้องพยายามปรับปรุงการเรียนของตนให้ดีขึ้น เพราะหลังจากจบบทเรียนแล้วในแต่ละเรื่อง จะมีการทดสอบย่อย ซึ่งจะพิจารณาจากผลคะแนนเป็นรายบุคคลและเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทุกคนซึ่งมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดคะแนนของกลุ่ม นักเรียนในแต่ละกลุ่มจึงต้องช่วยเหลือร่วมมือกันในการเรียนเพื่อความสำเร็จของตนเองและของกลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะนี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น สนใจที่จะทำงานให้สำเร็จและพยายามตั้งใจเรียน ซึ่งอาจจะมีผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมยศ นาวิการ (2523:234) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียน

ร่วมกันเป็นกลุ่มโดยสมาชิกมีการสนับสนุนให้บุคคลในกลุ่มประสบผลสำเร็จใน เป้าหมายเดียวกัน ทำให้กลุ่มมีพลังสูงมาก การสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ใช้หลักการทางจิตวิทยาในเรื่อง การเสริมแรงทางบวกซึ่งเป็นตัวกระตุ้นต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยครูกล่าวคำชมเชยนักเรียนกลุ่มที่สามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงในการทดสอบย่อยในแต่ละครั้ง ซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นช่วงที่กำลังมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ในวัยรุ่นจึงชอบการชมเชยให้กำลังใจมากกว่าการตำหนิ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กมลรัตน์ หล้าสูงรัง (2528 : 230) กล่าวไว้ว่าวัยรุ่น เป็นวัยที่ชอบการชมเชยมากกว่าการตำหนิ ดังนั้นผลของการเสริมแรงโดยการให้คำชมเชยนี้จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและมีกำลังใจในการเรียนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ

จากสมมุติฐานข้อที่ 2 ในด้านความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรมเอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของโพเวลล์ (ไทรเทพ ให้โก. 2533:38; อ้างอิงจาก Powell.1963 : 330) ที่ว่าเด็กที่มีความสนใจในการเรียน จะทำให้เกิดการตั้งใจเรียนยิ่งขึ้น มีสมาธิในการเรียนสามารถติดตามเนื้อหาที่เรียนได้ตลอดและส่งผลให้เกิดความสามารถเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการเรียนและความสามารถในการเรียนของนักเรียนที่ศึกษาโดย บล็อก (Block. 1970 : 104-106) ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเรียนและความสนใจมีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะศักดิ์สินทรัพย์ (2530:55) ที่ทดลองใช้เกมและเพลงประกอบการสอนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบกับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10 พบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความสนใจในวิชา ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาเหตุอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจในการเรียนมากกว่ากลุ่มควบคุมก็คือ ในการจัดการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาและบรรยากาศในการเรียนเอื้ออำนวยให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มที่มีจำนวนคนในกลุ่มที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม จึงกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยและช่วยกันวิเคราะห์ วิพากษ์ ประเมินผลงานของตนเองและกลุ่มร่วมกันทำให้การเรียนราบรื่น เรียนอย่างมีความสุข สนุกและกระตือรือร้นที่จะเรียนเพราะความสำเร็จที่ได้ขึ้นอยู่กับตนเองและกลุ่มเป็นสำคัญ เพราะทุกคนในกลุ่มต่างมีเป้าหมายร่วมกัน

จากสมมุติฐานข้อที่ 3 ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้เพราะการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ได้ลดความสามารถของนักเรียนในระดับเก่งปานกลาง อ่อน นักเรียนจึงมีความสนใจในงานของกลุ่ม นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะให้ความสำคัญกับงานที่ทำ ตั้งใจทำงานและเห็นความสำคัญของงานที่ทำ และพร้อมจะตั้งใจช่วยเหลือกันในกลุ่ม เพราะนักเรียนแต่ละคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จนเกิดการยอมรับในความคิดซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจว่าตนมีส่วนทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ พอใจที่จะเรียนและให้ความสนในการเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524:240) ที่กล่าวว่า ความสนใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากกิจกรรมหรือประสบการณ์นั้นมีความเข้มข้นพอ และวิธีสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี เป็นวิธีที่น่าสนใจ เพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มพร้อมทั้งได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นร่วมกัน รู้จักการฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้มีความสำคัญ เอาใจใส่ในงานที่ทำและสนใจที่จะทำงานให้สำเร็จ เพราะความสำเร็จที่ได้เกิดจากตนเองและกลุ่มเป็นสำคัญเป็นการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวามากขึ้น

สมมุติฐานข้อที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย และความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียนวิชา ภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับเหตุผลที่ว่า การสอนตามคู่มือครูเป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพมีลำดับขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความสนใจในการเรียนเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ได้ทำกิจกรรมที่สนองกับความ ต้องการของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มได้ฝึกการตีความการจับใจความสำคัญ การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและสนใจในการเรียนมากขึ้น ซึ่งมี ผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยและความสนใจในการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 เมื่อครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนตามความสามารถสูง ปานกลางและต่ำแล้ว นักเรียนไม่พอใจในกลุ่มที่จัดให้และไม่ร่วมมือกันทำงาน ครูควรชี้แจงว่าขอให้เห็นความสำคัญของกลุ่ม และลดความขัดแย้งกันในเรื่องส่วนตัวเพราะถ้านักเรียนแต่ละคนขัดแย้งกันภายในกลุ่มแล้ว ความสำเร็จของกลุ่มย่อมไม่เกิด ขอให้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของกลุ่มเพราะชีวิตของคนเรา ต้องทำงานร่วมกับคนอื่นเสมอ ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นเสมอ ถ้านักเรียนร่วมมือกันทำงานภายในกลุ่มความสำเร็จย่อมเป็นสิ่งที่ภูมิใจของทุกคนในกลุ่ม

1.2 การจัดการเรียนการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี นั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการกลุ่ม ครูควรเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจในการเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสม เพราะเนื้อหาการเรียนนั้นมีส่วนทำให้นักเรียนสนใจในการเรียนและไม่เบื่อหน่ายในการเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ไปทำการวิจัยกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ และในรายวิชาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา เพราะการทดลองพบว่า การเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนสูงขึ้น

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องเช่น ความรับผิดชอบในการเรียน ความภาคภูมิใจในการเรียน และเจตคติต่อวิธีสอน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2516). เทคนิคการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กึ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์. (2521). ความสัมพันธ์ของข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ความสามารถทางภาษาการวัดความสามารถในการเรียนเรียงความ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กองเทพ เคลือบพิกุล, อักษรายุทธ พลยะเรศ และประสิทธิ์ ศรีสมุทร. “ม.ป.ป” ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ภูมิบัณฑิต.
- ขวัญใจ บุญฤทธิ์. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ TAI กับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2528). การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จงจิต นิมมานนรเทพ และสาธิต ทองนอก. (2538). คู่มือภาษาไทย ม. 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค.
- เฉลิมศักดิ์ รามโกมุท. (2537). เกิดกลางกรุง ชุดคำพังเพยไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพรวการพิมพ์.
- ชวาล แพรัตกุล. (2526). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- . (2526). เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ชัย ราชวัตร. (2536, 10 พฤศจิกายน). “รับจ้างประท้วง,” ไทยรัฐ. หน้า 5
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525). ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2533, มีนาคม). “การเรียนแบบร่วมมือ,” ประชาศึกษา. 40 (60) :19.
- ชูศรี สนิทประชากร. (2534, กรกฎาคม-ธันวาคม) “ การเรียนรู้โดยการร่วมมือ,” จันทรเกษมสาร. 2 (4) : 46-49.
- ไทรเทพ ให้อู่. (2533). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาไทยและความสนใจในวิธีสอนฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียงและจากการอ่านของครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ทวี ท่อแก้ว และอบรม สันภิบาล, (2517). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ทิตนา แวมมณีและคนอื่นๆ. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : บุรพาติลปการพิมพ์.

นิติมา พรหมเกษตรินทร์, สิริวรรณ ทัพพะรังสี และองอาจ โอโลม. "ม.ป.ป." *ภาษาไทย 1*.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค

นพคุณ คุณาชีวะ และวรรณ บัวเกิด. (2524). *ระเบียบวิธีสอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา*.
กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นพดล จันท์เพ็ญ. (2535). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.

น้อมฤดี จงพยุหะและคนอื่นๆ. (2519). *คู่มือการศึกษาจิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

น้ำเพชร จำปาทอง. (2537). *การศึกษาความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอดกับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2524). *รูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน*. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

บุญปลูก สิทธิไชย. (2534). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการ์ตูนกับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์*. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

บุญส่ง นิลแก้ว. (2519). *การวัดผลทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. (2523). *ภาษาไทย-วิชาที่ถูกลืม*. กรุงเทพฯ : ดาวดึงส์
การพิมพ์.

ปาสาน์ กงดาล. (2535, กันยายน). "การร่วมมือกันเรียนรู้," *วารสารศึกษาศาสตร์*. 15 : 1-2.

ประเทศ วิเศษสา. (2532). *การเรียนด้วยตนเองเรื่องสมการและอสมการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ประสาธ อิศรปริดา. (2522). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต.

----- . (2538). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต.

- ปราณี ปัญจาละ. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกับการเรียนโดยครูเป็นศูนย์กลาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยะศักดิ์ สินทรัพย์. (2530). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการใช้เกมและเพลงประกอบการสอน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เปรมจิตต์ ขจรภัยลาร์เซน. (2526). วิธีการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน. (เอกสารหมายเลข 6). ปทุมธานี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรณ.
- ผ่องใส ห่อทอง. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบพัฒนารายบุคคลที่ร่วมทำงานเป็นคณะกับการสอนปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดา พ่วงชูศักดิ์. (2531). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนด้วยบทเรียนจากการสอนตามแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พะยอม แก้วกำเนิด. (2531, ตุลาคม). “การเตรียมการสอนเยาวชน,” มติชน. หน้า 21.
- พรรณรัตน์ เก้าธรรมสาร. (2533, กุมภาพันธ์). “ การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 95 : 35-37.
- พิทยา ลิ้มมณี. (2537). การอ่านตีความ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พรทิพา พานิชะวะกุล. (2538). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี สาลิวงศ์. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD กับกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือของ สสวท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- มัลลิการ์ พงษ์ปริตร. (2527). การสอนเพื่อตอบสนองสมรรถภาพมนุษย์. (ฉบับปรับปรุง).
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- รตินันท์ ไมตรีจิต. (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์และ
ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบ
ร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. (2533). การวัดทัศนคติเบื้องต้น. (เอกสารคำสอนวิชา วผป. 306).
ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
อัสสัมชัญ.
- รัชดา ขำครุฑ. (2540). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียน และ
ความสนใจในการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียน ระดับนาฏศิลป์ ชั้นต้นปีที่ 3
วิทยาลัยนาฏศิลป์ เขตพระนครที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูปกับการสอน
ตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- . (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวัดผลและ
วิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวัดผลและวิจัยทาง
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลาวัณย์ วิทยาวุฒกุล. (2533). การสอนสังคมในโรงเรียนมัธยม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา ศิริมาลา. (2528). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชา
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียน
โดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทยกรมวิชาการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- วณิช บรรจง และคนอื่นๆ. (2516). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- วิจัยทางการศึกษา, กอง. (2536). การวิเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มี
ประสิทธิภาพระดับชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

- . นวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วัชร ทรัพย์มี. (2520). การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2534). ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอบที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. เอกสารกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิชาการ,กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอบที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- . (2537). หนังสือเรียนภาษาไทย ท 203-204 ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2540). ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2515). หลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิไล พิพัฒน์. (2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยวิธี “กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน”. กับการสอนปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วรเชษฐ โชคชัย. (2526). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏกรรมกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรไกร รุ่งรอด. (2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD กับกิจกรรมการเรียนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ ฉายะเกษตริณ และคนอื่นๆ. (2535). หนังสือเรียน ชุดฝึกพัฒนาทักษะกระบวนการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ศิวรี วรณินันท์และกิตติยา อ่อนสำอางค์. “ม.ป.ป.” สำนวนโวหารสุภาษิตคำพังเพย. กรุงเทพฯ : ผดุงศึกษา.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย, กรมสามัญศึกษา. (2534). คู่มือครูภาษาไทย. เอกสารนิเทศการศึกษา.

- สามารถ สุขาวงษ์. (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงาน กลุ่มและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนแบบโครงการที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สายหยุด เอียนสี. (2524). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรียน การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบพัฒนารายบุคคลที่ร่วมทำงานเป็นคณะกับการสอนปกติ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สายวรุณ ทองวิทยา. (2539). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา และมนุษย์สัมพันธ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี (STAD) กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2524). พฤติกรรมการสอนมัธยมศึกษาหน่วยที่ 1-5. (เอกสารการสอน). กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์.
- สิริวรรณ สุวรรณอาภา. (2523). "การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน," ในเอกสาร ประกอบชุดวิชาการระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทมวลชนจำกัด.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. (2518). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพร่พิทยา.
- สุโท เจริญสุข. (2522). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุนีย์ บาวเออร์. (2535, กันยายน-ธันวาคม). "การเรียนรู้โดยการร่วมมือ," วิชาการอุดมศึกษา. 2 : 1.
- สุรศักดิ์ หลายมาลา. (2531 กุมภาพันธ์). "การเรียนการสอนแบบร่วมมือ," วิทยาจารย์. 86 (2). ----- . (2533 มีนาคม). "การจัดกลุ่มนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือ," สารพัฒนาหลักสูตร. (96).
- . (2536 มกราคม – มีนาคม). "ข้อเสนอบางประการที่เกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ," วิทยาจารย์. 12 (113).
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มรรย์. (2525). "กิจกรรมร่วมหลักสูตรวิชาภาษาไทย," ในคู่มือครูวิชาภาษาไทย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : มงคลการพิมพ์.

- . (2536). *วิธีสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส่องศรี รัชนิกร และปัทมะ ไตรสนธิ. (2536). *ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์.
- สมพร มั่นตสุตร. (2523). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- สมยศ นาวิการ. (2523). *การบริหารตามสถานการณ์*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- โสภา ธรรมรงวูทย์. (2528). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้กับการสอนตามปกติ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เสนีย์ วิลาวรรณ. (2535). *แบบฝึกทักษะกระบวนการทักษะสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- เสียง ชูสกุล. (2525). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา คณิตศาสตร์และความสนใจในการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ จากการเรียนเป็นกลุ่ม รายบุคคล โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการเรียนตามแผนการสอนของ สสวท ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณ รักธรรม. (2522). *หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อาคม จันทสุนทร. (2527). *การสอนเพื่อสนองสมรรถภาพของมนุษย์*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- อารี พันธุ์ณี. (2540). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : เลิฟ แอนด์ ลิฟเพรส.
- Amalaya, Native Nancy & Ron, Dickey. (1991, May/June). "Using Cooperative Learning with Preservice Elementary and Secondary Education," *Journal of teacher Education*. 42(3) : 216.
- Arends, Richard I. (1994). *STAD Learning to teach*. 3rd ed. New York : Mc Graw Hill.
- Block, Jame H. (1970). *The Effective of Variance Levels of Performance one Selected Cognitive Affectives and Time Variables. In Mastery Learning Theory and Practice*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Bloom, Benjamin S. & others. (1971). *Taxonomy of Educational objectives Hand book Cognitive Domain*. New York : Davis Mckay.
- Fan, Chu-hg-The. (1952). *Item Analysis Table*. New Jersey : Education Testing Service Princeton.

- Gangue, Robert M. (1965). *The condition of Learning*. New York : Halt Rinchart and Winston.
- Gayle, Frances & Hughes, Whihe. (1993). *The Effects of The Jigsaw Method on Achievement Friendship and Cooperative motives in cross-cultural Class rooms*. Distress tation Abstract International.
- Gulley, Halbert E. (1960). *Dissoussion Conference and Group Process*. New York : Halt Rinehart ahd Winstion.
- Hurlock, Elizabeth B. (1955). *Adolescent Development*. New York : McGraw-Hill book.
- Jery, Olivas. (1967, November.) " Using Cooperative Learning to Teach Word Processing," *Adult Learning*. 3(3) : 22.
- Johnson, David W. & T Roger, Johnson T. (1987). *Learn Together and Alone Cooperative competitive and Individualistie Learning*. 3nd ed. New Jersey : Printice Hall.
- . (1987). *Cooperation Learning and Competition : Theory and Research*. Edina : Minn Interaction Book.
- Loeser, L. H. (1957). "Some Aspects of Group Dynamics," *International Journal of Group Psychotherapy*. 1:5-9.
- Meekins, Amy Stephens. (1987). "Effects of a Student Term Learning Technique on the Academic Progress and Social Acceptances of Academically Handicapped," *Elementary Mainstreamed Students*. DAT 49/03A :421.
- Mehrrrens, William A. & Lehmenn. (1978). *Measurement and Evaluation in Education and Psychology*. 5th ed. New York : Holt Rinchart and Winstion.
- Powell, Marvin. (1963). *The Psychology of Adolescence*. New York : The Bobless Merrill.
- Scott, William A. & Michael, Wertheimer. (1962). *Introduction to Psychological Research*. 4th ed. New York : John wiley and Son.
- Slavin, Robert E(1978, November). " Student Teams and Achievement Division" *Journal of Research and Development in Education*. 12 : 41.
- . (1980). " Cooperative Learning," *Review of Educational Research*. 50(2) : 315-342.
- . (1983). *Cooperative Learning*. New York : Long man.
- . (1987, November). " Cooperative Learning and Cooperative School," *Educational Leadership* 45137 : 40.

- . (1990). *STAD and TGT Cooperative Learning : Theory Research and Practice*.
N. J. Englewood Cliffs : Prentice Hall.
- . (1990). "Guest Editorial," *Educational Leadership* December 1989/January
1990.
- Valentino. Virginia Rider. (1988). "A Study of Achievement Anxiety and Attitude Toward
Mathematics in college Algebra Student Using Small-group Interaction Methods.
DAT 50/02A : 579.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

- แผนการสอนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี
- แผนการสอนตามคู่มือครู
- เอกสารประกอบการเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนตามคู่มือครู 105 10 10

วิชา ท 203 ภาษาไทย

(แผนการสอนที่ 1)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การอ่านตีความและบอกเจตนาของผู้เขียน

เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

การอ่านวรรณกรรมทั้งบันเทิงคดีและสารคดีแล้วสามารถตีความและบอกเจตนาของผู้เขียนได้จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้อ่านเพราะในการตีความจะต้องอาศัยการสรุปความจากเรื่องที่อ่าน การทำนายเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นตลอดจนความหมายที่แฝงเร้นอยู่ในสำนวนโวหารต่าง ๆ การตีความที่ถูกต้องทำให้ผู้อ่าน สามารถรับสารตามที่คุณเขียนต้องการได้อย่างครบถ้วน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านหนังสือหรืองานเขียนต่าง ๆ ทั้งบันเทิงคดีและสารคดี แล้วสามารถบอกเจตนาผู้เขียนได้

จุดประสงค์นำทาง

1. จับใจความสำคัญหลักและใจความสำคัญรองได้
2. บอกความหมายของคำหรือข้อความได้
3. เขียนสรุปเรื่องที่อ่านได้
4. อภิปรายสรุปเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

เนื้อหาจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นใส เรื่อง ตัวอย่างการอ่านตีความจากภาพ (เอกสารหมายเลข 1)
2. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
3. ใบงาน เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน (เอกสารหมายเลข 4)
4. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
5. ตัวอย่างการอ่านตีความ เรื่อง กรรม
6. ภาพเกี่ยวกับเรื่องพ่อแม่รังแกฉัน (เอกสารหมายเลข 3)
7. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ภาษาไทย จัดนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลางและต่ำคละกัน ครูนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องความหมายของการอ่านตีความ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านตีความ

1.2 ครูสนทนากับนักเรียนในแต่ละกลุ่มถึงความหมายของการอ่านตีความ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านตีความ ความสำคัญของการอ่านตีความ

1.3 นักเรียนตอบคำถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องความหมายของการอ่านตีความ ความสำคัญของการอ่านตีความ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกตในเอกสารหมายเลข 3 ภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนในเรื่องความหมายของการอ่านตีความ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านตีความ ความสำคัญของการอ่านตีความเพื่อทบทวน และทำความเข้าใจ (เอกสารหมายเลข 2)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 ปรึกษาหารือทำความเข้าใจเรื่องความหมายการอ่านตีความ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านตีความ ความสำคัญของการอ่านตีความและตัวอย่าง(จากเอกสารหมายเลข 2)

3.3.2 นำเสนอเรื่องที่ได้ศึกษาและสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้นตามที่ครูสุ่มเรียก 2 กลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการทำงานภายในกลุ่ม

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3) ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่องการตีความ ความสำคัญของการอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
2. ตัวอย่างการอ่านตีความจากเอกสารประกอบการเรียน (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)
- 1.2 นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทการตีความ

มีอะไรบ้าง

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิก แต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 และนำส่งพร้อมแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนที่เกี่ยวกับประเภทของการอ่านตีความ

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังนี้

3.3.1 ปรัชญาหรือเกี่ยวกับประเภทของการอ่านตีความและข้อควรคำนึงในการอ่านตีความจากเอกสารหมายเลข 2

3.3.2 นำเสนอสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้น ตามที่ครูสุ่มเรียก 2 กลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการทำงานภายในกลุ่ม

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3 ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน)

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้เรื่อง ประเภทของการอ่านตีความ ข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ(เอกสารหมายเลข 2)
2. เอกสารประกอบการเรียน เรื่องการอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)
- 1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนเกี่ยวกับการอ่านตีความจากเรื่องพ่อแม่รักกัน

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม พร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนเรื่องการอ่านตีความ และตัวอย่างการอ่านตีความบนกระดานดำพร้อมทั้งเอกสารประกอบการเรียน (เอกสารหมายเลข 2)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง พ่อแม่รักกันและสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

3.3.2 ครูมอบหมายให้นักเรียนสรุปนิสัยตัวละครและลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง

3.3.3 ครูให้แต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปรายสรุปหน้าชั้นโดยครูเรียกจำนวน

2 กลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้อ่าน

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3)

5.2 ครูแจ้งผลการสอบเป็นคะแนนรายบุคคล และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม พร้อมทั้งชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงสุด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง พ่อแม่รักกัน (เอกสารหมายเลข 4)
2. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
3. เอกสารประกอบการเรียน การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
4. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2

คาบที่ 4 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)

1.2 ครูให้นักเรียนตีความจากข้อความที่ครูยกมา โดยให้ร่วมกันแสดง

ความคิดเห็น

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอเกี่ยวกับการอ่านตีความจากคำหรือข้อความที่พบในบทเรียน โดยครูยกตัวอย่าง

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 ปรึกษาหารือเกี่ยวกับคำหรือข้อความใน (เอกสารหมายเลข 4)

3.3.2 ช่วยกันระดมความคิดและแสดงความคิดเห็นในใบงานที่ได้รับมอบหมายใน (เอกสารหมายเลข 4)

3.3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มอธิบายแสดงความคิดเห็นทุกกลุ่มโดยสมาชิกในกลุ่มส่งตัวแทนอภิปราย

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย (เอกสารหมายเลข 5)

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3)

5.3 ครูแจ้งผลการทดสอบเป็นคะแนนรายบุคคล และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มพร้อมทั้งชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงสุด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน (เอกสารหมายเลข 2)
2. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
3. เอกสารประกอบการเรียน การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
4. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุด ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

แผนการสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี

กลุ่มทดลอง

วิชา ท 203 ภาษาไทย

(แผนการสอนที่ 2)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การย่อความ

เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนย่อความเป็นการเขียนที่จำเป็นต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพื่อให้สามารถย่อความเรื่องที่อ่านและฟัง เป็นประโยชน์ในการจดจำและทบทวนภายหลัง การเขียนย่อความต้องอาศัยความสามารถในการจับใจความสำคัญ และใจความสำคัญรอง ประกอบกับการเขียนเรียบเรียงเนื้อหาให้ถูกต้อง ชัดเจนได้ใจความสมบูรณ์ชัดเจน ครบถ้วน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกรูปแบบการย่อความประเภทต่างๆ ได้
2. บอกหลักเกณฑ์การย่อความประเภทต่างๆ ได้
3. ย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้ได้

ทักษะทางสังคม

1. การช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม
2. การควบคุมอารมณ์ให้มั่นคง
3. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. การให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น

เนื้อหา

เนื้อหาจากหนังสือเรียนภาษาไทยชุด ทักษะสัมพันธ์เล่ม 2 เรื่อง ราชาริราช

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย จัดนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลางและต่ำละกัน

1.2 ครูสนทนากับนักเรียนครูนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องความหมายการย่อความ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกตในเอกสารหมายเลข 3 ภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนในเรื่องความหมายของการย่อความ หลักเกณฑ์การย่อความ หลักการเขียนคำนำของการย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 ปรึกษาหารือทำความเข้าใจเรื่องความหมายการเขียนย่อความ หลักเกณฑ์การเขียนย่อความ หลักการเขียนคำนำของการย่อความ (จากเอกสารหมายเลข 2)

3.3.2 นำเสนอเรื่องที่ได้อ่านและสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้นตามที่ครูสุ่มเรียก 2 กลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตการทำงานกลุ่ม

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3) ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เอกสารประกอบการเรียน เรื่องการย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)

2. ใบความรู้ เรื่องความหมายของการย่อความ หลักเกณฑ์การย่อความ หลักการเขียนคำนำของการย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)

1.2 นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์ที่สำคัญของการย่อความประโยชน์ของการย่อความ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิก แต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 พร้อมทั้งแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนที่เกี่ยวกับประเภทของการย่อความ (เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 2)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังนี้

3.3.1 ปรีกษาหรือเกี่ยวกับประเภทของการย่อความ ประโยชน์ของการย่อความจาก (เอกสารหมายเลข 2)

3.3.2 นำเสนอสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้น ตามที่ครูสุ่มเรียก 2 กลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการทำงานภายในกลุ่ม

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3 ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน)

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ เรื่อง ประเภทของการย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)

2. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)
- 1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนเกี่ยวกับการอ่านตีความจากเรื่องราชาธิราช

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม พร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนเรื่องการย่อความ จากเรื่องราชาธิราช เอกสารประกอบการเรียน กระดาษคำพร้อมทั้งเอกสารประกอบการเรียน (เอกสารหมายเลข 2)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

- 3.3.1 ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ราชาธิราช และย่อความจากที่อ่าน
- 3.3.2 ครูให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- 3.3.3 ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องโดยย่อ โดยครูสุ่ม 2 กลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้อ่าน

5. ขั้นวัดและประเมินผล

- 5.1 สังเกตจากการทำงานกลุ่ม
- 5.2 สังเกตจากการให้ความร่วมมือในกลุ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง ราชาธิราช (เอกสารหมายเลข 4)
2. ใบความรู้ เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)
3. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)
4. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2

คาบที่ 4 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)

1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนเรียงลำดับเนื้อเรื่องจากเหตุการณ์ก่อน

หลังจากเรื่อง ราชาริราช (จากเอกสารหมายเลข 4)

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนเรื่อง ราชาริราช (เพื่อทบทวน) และให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์สำนวนในเรื่องราวราชาริราชจาก (เอกสารหมายเลข 4)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์สำนวนในเรื่องราวราชาริราชจาก (เอกสารหมายเลข 4)

3.3.2 เมื่อนักเรียนวิเคราะห์สำนวนเสร็จเรียบร้อยแล้วครูให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น

3.3.3 เมื่อนักเรียนดำเนินการตาม 3.3.2 เรียบร้อยแล้วครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปนิสยตัวละครในแต่ละคนใน (เอกสารหมายเลข 4 ร่วมกัน)

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้ศึกษา บันทึกลงในสมุดของตน

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย (เอกสารหมายเลข 5)

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3)

5.3 ครูแจ้งผลการทดสอบเป็นคะแนนรายบุคคลโดยยกตัวอย่าง และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มพร้อมทั้งชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงสุด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง ราชาริราช (เอกสารหมายเลข 4)
2. ใบความรู้ เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)
3. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)
4. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เนื้อหาเรื่อง ราชาริราช

แผนการสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี

กลุ่มทดลอง

วิชา ท 203 ภาษาไทย

(แผนการสอนที่ 3)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นประโยชน์สำหรับการจดจำและทำความเข้าใจ เนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ สามารถจับใจความสำคัญ จากเรื่องที่อ่านทุกประเภท ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง สารคดี และบันเทิงคดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดหนังสือหรืองานเขียนให้อ่านนักเรียนสามารถจับใจความสำคัญและใจความสำคัญรองได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกใจความสำคัญ และใจความรองได้
2. บอกแนวคิดหลักของเรื่องได้
3. วิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่านได้
4. จัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้
5. วิจารณ์พฤติกรรมตัวละครจากเรื่องที่อ่านได้

ทักษะทางสังคม

1. การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น
2. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. การให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น

เนื้อหา

เนื้อหาจากหนังสือเรียนภาษาไทยชุด ทักษะสัมพันธ์เล่ม 2 เรื่อง พระอภัยมณี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย จัดนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลางและต่ำละกัน

1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องความหมายการอ่าน ความสำคัญของการอ่าน จุดมุ่งหมายของการอ่านและประเภทของการอ่านโดยให้นักเรียนดูจากกรอบความคิดซึ่งครูเสนอโดยใช้แผ่นใส

1.3 ครูสนทนากับนักเรียนในแต่ละกลุ่มว่าความหมายการอ่าน ความสำคัญของการอ่านและประเภทของการอ่าน มีอะไรบ้าง

1.4 นักเรียนตอบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกตในเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนในเรื่องความหมายของการอ่าน ความสำคัญของการอ่าน จุดมุ่งหมายของการอ่านและประเภทของการอ่านอีกครั้งเพื่อทบทวนและทำความเข้าใจ (เอกสารหมายเลข 2)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 ปรึกษาหารือทำความเข้าใจเรื่องความหมายการอ่าน ความสำคัญของการอ่าน จุดมุ่งหมายของการอ่านและประเภทของการอ่าน (จากเอกสารหมายเลข 2)

3.3.2 นำเสนอหลักการจับใจความสำคัญ และสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้น ตามที่ครูสุ่มเรียก 2 กลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3) ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นใส เรื่อง จุดมุ่งหมายของการอ่าน
2. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การจับใจความสำคัญ (เอกสารหมายเลข 2)
3. ใบความรู้ เรื่อง ความหมายการอ่าน ความสำคัญของการอ่าน และประเภทของการอ่าน (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)
- 1.2 นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการอ่านว่ามีอะไรบ้างโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากแผ่นใส ที่ครูนำเสนอว่าหลักการอ่านจับใจความมีลักษณะอย่างไร มีความสำคัญอะไรบ้าง

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

- 3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิก แต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 พร้อมทั้งแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนเรื่อง หลักการอ่าน และการอ่านจับใจความสำคัญ

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังนี้

- 3.3.1 ปรึกษาหารือทำความเข้าใจเรื่องหลักการอ่าน และการอ่านจับใจความสำคัญ (จากเอกสารหมายเลข 2)

3.3.2 นำเสนอสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้น ตามที่ครูสุ่มเรียก 2 กลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

- 5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3 ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน)
- 5.2 นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย (เอกสารหมายเลข 5)
- 5.3 ครูแจ้งผลการทดสอบเป็นคะแนนรายบุคคลและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม พร้อมทั้งชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงสุด

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นใส เรื่อง หลักสำคัญการอ่านจับใจความ (เอกสารหมายเลข 2)
2. ใบความรู้ เรื่อง หลักการอ่านและการจับใจความสำคัญ (เอกสารหมายเลข 2)
3. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)
- 1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนเกี่ยวกับการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยครูยกตัวอย่างเรื่องที่อ่านในแผ่นใส บนกระดานแล้ว ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

- 3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิก แต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 พร้อมทั้งแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

- 3.2 ครูนำเสนอบทเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ และตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญประกอบแผ่นใส พร้อมทั้งเอกสารประกอบการเรียน (เอกสารหมายเลข 2)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังนี้

- 3.3.1 ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่องพระอภัยมณีแล้วสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
- 3.3.2 ปรึกษาหารือทำความเข้าใจร่วมกันเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ในเรื่องและวิเคราะห์อุปนิสัยตัวละครในเรื่องในใบงาน (เอกสารหมายเลข 4)
- 3.3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปแสดงความคิดเห็นจากเรื่องตามที่ได้รับมอบหมายตามที่ครูสุ่มเรียกบุคคลใดในกลุ่มจำนวน 2 กลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้อ่าน

5. ขั้นวัดและประเมินผล

- 5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3) ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน
- 5.2 นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย (เอกสารหมายเลข 5)
- 5.3 ครูแจ้งผลการทดสอบเป็นคะแนนรายบุคคลและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มพร้อมทั้งชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงสุด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง พระอภัยมณี (เอกสารหมายเลข 4)
2. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ (เอกสารหมายเลข 2)
3. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ (เอกสารหมายเลข 2)
4. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2

แผนการสอนโดยการเรียนแบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี

กลุ่มทดลอง

วิชา ท 203 ภาษาไทย

(แผนการสอนที่ 4)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การอ่านตีความ

เวลา 5 คาบ

ความคิดรวบยอด

การตีความ และบอกเจตนาของผู้เขียนถูกต้อง เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยให้สามารถรับสารได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญเพื่อสามารถใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านหนังสือหรืองานเขียนต่างๆ ทั้งบันเทิงคดี และสารคดีแล้ว สามารถบอกเจตนาของผู้ส่งสารได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกเจตนาของผู้ส่งสารได้

ทักษะทางสังคม

1. เป็นผู้มีเหตุผล
2. การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น
3. ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น
4. การรู้จักการวางแผน การทำงานร่วมกับผู้อื่น

เนื้อหา

เนื้อหา รวบรวมจากสำนวนคำพังเพย สุภาษิตจากเรื่องต่างๆ จากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทย จัดนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลางและต่ำละกัน
- 1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องความหมายสำนวน ที่มาสำนวน
- 1.3 ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับที่มาสำนวนและให้นักเรียนตีความจากภาพที่ครูกำหนดให้พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นจากภาพ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม พร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกตในเอกสารหมายเลข 3 ภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนในเรื่องบ่อเกิดสำนวน (เอกสารหมายเลข 2)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 ปรัชญาหรือทำความเข้าใจเรื่องบ่อเกิดสำนวนว่าเกิดได้อย่างไรบ้าง

3.3.2 อภิปรายภายในกลุ่มให้ได้ข้อสรุป

3.3.3 นำเสนอเรื่องที่ได้อภิปรายและสรุปผลโดยนำเสนอตามที่ครูสุ่มเรียก

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต

(เอกสารหมายเลข 3 ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน)

สื่อการเรียนการสอน

1. ตัวอย่างสำนวน จากเรื่อง ราชาริราช นิทานเทียบสุภาษิต

2. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)

3. ภาพเกี่ยวกับสำนวน (เอกสารหมายเลข 3)

4. ใบความรู้ เรื่อง ความหมายสำนวน ที่มาสำนวน (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)

1.2 นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนสนทนากันในกลุ่มเกี่ยวกับสำนวนใดบ้าง

ที่ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน โดยให้นักเรียนยกตัวอย่างสำนวนและภาพประกอบสำนวนที่นักเรียนคิดว่า สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวันกลุ่มละ 2 สำนวน

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิก แต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งพร้อมทั้งแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูยกตัวอย่างสำนวนที่เหมาะสมกับสังคมในชีวิตประจำวัน

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังนี้

3.3.1 นักเรียนปรึกษาหารือร่วมกันคิดเกี่ยวกับสำนวนที่ใช้เหมาะสมกับชีวิตประจำวันและอภิปรายในกลุ่มแล้วจดข้อสรุปลงในกระดาษที่แจกให้

3.3.2 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุป สำนวนที่ภายในกลุ่ม คิดว่ายังใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และแสดงเหตุผลประกอบ

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตการทำงานกลุ่ม

5.2 สังเกตจากความร่วมมือและการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3 ที่ครูแจกให้ พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน)

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ เรื่อง สำนวน (เอกสารหมายเลข 2)

2. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)

1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องคำพังเพย นักเรียนว่าคำพังเพยหมายถึงอะไร ให้นักเรียนตอบและยกตัวอย่างคำพังเพยที่เคยได้ยินมาพร้อมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิก แต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมทั้งแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนเกี่ยวกับคำพังเพย ประโยชน์คำพังเพย

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังนี้

3.3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาคำพังเพย และประโยชน์คำพังเพยว่ามีประโยชน์ในด้านใด

3.3.2 แต่ละกลุ่มสรุปอภิปรายหน้าชั้น

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตการทำงานกลุ่ม

5.2 สังเกตจากการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3 ที่ครูแจกให้ พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน)

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ เรื่อง คำพังเพย ประโยชน์คำพังเพย (เอกสารหมายเลข 2)

2. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 4 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)

1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนยกตัวอย่างสุภาษิตที่เคยได้ยินได้ฟังมาแล้วให้แสดงความคิดเห็น

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิก แต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมทั้งแบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนเกี่ยวกับความหมายสุภาษิต

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังนี้

3.3.1 ครูมอบหมายให้นักเรียนช่วยกันศึกษาเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพจิตใน (เอกสารหมายเลข 2)

3.3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปเกี่ยวกับสุขภาพจิตว่ามีลักษณะอย่างไร ความเป็นมาอย่างไร

3.3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนสรุปอภิปรายหน้าชั้นเรียน

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้อ่านศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการทำงานในกลุ่ม

5.2 สังเกตจากการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มจากแบบสังเกต

(เอกสารหมายเลข 3 ที่ครูแจกให้ พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน)

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ เรื่องสุขภาพจิต (เอกสารหมายเลข 2)

2. เอกสารประกอบการเรียน การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)

3. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

คาบที่ 5 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)

1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยครูทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว คือครู ยกตัวอย่างภาพ ที่เป็นสำนวนคำพังเพย สุขภาพจิตให้นักเรียนพิจารณาพร้อมกันเพื่อเป็นการทบทวน

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิก แต่ละคน ในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 พร้อมทั้งแบบ สังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนในเรื่องสำนวน คำพังเพย สุขภาพจิต โดยครูอธิบาย ยกตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อทบทวนความรู้เดิม

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม ดังนี้

3.3.1 นักเรียนปรึกษาหารือทำความเข้าใจและช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย (จากเอกสารหมายเลข 4)

3.3.2 นักเรียนทำงานร่วมกันโดยดูภาพจาก (เอกสารหมายเลข 4) ว่าภาพใด ควรอยู่ในประเภทใด เช่น ภาพใดอยู่ในประเภทสำนวน คำพังเพยหรือสุภาษิต

3.3.3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายว่าเหตุใดภาพที่กำหนดให้จึงอยู่ในประเภทนั้นๆ โดยส่งตัวแทนอภิปรายตามที่ครูสุ่มเรียก

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย (เอกสารหมายเลข 5)

5.2 สังเกตจากการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม

5.3 สังเกตจากการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม

5.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต

(เอกสารหมายเลข 3)

5.5 ครูแจ้งผลการทดสอบเป็นคะแนนรายบุคคล และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม พร้อมทั้งชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยสูงสุด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง ภาพเกี่ยวกับสำนวน คำพังเพย สุภาษิต (เอกสารหมายเลข 4)
2. ใบความรู้ เรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต (เอกสารหมายเลข 2)
3. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
4. ภาพเกี่ยวกับสำนวน (เอกสารหมายเลข 4)
5. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

แผนการสอนโดยการเรียนรู้แบบกิจกรรม เอส ที เอ ดี

กลุ่มทดลอง

วิชา ท 203 ภาษาไทย
เรื่องการอ่านตีความ

(แผนการสอนที่ 5)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

การอ่านตีความเป็นการอ่านที่ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้งกว่าการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการพิจารณาให้เข้าใจแง่คิด และเจตนาของผู้เขียนตลอดจนความหมายที่แฝงเร้นอยู่ในสำนวนโวหารต่างๆ การตีความที่ถูกต้องทำให้ผู้อ่านสามารถรับสารตามที่คุณเขียนต้องการได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านหนังสือหรืองานเขียนต่างๆ ทั้งบันเทิงคดี และสารคดีแล้วสามารถบอกเจตนาของผู้ส่งสารได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกเจตนาของผู้ส่งสารได้
3. จัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้
4. วิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครจากเรื่องที่อ่านได้

ทักษะทางสังคม

1. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
2. การรู้จักวางแผนการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
4. การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างสม่ำเสมอ รวดเร็ว

เนื้อหา

เนื้อหาจากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เรื่องนิทานเทียบสุภาษิต

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย จัดนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำละกัน

1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องการอ่านตีความเพื่อทบทวน ความรู้เดิม

1.3 ครูสนทนากับนักเรียนในแต่ละกลุ่มถึงข้อควรคำนึงในการอ่านตีความว่ามีอะไรบ้าง

1.4 ให้นักเรียนตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ครูให้นักเรียนตีความจากภาพและข้อความที่กำหนดให้

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคน ในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อม แบบสังเกตเอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนในเรื่องการอ่านตีความ ข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 ปรัชญาหรือความเข้าใจเรื่องการอ่านตีความ ข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ

3.3.2 นำเสนอเรื่องที่ได้อ่านและสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้นตามที่ครูสุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดผลและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการทำงานกลุ่ม

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3 ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นใส เรื่อง การอ่านตีความจากภาพ
2. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านตีความ ข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ

(เอกสารหมายเลข 2)

3. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

3.1 ครูแบบนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)

3.2 นำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียน ทบทวนความรู้เดิมว่าการอ่านตีความที่

สำคัญควรประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง ครูให้นักเรียนศึกษาจากแผ่นใสแล้วสรุปเป็นข้อๆ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม พร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 และนำส่งพร้อมแบบสังเกต เอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนเกี่ยวกับการตีความ

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 นักเรียนปรึกษาหารือร่วมกันคิดร่วมกันทำงานที่ได้รับมอบหมายจากใบงานร่วมกัน

3.3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นและสรุปเรื่องและบอกเจตนาของผู้ส่งสาร

3.3.3 แต่ละกลุ่มนำเสนอสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้น

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตการทำงานกลุ่ม

5.2 สังเกตการอภิปรายผลงานของแต่ละกลุ่ม

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานของกลุ่มจากแบบสังเกต (เอกสารหมายเลข 3 ที่ครูแจกให้พร้อมทั้งรายงานของการประเมิน)

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบงาน เรื่อง นิทานเทียบสุภาวดี (เอกสารหมายเลข 4)
2. แผ่นใส เรื่อง ความสำคัญของการอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
3. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านตีความจากเรื่อง (เอกสารหมายเลข 2)
4. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)
- 1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนเรื่องนิทานเทียบสุภาวดี

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่มๆ ละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกต เอกสารหมายเลข 3 ในภายหลัง)

3.2 ครูนำเสนอบทเรียนเรื่องการอ่านตีความโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องนิทานเทียบสุภาวดี

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 นักเรียนอ่าน เรื่อง นิทานเทียบสุภาวดีและสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

3.3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่ม ทุกกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับแง่คิดของเรื่องนิทานเทียบสุภาวดีว่าผู้เขียนมีเจตนาจะให้แง่คิดอย่างไร

3.3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายหน้าชั้นเรียน โดยครูสุ่มเรียกจากบุคคลใดก็ได้ในแต่ละกลุ่ม

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

- 5.1 สังเกตจากการทำงานในกลุ่ม
- 5.2 สังเกตจากการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม
- 5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงานกลุ่มจากแบบสังเกต

(เอกสารหมายเลข 3)

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบงาน เรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต (เอกสารหมายเลข 4)
2. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
3. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
4. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

คาบที่ 4 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน (ใช้กลุ่มเดิมที่เรียนในคาบเรียนก่อน)
- 1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนยกตัวอย่างสำนวนที่พบในเรื่องนิทานเทียบ

สุภาษิต แล้วสรุปความหมายของสำนวนนั้นๆ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และทักษะทางสังคมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน

3. ขั้นสอน

3.1 ให้นักเรียนจัดกลุ่มๆ ละ 4 คน แล้วกำหนดตำแหน่งของสมาชิก แต่ละคนในกลุ่มพร้อมทั้งลงชื่อประจำตำแหน่งให้เรียบร้อย (ตามเอกสารหมายเลข 1 นำส่งครูพร้อมแบบสังเกตในภายหลัง)

3.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียนในเรื่องการตีความจากการอ่านนิทานเทียบสุภาษิต และครูสรุปแนวคิดของเรื่องนิทานเทียบสุภาษิตเป็นการทบทวน

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่มดังนี้

3.3.1 ครูมอบหมายให้นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องแสดงความคิดเห็นที่อ่านจากนิทานเทียบสุภาษิต และลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องแต่ละคนในใบงาน (เอกสารหมายเลข 4) พร้อมทั้งบันทึกลงในสมุด

3.3.2 นักเรียนช่วยกันอธิบายความหมายของสำนวนตามที่ครูกำหนดให้แล้ว บันทึกลงในใบงาน (เอกสารหมายเลข 4) และครูให้นักเรียนทำใบงานใน (เอกสารหมายเลข 4) โดยการดูภาพที่กำหนดให้ว่าเป็นสำนวน คำพังเพย หรือสุภาษิต และอธิบายความหมายของภาพด้วย

3.3.3 ครูให้แต่ละกลุ่มอภิปรายว่า ศิษย์คนที่ 1 คนที่ 2 และ 3 ควรเลือกสุภาษิตใด เพราะเหตุใด

3.3.4 ครูสุ่มเรียก 2 กลุ่ม เพื่อทบทวนความรู้ว่าบุคคลในกลุ่มเข้าใจเพียงใด

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่ได้ศึกษา

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย (เอกสารหมายเลข 5)

5.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการทำงาน กลุ่มจากแบบสังเกต

(เอกสารหมายเลข 3)

5.3 ครูแจ้งผลการทดสอบเป็นคะแนนรายบุคคล และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มพร้อมทั้งชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนเฉลี่ยสูงสุด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง นิทานเทียบสุภาวดี (เอกสารหมายเลข 4)
2. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
3. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
4. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เรื่อง นิทานเทียบสุภาวดี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูให้นักเรียนดูแผ่นใสเรื่องการอ่านตีความและตัวอย่างการอ่านตีความจากภาพ โดยครูให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่องการอ่านตีความและบอกเจตนาของผู้เขียนแล้วนักเรียนสามารถตอบคำถามทำแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของการอ่านตีความแนวคิดเกี่ยวกับการอ่านตีความ ความสำคัญของการตีความ จากประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

1. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้เรื่องความหมายของการอ่านตีความ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านตีความ ความสำคัญการอ่านตีความ ครูอธิบายเพิ่มเติม
2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาตัวอย่างการตีความจากในภาพ (เอกสารหมายเลข 1) และครูอธิบายเพิ่มเติม

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่มให้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการอ่านตีความตามหัวข้อที่กำหนดให้ 3 ข้อ โดยให้ตัวแทนกลุ่มมาจับฉลากเรื่องที่จะพูดศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารหมายเลข 2

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายถึง ความหมายการอ่านตีความ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านตีความสำคัญการอ่านตีความ พร้อมให้ข้อเสนอแนะประกอบ ครูกำหนดกลุ่มที่จะพูดอภิปรายตามที่ครูกำหนดใช้เวลากลุ่มละ 3 นาที ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

2. ครูสรุปเพิ่มเติม

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนกลุ่ม ดิชม และให้ข้อคิดเห็น และเสนอแนะ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. สังเกตจากการทำงานร่วมกัน การนำเสนอผลงาน

2. สังเกตจากการสนทนาซักถามตอบคำถาม

3. ครูประเมินจากแบบสังเกต(เอกสารหมายเลข 6)

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอ่านตีความและให้นักเรียนเขียนสรุปสิ่งที่ควรรบันทึกลงในสมุด แล้วส่งให้ครูตรวจ

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของการอ่านตีความว่า มีอะไรบ้าง

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่อง การอ่านตีความแล้ว นักเรียนตอบคำถาม และเข้าใจบทเรียนหรือฝึกกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความหมายการอ่านตีความ ความสำคัญของการอ่านตีความ จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน สนทนากับนักเรียนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกใบความรู้ (เอกสารประกอบการเรียนหมายเลข 2) เกี่ยวกับประเภทของการอ่านตีความและข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

1. ให้ตัวแทนนักเรียนแบ่งกลุ่ม 8 กลุ่มตามเดิมช่วยกันอธิบายถึงประเภทของการอ่านตีความ และข้อควรคำนึงในการอ่านตีความประมาณ 5 คน

2. ครูสรุปและตอบปัญหาแก่นักเรียนที่ยังไม่เข้าใจเนื้อหา

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ประเภทการอ่านตีความ และข้อควรคำนึงในการอ่านตีความและให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเดิมในคาบก่อน

2. ให้นักเรียนตอบคำถามครู

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว ครูแจ้งผลการปฏิบัติให้ทราบพร้อมทั้ง ดี ชม เสนอแนะ

8. ชั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินผลจากแบบสังเกต
2. ประเมินผลการปฏิบัติโดยการตรวจผลงาน

9. ชั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนเขียนบันทึกสาระสำคัญลงในสมุดให้ครูตรวจ

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

1. ครูให้นักเรียนสังเกตภาพที่เกี่ยวกับตัวละคร ครูนำคำว่าภาพที่นำมาเป็นภาพเกี่ยวกับเรื่องอะไร ภาพที่นำมา(เอกสารหมายเลข 3)จะต้องเว้นช่วงให้นักเรียนช่วยกันตอบ
2. นักเรียนตอบว่าเป็นภาพเกี่ยวกับเรื่องพ่อแม่ร้างแค้น ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อภาพ

2. ชั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ ว่า หลังจากการเรียนรู้ เรื่องการอ่านตีความเรื่องพ่อแม่ร้างแค้นแล้วนักเรียนจะต้องตอบคำถามทำแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกกิจกรรมต่างๆ ได้

3. ชั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านตีความข้อควรคำนึงการอ่านตีความและประเภทการอ่านตีความ ให้นักเรียนช่วยกันสรุป

4. ชั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องพ่อแม่ร้างแค้น

5. ชั้นให้แนวการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 8 กลุ่ม ศึกษาตัวอย่างการอ่านตีความจากเรื่องบนกระดาน
2. ครูสรุป และตอบปัญหาแก่นักเรียนที่สงสัยในเรื่องที่ให้ศึกษาในตัวอย่าง

6. ชั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง พ่อแม่ร้างแค้น จากหนังสือเรียนทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 แล้วสรุปใจความสำคัญ สรุปนิสัย ตัวละครลงในใบงาน(เอกสารหมายเลข4)
2. สรุปใจความสำคัญ และนิสัยตัวละครในสมุดของแต่ละคน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน

7. ชั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ครูแจ้งผลการปฏิบัติให้ทราบ ดี ชม ให้ข้อเสนอแนะ

8. ชั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ประเมินจากแบบสังเกต
2. ประเมินผลการปฏิบัติโดยการตรวจผลงาน

9. ชั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ และรายละเอียดของเรื่องให้ครูตรวจ
2. ครูให้เอกสารเสริมความรู้ให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมให้เกิดความรู้เพื่อใช้เวลา

ว่างให้เกิดประโยชน์

คาบที่ 4 (เวลา 50 นาที)

1. ชั้นสร้างความสนใจ

ครูให้นักเรียนอ่านบทความเรื่อง กรรม และดีความจากบทความจากแผ่นใส และให้แต่ละคนช่วยกันแสดงความคิดเห็นจากข้อความที่อ่าน

2. ชั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่องการอ่านดีความจากเรื่องพ่อแม่รังแกฉัน แล้วนักเรียนจะตอบคำถาม หรือทำแบบฝึกกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ชั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูทบทวนในเรื่องการอ่านดีความที่ได้ศึกษาไปแล้ว

4. ชั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องพ่อแม่รังแกฉัน

5. ชั้นให้แนวการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 8 กลุ่มตามเดิม
2. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องพ่อแม่รังแกฉันอีกครั้งเพื่อทบทวน

6. ชั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเรียงเหตุการณ์ในเรื่องแล้วช่วยกันสรุปลงในใบงานของกลุ่มตาม (เอกสารหมายเลข 4)
2. ให้แต่ละกลุ่มสรุปลักษณะนิสัยตัวละครและสรุปใจความสำคัญของเรื่องโดยส่งตัวแทนออกมาอภิปราย

3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย (เอกสารหมายเลข 5)
4. ครูเฉลยคำตอบ
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน

7. ชั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ครูแจ้งผลการปฏิบัติให้ทราบพร้อมทั้ง

ติ ชม เสนอแนะ

8. ชั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินจากแบบสังเกต
2. ตรวจสอบแบบทดสอบย่อย
3. ประเมินผลการปฏิบัติโดยการตรวจผลงาน

9. ชั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนกลับไปทบทวนการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจ
2. ครูให้เอกสารเสริมความรู้ เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน ให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมให้ความรู้เพิ่มขึ้น

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนตามคู่มือครู

วิชา ท 203 ภาษาไทย

(แผนการสอนที่ 2)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การย่อความ

เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

การเขียนย่อความเป็นการเขียนที่จำเป็นต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพื่อให้สามารถย่อความเรื่องที่อ่านและฟัง เป็นประโยชน์ในการจดจำและทบทวนภายหลัง การเขียนย่อความต้องอาศัยความสามารถในการจับใจความสำคัญ และใจความสำคัญรอง ประกอบกับการเขียนเรียบเรียงเนื้อหาให้ถูกต้องชัดเจนได้ ใจความสมบูรณ์ชัดเจนครบถ้วน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกรูปแบบ การย่อความประเภทต่างๆได้
2. บอกหลักเกณฑ์การย่อความประเภทต่างๆได้
3. ย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

เนื้อหาจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เรื่องราชาธิราช

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง ราชาธิราช (เอกสารหมายเลข 4)
2. แผ่นใส เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 1)
3. ใบความรู้ เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)
4. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)
5. ตัวอย่างภาพประกอบเรื่อง ราชาธิราช (เอกสารหมายเลข 3)
6. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูนำเสนอ ชักถามถึงเรื่องการย่อความว่านักเรียนคิดว่าการย่อความมีความสำคัญอย่างไร มีหลักเกณฑ์การย่อความอย่างไร

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนทราบว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่องการย่อความแล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การย่อความ ว่าการย่อความที่ดีควรเป็นอย่างไร จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนรู้เรื่องการย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำให้นักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียนรู้ และการสรุปประเด็นสำคัญไว้

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนอ่านเรื่องการอ่านย่อความ ความหมายการย่อความ หลักเกณฑ์การย่อความ
2. การเขียนย่อความ หลักการเขียนคำนำของการย่อความ แล้วบันทึกลงในสมุดครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลตรวจให้ทราบโดยยกตัวอย่างผลงานนักเรียน

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินจากแบบสังเกต
2. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนเขียนสรุปการย่อความให้ครูตรวจ
2. ครูให้นักเรียนไปทบทวน และศึกษาล่วงหน้าเกี่ยวกับการย่อความ

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นการสร้างความสนใจ

1. ครูสนทนาซักถามถึง เรื่องการย่อความต่อในด้านจุดประสงค์ของการย่อความอะไรบ้างใน (เอกสารหมายเลข 1)
2. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยกำหนดเป็นความคิดของแต่ละคน

3. **ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้**

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่า นักเรียน เรียนการย่อความแล้วสามารถตอบคำถาม หรือทำแบบฝึกหัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้

4. **ขั้นทบทวนความรู้เดิม**

ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การย่อความ หลักการเขียนคำนำของการย่อความ จากประสบการณ์เดิมของนักเรียนและให้นักเรียนทบทวนความรู้ในแผ่นใสเพิ่มเติม

5. **ขั้นเสนอบทเรียนใหม่**

ครูให้นักเรียนศึกษาจุดประสงค์ที่สำคัญของการย่อความ ประโยชน์ของการย่อความจากเอกสารย่อความการเรียนรู้ที่ครูแจกให้ (เอกสารหมายเลข 2)

6. **ขั้นให้แนวทางการเรียนรู้**

ครูแนะนำให้นักเรียนสังเกตจุดประสงค์ที่สำคัญของการย่อความ และประโยชน์ของการย่อความ ว่าต้องให้ความสำคัญ

7. **ขั้นนักเรียนปฏิบัติ**

1. ครูให้นักเรียนศึกษาจุดประสงค์ที่สำคัญของการย่อความและประโยชน์ของการย่อความแล้ว ครูสุ่มถามนักเรียนประมาณ 5 คน

2. ครูให้นักเรียนสรุปเป็นความคิดของตนเอง แล้วบันทึกลงสมุด

8. **ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ**

เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดให้เสร็จแล้ว นำส่งให้ครูตรวจ

9. **ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ**

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและช่วยกันสรุปสิ่งที่ควรบันทึก

2. ครูประเมินผลการเรียนจากการตรวจผลงาน

3. ครูประเมินโดยใช้แบบสังเกต

10. **ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้**

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนมาทั้งหมด แล้วเขียนสรุปส่งให้ครูตรวจ

2. ให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาต่อไปใน (เอกสารประกอบการเรียน หมายเลข 2)

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

1. ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับการย่อความที่เรียนมาแล้ว โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

2. ครูให้นักเรียนสังเกตภาพที่ครูนำมาให้ว่าภาพที่นำมาเป็นภาพเกี่ยวกับบทเรียนเรื่องใด (เอกสารหมายเลข 3)

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่านักเรียน เรียนการย่อความแล้วสามารถตอบคำถามหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ หลักการย่อความ และหลักการเขียนคำนำของการย่อความ

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกเอกสารประกอบการเรียน (เอกสารหมายเลข 2) เรื่องย่อ ราชาริราช

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำข้อสังเกตจากการย่อความจากเอกสารประกอบการเรียนที่แจกให้

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. แบ่งกลุ่มนักเรียน 8 กลุ่ม อ่านเรื่องราชาริราชจากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันย่อความจากเรื่องราชาริราช แล้วสรุปร่วมกัน

3. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนสรุปส่งให้ครูตรวจ

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดให้เสร็จ นำส่งให้ครูตรวจ แล้วครูยกตัวอย่างผลงานของนักเรียนให้ทราบ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินผลจากแบบสังเกต

2. ครูประเมินผลจากการเรียนจากการตรวจผลงาน

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาที่เรียนมาทั้งหมด แล้วส่งให้ครูตรวจ

2. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ศึกษาเพื่อจะได้เข้าใจ

ใน บทเรียนครั้งต่อไปดียิ่งขึ้น

คาบที่ 4 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามถึงเรื่องการย่อความเรื่องราชาธิราชเพื่อทบทวน

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนว่า เรียนเรื่อง ราชาธิราช นักเรียนสามารถย่อความหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการย่อความจากเรื่องราชาธิราชจากความรู้เดิมที่ได้เรียนไปแล้ว

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกเอกสารเกี่ยวกับเรื่องย่อราชาธิราชให้นักเรียน

5. ขั้นให้แนวทางการเรียนรู้

ครูแนะนำให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องโดยช่วยกันทำ

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องราชาธิราช
2. ให้นักเรียนวิเคราะห์สำนวนในเรื่องราชาธิราช
3. ให้แต่ละกลุ่ม สรุปนิสสัยตัวละครแต่ละคนในใบงานที่แจกให้ไป (เอกสารหมายเลข 4)

เลข 4)

4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย (เอกสารหมายเลข 5)

5. ครูเฉลยคำตอบ

6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูยกตัวอย่างผลงานของนักเรียนให้ทราบ ครูติ ชม

เสนอแนะการทำงานกลุ่ม

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินจากแบบสังเกต
2. ตรวจแบบทดสอบย่อย
3. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ครูให้เอกสารเสริมความรู้ เรื่อง ราชาธิราช แก่นักเรียนเพื่อทบทวน
2. ให้นักเรียนเขียนสรุปขั้นตอนการย่อความเป็นความเข้าใจของตนเองให้ครูตรวจ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนตามคู่มือครู

วิชา ท 203 ภาษาไทย

(แผนการสอนที่ 3)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการอ่านเพื่อศึกษาความรู้ เป็นประโยชน์สำหรับการจดจำ และทำความเข้าใจ เนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่าน จึงควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านทุกประเภท ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง สารคดีและบันเทิงคดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดหนังสือหรืองานเขียนให้อ่าน นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญและใจความสำคัญรองได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกใจความสำคัญและใจความรองได้
2. บอกแนวคิดหลักของเรื่องได้
3. วิเคราะห์ วิวิจารณ์ เรื่องที่อ่านได้
4. จัดลำดับเหตุการณ์ ในเรื่องที่อ่านได้
5. วิวิจารณ์พฤติกรรมตัวละครจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

เนื้อหาจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เรื่องพระอภัยมณี

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง พระอภัยมณี (เอกสารหมายเลข 4)
2. ใบความรู้ เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 2)
3. แผ่นใส เรื่อง การย่อความ (เอกสารหมายเลข 1)
4. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ (เอกสารหมายเลข 2)
5. ภาพเกี่ยวกับเรื่อง พระอภัยมณี (เอกสารหมายเลข 3)
6. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

1. ครูสนทนาซักถามถึง เรื่องการจับใจความสำคัญแล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

2. ครูให้นักเรียนสังเกตหลักการจับใจความสำคัญในแผ่นใส(เอกสารหมายเลข 1) แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ว่าเมื่อเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญแล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถาม หรือทำแบบฝึกกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่าน จุดมุ่งหมายของการอ่าน ประเภทของการอ่าน จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกเอกสารเกี่ยวกับการอ่าน (เอกสารหมายเลข 2)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำถึง ความสำคัญของการอ่าน จุดมุ่งหมายของการอ่านและประเภทของการอ่านว่ามีสิ่งสำคัญหลายประการ

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนอ่าน เอกสารที่ครูแจกให้ (เอกสารหมายเลข 2)
2. ทำความเข้าใจกับเอกสารที่แจกให้และบันทึกสาระสำคัญ ลงในสมุด
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลตรวจให้ทราบพร้อมทั้ง ดี ชม เสนอแนะ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน
2. สังเกตจากการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
3. ครูประเมินจากแบบสังเกต

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูแจกเอกสารเรื่องการอ่านให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมแล้วเก็บข้อสงสัยกลับมา

ถามครู

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามถึงหลักการอ่านว่าการอ่านประกอบด้วยอะไรบ้าง เว้นให้นักเรียนคิดแล้วช่วยกันตอบ โดยให้นักเรียนเขียนเป็นหลักการอ่านเป็นข้อ ๆ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญแล้วนักเรียนสามารถตอบคำถามหรือทำแบบฝึกหัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความสำคัญของการอ่าน จุดมุ่งหมายการอ่าน และประเภทการอ่านจากประสบการณ์เดิมของนักเรียน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกใบความรู้ เอกสารเรื่องการอ่าน (เอกสารหมายเลข 2)

5. ขั้นให้แนวทางการเรียนรู้

ครูแนะนำถึงเรื่องหลักการอ่าน และการอ่านจับใจความสำคัญ ควรทำความเข้าใจให้ชัดเจน

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ครูให้นักเรียนศึกษาถึงเรื่องหลักการอ่าน และการอ่านจับใจความสำคัญ แล้วสรุปบันทึกลงในสมุด

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบโดยยกตัวอย่างผลงานนักเรียน

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ประเมินผลการตรวจผลงาน

2. ประเมินจากแบบสังเกต

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนเขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนตามความคิดของตนเองส่งให้ครูตรวจ

2. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญเพิ่มเติม แล้วบันทึกลงในสมุดให้ครูตรวจ

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจับใจความสำคัญ แล้วให้นักเรียนสังเกตดูภาพบนกระดานว่าเรื่องที่เรียนเป็นเรื่องอะไร ให้นักเรียนตอบว่าภาพที่นำมาให้เป็นภาพอะไร (เอกสารหมายเลข 3)

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเมื่อนักเรียน เรียนเรื่อง พระอภัยมณีแล้วสามารถตอบคำถามหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามเกี่ยวกับหลักการอ่านจับใจความสำคัญที่นักเรียนไปแล้วเพื่อทบทวน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องพระอภัยมณี

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำให้นักเรียนอ่านเรื่องพระอภัยมณีและให้นักเรียนจับใจความสำคัญจากเรื่อง

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. นักเรียนอ่านเรื่องพระอภัยมณี แล้วสรุปใจความสำคัญจากเรื่องลงในสมุด

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มเรียงลำดับ เหตุการณ์ในเรื่อง และวิเคราะห์อุปนิสัยตัวละครในเรื่องจากเอกสารใบงานที่มอบให้ (เอกสารหมายเลข 4)

3. ครูเรียกนักเรียนตอบ แสดงความคิดเห็น 10 – 12 คน

4. นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย (เอกสารหมายเลข 5)

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบ โดยยกตัวอย่างผลงานนักเรียนพร้อมทั้ง ดี ชม เสนอแนะ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูตรวจผลงานนักเรียน

2. ครูประเมินจากแบบสังเกต

3. ครูตรวจแบบทดสอบย่อย

4. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนเขียนสรุปเรื่องที่ได้อ่าน และนำเสนอครูตรวจ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนตามคู่มือครู

วิชา ท 203 ภาษาไทย
เรื่อง การอ่านตีความ

(แผนการสอนที่ 4)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เวลา 5 คาบ

ความคิดรวบยอด

การตีความและบอกเจตนาของผู้เขียนถูกต้อง เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยให้สามารถรับสารได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน ควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญเพื่อให้สามารถใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านหนังสือหรืองานเขียนต่างๆทั้งบันเทิงคดีและสารคดีแล้วสามารถบอกเจตนาของผู้ส่งสารได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกเจตนาของผู้ส่งสารได้

เนื้อหา

เนื้อหารวบรวมจากสำนวนคำพังเพย สุภาษิตจากเรื่องต่างๆจากในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

สื่อการเรียนการสอน

- 1 ใบงาน เรื่อง สำนวน(เอกสารหมายเลข 4)
- 2 ใบความรู้ เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
- 3 แผ่นใส เรื่อง สำนวน(เอกสารหมายเลข 1)
- 4 เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ(เอกสารหมายเลข 2)
- 5 ภาพเกี่ยวกับเรื่อง สำนวนคำพังเพย สุภาษิต (เอกสารหมายเลข 3)
- 6 หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1.ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับความหมายสำนวน ที่มาสำนวน และให้นักเรียนดูจากแผ่นใสแล้วอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเมื่อนักเรียนเรียนเรื่องการอ่านตีความแล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถามหรือทำกิจกรรมต่างๆได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายสำนวนที่มาสำนวนจากประสบการณ์เดิมของนักเรียน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูให้นักเรียนมารับเอกสารประกอบการเรียน เรื่องสำนวน(เอกสารหมายเลข2)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำให้ให้นักเรียนสังเกต เรื่องสำนวนว่ามีความหมายที่ใช้ได้ในปัจจุบันอยู่
มาก

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่ม และให้นักเรียนศึกษาเรื่องบ่อเกิดจำนวน และเรื่องความหมายสำนวน ที่มาสำนวนจากเอกสารประกอบการเรียน(เอกสารหมายเลข2)
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปรึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสำนวนและช่วยกันสรุปนำเสนอรายงานหน้าชั้นใช้เวลา 3 – 5 นาที และนำสิ่งที่สรุปส่งครู
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนที่ได้ศึกษา

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดให้เสร็จแล้ว นำส่งให้ครูตรวจแล้วครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบโดยครูยกตัวอย่างผลงานนักเรียน

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินผลจากแบบสังเกต
2. ครูประเมินผลการเรียนจากการตรวจผลงาน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อดี และข้อบกพร่องในการปฏิบัติกิจกรรม

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนมาทั้งหมด และให้เขียนสรุปส่งครูตรวจ
ครูมอบเอกสารเรื่อง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ให้นักเรียนไปศึกษาล่วงหน้าเพิ่มเติม

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

1. ครูสนทนาซักถามถึงเรื่องของสำนวนว่านักเรียนคิดว่าสำนวนใดบ้าง ยังใช้ได้
อยู่ในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. นักเรียนสังเกตจากสำนวนที่เกิดจากอาชีพต่างๆ จากแผ่นใสและจาก (เอกสารหมายเลข 1) ประกอบ แล้วแสดงความคิดเห็นว่าเมื่อเรียนเรื่อง สำนวนแล้วสามารถตอบคำถามทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ว่าเมื่อนักเรียนเรียนเรื่อง สำนวนแล้วสามารถตอบคำถามหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสำนวน จากประสบการณ์เดิมที่เรียนไปแล้วว่าบ่อเกิดสำนวนประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูให้นักเรียนศึกษาสำนวนจากเอกสารประกอบการเรียน (เอกสารหมายเลข 2) ให้อ่านสำนวนใดควรใช้ในชีวิตประจำวัน

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำการอ่านสำนวนและให้นักเรียนช่วยกันสรุป

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มให้แต่ละกลุ่มศึกษาสำนวนที่กำหนดให้ในเอกสารประกอบการเรียนว่าสำนวนใดควรใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
2. ให้ช่วยกันสรุปและให้เหตุผลและบันทึกลงในสมุด
3. ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มอภิปราย กลุ่ม 3 – 5 นาที
4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปและนักเรียนบันทึกลงในใบงานกลุ่มและในสมุดของตนเองแล้วนำเสนอครูตรวจ

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้วครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบโดยยกตัวอย่างผลงานนักเรียน ดี ชม เสนอแนะ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินจากแบบสังเกต
2. ครูประเมินจากการอภิปรายในแต่ละกลุ่ม
3. ประเมินจากผลงานที่ให้ทำเป็นรายบุคคล

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้ศึกษาส่งครูตรวจ
2. ให้ทบทวนทำความเข้าใจเนื้อหาใหม่ที่จะเรียนต่อไป

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูจัดรูปภาพและสนทนาซักถามนักเรียนว่านักเรียนคิดว่า เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร (เอกสารหมายเลข 3) เป็นคำพังเพยเกี่ยวกับอะไร เว้นให้นักเรียนคิด และช่วยกันตอบ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่า เมื่อเรียนเรื่องคำพังเพยแล้วสามารถตอบคำถาม หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับความหมายคำพังเพย และลักษณะคำพังเพยจากประสบการณ์เดิมของนักเรียนให้แต่ละกลุ่มอภิปรายแสดงความเห็น

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกใบความรู้ในเอกสารประกอบการเรียนเรื่อง คำพังเพย (เอกสารหมายเลข 2)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำวิธีการสังเกตคำพังเพย

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มศึกษาความหมายคำพังเพย และประโยชน์ของคำพังเพย

2. แต่ละกลุ่มสรุปและยกตัวอย่างคำพังเพย พร้อมให้ความหมาย

3. นำเสนอสรุปหน้าชั้น กลุ่มละ 3 – 4 คำพังเพยในเวลา 3 นาที แล้วบันทึกส่งครู

4. ตรวจสอบเป็นกลุ่มและรายบุคคล

5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจสอบผลงานแล้ว ครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบโดยยกตัวอย่างผลงานนักเรียน

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินจากแบบสังเกต

2. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน

3. ครูสังเกตจากการทำงานรายบุคคลและรายกลุ่ม

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนนำงานที่มอบหมายส่งให้เรียบร้อย

2. ครูให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสุภาษิต

คาบที่ 4 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสุภาษิตในด้านความหมายและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและเว้นช่วงให้ช่วยกันตอบ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเมื่อเรียน เรื่องสุภาษิตแล้วสามารถตอบคำถาม หรือ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสำนวน คำพังเพย จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกใบความรู้เรื่อง สุภาษิต จากเอกสารประกอบการเรียน (เอกสารหมายเลข 2)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำการสังเกตสุภาษิต

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาสุภาษิต และทำความเข้าใจ
2. ให้แต่ละกลุ่มบันทึกสิ่งที่ได้ศึกษาลงในสมุดส่วนบุคคลและของกลุ่มให้ครูตรวจ
3. แต่ละกลุ่มยกตัวอย่างสุภาษิตให้เหตุผลประกอบ นำเสนอกลุ่มละ 3 นาที
4. ครูและนักเรียนสรุปร่วมกันในเรื่องที่ได้ศึกษา

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบ โดยยกตัวอย่างผลงานนักเรียน

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินจากแบบสังเกต
2. ครูตรวจงานกลุ่มและงานรายบุคคล
3. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ศึกษาทั้งสำนวนคำพังเพย สุภาษิต
เพิ่มเติมส่งครูตรวจ

คาบที่ 5 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับสำนวนคำพังเพย สุภาษิตที่ได้ศึกษาไปแล้ว

2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเมื่อเรียน เรื่อง คำพังเพย สุภาษิตแล้วสามารถตอบคำถาม หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับ สำนวนคำพังเพย สุภาษิต จากประสบการณ์เดิมที่ได้เรียนแล้ว

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง สำนวนคำพังเพยสุภาษิต เพิ่มเติม (เอกสารหมายเลข 2)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะวิธีสังเกต สำนวนคำพังเพย สุภาษิต

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. แต่ละกลุ่มเดิม 8 กลุ่ม ปรึกษาหารือทำความเข้าใจและช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายจากเอกสารที่มอบให้ทำ

2. ช่วยกันพิจารณาว่าภาพที่กำหนดให้นั้นจัดอยู่ในประเภทใด เช่น สำนวน คำพังเพย หรือสุภาษิต

3. แต่ละกลุ่มนำเสนอกลุ่มละ 3 ภาพ และให้อธิบายประกอบ

4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยเป็นรายบุคคลส่งครูตรวจ (เอกสารหมายเลข 5)

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบและยกตัวอย่างผลงานนักเรียน

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ประเมินจากการทำแบบทดสอบย่อย

2. ประเมินจากการทำงานรายบุคคลและกลุ่ม

3. ครูประเมินจากแบบสังเกต

4. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูให้เอกสารเสริมความรู้เรื่อง สำนวนคำพังเพย สุภาษิต แก่นักเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนตามคู่มือครู

วิชา ท 203 ภาษาไทย
เรื่อง การอ่านตีความ

(แผนการสอนที่ 5)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

การอ่านตีความเป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้งกว่าการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการพิจารณาให้เข้าใจแง่คิด และเจตนาของผู้เขียนตลอดจนความหมายที่แฝงเร้นอยู่ในสำนวนโวหารต่าง ๆ การตีความที่ถูกต้องทำให้ผู้อ่านสามารถรับสารตามที่คุณเขียนต้องการได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านหนังสือหรืองานเขียนต่าง ๆ ทั้งบันเทิงคดีและสารคดีแล้วสามารถบอกเจตนาของผู้ส่งสารได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกเจตนาของผู้ส่งสารได้
3. จัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้
4. วิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

เนื้อหาคัดเลือกจากหนังสือภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 เรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน เรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต (เอกสารหมายเลข 4)
2. แผ่นใส เกี่ยวกับภาพ (เอกสารหมายเลข 1)
3. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
4. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 2)
5. ภาพเกี่ยวกับเรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต (เอกสารหมายเลข 3)
6. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

คาบที่ 1 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

1. ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับการอ่านตีความให้นักเรียนตอบอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. ครูให้นักเรียนตีความจากภาพ(เอกสารหมายเลข1)ที่กำหนดให้แล้วช่วยกันตอบแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ว่าเรียนเรื่องการอ่านตีความแล้วสามารถตอบคำถามหรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการตีความจากประสบการณ์เดิม

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกใบความรู้เรื่องข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ(เอกสารหมายเลข2)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำวิธีการอ่านข้อควรคำนึงในการอ่านตีความ

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่มและให้แต่ละกลุ่มช่วยกันอ่านและสรุปร่วมกัน

3. ส่งตัวแทนพูดอธิบายเกี่ยวกับการอ่านตีความ และข้อควรคำนึงในการอ่าน

ตีความกลุ่มละ 3 นาที

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มให้คำ ติ ชมและข้อเสนอแนะพร้อมชี้แนะถึงการทำงานกลุ่ม

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินจากแบบสังเกต

2. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. นักเรียนเขียนสรุปสิ่งเรียนเป็นรายบุคคลส่งครูตรวจ
2. ให้นักเรียนรับเอกสารประกอบการเสริมความรู้เรื่อง การอ่านตีความไปศึกษา เพื่อทำความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น

คาบที่ 2 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับการตีความที่สำคัญควรประกอบด้วยอะไรบ้างให้นักเรียนคิดตอบโดยให้แต่ละกลุ่มสรุปอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเรียนเรื่องการอ่านตีความแล้วสามารถตอบคำถามหรือทำกิจกรรมต่างๆได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการตีความโดยให้นักเรียนทบทวนเพื่อความเข้าใจ

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกใบความรู้เรื่องการอ่านตีความให้นักเรียน(เอกสารหมายเลข2)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำการอ่านตีความจากเรื่องที่กำหนดให้

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่ม เหมือนคาบเรียนที่แล้ว
2. ช่วยกันทำงานร่วมกันแสดงความคิดเห็นลงในใบงานจนได้ข้อสรุปแล้วบันทึกเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลส่งให้ครูตรวจ

3. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนอภิปรายเกี่ยวกับใบงานที่ทำว่าเหตุใดจึงได้คำตอบเช่นนั้น เพราะเหตุใด ใช้เวลากลุ่มละ 3 นาที

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้วครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบพร้อมทั้งติชมและเสนอแนะ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินโดยใช้แบบสังเกต
2. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน
3. ครูสังเกตจากการตรวจงานเป็นรายบุคคลและกลุ่ม

9. ขั้นส่งเสริม ความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนบันทึกจากข้อสรุปนี้ได้แล้วนำไปให้ครูตรวจอีกครั้ง
2. ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมและฝึกการอ่านตีความเพิ่มเติม

คาบที่ 3 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามและให้นักเรียนดูภาพและแสดงความคิดเห็นว่าเป็นภาพที่เกี่ยวกับอะไรให้นักเรียนช่วยกันตอบ(เอกสารหมายเลข3) นักเรียนตอบเป็นตัวอักษรเรื่องนิทานเทียบสุภาษิต

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ว่าเมื่อเรียนเรื่อง การอ่านตีความแล้วสามารถตอบคำถามหรือกิจกรรมต่างๆได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการตีความจากเรื่องควมมีองค์ประกอบอะไรบ้างนักเรียนใช้ประสบการณ์เดิมของนักเรียน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนใบความรู้เรื่องนิทานเทียบสุภาษิต (เอกสารหมายเลข 2)

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำการอ่านนิทานเทียบสุภาษิตและตีความจากเรื่อง

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่ม ตามเดิม และให้นักเรียนอ่านเรื่องนิทานเทียบสุภาษิตและช่วยกันสรุปใจความสำคัญเรื่องที่อ่านแล้วบันทึกเป็นงานกลุ่มและงานรายบุคคล (เอกสารหมายเลข4)

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับแง่คิดและเจตนาของผู้เขียนและบันทึกเป็นงานกลุ่มและรายบุคคลให้ครูตรวจ(เอกสารหมายเลข4)

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนอภิปรายเกี่ยวกับผลงานกลุ่มในแต่ละกลุ่ม

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้วครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบและยกตัวอย่างผลงานนักเรียนพร้อมทั้ง ดี ชม เสนอแนะ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินจากแบบสังเกต
2. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียน
3. ครูสังเกตจากการตรวจงานเป็นรายบุคคลและผลงานกลุ่ม

9. ขั้นส่งเสริม ความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูให้เอกสารเสริมความรู้เรื่อง นิทานเทียบสุภาษิตกับนักเรียนทุกคนเพื่อให้กลับไปทบทวนบทเรียนให้เข้าใจดีขึ้น

คาบที่ 4 (เวลา 50 นาที)

1. ขั้นสร้างความสนใจ

ครูสนทนาซักถามและให้นักเรียนยกตัวอย่างสำนวนในเรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต โดยให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเมื่อเรียนแล้ว สามารถตอบคำถามหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านตีความจากเรื่อง จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต

5. ขั้นให้แนวการเรียนรู้

ครูแนะนำวิธีการอ่านตีความจากเรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต

6. ขั้นนักเรียนปฏิบัติ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่ม ตามเดิม และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปเรื่องที่อ่านจากนิทานเทียบสุภาษิต และสรุปลักษณะนิสัยของตัวละครของศิษย์แต่ละคนลงในใบงานที่มอบให้ (เอกสารหมายเลข 4)

2. นักเรียนช่วยกันอธิบายความหมายของสุภาษิตที่ครูกำหนดให้ และดูภาพที่กำหนดให้ในใบงานว่าเป็นภาพเกี่ยวกับอะไรเป็นสำนวน คำพังเพย สุภาษิต และให้ความหมายลงในใบงานและบันทึกลงสมุด ส่งครูพร้อมใบงานกลุ่มให้ครูตรวจ

3. ครูให้แต่ละกลุ่มอภิปรายว่า เพราะเหตุใดศิษย์คนที่ 1 , 2 และ 3 ควรเลือก
สุภาวดีใจ เพราะเหตุใด

4. ครูให้แต่ละกลุ่มอธิบายเพิ่มเติมพอสังเขป

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทเรียน

6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยเป็นรายบุคคล (เอกสารหมายเลข 5)

7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ

เมื่อตรวจผลงานแล้วครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบ

8. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ

1. ครูประเมินจากแบบสังเกต

2. ประเมินจากการทำแบบทดสอบย่อย

3. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้

4. ครูตรวจผลงานแล้ว ครูแจ้งผลการตรวจให้ทราบ

9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ และการถ่ายโอนการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนบันทึกสาระสำคัญเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจ

เอกสารประกอบการเรียน

ตำแหน่ง-หน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

คำชี้แจง เมื่อขึ้นบทเรียนใหม่ ให้สมาชิกในกลุ่มสลับเปลี่ยนกันทำหน้าที่ตามตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้นำกลุ่ม ทำหน้าที่ วางแผนดำเนินงาน ควบคุมการทำงานให้เป็นระเบียบ
รับเอกสารจากครู และรวบรวมงานส่งครู
2. ผู้ชี้แนะ ทำหน้าที่ ขยายความรู้ เพิ่มเติมความคิด
3. ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่ ตรวจสอบ ความเข้าใจในบทเรียนของสมาชิกทุกคน
ในกลุ่มให้เรียบร้อย
4. ผู้กระตุ้นเตือน ทำหน้าที่ ให้กำลังใจ และกระตุ้นเตือนเพื่อนในการทำตนให้
ทันเวลา

บันทึกการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม.....			
ครั้งที่.....		ครั้งที่.....	
ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง
ผู้นำกลุ่ม		ผู้นำกลุ่ม	
ผู้ชี้แนะ		ผู้ชี้แนะ	
ผู้ตรวจสอบ		ผู้ตรวจสอบ	
ผู้กระตุ้นเตือน		ผู้กระตุ้นเตือน	
ครั้งที่.....		ครั้งที่.....	
ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง
ผู้นำกลุ่ม		ผู้นำกลุ่ม	
ผู้ชี้แนะ		ผู้ชี้แนะ	
ผู้ตรวจสอบ		ผู้ตรวจสอบ	
ผู้กระตุ้นเตือน		ผู้กระตุ้นเตือน	

เรื่อง การอ่านตีความและบอกเจตนาผู้เขียน



1. ภาพนี้ ผู้เขียนมีเจตนาอย่างไร
ล้อเลียน
2. ภาพนี้ตีความได้อย่างไร
การประท้วงเกิดขึ้นเพราะมีคนจ้าง
3. ผู้เขียนการ์ตูน มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการประท้วง
ประชาชนส่วนหนึ่งเดือดร้อนจริง แต่บางส่วนรับจ้างในการประท้วง



เรื่อง การย่อความ

จุดประสงค์ที่สำคัญของการย่อความ

1.

เพื่อให้รู้จักจับใจความความสำคัญเรื่องที่ฟังหรืออ่านว่าเป็นเรื่องของใคร

↓

ใคร

ทำอะไร

ที่ไหน

เมื่อไร

อย่างไร
2.

เพื่อจับใจความสำคัญไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นหรือเพื่อสรุปเนื้อเรื่องที่ได้อ่านนั้นไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ

หลักการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ได้อย่าง รวดเร็วและแม่นยำ ใจความสำคัญได้แก่ ข้อความที่ทำหน้าที่ครอบคลุม ใจความ ของข้อความอื่น ๆ ในตอนนั้น ๆ ไว้หมด ข้อความที่เหลือเป็นเพียงรายละเอียดหรือส่วนขยาย ใจความสำคัญเท่านั้น ใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจเป็นประโยคเดียว หรือช้อนก็ได้ แล้วแต่กรณีและมักปรากฏอยู่ตอนต้นข้อความ ส่วนที่เหลือเป็นใจความแฝง หรือรายละเอียด เป็นที่น่าสังเกตว่าในหนึ่งข้อความหรือย่อหน้าหนึ่ง ๆ จะมีใจความสำคัญ เพียงประการเดียว

การพิจารณาใจความสำคัญ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อนว่าใจความสำคัญ อยู่ตรงไหน ความเข้าใจจะช่วยบอกเองว่าใจความสำคัญนั้นจะเป็นข้อความตอนที่ทำให้เรื่อง ต่าง ๆ ดำเนินไปได้ ถ้าขาดใจความสำคัญแล้วเรื่องอื่น ๆ ก็จะไม่เกิดตามมา มีข้อสังเกตว่า ใจความสำคัญนอกจากปรากฏอยู่ในแต่ละย่อหน้าแล้วอาจสังเกตได้อีกว่าบางครั้งอยู่ตอนต้น (ซึ่งมีส่วนมาก) บางทีอยู่ตอนท้าย บางครั้งอยู่ตอนกลาง และบางครั้งอยู่ตอนต้นและท้าย นอก นั้นเป็นความสำคัญรองและรายละเอียด

เรื่อง สำนวน

1. ที่เกิดของสำนวนเกิดจากอาชีพต่าง ๆ ของชาวบ้าน เช่น
 - 1.1 สำนวนเกิดจากชาวนา เช่น วัวใครเข้าคอกใคร ตกถึงข้าวสาร
 - 1.2 สำนวนเกิดจากชาวสวน เช่น มะพร้าวขึ้นดก ยางจืดนี้มี เอามะพร้าวห้าวไปขายสวน
 - 1.3 สำนวนเกิดจากชาวไร่ เช่น ไร่นาสาโท กินอ้อยช้างโคน
 - 1.4 สำนวนเกิดจากนักดนตรี เช่น สีซอให้ควายฟัง ราไม่ตีโทษปีโทษกลอง
 - 1.5 สำนวนเกิดจากการค้าขาย เช่น ชื้อง่ายขายคล่อง
 - 1.6 สำนวนเกิดจากนักพนัน เช่น แฉโพย แบไต๋ คั่วจ๊ะ
 - 1.7 สำนวนเกิดจากนักกีฬา เช่น ศอกกลับ จนมุม ไม่ดูตาม้าตาเรือ
 - 1.8 สำนวนเกิดจากชาวประมง เช่น จับปลาสองมือ
2. สำนวนเกิดจากอวัยวะในร่างกาย
 - 2.1 หัว - หัวหมอ หัวแหลม หัวเดียวกระเทียมลีบ
 - 2.2 ตา - ตาต่ำ ตามีแวว
 - 2.3 ใจ - ใจจิตใจต่ำ ใจไม่ไ้ระกำ
 - 2.4 หู - ฟังหูไว้หู
3. สำนวนเกิดจากศาสนา
 - 3.1 เถรตรง ความหมาย ตรงจนยอมชนทุกอย่างไม่หลีกหนี
 - 3.2 เถรส่งบาตร ความหมาย ทำตามผู้อื่นโดยไม่รู้ความหมาย
 - 3.3 ตัดหางปล่อยวัด ความหมาย ไม่อุปการะต่อไปอีก
 - 3.4 ตักบาตรถามพระ ความหมาย จะให้ก็ถามผู้รับว่าชอบของที่ให้ไหม
 - 3.5 ปิดทองหลังพระ ความหมาย ทำดีไม่มีใครเห็น
 - 3.6 เห็นชายผ้าเหลือง ความหมาย บวชแล้วพ่อแม่จะได้กุศลแรง

เอกสารประกอบการเรียน

เรื่อง การอ่านตีความ

ความหมายการอ่านตีความ

การอ่านตีความเป็นศิลปะการอ่านขั้นสูง ที่แสดงถึงความสามารถของผู้อ่านในการเข้าใจเนื้อหาสาระเจตนาและน้ำเสียงของผู้เขียนที่ปรากฏในงานเขียน ทั้งยังสามารถแสดงความคิดเห็นสืบเนื่องเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านนั้นอย่างคมคายลึกซึ้ง

แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านตีความ

1. การอ่านตีความเป็นเพียงการเผยเจตนาของผู้แต่งโดยการทำความกระจ่างกับคำศัพท์ สำนวน รูปประโยคแล้วอธิบายให้ชัดเจนเพื่อยุติข้อโต้แย้ง
2. วรรณกรรมมีสารแฝงที่ผู้เขียนอาจจงใจหรือไม่ก็ได้ ผู้อ่านมีหน้าที่ค้นหาความหมายแฝงออกมาให้ชัดแจ้ง

ตัวอย่างการอ่านตีความ

ความช่วยยอมเกิดขึ้นจากตัวเราเอง
 ความทุกข์ยอมมิได้เพราะเราเช่นกัน
 การจะระงับดับกรรมชั่วหรือชำระตนเอง ให้บริสุทธิ์
 ให้บริสุทธิ์ต้องเริ่มด้วยตัวเรา
 ในการทำความดี หรือละความชั่ว
 ไม่มีใครช่วยเราได้นอกจากตัวเราเอง
 เราเท่านั้นที่จะต้องเดินด้วยตัวเอง
 พระพุทธเจ้าเป็นแต่ทรงชี้ทางเท่านั้น

(กรรมของ พอล คาร์ล)

สามเณร สมภาร พรหมทา แปล

สาระสำคัญของเรื่องนี้ คือ

การทำความดีต้องทำด้วยตนเอง

ผู้เขียนเรื่องนี้มีเจตนาเพื่อ

ชี้ให้เห็นความจริงว่าความดี ความชั่วย่อมเกิดจากการกระทำของตัวเราเอง

3. ความสำคัญของการอ่านดีความ

การอ่านดีความเป็นการอ่านขั้นสำคัญที่ทำให้เข้าใจงานเขียนทุกชนิดเพราะเป็นการอ่านละเอียดที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ ประสบการณ์ การสังเกตและการวิเคราะห์วิจารณ์ของผู้อ่านเอง การอ่านดีความมีความสำคัญ ดังนี้

3.1 ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่านได้หลายแง่มุม

3.2 ช่วยให้เห็นคุณค่าของวรรณกรรมอันมีผลเกี่ยวโยงถึงคุณค่าของชีวิตและสิ่งแวดล้อม

3.3 การอ่านดีความช่วยให้เกิดการฝึกคิด ฝึกไตร่ตรองหาเหตุผล เป็นผลให้ผู้อ่านมีความละเอียดถี่ถ้วนและมีวิจารณญาณในการอ่านมากยิ่งขึ้น

3.4 การอ่านดีความเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงวรรณคดี

3.5 การอ่านดีความช่วยให้ผู้อ่านมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลลึกซึ้งมีใจกว้างยอมรับความแตกต่างของมนุษย์ด้วยกันได้

4. ประเภทของการอ่านดีความ

4.1 การอ่านดีความหรือการอ่านพินิจสาร คือ การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านคือ สามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ สารและท่าทีของผู้เขียนอย่างกระจ่างชัด

4.2 การอ่านตีบท หรือการอ่านออกเสียงอย่างวินิจสาร

การอ่านตีบท คือ ศิลปะการติดต่อสื่อสารความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างมนุษย์ โดยนำความรู้ที่ได้จากการอ่านดีความไปปฏิบัติจนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของเรื่องไปสู่ผู้ฟังอย่างได้อารมณ์ด้วยวิธีการอ่านออกเสียงอย่างสมบทบาท

5. ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการอ่านดีความ

5.1 อ่านเรื่องที่จะดีความนั้นให้ละเอียด แล้วพยายามจับประเด็นสำคัญให้ได้

5.2 ขณะที่อ่านต้องพยายามคิดหาเหตุผลและไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้วนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนเอง ว่าข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายถึงสิ่งใด

5.3 พยายามทำความเข้าใจกับถ้อยคำที่เห็นว่ามีสำคัญและจะต้องไม่ลืมตรวจสอบบริบทด้วยว่าบริบทหรือสิ่งแวดล้อมนั้นได้กำหนดความหมายของคำนั้นอย่างไร

5.4 ต้องพึงระลึกไว้เสมอว่า การอ่านตีความไม่ใช่การถอดคำประพันธ์ การถอดคำประพันธ์หมายถึงการเก็บความหมายของบทประพันธ์ตอนนั้นๆ มาเรียบเรียงเป็นร้อยแก้วให้ครบทั้งคำครบทั้งข้อความแต่การตีนั้นเป็นการจับเอาแต่ใจความสำคัญจะคงไว้ซึ่งคำของข้อความเดิมไม่ได้ ถ้าข้อความนั้นมีสรพนามจะต้องเปลี่ยนเป็นสรพนามบุรุษที่ 3 ทันที

5.5 การเรียบเรียงถ้อยคำที่ได้มาจากการตีความนั้น จะต้องให้มีความหมายชัดเจน

5.6 ต้องไม่ลืมว่า การอ่านตีความนั้นไม่ว่าจะเป็นการตีความเกี่ยวกับเนื้อหา หรือเกี่ยวกับน้ำเสียงก็ตามทั้งสองอย่างนี้ เป็นการตีความตามความรู้และความคิดของเราเอง คนอื่นไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับความคิดของเราก็ได้แต่เราจะพิจารณากันที่การให้เหตุผลเป็นประการสำคัญ

เอกสารประกอบการเรียน

เรื่อง การเขียนย่อความ

การย่อความ คือ การย่อข้อความที่ต้องจับใจความสำคัญ ๆ ในบทความ ข้อความ เรื่องต่าง ๆ ให้กระชับรัดและเก็บใจความให้หมด แต่ต้องไม่เปลี่ยนแปลงความ ของเรื่องให้ ผิดไปจากเดิม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์

หลักเกณฑ์การย่อความ

การย่อความทั้งร้อยกรองและร้อยแก้ว มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. อ่านเรื่องอย่างละเอียดเสียก่อน เพื่อจับใจความให้ได้ว่า เรื่องอะไร ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร และได้ผลอย่างไร
 - การจับใจความสำคัญ คือ การหาสาระสำคัญ ๆ ของข้อความในแต่ละย่อหน้า แต่ละตอน ให้เข้ากับชื่อเรื่อง
 - ถ้าเรื่องมีหลายประเด็น ให้แยกย่อยเนื้อหาตามลำดับความสำคัญ
2. ต้องพยายามทำความเข้าใจศัพท์ สำนวน โวหาร หรือกลุ่มคำ
3. ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นร้อยกรอง ต้องถอดความเป็นร้อยแก้วก่อน แล้วจึงย่อเรื่องจากร้อยแก้วนั้น
4. เมื่อจับใจความสำคัญได้แล้วก็นำมาเรียงใหม่ โดยเปลี่ยนถ้อยคำเป็นภาษาของผู้ย่อเอง โดย
 - ไม่ใช่สำนวนเดิมของเรื่อง
 - ใช้สำนวนภาษาสั้นๆ แต่กินใจความมาก กระชับรัดกุม ไม่เยิ่นเย้อ คลุมข้อความนั้น ๆ ได้หมด
 - ถ้าเป็นราชาศัพท์ให้คงราชาศัพท์นั้นๆไว้
 - ตัดข้อความไม่สำคัญออก(พลความ) เลือกเอาแต่ความสำคัญๆเท่านั้น
 - ห้ามใช้เครื่องหมายต่างๆ เช่น"....." อัญประกาศ สัญประกาศ ฯลฯ
 - ห้ามใช้บุรุษที่ 1 และ 2 ต้องเปลี่ยนเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 หรือใช้ชื่อโดยตรงก็ได้
5. เรื่องที่ย่อถ้าไม่มีชื่อเรื่องผู้ย่อต้องตั้งชื่อเรื่องเอง หลักการตั้งชื่อเรื่องมีดังนี้
 - อ่านใจความนั้นให้เข้าใจ จับใจความสำคัญให้ได้
 - ใช้ใจความสำคัญเป็นชื่อเรื่อง
 - ชื่อเรื่องต้องกระชับรัด และครอบคลุมใจความสำคัญทั้งหมด

- ย่อให้เหลือ หนึ่งในสอง, หนึ่งในสาม หรือหนึ่งในสี่ของเนื้อเรื่องเดิม

6. เมื่อเขียนย่อเสร็จแล้ว ทบทวนดูว่าเรื่องที่ย่อมีใจความต่อเนื่องตามลำดับหรือไม่มี
ผลความมากหรือไม่ ยังขาดตกบกพร่องอะไรก็ต่อเติมแก้ไขให้เรียบร้อย

7. การเขียนย่อหน้ามี 2 วิธี คือ

- เขียนคำนำจบถึงความว่า ก็ย่อหน้าต่อเรื่องได้เลย แล้วไม่ต้องย่อหน้าอีก ถึงแม้
ข้อความจะมีหลายตอน
- เขียนคำนำจบถึงความว่า ก็ต่อด้วยเรื่องย่อ ไม่มีการย่อหน้าอีกจนจบความที่ย่อ

หมายเหตุ

- ใจความ หมายถึง ข้อความที่สำคัญที่สุดในบทเขียน หรือบทพูด ซึ่งข้อความ
อื่นๆ จะมาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ถ้าขาดใจความสำคัญจะทำให้ความเปลี่ยนไปจนไม่เข้าใจ
- ผลความ (พน-ละ-ความ) คือ ข้อความที่สำคัญน้อยกว่าใจความ ทำหน้าที่ขยาย
ใจความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

8. หลักการเขียนคำนำของย่อความ (แบบการเขียนคำนำย่อความ)

8.1 ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นความเรียง นิทาน นิยาย ข่าว ตำนาน ประวัติ ข้อความจาก
บทเรียน ต้องบอกประเภท ชื่อเรื่อง ที่มาของเรื่อง ถ้าเดิมไม่ได้ตั้งชื่อเรื่องไว้ต้องตั้งชื่อเรื่องด้วย
นิทาน เรื่อง.....ของ.....
จาก.....ความว่า

8.2 ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นประกาศ แถลงการณ์ คำสั่ง ระเบียบ ฯลฯ ต้องบอกประเภท
ของเรื่อง ชื่อเรื่อง ผู้รับ วันเดือนปีที่ออกเท่าที่จะรู้ได้
ประกาศของ.....แก่.....
ลงวันที่.....ความว่า

8.3 ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นคำปราศรัย สุนทรพจน์ พระราชดำรัส ฯลฯ ต้องบอกประเภท
ของเรื่องผู้ฟัง โอกาสที่กล่าว สถานที่กล่าว วัน เวลาที่กล่าว ขึ้นคำนำว่า
คำปราศรัยของ.....แก่.....
ลงวันที่.....ความว่า

8.4 ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นรายงาน บันทึก คำกราบบังคมทูล ฯลฯ ต้องบอกประเภท
เจ้าของเรื่อง เรื่อง ผู้รับ โอกาสที่กล่าว วันเวลาที่กล่าว

รายงานเรื่อง.....แก่.....
ในโอกาส.....วันที่.....ความว่า

8.5 ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นปาฐกถา คำบรรยาย คำสอน บทความ ฯลฯ ต้องบอก
ประเภท ชื่อเรื่อง ผู้ฟัง สถานที่ และเวลาที่แสดง

ปาฐกถาเรื่อง.....ของ.....
แก่.....ที่.....วันที่.....
เวลา.....ความว่า

8.6 ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นจดหมาย หนังสือราชการ สารณ พระราชสารณ ฯลฯ ต้อง
บอกประเภท เจ้าของเรื่อง เลขที่หนังสือ ผู้รับ ชื่อเรื่อง วันเดือนปี ที่เขียน

จดหมายของ.....ถึง.....
ลงวันที่.....ความว่า

พระราชสารณของ.....ที่.....
ถึง.....ลงวันที่.....
เรื่อง.....ความว่า

8.7 ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นเทศนา โอวาท พระบรมราโชวาท ฯลฯ ต้องบอก
ประเภท เจ้าของเรื่อง ผู้ฟัง โอกาสที่แสดง วันเดือนปีที่แสดง

โอวาทของ.....แก่.....
เนื่องใน.....ที่.....
วันที่.....ความว่า

8.8 ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นจดหมายเหตุ จดหมายรายวัน บันทึกความจำ ฯลฯ ต้องบอกประเภท เจ้าของเรื่อง โอกาสที่เขียน วันเดือนปีที่เขียน ชื่อเรื่อง

จดหมายเหตุของ.....ในโอกาส.....
ลงวันที่.....เรื่อง.....ความว่า

8.9 ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นคำประพันธ์ ต้องบอกประเภท ชื่อเรื่อง เจ้าของเรื่อง ที่มาของเรื่อง แล้วย่อใจความเป็นร้อยแก้ว

คำประพันธ์.....เรื่อง.....
ของ.....จาก.....ความว่า

สรุปเนื้อหาการย่อความ

การย่อความ คือ การนำเรื่องราวต่าง ๆ มาเขียนใหม่ ด้วยสำนวนภาษาของผู้ย่อเอง เมื่อเขียนแล้วเนื้อความเดิมจะสั้นลงแต่ยังมีใจความสำคัญครบถ้วนสมบูรณ์ การย่อนี้ไม่มีขอบเขตว่าย่อลงไปเท่าใด จึงจะเหมาะ เพราะบางเรื่องที่พลความมากก็ย่อลงไปได้มาก แต่บางเรื่องมีใจความมากก็อาจจะย่อได้ 1 ใน 2, หรือ 1 ใน 4 ของเรื่องเดิม ตามแต่ผู้ย่อจะเห็นสมควร

ใจความ คือ ข้อความสำคัญในบทพูดและบทเขียน

พลความ ทำหน้าที่ขยายใจความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ถ้าตัดออกผู้ฟังหรือผู้อ่านก็ยังเข้าใจ

วิธีหาใจความ คือ พิจารณาทพุดหรือบทเขียนว่า ถ้าตัดข้อความใดออกแล้ว

ความตอนต้นเรื่องจะเสียหมด ข้อความนั้นคือใจความ

จุดประสงค์ที่สำคัญของการย่อความ

1. เพื่อให้รู้จักจับใจความสำคัญเรื่อง ว่าเรื่องที่ฟังหรืออ่านเป็นเรื่องของใคร อะไร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
2. เพื่อนำใจความสำคัญไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่น หรือเพื่อสรุปเนื้อเรื่องที่ได้ฟังได้อ่านนั้นไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป

หลักเกณฑ์การเขียนย่อความ

1. เขียนแบบการขึ้นคำนำ หรือแบบการขึ้นต้นการเขียนย่อความให้ถูกต้องตามแบบที่กำหนดในเรื่องที่จะนำมาย่อ
2. ก่อนลงมือย่อ ต้องอ่านข้อความนั้น ๆ อย่างน้อยสักสองเที่ยว เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวแจ่มแจ้งเสียก่อน โดยเที่ยวแรกอ่านเพื่อสำรวจว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม อ่านเที่ยวที่ 2 เพื่อจับใจความสำคัญของแต่ละตอนหรือแต่ละย่อหน้า โดยสังเกตที่ประโยคสำคัญดังกล่าวข้างต้น แล้วขีดเส้นใต้หรือทำเครื่องหมายไว้เป็นข้อสังเกต
3. จับใจความสำคัญโดยคัดเอาเฉพาะประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าให้ได้
4. จับใจความประโยคประกอบใหญ่หรือประโยคประกอบที่มีลักษณะเด่น
5. นำเอาใจความสำคัญของแต่ละตอนโดยเปลี่ยนเป็นสำนวนโวหารของผู้ย่อเอง ห้ามยกข้อความเดิมมาโดยมิได้ดัดแปลงแก้ไขนอกจากตัวเลขหรือคำราชาศัพท์คำศัพท์เฉพาะเขียนเป็นร่างย่อความ ลองดูก่อนเพื่อแก้ไขตัดตอนจนเรียบร้อยแล้ว จึงคัดลงในกระดาษเขียนตอบ
6. ใจความที่ย่อแล้ว ควรเขียนติดต่อกันไปไม่ต้องย่อหน้าตามข้อความเดิม เว้นแต่ข้อความเดิมมิได้มีความสัมพันธ์กัน แยกกันเป็นตอน ๆ อยู่แล้ว ห้ามลอกจากข้อความเดิมโดยไม่ได้อัดแปลงใด ๆ
7. ต้องเปลี่ยนสรรพนามหรือวิเศษณ์ บุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 ให้เป็นบุรุษที่ 3 หรือจะใช้ชื่อตัวหรือชื่อตำแหน่งของบุคคลเหล่านั้นก็ได้
8. ใจความที่ย่อแล้วควรจะต้องเหลือประมาณหนึ่งในสี่ของข้อความเดิม และไม่ควรรยาวเกินครึ่งของข้อความเดิม
9. ถ้าข้อความเดิมใช้ราชาศัพท์ตามชั้นของบุคคลที่เป็นเชื้อพระวงศ์ ก็คงคำราชาศัพท์นั้น ๆ ไว้
10. ถ้าข้อความเดิมเป็นร้อยกรอง ต้องเปลี่ยนเป็นร้อยแก้วเสียก่อน แล้วจึงนำไปอ่านเขียนเป็นย่อความจากเรื่องราวที่เป็นภาษาร้อยแก้ว

ประเภทของการย่อความ ย่อความมี 2 ประเภท

1. ย่อความอย่างสั้นที่สุด ประกอบด้วยใจความของประโยค ใจความสำคัญอย่างเดียว
2. ย่อความอย่างธรรมดาประกอบด้วยใจความของประโยคใจความสำคัญและประโยคประกอบใหญ่และประโยคประกอบที่มีใจความเด่นทั้งหมด

หลักการย่อความ

1. เขียนคำนำตามประเภทของเรื่อง
2. อ่านเรื่องทั้งหมดอย่างละเอียด อาจอ่านถึง 2 – 3 เที้ยว เพื่อให้เข้าใจเรื่องโดยตลอด
3. ทำความเข้าใจศัพท์ สำนวนโวหารในเรื่อง
4. ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นร้อยกรองต้องถอดคำประพันธ์เป็นร้อยแก้วก่อนจึงย่อ
5. สังเกตใจความสำคัญแล้วแยกออกเป็นตอน ๆ
6. สรรพนามบุรุษที่ 1, 2 ต้องเปลี่ยนเป็นบุรุษที่ 3 หรือเอ่ยชื่อ
7. ถ้าคำเดิมเป็นคำราชาศัพท์ให้คงไว้
8. ข้อความที่เป็นคำพูดในเครื่องหมายอัญประกาศต้องเขียนใหม่ ซึ่งเรียกว่าเปลี่ยนเลขในเป็นเลขนอก
9. เรื่องที่ย่อถ้าไม่มีชื่อเรื่อง ผู้ย่อต้องตั้งชื่อเรื่องเอง
10. เปลี่ยนสำนวนเดิมเป็นสำนวนใหม่ด้วยสำนวนภาษาของผู้ย่อเอง

ประโยชน์ของการย่อความ

1. ช่วยในการอ่าน การฟังให้ผลดียิ่งขึ้น ช่วยให้เข้าใจและจดจำข้อความสำคัญที่ได้อ่านหรือฟังได้สะดวกรวดเร็ว
2. ช่วยในการจดบันทึก เมื่อได้ฟังหรือศึกษาวิชาใดก็ตาม รู้จักจดข้อความที่สำคัญลงสมุดได้ทันเวลาและได้เรื่องราว
3. ช่วยในการเขียนตอบแบบฝึกหัด หรือข้อสอบ กล่าวคือผู้ตอบจะต้องย่อความรู้ทั้งหมดที่มีอยู่ในรูปของข้อเขียนสั้น ๆ แต่มีใจความครบถ้วน
4. ช่วยเตือนความทรงจำ นักเรียนอ่านหนังสือแล้วทำบทย่อเป็นตอน ๆ หรือเป็นระยะ ๆ ควรทำติดต่อกันสม่ำเสมอ จะช่วยให้ไม่ต้องอ่านหนังสือซ้ำใหม่ตลอดเล่ม
5. ช่วยประหยัดเงินในการเขียนข้อความในโทรเลขได้ถ้ารู้จักย่อความจะเขียนข้อความสั้น ๆ เนื้อความกะทัดรัด ชัดเจน ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว

สรุปประโยชน์ของการเรียนย่อความ

1. ช่วยในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง กระชับ รัดกุม และสละสลวยยิ่งขึ้น
2. ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการศึกษาถ้อยคำหรือบทความต่าง ๆ
3. ช่วยให้เป็นคนที่มีเหตุผล มีไหวพริบ เฉลียวฉลาด และรอบคอบยิ่งขึ้น
4. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้สะดวก รวดเร็วขึ้น
5. ช่วยให้จดจำข้อสำคัญของเรื่องได้

ลักษณะงาน

บทความ คือ งานเขียนที่ให้ความรู้ ซึ่งไม่ใช่ตำราเรียน บทเรียน อาจจะเป็นร้อยแก้ว หรือร้อยกรองก็ได้ องค์ประกอบของบทความได้แก่ ความนำ ตัวเรื่อง และคำลงท้าย

นวนิยาย คือ เรื่องราวที่บรรยายเหตุการณ์ต่อเนื่องกัน เป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วที่แสดงเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ที่เกิดขึ้นจริง ๆ อาจเรียก “หนังสืออ่านเล่น” ก็ได้ หลักการเขียนนวนิยายได้แก่ แนวความคิด โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร

เรื่องสั้น คือ นวนิยายที่มีเนื้อเรื่องสั้น ๆ โครงเรื่องมีจุดมุ่งหมายอย่างเดียว และมีผลอย่างเดียว

ลักษณะของเรื่องสั้น คือ

1. โครงเรื่อง
2. มีจุดหมายแนวเดียว
3. ใช้เวลาน้อยในการอ่าน
4. ใช้ตัวละคร 3 – 5 ตัว
5. เขียนประมาณ 5,000 คำ หรืออาจจะเป็นเรื่องสั้นขนาดยาวใช้เวลาอ่านประมาณ 30 – 60 นาที

ตำนาน คือ เรื่องที่แสดงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่มีมาแต่ปางก่อน เช่น ตำนานพระพุทธบาท

ปาฐกถา คือ เรื่องราวที่กล่าวแสดงที่ต้องตรงเนื้อเรื่อง ให้ผู้ฟังสนใจ ไม่เบื่อหน่าย

สารคดี คือ ข้อความที่ให้ความรู้ ความสนุก ความเพลิดเพลิน

เอกสารประกอบการเรียน

เรื่อง การอ่าน

การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายสัญลักษณ์ เครื่องสื่อความหมายต่างๆ ที่ปรากฏแก่ตา ออกมาเป็นความคิดความเข้าใจเชิงสื่อสาร แล้วผู้สอนสามารถนำความคิด ความรู้สึกความเข้าใจไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ความสำคัญของการอ่าน

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ในการเรียนทุกระดับ จำเป็นต้องใช้ความสามารถในการอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษา
2. เป็นสิ่งที่ส่งเสริมความคิดอ่านและความฉลาดรอบรู้ ปัจจุบันนี้ข่าวเหตุการณ์ เรื่องราวความเคลื่อนไหวและความรู้ต่างๆ เรารู้ได้จากการอ่านมากกว่าวิธีอื่น มีหนังสือพิมพ์ รายวัน รายคาบ นิตยสาร วารสาร หนังสือต่างๆ มากมายที่ให้ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้และเกิดสติปัญญา ถ้าคนใดชอบอ่านและมีนิสัยที่ดีในการอ่านแล้ว การอ่านก็จะเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ช่วยสร้างบุคลิกภาพเป็นที่นิยมนับถือจากบุคคลอื่นว่าเป็น ผู้รอบรู้กว้างขวาง
3. เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินการพักผ่อนหย่อนใจหรือการแสวงหาความเพลิดเพลินเป็นสิ่งจำเป็นสิ่งหนึ่งของชีวิตมนุษย์การใช้เวลาว่างหรือเวลาที่รู้สึกเหงาอ่าน นวนิยาย สารคดี เป็นการหาความเพลิดเพลินในทางที่ควร

จุดมุ่งหมายในการอ่าน

ในการอ่านหนังสือทุกครั้ง ผู้อ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งในการอ่านแต่ละครั้ง จุดมุ่งหมายย่อมไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้อ่านว่าต้องการอ่านเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายของการอ่านโดยทั่วไปแบ่งได้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ นักเรียนนักศึกษาจะต้องศึกษาหาความรู้ทั่วไปหรือ ความรู้เฉพาะด้าน นอกจากนี้ผู้ใหญ่ซึ่งประกอบอาชีพก็ต้องศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาชีพของตนอยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น
2. อ่านเพื่อหาคำตอบ เป็นการอ่านเพื่อค้นหาข้อมูล พิจารณาหาเหตุผลมาตอบคำถาม ที่ผู้อ่านข้องใจสงสัยในเรื่องนั้น ๆ

3. อ่านเพื่อแสวงหาความคิด การอ่านหนังสือบางประเภทก็ช่วยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยเสริมความคิดให้กระฉับขึ้น มีเหตุผลในสิ่งแปลกใหม่ หรือช่วยชี้แนะให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม

4. อ่านเพื่อความบันเทิง ผู้อ่านมุ่งหาความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่าน ทั้งนี้เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดพิจารณามากนัก

5. อ่านเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ บางคนมีปัญหาเรื่อง การออกสังคม เมื่อพบปะกับผู้อื่นจะรู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง วางตัวไม่ถูก พูดไม่เป็น หากบุคคลเช่นนี้ได้อ่านหนังสือมาก ๆ โดยเฉพาะเรื่องที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลิกภาพก็จะช่วยให้รู้จักวางตัวในการเข้าสังคมจะทราบว่าจะควรจะทำเรื่องอะไร กับใครเมื่อใดจึงจะเหมาะสม มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น

ประเภทของการอ่าน

เมื่อพิจารณาลักษณะของการอ่านแล้ว จะแบ่งการอ่านออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. การอ่านในใจ
2. การอ่านออกเสียง

1. การอ่านในใจ

การอ่านในใจ คือ การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็น ความคิด ความเข้าใจ และนำความคิด ความเข้าใจที่ได้รับนั้นไปใช้ประโยชน์ ซึ่งประโยชน์ที่เกิดขึ้นนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความเพลิดเพลินและอื่น ๆ จะได้แก่ตัวผู้อ่านเอง เป็นเบื้องต้นและหากผู้อ่านนำไปถ่ายทอดสู่ผู้อื่นก็จะเกิดประโยชน์เพิ่มขึ้นอีกสถานหนึ่งด้วย

2. การอ่านออกเสียง

การอ่านออกเสียง คือ การเปล่งเสียงตามตัวอักษร ถ้อยคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เขียนไว้ ออกมาให้ถูกต้อง ชัดถ้อยชัดคำ และเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ฟัง

หลักการอ่าน

การอ่านหนังสือควรจะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นก่อนอ่าน

ผู้อ่านควรจะรู้จักสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. รู้จักประเภทของหนังสือ หนังสือในปัจจุบันมีหลายประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ ตำราวิชาการ นวนิยาย เรื่องสั้น วารสาร เป็นต้น
2. รู้จักส่วนประกอบของหนังสือ ซึ่งหนังสือส่วนมากประกอบด้วย คำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง บรรณานุกรม ภาคผนวก อภิธานศัพท์

3. รู้จักวิธีอ่าน ผู้อ่านควรรู้จักศึกษาเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อดูเค้าโครงของเรื่องจะได้ไม่เสียเวลาอ่านเรื่องไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายของตน

3.1 บทความ ควรอ่านชื่อเรื่อง ย่อหน้าต้น ๆ แล้วอ่านย่อหน้าสุดท้าย ถ้าเห็นว่ามีความที่น่าสนใจตรงกับจุดมุ่งหมายของตนเช่น

3.2 ตำราวิชาการควรอ่านเฉพาะอักษรตัวโต สีดำหรือตัวเอน ซึ่งเป็นหัวข้อสำคัญก่อน หรือจะดูจากสารบัญก็ได้

3.3 หนังสืออื่น ๆ ควรอ่าน คำนำ สารบัญ บทสรุปก่อน

4. เตรียมอุปกรณ์การอ่าน เช่น สมุดบันทึก ปากกา ดินสอสี ทั้งนี้เพื่อใช้จดบันทึกหรือขีดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญ

ขั้นตอนะอ่าน

หลักการอ่านขั้นตอนะอ่าน มีดังนี้

1. การอ่านในใจเป็นการอ่านให้รู้เรื่อง หรือเข้าใจเรื่องโดยไม่ต้องพะวงกับการเปล่งเสียงมีหลักการอ่าน ดังนี้

1.1 อย่าอ่านทีละคำ ต้องกวาดสายตาอ่านเป็นกลุ่มคำ เป็นประโยค แล้วหมุนสายตาชั่วระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อระลึกถึงความหมายของข้อความที่อ่านไป

1.2 อย่าใช้สายตาอ่านย้อนกลับ เพื่ออ่านทบทวนใหม่ จะทำให้เสียเวลา ควรอ่านไปข้างหน้าเสมอ เมื่ออ่านจบตอนหนึ่ง หรือย่อหน้าหนึ่ง ๆ แล้วยังไม่เข้าใจจึงค่อยอ่านใหม่อีกครั้ง

1.3 ไม่ควรทำปากขมขมิบหรือออกเสียงพึมพำ หรือใช้นิ้วชี้ตามตัวอักษร เพราะจะทำให้เสียเวลาและเป็นการสร้างนิสัย การอ่านที่ไม่ดี

1.4 เมื่ออ่านจบแล้ว ควรทดสอบความเข้าใจในการอ่านทุกครั้ง อาจใช้วิธีการเขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่าน หรืออาจจะพูดคุยกับผู้อื่นที่ได้อ่านเรื่องนี้มาแล้ว

2. การอ่านออกเสียง เป็นการถ่ายทอดถ้อยคำหรือตัวหนังสือให้ผู้อื่นทราบ โดยผู้อ่านเปล่งเสียงตามตัวอักษรที่ปรากฏนั้น สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการอ่านออกเสียงโดยทั่วไป คือ

2.1 ออกเสียงให้ถูกต้อง ซึ่งผู้อ่านจะต้องศึกษาหลักเกณฑ์ในการออกเสียงคำมาเป็นอย่างดี หากไม่แน่ใจว่าคำนี้จะออกเสียงอย่างไร ควรเปิดหาคำอ่านจากพจนานุกรม นอกจากนี้ยังต้องศึกษาหลักการอ่านคำย่อ เครื่องหมายอีกด้วย

2.2 อ่านให้คล่อง ไม่ติดขัด ทั้งยังต้องแบ่งข้อความให้เป็นวรรคตอนที่ถูกต้อง

3. การใช้เสียงในการอ่าน ควรให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน เช่น ถ้าเป็นบทปลุกใจ ผู้อ่านต้องใช้เสียงเด็ดเดี่ยว หนักแน่น จริงจัง ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการขอความร่วมมือให้บริจาคทรัพย์สิน ผู้อ่านควรใช้เสียงอ่อนหวานเพื่อให้เกิดความสนใจ

4. ในการอ่านไม่ควรใช้เสียงระดับเดียวกันตลอดเรื่อง ควรเน้นเสียงหนักเบา และออกเสียงให้เป็นธรรมชาติ ขณะอ่านหนังสือทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นการอ่านออกเสียงหรืออ่านในใจก็ตาม ผู้อ่านควรคำนึงถึงข้อปฏิบัติดังนี้

ข้อปฏิบัติดังนี้

4.1 มีสมาธิและสนใจข้อความที่กำลังอ่าน

4.2 จับใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญให้ได้ สามารถแยกได้ว่าข้อความใดเป็นใจความสำคัญ ข้อความใดสำคัญรองลงมา

4.3 พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญตอนหนึ่งกับอีกตอนหนึ่งและสามารถประมวลความคิดของผู้เขียนได้ถูกต้องว่า ผู้เขียนมีเจตนาหรือวัตถุประสงค์อะไรในการสื่อสาร

4.4 ตีความและวิเคราะห์ข้อความที่กำลังอ่านได้อย่างถูกต้อง

4.5 ประเมินค่าของข้อความที่กำลังอ่านได้นาน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด และสามารถเลือกสรรสิ่งที่มีประโยชน์ที่จะนำไปใช้ได้

ขั้นหลังการอ่าน

เมื่ออ่านจบแล้วผู้อ่านควรปฏิบัติดังนี้

1. ผู้อ่านควรสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ว่า กล่าวถึงเรื่องอะไรบ้าง มีใจความสำคัญหรือประเด็นอย่างไร

2. ผู้อ่านควรวิเคราะห์ วิจัยและประเมินค่าหนังสือหรือข้อความที่อ่านได้ว่าหนังสือที่อ่านนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไร เสนอความคิดเห็น สนับสนุน ชัดแย้ง หรือเพิ่มเติมจากข้อความที่ได้อ่านพิจารณาเรื่องที่อ่านว่ามีคุณค่าอย่างไร มีกลวิธีการเขียนและการใช้ภาษาเป็นอย่างไร เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้อ่านควรพิจารณาหลังการอ่าน เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการอ่านเต็มที่

3. ผู้อ่านควรจดบันทึกเมื่ออ่านเข้าใจดีแล้ว

4. ถ้ามีโอกาสผู้อ่านควรนำเรื่องที่อ่านไปสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับผู้อื่นเพื่อจะได้รับฟังความคิดเห็นที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

การอ่านจับใจความสำคัญ

ความหมายและลักษณะของใจความสำคัญ

1. ความหมายของใจความสำคัญใจความสำคัญเป็นส่วนที่เด่นที่สุดในเนื้อหาที่จะกล่าวครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของข้อเขียน บางครั้งใจความสำคัญอาจเป็นคำจำกัดความเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง หากเป็นประโยคก็เป็นประโยคที่เป็นหัวเรื่องของย่อหน้า และจะกล่าวครอบคลุมเนื้อหาในประโยคอื่น ๆ ของเนื้อหาในย่อหน้านั้นด้วย ซึ่งประโยคอื่น ๆ นี้จะทำหน้าที่ขยายความหรือเสริมรายละเอียดให้ใจความสำคัญแจ่มแจ้งขึ้น

2. ลักษณะใจความสำคัญ ใจความสำคัญซึ่งปรากฏอยู่ในย่อหน้ามี 5 ลักษณะตามตำแหน่งที่ปรากฏ คือ

2.1 ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นย่อหน้า

2.2 ใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายย่อหน้า

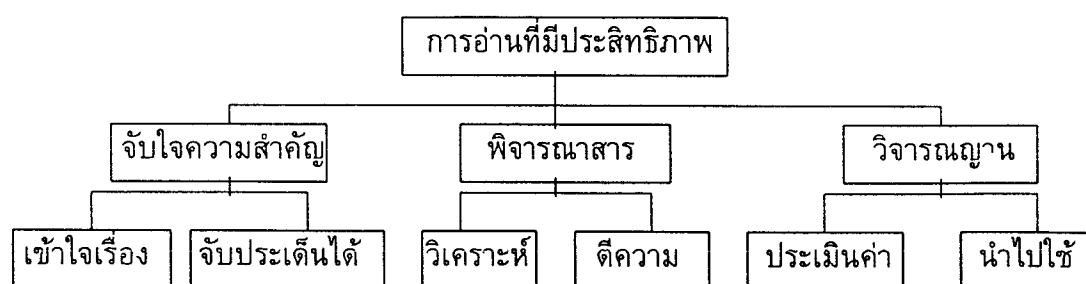
2.3 ใจความสำคัญอยู่ทั้งตอนต้นและตอนท้ายย่อหน้า

2.4 ใจความสำคัญอยู่ส่วนกลางย่อหน้า

2.5 ไม่ปรากฏใจความสำคัญแล้วจะช่วยให้อ่านเรื่องต่าง ๆ ได้เข้าใจ และจับประเด็นสำคัญได้ดียิ่งขึ้น

3. ความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นการอ่านขั้นพื้นฐาน ในขั้นตอนการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแบ่งออกได้เป็นชั้น ดังแผนภูมิดังต่อไปนี้



3.1 เข้าใจเรื่อง เมื่ออ่านข้อความจบแล้ว สามารถเก็บความได้ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร หรือถ้าเป็นเรื่องที่ให้ความรู้ก็จับได้ว่าเป็นข้อความที่รู้เกี่ยวกับอะไร นอกจากนี้ยังจดจำ ความนั้นได้นานพอสมควร และถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับทราบต่อไปได้

3.2 จับประเด็นได้เมื่ออ่านเนื้อหาจบแล้วสามารถจับประเด็นที่สำคัญที่สุดได้ รวมทั้งประเด็นที่สำคัญรองๆ ลงมา ทั้งยังนำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องย่อๆ หรือเล่าให้ผู้อื่นฟังต่อไปได้ด้วย

3.3 วิเคราะห์ได้เมื่ออ่านแล้วสามารถแยกแยะเนื้อหาได้พร้อมทั้งชี้แจงได้ว่าอะไรเป็นอะไร ผลของเรื่องราวที่ได้อ่าน ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียน หากเป็นงานเขียนทางบันเทิงคดี เมื่ออ่านแล้วสามารถวิเคราะห์ตามรูปแบบงานเขียนประเภทนั้นได้เช่นเรื่องสั้น วิเคราะห์ได้ว่าผู้เขียนใช้กลวิธีอย่างไรในการนำเสนอเรื่องตัวละคร มีลักษณะอย่างไรแก่นของเรื่องคืออะไร เป็นต้น การอ่านในขั้นนี้จึงต้องอาศัยความรู้ในด้านอื่นๆ มาประกอบอีกหลายประการ นอกเหนือจากทักษะการอ่าน

3.4 ตีความได้บางครั้งเนื้อหาที่อ่านมิได้ มีความหมายตรงตามตัวหนังสือที่ปรากฏ แต่มีความหมายอื่นๆแฝงอยู่ ลักษณะเช่นนี้มักพบในงานเขียน บันเทิงคดี เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวีต่างๆ ซึ่งผู้อ่านจะต้องตีความว่า ผู้เขียนต้องการเสนอความคิดเห็นอะไรให้แก่ผู้อ่านบ้าง การตีความของผู้อ่านแต่ละคนอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความรู้ประสบการณ์ ความรู้สึกและภูมิหลังของแต่ละคน

3.5 ประเมินค่าได้เมื่ออ่านเรื่องราวแล้วผู้อ่านบอกได้ว่าข้อความที่อ่านไปนั้นดีหรือไม่ บอกพร้อมในส่วนใด มีข้อเด่นข้อด้อยอย่างไร ด้วยเหตุผลอะไร น่าเชื่อถือหรือไม่ ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดของผู้อื่นก็ได้

3.6 การนำไปใช้ เป็นขั้นสุดท้ายของการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลจากการอ่านขั้นพื้นฐานหลังจากผู้อ่านได้ใช้วิจารณ์ญาณประเมินค่างานเขียนหรือบทอ่านบทหนึ่งแล้วสามารถนำข้อคิด สารที่ได้จากสารนั้นไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นได้ การอ่านระดับนี้ ผู้อ่านต้องเป็นผู้มีสติปัญญารู้จักพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลรู้จักนำความคิดที่ได้ไปสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นทำให้เกิดความคิดที่แตกต่างกันออกไปอีก

4. วิธีการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญมีวิธีการดังต่อไปนี้

4.1 อ่านข้อความนั้นอย่างมีสมาธิอย่างน้อย 2 ครั้ง

- ครั้งแรกอ่านผ่านๆ เพื่อให้ทราบเรื่องราวอย่างคร่าวๆ ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องอะไร ให้อ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง ตลอดจนหัวข้อต่างๆ (ถ้ามี) เพราะส่วนเหล่านี้จะเป็นใจความสำคัญของบทอ่านนั้น ทุกข้อความ ที่ปรากฏในเนื้อหาจะเขียนขึ้น เพื่อขยายความอธิบายให้รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่องและหัวข้อต่างๆนั้นทั้งสิ้น

- ครั้งที่สองอ่านอย่างละเอียด พร้อมทั้งพิจารณาหาใจความสำคัญแต่ละย่อหน้า ผู้อ่านควรพิจารณาตัดส่วนต่างๆ ที่เป็นส่วนขยาย รายละเอียด ซึ่งปรากฏในเนื้อหาออกไป เช่น ตัวอย่างประกอบสำนวนโวหาร ข้อความเปรียบเทียบ เป็นต้น

4.2 เมื่ออ่านจบแล้วควรพิจารณาดังต่อไปนี้ หากเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ ควรจับสาระสำคัญให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม เมื่อไร สภาพเหตุการณ์เป็นอย่างไร ผลของเหตุการณ์เป็นอย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร เป็นต้น ถ้าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องของการเสนอข้อความรู้ ก็ควรจับสาระสำคัญให้ได้ว่าความรู้อะไรบ้าง ข้อความรู้ใดสำคัญที่สุด และสำคัญรองๆ ลงมา ความรู้นั้นนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง แหล่งที่มาของความรู้นั้นมาจากไหน เป็นต้น กรณีที่เป็นเรื่อง การเสนอความคิดเห็นของผู้เขียน ก็ควรจับสาระสำคัญให้ได้ว่า ให้ความรู้อะไรบ้าง ข้อความรู้ใด สำคัญที่สุด และสำคัญรองๆ ลงมา ความรู้นั้นนำไปใช้ประโยชน์อะไรบ้าง แหล่งที่มาของความรู้นั้นมาจากไหน เป็นต้น กรณีที่เป็นเรื่อง การเสนอความคิดเห็นของผู้เขียนก็ควรจับสาระสำคัญให้ได้ว่า เสนอความคิดเห็นเรื่องอะไร มีความคิดเห็นไปในทางใด สนับสนุนหรือคัดค้าน เห็นดีหรือไม่เห็นด้วยในเรื่องนั้นมีเหตุผลอย่างไร เป็นต้น

4.3 ขั้นตอนการอ่านจับใจความสำคัญ จะเสร็จสิ้นในขั้นที่ 2 เรื่องที่อ่านจับใจความสำคัญได้ก็จะอยู่ในความคิด ความเข้าใจของผู้อ่านเท่านั้น ดังนั้นผู้อ่านควรจดบันทึกสาระสำคัญไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป โดยการนำความสำคัญที่พิจารณาได้จากขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 มาเขียนเรียบเรียงใหม่ด้วย สำนวนภาษาเขียนของตนเอง ใช้ถ้อยคำกระชับรัดกุม สามารถเรียงลำดับเรื่องราวใหม่ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ที่สำคัญคือต้องเก็บใจความสำคัญของเรื่องให้ครบถ้วน ไม่เปลี่ยนแปลงเรื่องราวจากต้นเรื่องที่อ่าน

ตัวอย่าง การอ่านจับใจความสำคัญ ประเพณีลอยกระทง

ประเพณีลอยกระทงเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดี กระทำสืบต่อกันมา ตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัย เป็นราชธานีของไทย ในวันนั้นจะมีการประดิษฐ์กระทงเป็นรูปต่างๆ มากมายเช่น ดอกบัวบาน จีบพลับพลึง เป็นต้น หรืออาจจะใช้หยวกกล้วย กระดาษสี มาทำกระทงเป็นต้น ในกระทงที่ประดิษฐ์เรียบร้อยแล้วก็จะเสียบดอกไม้และรูปเทียน เพื่อนำไปขอขมาลาโทษต่อพระแม่คงคาที่ได้ใช้น้ำมาบริโภคและอุปโภคในสิ่งต่าง ๆ ที่สมควรและไม่สมควร อันเป็นที่เชื่อมาแต่โบราณกาล

ประเพณีการลอยกระทงในสมัยก่อนนั้น มีการร้องเพลงเรือเพื่อความสนุกสนานรื่นเริง โดยพอเสร็จจากลอยกระทงแล้ว ก็ลงเรือทั้งชายและหญิงไปร้องเพลงเรือโต้กัน เป็นบทสัทวา หรือกลอนสด หากฝ่ายไหนโต้ไม่ได้ก็ถือว่าฝ่ายนั้นแพ้ ส่วนใหญ่เรือแต่ละลำจะมีคนแต่งกายสวยงาม และเหมือนกันด้วยอย่างเช่นเรือลำนั้น มีผู้หญิงแต่ชุดสีแดง ก็ต้องแต่งสีแดงเหมือนกันหมดทุกคนในลำเป็นต้น

ในปัจจุบันนี้ แทบจะไม่เห็นการเล่นเพลงเรือ เพราะไม่มีผู้นิยมเล่นกัน แต่เมื่อ 20 – 30 ปีก่อน ยังหาได้บ้างในชนบทบางแห่ง เช่น ที่ตำบลสีตุ๊ก อำเภอบางปะหัน หรือที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น ก็คงเหลือแต่ประเพณีการลอยกระทง แต่อย่างเดียวนั่น ส่วนการร้องเพลงเรือคงไม่มีแล้ว

(นิรนาม สงวนชื่อ สยามรัฐ 2528)

ตัวอย่างการจับใจความสำคัญ

1. เรื่องอะไร
ประเพณีลอยกระทง
2. ใครเขียน
นายนิรนาม สงวนชื่อ
3. ประเพณีลอยกระทงมีมาตั้งแต่สมัยใด
สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี
4. มีความมุ่งหมายอย่างไร
ขอขมาต่อแม่คงคา

5. การทำกระทงทำกันอย่างไร

ประดิษฐ์กระทงเป็นรูปต่าง ๆ เสียบดอกไม้ จุดรูปและเขียนในกระทง เมื่อเสร็จจากการลอยกระทงแล้วก็จะมีการเล่นเพลงเรือ

6. ปัจจุบันยังมีประเพณีนี้หรือไม่

ยังมีอยู่เฉพาะประเพณีลอยกระทง ส่วนการเล่นเพลงเรือ ซึ่งเป็นการละเล่นต่อเนื่องจากประเพณีลอยกระทงนั้นได้สูญหายไป

เอกสารประกอบการเรียน

เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน

ประวัติผู้แต่ง อำมาตย์เอก พระยาอุปทิศศิลปสาร (นิ่ม กาญจนชีวะ) เกิดวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2422 ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2484 พระยาอุปทิศศิลปสาร ศึกษาความรู้ภาษาไทยเบื้องต้นที่วัดบางประทุนนอกเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร และที่วัดประยูรวงศาวาส ต่อมาได้บวชเป็นสามเณรและเป็นพระภิกษุที่วัดสุทัศน์เทพวราราม สมเด็จพระวันรัต (แดง) เป็นพระอุปัชฌาย์ ระหว่างที่บวชได้ศึกษาพระธรรมวินัย จนสอบได้เปรียญ 6 ประโยค

พระยาอุปทิศศิลปสาร ได้เริ่มเข้ารับราชการเป็นครูฝึกสอน ที่โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์สายสวัสดิ์ ต่อมาได้ย้ายไปสอนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวัฒมหาดาชู และโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์บ้านสมเด็จพระยา นอกจากเป็นครูแล้ว พระยาอุปทิศศิลปสารยังเคยดำรงตำแหน่งข้าหลวงตรวจการพนักงานกรราชบัณฑิต หัวหน้าการพิมพ์แบบเรียน หัวหน้าแผนกอภิธานสยาม ปลัดกรมตำราและอาจารย์ประจำกรมศึกษาธิการ

พระยาอุปทิศศิลปสาร เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางภาษาไทยภาษาบาลี และวรรณคดีโบราณ เคยเป็นอาจารย์พิเศษแผนกภาษาไทยและภาษาโบราณตะวันออกในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเคยเป็นอาจารย์พิเศษสอนภาษาไทยชุดक्रमมัธยมและเป็นกรรมการชำระปทานุกรม

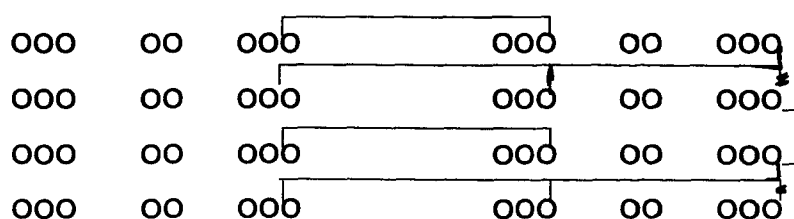
งานสำคัญของพระยาอุปทิศศิลปสาร คือ ตำรา ไวยากรณ์ไทย 4 เล่ม ได้แก่ อักษรวิธี วิจิ วิทยาควากยสัมพันธ์ และฉันทลักษณ์ นอกจากนั้นยังมีงานประพันธ์อื่น ๆ อีกหลายเรื่อง เช่น สงครามการตักกลอน และคำประพันธ์บางเรื่อง ซึ่งเป็นหนังสือที่รวบรวมคำประพันธ์สั้น ๆ ไว้หลายเรื่อง ท่านใช้นามปากกาหลายนามที่รู้จักกันแพร่หลายคือ “อ.น.ก.” “อุณิกา” และ “อนึก คำชูชีพ”

ลักษณะคำประพันธ์

กลอนสุภาพ

1. วรรคหนึ่ง ประมาณ 8 พยางค์ (อาจใช้ 7 หรือ 9 พยางค์ก็ได้) 2 วรรครวมเป็นหนึ่ง คำกลอน 2 คำกลอน รวมเป็นหนึ่งบท

2. สัมผัสบังคับตามแผนต่อไปนี้ แต่สัมผัสระหว่างพยางค์ท้ายวรรคหน้ากับคำที่ 3 ในวรรคหลังเลื่อนเป็นพยางค์ที่ 2 , 4 , 5 หรือ 6 ก็ได้



3. เสียงวรรณยุกต์พยางค์ท้ายวรรคที่ 2 นิยมใช้เสียงจัตวาตรงพยางค์ท้ายวรรคที่ 4 นิยมใช้เสียงสามัญ

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เพื่อสอนใจและชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ของการศึกษาแสดงข้อคิดว่าการรักลูก ตามใจลูก ในทางที่ผิด เป็นการทำลายอนาคตลูก

ที่มาของเรื่อง

คัดมาจากหนังสือคำประพันธ์บางเรื่อง

สาระสำคัญของเรื่อง

จ้าวเงินมีลักษณะคล้ายละครสุภาพหรือการสอดมาลัย ซึ่งนิยมใช้สอดกันในงานแต่งงาน คือ นอกจากจะเป็นเครื่องบันเทิงใจแล้ว ยังมุ่งสอนคติธรรมไปด้วย

เศรษฐี ผู้หนึ่งมีบุตรชายคนเดียว ได้จัดหาครูมาสอนบุตรชาย หลายคน ครูเอาใจใส่จู้จี้ ก็ไม่เป็นที่ถูกใจ เปลี่ยนครูบ่อย ๆ จนครูระอา ในที่สุดก็ได้ครูที่ไม่เอาใจใส่ หวังเพียงคำสอน เท่านั้น บุตรเศรษฐีจึงไม่มีความรู้ เมื่อเศรษฐีถึงแก่กรรม บุตรก็ใช้จ่ายเงินทองทรัพย์สิน ไปจนหมดสิ้น จนกระทั่งยากจนข้นแค้น ถึงกับเที่ยวขอทานเลี้ยงชีวิต วันหนึ่ง ได้ไปขอทานที่บ้านชินแสหมอดู ชินแสเห็นบุคลิกดี จึงซักถามเรื่องราวได้ความละเอียดแล้วในที่สุดรับบุตรเศรษฐีไว้อบรม ให้รู้จักประกอบอาชีพ ไม่ต้องขอทานอีกต่อไปเรื่องเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย เพราะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงตราพระราชบัญญัติประณามศึกษาขึ้นไว้ บังคับให้เด็กไทยทุกคนต้องเรียนหนังสือ

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. การที่พ่อแม่รักและตามใจลูกในทางที่ผิด เป็นการทำลายอนาคตลูก
2. ผู้มีทรัพย์แต่ใช้เงินไม่ถูกเหตุผล และไม่สามารถหาทรัพย์เพิ่มเติมได้ ย่อมรักษาทรัพย์สมบัติต่าง ๆ ไว้ไม่ได้
3. ผู้ที่สำนึกในความผิดพลาดของตนแล้วพยายามกลับตัวเสียใหม่ยังมีโอกาสเจริญก้าวหน้าได้
4. การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของทุกคน
5. สุภาษิตที่เป็นข้อคิดในเรื่องคือ “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” “เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก”

ความรู้ประกอบเรื่อง

1. พระปิ่นเสียม หมายถึง องค์พระประมุขของชาวสยาม คำว่า “เสียม” นี้ เป็นคำที่เพื่อนบ้านของไทยเรียกคนไทย เช่น ชาวเขมรและมลายู มักเรียกเช่นนี้ ชาตินี้ ๆ ก็เรียกคนไทยด้วยน้ำเสียงคล้าย ๆ กัน ยกเว้น พม่าเรียกว่า “โยเดีย” ตามเสียงชื่อเมืองหลวงคือ อยูธยา เพราะพม่าได้ทำสงครามกับชาวกรุงศรีอยุธยาหลายครั้งตามประวัติศาสตร์

2. พระราชบัญญัติประถมศึกษา ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2464 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยมีพระราชประสงค์ให้พลเมืองได้รับการศึกษาแพร่หลาย การออกกฎหมายบังคับการศึกษาในทวีปเอเชียมีแต่พระราชประสงค์ให้พลเมืองได้รับการศึกษาแพร่หลาย การออกกฎหมายบังคับการศึกษาในทวีปเอเชียมีแต่ประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น ประเทศอื่น ๆ ส่วนมากเพิ่งมาเร่งรัดให้การศึกษาแก่พลเมืองทั่วไปภายหลังสงครามมหาเอเชียบูรพา คือ พ.ศ. 2487 นี้เอง

3. การสวดมาลัย คือ การสวดตามเนื้อความในพระมาลัยคำหลวง ซึ่งเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ทรงนิพนธ์ใช้สวดกันในงานแต่งงาน และต่อมานิยมใช้ในงานศพด้วย เนื้อเรื่องเป็นเรื่องของพระมาลัย ซึ่งเป็นพระอรหันต์องค์สุดท้าย พระมาลัยได้ตรึงศิไปโปรดสัตว์นรกแล้วขึ้นไปนมัสการพระธาตุจุฬามณีบนสวรรค์ได้ไปพบพระศรีอริยเมตไตรย หรือ “พระศรีอารย”

“มาลัย” เป็นคำที่มีรากศัพท์จากคำบาลี “มาเลยย” ตามปกติถ้าในภาษาบาลีใช้ “เออยย” ภาษาไทยจะใช้ “ไอย” เช่น

อธิปเดยฺย = อธิปไตย

มารยาสาเถยฺย = มารยาสาไทย

เทยฺยทาน = ไทยทาน

เวยฺยกรณ = ไวยากรณ์

เวเนยฺย = เวไนย

4. ลักษณะบังคับกลอนสุภาพ

4.1 คณะ (จำนวนคำในวรรค บาท บท) 1 บท มี 2 คำกลอน 4 วรรค

วรรคละ 8 คำ (อาจใช้ 7 หรือ 9 คำก็ได้)

วรรคที่ 1 เรียกว่าวรรคดับ หรือวรรคสลับ

วรรคที่ 2 เรียกว่าวรรครับ

วรรคที่ 3 เรียกว่าวรรครอง

วรรคที่ 4 เรียกว่าวรรคส่ง

4.2 สัมผัส มีสัมผัสบังคับ 3 แห่งใน 1 บท เป็นสัมผัสสระ

ตัวสุดท้ายของวรรคดับ ส่งสัมผัสไปยังตัวที่ 3 หรือตัวที่ 5 ของวรรครับ

ตัวสุดท้ายของวรรครับ ส่งสัมผัสไปยังตัวสุดท้ายของวรรครองตัวสุดท้ายของวรรครองตัวส่งสัมผัสไปยังตัวที่ 3 หรือตัวที่ 5 ของวรรคส่ง

4.3 เสียงวรรณยุกต์ตัวสุดท้ายของวรรครับห้ามใช้เสียงสามัญนิยมใช้เสียงจัตวา

ตัวสุดท้ายของวรรคส่งนิยมใช้เสียงสามัญหรือเสียงตรี ห้ามใช้เสียงซ้ำกับ

ตัวสุดท้ายของวรรครอง

5. สัมผัสใน จะเป็นสัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะก็ได้

สัมผัสพยัญชนะหรือสัมผัสอักษรหมายถึงเสียงพยัญชนะเดียวกัน เช่น

ทรวดทรง ชาบชาน ลอดเลี้ยว โครมคราม

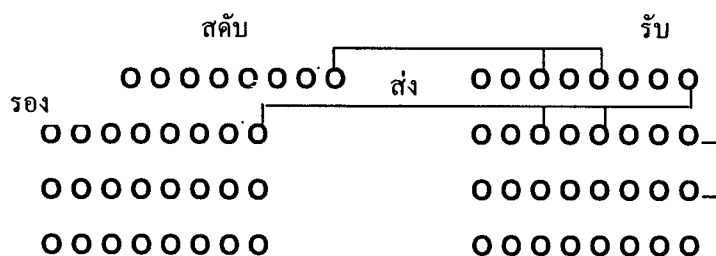
สัมผัสสระ หมายถึง คำที่มีเสียงสระพ้องกันและมีตัวสะกดอยู่ในมาตราเดียวกัน

เช่น อวน มวน ป่วน ล้วน

เด็ก แค็ก เหล็ก เล็ก

สัมผัสใน จะส่งสัมผัสตัวที่ 3 กับ 4 ตัวที่ 5 กับ 6 หรือ 7

แผนผังของกลอนสุภาพ



คำศัพท์ที่ควรทราบ

ชินแส	ความหมาย เป็นคำภาษาจีน แปลว่า หมอหรือครู
จิว	ความหมาย ละครจีน
บวชนาค	ความหมาย พิธีถือเพศเป็นพระ ผู้จะบวชเป็นพระจะต้องมีอายุ 20 ปีขึ้นไป
ขันหมาก	ความหมาย ขันใส่หมากพลู ซึ่งเชิญไปพร้อมกับของอื่น ๆ ในพิธีแต่งงาน บ่าวสาว เป็นเครื่องค้ำับผู้ปกครองฝ่ายหญิงในเวลาแต่งงาน
สวดมาลัย	ความหมาย บทสวดมาลัยสูตร กล่าวถึงพระอรหันต์องค์หนึ่ง มีฤทธิ์มาก ได้ขึ้นไปบนสวรรค์ ได้เฝ้าพระศรีอารีย และลงไปโปรดสัตว์ ในนรก เมื่อกลับมาได้เทศน์เรื่องบุญบาป นรกสวรรค์แก่ชาวโลก
หวังชั่วคำสอน	ความหมาย สอนหนังสือเพื่อคำสอนอย่างเดียว
จำเนียร	ความหมาย ช้า , นาน
เจ้าวอก	ความหมาย ลิง , เป็นคำด่าว่า
อักขุ	ความหมาย อักโข, อักโขภินิ , มาก , หลาย
อวิจิ	ความหมาย อเวจี , นรกขุมต่ำสุด สำหรับลงโทษผู้ทำบาปหนักที่สุด
พระราชบัญญัติ	ความหมาย พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2404
กลี	ความหมาย เลวร้าย

เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง ราชาริราช

ประวัติผู้แต่ง

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เกิดในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ในแผ่นดินสมเด็จพระบรมโกศ และถึงแก่อสัญกรรมเมื่อปี พ.ศ. 2348

ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้รับราชการเป็นหลวงสรวิชิตแล้วไปเป็นนายด่านเมืองอุทัยธานี ในสมัยรัชกาลที่หนึ่งแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้เลื่อนเป็นพระยาพิพัฒน์โกษาและเป็นเจ้าพระยาพระคลังในที่สุด

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) มีความสามารถเป็นพิเศษในการประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองงานประพันธ์ที่สำคัญได้แก่ นิยายเรื่อง ราชาริราช สามก๊ก ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก (กัณฑ์กุมารและกัณฑ์มัทรี) บทมโนรีเรื่อง กากี ลิลิตเพชรมงกุฎ และอิเหนาคำฉันท์

ลักษณะคำประพันธ์

ร้อยแก้วประเภทพงศาวดาร

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เพื่อบำรุงใจไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน และบำรุงขวัญประชาชนไทยไม่ให้เกรงกลัวพม่า

ที่มาของเรื่อง

ตัดตอนมาจากหนังสือเรื่อง ราชาริราช หนังสือเล่มนี้เดิมมีต้นฉบับเป็นภาษามอญซึ่งได้เคยแปลเป็นภาษาไทย ตั้งแต่ก่อนเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่าได้มีการนำมาเรียบเรียงใหม่ตั้งแต่สมัยรัชการที่ 1

คุณค่าของหนังสือเล่มนี้คือ คุณค่าทางวรรณคดี เป็นหนังสือที่มีเนื้อเรื่องชวนอ่าน มีตัวละครที่น่าสนใจ สำนวนภาษาไทย มีความไพเราะนับเป็นแบบฉบับร้อยแก้วที่ดีในสมัยรัตนโกสินทร์

สาระสำคัญของเรื่อง

พระเจ้ามนเทียรทองมีพระราชสาส์นถึงพระเจ้าราชาธิราชไคร้ทอดพระเนตรสมิงพระราม เมื่อได้ทอดพระเนตรแล้ว ตรัสสรรเสริญว่ามีลักษณะเป็นทหารเอก และพระราชทานสิ่งของให้

พระเจ้าราชาธิราชได้สละราชสมบัติให้ พระยาเกียรราชโอรส แล้วเสด็จไปเมาะตะมะ 3 เดือน เพื่อสะเดาะพระเคราะห์ตามคำทำนายของโหรทรงถอยทัพจากหงสาวดี โดยปลอดภัยตามอุบายของ มะกลอม ซึ่งต่อมาได้เป็น สมิงอุบากอง ในการสู้รบ สมิงพระราม และ พลายประกายมาศ ถูกจับได้ มังรายกะยอจะว่าอีกเหิมยกกองทัพไปล้อมกรุงหงสาวดีไว้ แต่พระยาเกียรได้ต่อสู้รักษาเมืองไว้ได้ เมื่อครบกำหนด 3 เดือน พระเจ้าราชาธิราชรับสั่งให้ สมิงอายมณฑะยา ทำอุบายส่งข่าวนัดแนะการวางแผนการรบจนได้รับชัยชนะ พม่าพ่ายแพ้แตกหนีไป พระเจ้าราชาธิราชมีพระราชสาส์นถึงมังรายกะยอจะว่าให้ออกมาทำการยุทธหัตถี โหรพม่ากราบทูล ห้ามมังรายกะยอจะว่าไม่ให้ออกรบเพราะพระชะตาถึงฆาต อำมาตย์ทมิฬโกรด แต่งอุบายจนมังรายกะยอจะว่าเข้าสู่ศึกและต้องพ่ายแพ้ในที่สุด ในการนำทัพออกสู้ศึกครั้งนี้ มังรายกะยอจะว่ามีรับสั่งให้ มังนันทะสุชีพลายประกายมาศออกศึกด้วย เมื่อพลายประกายมาศก็ได้รับการปลดปล่อยก็สละหม้อและควาญกระเด็นแล้วไล่แทงพม่าล้มตายเป็นจำนวนมาก แต่พลายประกาศมาศ ก็ได้รับบาดเจ็บ จึงหนีไปอยู่ที่ป่ากะเลียวตามที่นัดหมายไว้กับนายช้าง พระเจ้าราชาธิราชทรงพระราชทานบำเหน็จรางวัลแก่นายช้าง รับสั่งให้ดูแลรักษาพยาบาล พลายประกายมาศอย่างดีที่สุด

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. ปัญญาช่วยทำให้มนุษย์แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้
2. ความจงรักภักดีต่อเจ้านายเป็นวิสัยของชายชาติทหาร
3. ผู้ที่เป็นผู้นำต้องแสดงสติปัญญาและวาจาให้คมคายเป็นที่จับใจคนและปฏิบัติตามที่พูดได้
4. มนุษย์กับสัตว์มีความรักและผูกพันกันได้อย่างลึกซึ้ง และมีความสำนึกในบุญคุณของกันและกัน
5. ในการสงครามฝ่ายที่ตั้งอยู่ในความประมาทย่อมมีโอกาสเพลี่ยงพล้ำในการทำศึกได้

ข้อความสำคัญของเรื่อง

1. อุปมาดัง วานรนั่งอยู่บนต้นไม้อันไฟไหม้
เป็นคำกราบทูลของสมิงพระราม เมื่อได้ฟังพระเจ้ามนเทียรทอง ตรัสชมว่างาม เป็นใจความว่าทหารจะงามเมื่อจับอาวุธเข้าต่อสู้ศัตรู เช่นเดียวกับลิงจะงามเมื่อได้บนกิ่งไม้
2. การสงครามเปรียบดังฟองอันทชะ จะหมายแน่ว่าผู้เมียแพ้นั้นนั้นมิได้
เป็นพระราชดำรัสของพระเจ้ามนเทียรทองแก่สมิงพระรามเป็นใจความว่าการทำสงครามนั้นทราบได้ยากว่าฝ่ายใดจะแพ้หรือชนะเช่นเดียวกับดูได้ยากว่าสัตว์ในฟองไขจะเป็นตัวผู้หรือตัวเมีย
3. โลหิตออกมามาก แต่แมลงวันกินอ้อมหนึ่ง
เป็นพระราชดำรัสของพระเจ้ามนเทียรทองแก่สมิงพระราม เป็นใจความว่าการที่สมิงพระราม จะขอต่อสู้กับพม่าเป็นการถวายทอดพระเนตร ถ้าสมิงพระรามพลาดพลั้งไปได้รับบาดเจ็บเลือดตกเพียงเล็กน้อย ขนาดแมลงวันกินอ้อม ฝ่ายพม่าก็จะถูกตัดสินว่าไม่รักษาวาจาสัตย์
4. ธรรมชาติศึกษาตั้งประชิดกันอยู่ขณะนี้ จะไปโดยสะดวกนั้นมิได้
เป็นคำกราบทูลของมะกลอมแด่พระเจ้าราชาธิราชเป็นใจความว่าในการสงคราม ถ้ากองทัพสองฝ่ายตั้งใกล้ชิดกัน ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเคลื่อนย้ายกองทัพย่อมทำได้ยาก เพราะอีกฝ่ายหนึ่งย่อมจะรู้ได้ทันทีทันใด
5. เกลือกพม่าจะลอบไปลงรอสกัดไว้ จะขอให้ไปชั้นสูตรดูก่อน
เป็นคำกราบทูลของมะกลอมแด่พระเจ้าราชาธิราช เป็นใจความว่า พม่าอาจลอบลงไปปักหลักกันทางน้ำไว้ จะขอพระบรมราชานุญาตไปตรวจดูก่อน
6. เปรียบเหมือนอสรพิษหาเหยื่อแก้วมิได้
เป็นคำกราบทูลของมังรายกะยอฉะวแด่พระเจ้ามนเทียร เป็นใจความว่า พระเจ้าราชาธิราช ซึ่งเคยเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่เสื่อมพระเดชานุภาพลงแล้ว เพราะต้องสูญเสียนายทหารเอกและช้างสำคัญ เช่นเดียวกับงูพิษที่ปราศจากเขี้ยวแก้วย่อมหมดอำนาจ
7. ราชบุตรเราทำสงคราม รู้จะได้ตายเดียว ยังทรนงอยู่ หารู้คิด ระวางที่เสียไม่
เป็นพระราชดำรัสของพระเจ้ามนเทียรทองแก่เสนาบดี เป็นใจความว่ามังรายกะยอฉะวพระราชโอรส ทำสงครามด้วยความประมาท มุ่งแต่จะได้ชัยชนะอย่างเดียว ไม่คิดป้องกันทางที่จะแพ้เสียเลย

8. ครึ่งนี้แขนเราขาดไปคิดอะไรก็ขัดขวาง

เป็นพระราชดำรัสของพระเจ้าราชาธิราช แสดงความมีตมพระทัยในการที่จะส่งข่าวสำคัญไปยังพระยาเกียรราชโอรส ที่กรุงหงสาวดี เป็นใจความว่า ถ้าพระองค์ยังมีสมิงพ่อเพชรและสมิงนครอินทร์ กิจการเพียงแค่นี้ก็ต้องสำเร็จตามพระราชประสงค์ แต่พระองค์ขาดนายทหารทั้งสองไปเสีย เปรียบเสมือนพระพาหาทั้งสองข้างขาดไป เมื่อมีพระราชดำริจะทำอะไรให้ติดขัดไปหมด

9. ดังฤาจะมาริชยาผู้น้อยซึ่งมีความชอบนั้นหาเป็นไม

เป็นพระดำริของมังรายกะยอจะวา ขณะตรัสกับสมิงอายมณฑะยา เป็นใจความว่า การที่สมิงอายมณฑะยา อ้างว่าตนทำความชอบ แต่อำมาตย์ทินมณีกรอด กราบทูลยุยงพระเจ้าราชาธิราชมิให้ปูนบำเหน็จรางวัล ย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะอำมาตย์ผู้นี้สติปัญญารู้ชนบทรรมเนียมดี ย่อมไม่ริษยาผู้น้อยซึ่งมีความชอบ

10. อุปมาเหมือนหนีศึกมาพบเสือ ขึ้นต้นไม้ปะอสรพิษ มีรู้ที่จะคิดเลย

เป็นคำแสสรร้างำพันของสมิงอายมณฑะยาแก่ผู้คุมเป็นใจความว่า ตนเองหนีภัยมาจากพระเจ้าราชาธิราช หวังพึ่งพระบารมีของมังรายกะยอจะวาแต่กลับซ้ำร้ายต้องมาได้รับพระอาญาของมังรายกะยอจะวาอีก เปรียบเหมือนผู้หนีศัตรูเข้าปากกลับพบเสือ และปีนขึ้นต้นไม้กลับพบงู ทำให้จนปัญญาที่จะเอาตัวรอด

11. เหมือนหนึ่งลูกไก่อยู่เงื่อมมือเรา ถ้าจะปีบเข้าเมื่อใดก็จะตายเมื่อนั้น

เป็นพระดำรัสของมังรายกะยอจะวาเป็นใจความว่า การที่สมิงอายมณฑะยาแต่งกลมาเป็นไส้ศึก แล้วหนีกลับไปไ้จะหวังหลีกพ้นพระอาญาไปได้ เปรียบเสมือนลูกไก่อยู่ในกำมือ ถ้าปีบเข้าเมื่อใดก็จะตายเมื่อนั้น

12. อุปมาดังพญานาคราชอันมีพิษ มีผู้เอาไม้ค้อนมาตีลงที่ขन्द ก็ยอมโกรธ

เป็นคำเปรียบเทียบมังรายกะยอจะวากับพญานาค เป็นใจความว่า เมื่อพระเจ้าราชาธิราชรับสั่งให้สมิงอังวะมังศรี นำทหารมาแย้มมังรายกะยอจะวา ในการที่ไม่ยอมออกรบ มังรายกะยอจะวาได้ทรงสดับคำเยาะเย้ยก็กริ้วขึ้นทันทีทันใดเหมือนพญานาคอันมีพิษแสดงความโกรธเมื่อถูกตีที่ขन्द

ความรู้ประกอบเรื่อง

1.ชาติก่อนมังรายกะยอจะวาเป็นพ่อลาวแก่นท้าวโอรสของสมเด็จพระเจ้าราชาธิราช พ่อลาวแก่นท้าวไม่พอใจพระบิดาที่แต่งตั้งเมี้ยนเป็นมเหสีอันเป็นเหตุให้ตะละแม่ท้าวพระมารดาของพ่อลาวแก่นท้าวต้องโคกเศร้าเสียใจ วันหนึ่งเมื่อจำต้องเข้าเฝ้า จึงแกล้งกีดนิ้วตนเองเพื่อจะได้ไม่ต้องถวายบังคมพระบิดา สมเด็จพระเจ้าราชาธิราชเห็นดังนั้นรับสั่งให้ประหารชีวิตพ่อลาวแก่นท้าว ก่อนไปสู่แดนประหาร พ่อลาวแก่นท้าวขอไปนมัสการเจดีย์พระมูเตา และอธิษฐานขอไปเกิดเป็นโอรสของพระเจ้าฝรั่งมังฆ้องเพื่อจะได้ทำศึกกับพระบิดา

2. ชื่อตัวละครฝ่ายมอญ เช่น มะกลอม “มะ” ใช้เป็นคำนำหน้าชื่อผู้ชาย สมิงอุบากอง “สมิง” เป็นยศทหารฝ่ายพม่า เช่น มังสรวง “มัง” เป็นยศหรือบรรดาศักดิ์ก็ได้

3. พระนามเดิมของสมเด็จพระเจ้าราชาธิราชคือ พระยาน้อยหรือมังสุระมณจักร เมื่อขึ้นครองราชย์ ทรงพระนามว่าพระเจ้าสิริราชาธิราช แต่คนทั่วไปมักเรียกว่า พระเจ้าราชาธิราช ต่อมาเมื่อพระเคราะห์จึงเปลี่ยนพระนามเป็นพระเจ้าสิทธิโสม

4. การจัดกระบวนช้างตามตำราพิชัยสงคราม ประกอบไปด้วยช้างต่อไปนี้

“ประกอบไปด้วยช้างโคตรแล่นโจมทัพตั้งกันล้อมวัง พังคาค่าย”

- ช้างโคตรแสน เป็นช้างขับมันเดินอยู่ท้ายขบวน
- ช้างกระโจมทอง เป็นช้างมีกูบเป็นรูปเรือนิมาน ช้างพระที่นั่งสำรอง
- ช้างตั้ง เป็นช้างเดินอยู่กลางแนวริ้วหน้ากระบวน
- ช้างกัน เป็นช้างเดินอยู่กลางแนวริ้วหลังกระบวน
- ช้างล้อมวัง เป็นช้างมีหน้าที่แวดล้อมช้างพระที่นั่ง
- ช้างพังคา เป็นช้างสำหรับเจ้าพระยาเสนาบดีมี 4 เชือก
- ช้างค้ำและช้างค่าย เป็นช้างเดินอยู่ในของช้างล้อมวง ทำหน้าที่องครักษ์ มีทหารแมนปีนอยู่บนหลังช้าง

คำศัพท์ที่ควรทราบโดยสังเขป

กลางช้าง	หมายถึง	พนักงานกลางหลังช้างคอยส่งอาวุธและให้สัญญาณแก่กองทัพ
ม่าน	หมายถึง	พม่า
บุญญาภิสมภาร	หมายถึง	บุญอันยิ่งใหญ่ที่สะสมไว้
ความ	หมายถึง	ผู้เลี้ยงและผู้ขับช้าง
คชาธาร	หมายถึง	ช้างทรง ช้างพระที่นั่ง

ช้างงาออก	หมายถึง	เป็นคำเปรียบเทียบกับ หมายถึงคำพูดที่พูดแล้วไม่คืนคำ เหมือนกับงาของช้างที่งอกออกมาแล้ว ย่อมไม่หดกลับคืนได้
ฟองอันทระ	หมายถึง	ฟองที่เกิดจากไข ในที่นี้หมายถึง ฟองไข

เอกสารประกอบการเรียน

เรื่อง พระอภัยมณี

ประวัติผู้แต่ง

พระสุนทรโวหาร นามเดิมภู่ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า สุนทรภู่เกิดในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2392 ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2398

สุนทรภู่ได้เล่าเรียนวิชาหนังสือในสำนักวัดชีปะขาว ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า วัดศรีสุดาราม ในคลองบางกอกน้อย ต่อมาได้เข้ารับราชการเป็นเสมียนในกรมพระคลังสวน แต่ไม่ชอบทำงานอื่น นอกจากแต่งบทกลอน ซึ่งสามารถแต่งได้ดี ตั้งแต่ยังรุ่นหนุ่ม

ใน พ.ศ. 2359 ในรัชกาลที่ 2 สุนทรภู่ได้เข้ารับราชการในกรมอาลักษณ์ ได้เป็นขุนสุนทรโวหาร ระหว่างรับราชการต้องถูกจำคุกเพราะเมาสุราจนครองสติไม่ได้ ภายหลังพ้นโทษได้เป็นพระอาจารย์ถวายอักษรสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าอาภรณ์พระราชโอรสในรัชกาลที่ 2

ในรัชกาลที่ 3 สุนทรภู่ออกจากราชการและออกบวช เมื่อลาสิกขาแล้วถวายตัวอยู่กับพระองค์เจ้าลักขณานุคุณได้ปีหนึ่ง ครั้นเจ้านายพระองค์นั้นสิ้นพระชนม์ สุนทรภู่ก็ขาดที่พึ่งได้รับความลำบากมาก ต้องลอยเรื่ออยู่ และแต่งหนังสือขายเลี้ยงชีวิต ต่อมาจึงได้รับพระอุปถัมภ์จากกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

พ.ศ. 2394 สุนทรภู่ได้เป็นเจ้ากรมอาลักษณ์ฝ่ายพระราชวังบวร มีบรรดาศักดิ์เป็นพระสุนทรโวหาร

วรรณกรรมของสุนทรภู่ มีมากมายหลายประเภท คือ

1. นิราศ ได้แก่ นิราศเมืองแกลง นิราศพระบาท นิราศวัดเจ้าฟ้า นิราศเมืองเพชร นิราศพระปฐม นิราศสุพรรณบุรี นิราศภูเขาทอง นิราศอิเหนา รำพันพิลาป
2. นิทานคำกลอน ได้แก่ พระอภัยมณี โคบุตร ลักษณะวงศ์
3. สุภาษิตคำกลอน ได้แก่ สวัสดิรักษา สุภาษิตสอนหญิง เพลงยาวถวายโอวาท
4. เสภา ได้แก่ ขุนช้างขุนแผนตอนกำเนิดพลายงาม
5. บทเห่กล่อม ได้แก่ เห่จับระบำ เห่เรื่องกาเกี
6. กาพย์สอนอ่าน ได้แก่ กาพย์พระไชยสุริยา
7. บทละคร ได้แก่ อภัยนุราช

ลักษณะคำประพันธ์ กลอนนิทาน

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน โดยแทรกแง่คิดสุภาษิตสอนใจที่มาของเรื่อง ตอนที่นำมาเป็นบทเรียนนี้ เป็นตอนที่ 19 กล่าวถึงเรื่องราวตอนที่พระอภัยมณีพบศรีสุวรรณ ผู้เป็นน้องกับสินสมุทรผู้เป็นลูก

สาระสำคัญของบทนำเรื่อง

1. เรื่องพระอภัยมณี ได้รับยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นยอดของคำประพันธ์ประเภทกลอนนิทาน เพราะมีเค้าเรื่องแปลก ตัวเอกของเรื่องแทนที่จะเป็นนักรบ กลับเป็นศิลปิน นักดนตรี เนื้อเรื่องตื่นเต้น ชวนติดตาม ตัวละครไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ นางเงือก หรือผีเสื้อสมุทร ล้วนมีชีวิตจิตใจ ทำนองเดียวกับคนที่เราพบเห็น

2. ลักษณะของกลอนสุนทรภู่ที่เด่นเป็นพิเศษคือสัมผัสในมีทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร ทำให้รู้ศัพท์ที่ใช้เข้าใจง่าย และสอดแทรกคติสอนใจ ข้อคิดในการดำรงชีวิต เอาไว้ในคำประพันธ์

เรื่องย่อ

พระอภัยมณี

นางสุวรรณมาลีและสินสมุทร ได้ยินเสียงปี่ของพระอภัยมณีก็จำได้ สินสมุทรจึงดำน้ำไปหาพระอภัยมณี เมื่อได้เล่าเรื่องแต่หนหลังสู้กันฟังแล้ว พระอภัยมณีได้กล่าวเชิญอุศเรนให้ไปพบนางสุวรรณมาลี นางสุวรรณมาลีหนีเข้าห้องไม่ออกมาพบ พระอภัยมณีสั่งสินสมุทรให้ไปบอกนางสุวรรณมาลีว่าจะไปกับอุศเรนหรือไม่สุดแต่ความพอใจของนาง นางสุวรรณมาลีคิดฆ่าตัวตายเพราะความน้อยใจ เพราะเคยรับสมอ้างไว้กับศรีสุวรรณว่าเป็นชายาของพระอภัยมณี สินสมุทรห้ามปรามและกล่าวว่าจะไม่ยอมคือนางให้แก่อุศเรน พระอภัยมณีเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ ได้ขอร้องมิให้สินสมุทรขัดขวางอุศเรนที่จะรับนางสุวรรณมาลีไป และจะวางตัวเป็นกลางถ้าสินสมุทรบงกชอุศเรนไม่ได้ ศรีสุวรรณแนะนำให้ถือความสมัครใจของนางสุวรรณมาลีเป็นสำคัญ ในที่สุดอุศเรนกลับไปยังเรือนของตน และเตรียมการรับเพื่อชิงนางสุวรรณมาลี

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. คนทุกคนต้องรักษาศักดิ์ศรีของตนเอง
2. คนทุกคนพยายามหาเหตุผลเพื่อเข้าข้างตนเองเสมอ
3. คนเราเมื่อบางครั้งไม่สามารถแก้ปัญหาได้ก็ควรปล่อยไปตามเหตุการณ์
4. เมื่อมนุษย์ปล่อยให้ความหลง ความโกรธ เข้าครอบงำก็จะขาดความรู้สึก
รับผิดชอบชั่วดี

ความรู้ประกอบเรื่อง

โวหารในวรรณคดีมี 4 เรื่อง คือ

1. เสาวรจณี ได้แก่ บทชมโฉม ชมธรรมชาติ ชมความงามของสถานที่
2. นารีปราโมทย์ ได้แก่ บทเกี้ยวพาราสี ฝากรัก
3. พิโรธวาทัง ได้แก่ บทโกรธ ไม่พอใจ
4. สัลลาบังคพิสัย ได้แก่ บทเศร้า สะเทือนใจ

ความรู้เพิ่มเติม

1. ในสมัยที่สุนทรภู่แต่งเรื่องพระอภัยมณีนั้น ยังไม่มีการพิมพ์หนังสือ
เรื่องพระอภัยมณีนี้ได้ดีพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรกในสมัยรัชการที่ 5 ที่โรงพิมพ์หมอสุนิ
ทุกวรรค ทำให้อ่านได้ราบรื่นตลอดเวลา สุนทรภู่จึงได้รับยกย่องว่ามีความเป็นเอกในการเขียน
กลอนแปด
2. ลักษณะกลอนของสุนทรภู่ มีสัมผัสในครบทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร
3. เรื่องพระอภัยมณีมีแนวเรื่องแบบนิยายโบราณ มีทั้งบทรัก บทรบ แต่แฝงไป
ด้วยจินตนาการที่แปลกใหม่หลายอย่าง เช่น เรือของโจรสลัด ฐานที่ยิงได้คราวละ 7 ดอกของ
พราหมณ์วิเชียร เป็นต้น

คำศัพท์ที่ควรทราบ

ศัพท์สำคัญ

สยมพร	ความหมาย	สยมพร, การแต่งงาน
ประภาษ	ความหมาย	พูด
เหม	ความหมาย	ทอง, หน้าเป็นเหม หน้าผ่องใส
จุหรี	ความหมาย	ไหมเทียม สีเหลืองเหลืองอย่างดี
กุหระ	ความหมาย	สีเทาเจือแดงค่อนข้างเหลือง
นัตตา	ความหมาย	หลาน ลูกของลูก
กษีระ	ความหมาย	กษีระ , น้านม
ตัตถัย	ความหมาย	ตัตถัย, ชีพิตัตถัย, ตาย
ทูลพล	ความหมาย	ทูลพล, มีกำลังน้อย, อ่อนแอ
ภพไตร	ความหมาย	โลกทั้งสาม ทางพระพุทธศาสนา หมายถึง กามภพ รูปภพ อรูปภพ ทางไสยศาสตร์ หมายถึง สวรรค์ มนุษย์ บาตาล

เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง สำนวน – คำพังเพย – สุภาษิต

1. สำนวน

สำนวน คือ ถ้อยคำหรือกลุ่มคำที่มีความคมคาย งดงาม และมีความหมายแฝงที่ลึกซึ้งกว่าคำพื้น ๆ ทั่วไป เพราะไม่ได้ใช้ความหมายตรงตามรูปคำที่นำมาประกอบกัน และเป็นถ้อยคำที่ได้ย่นย่อความหมายของคำยาว ๆ ลงให้เหลือเพียงสอง-สามคำ หรือมากกว่านี้ ซึ่งผู้กล่าวได้เลือกสรรกลั่นกรองแล้ว เพื่อความสละสลวยของภาษาและมีความหมายดีเหมาะสมที่สุด ในแต่ละเรื่องทีกล่าวถึง

ที่มาของสำนวน

คำสำนวนไทยเป็นถ้อยคำที่ชาวไทยแต่โบราณ ได้ช่วยกันคิดช่วยกันแต่งไว้ใช้ในภาษาไทย เป็นมรดกที่ล้ำค่าในทางภาษา ทุกชาติทุกภาษาเขามีสำนวนกันทั้งนั้น การทราบความหมายของสำนวนไทย จึงเป็นของจำเป็นแก่ผู้ใช้ภาษาไทยด้วย

สำนวนคำไทยนั้น นอกจากจะเรียนของเก่าแล้ว เราอาจจะสร้างขึ้นก็ได้ โดยอาศัยแนวทางที่คนโบราณได้คิดไว้ ดังนี้

1. สำนวนที่เป็นคำซ้ำกันสองคำ เพื่อย้ำความหมายให้หนักแน่นขึ้น เช่น นิ่ง ๆ , นอน ๆ , นึก ๆ , คิด ๆ , ดำ ๆ , แดง ๆ ฯลฯ การใช้คำซ้ำกันนั้น แสดงถึงความเด่นชัดของความหมายความตั้งใจของผู้พูด ผู้ใช้จะเน้นให้หนักยิ่งขึ้นในการพูด ถ้าเน้นเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ประกอบ จะเพิ่มพูนความหมายมากยิ่งขึ้น เช่น ดำดำ, เคี้ยวเคี้ยว, แดงแดง ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

2. สำนวนที่เกิดจากการใช้คำที่ใกล้เคียงกันจัดเข้าคู่ไว้ เช่น เสื่อสาด, หมากพลู, หอกดาบ, ชี้อคา, แกะเฒ่า, ถูกต้อง, ฟืนน้อง, ปู่ย่า, ตายาย, ลูบคลำ, เรือนชาน, บ้านช่อง, ห้องหอ ฯลฯ คำอื่น ๆ ที่เลียนสำนวนชนิดนี้ เช่น รกรงา, หมิ่นเหม่, เล่ห์กล, เคี้ยวเขี้ยว ฯลฯ

3. สำนวนที่ใช้เรียงคำซึ่งมีความหมายตรงข้ามไว้คู่กันและกล่าวด้วยกัน เช่น ซ้ายขวา, สูงต่ำ, ดำขาว, ตื้นลึก, หนาบาง, ค้นหา, สู้สี ฯลฯ

4. สำนวนที่ใช้คำซ้ำกันสั้น โดยปกติมี 4 คำ สำนวนชนิดนี้มีใช้มาก เพราะความหมายเด่นชัดขึ้น เช่น น้ำพึกน้ำแรง, อะลุ่มอล่วย, พรีพรี, น้ำอดน้ำทน, รู้รู้ชั่ว, พระว่าพระวัง, ฟินอบพิเทา, ล้ำหักลำโค่น, เขยแก้วเขยขวัญ, หน้าอินทร์หน้าพรหม, ตาม้าตาเรือ ฯลฯ ส่วนคำอื่นที่ใช้เลียนสำนวนชนิดนี้คือ ไม่รู้ไม่ชี้, แปลกหูแปลกตา, ไม่ดูไม่เดอ, ไม่สวยไม่งาม ฯลฯ

5. สำนวนคำที่เกิดจากสำนวนสองสำนวนมาซ้อนสลับกัน เรียกชื่อว่าสำนวนซ้อนสลับ เช่น หัวหกกันขวิด, ตีตหน้าตามหลัง, จับมือถือแขน, ยากจนเข็ญใจ, ล่มหัวจมท้าย, ให้อายป้ายสี, หวดซ้ายป้ายขวา, คิดคดทรยศ ฯลฯ

6. สำนวนที่ใช้คำสัมผัสกัน อาจจะเป็นคำเพียงสองคำบ้าง มากกว่านั้นบ้าง แต่คล้องจองกันน่าฟัง เช่น หมดจต, เหมาะจะเจาะ, มิดชิด, มั่งคั่ง, กายาล้ำสัน, ใจดำอำมหิต, เสน่หยาใจ, ยุแหย่ตะแคงรัว, ยุให้รำด่าให้รู้, ฟกซ้ำด่าเขี้ยว ฯลฯ บางทีก็ใช้สัมผัสอักษร เช่น ยักยอก, เย้ยหยัน, ยุแหย่, ปลุกปั่น, จูณเจียว, ชดช้อย, ผลิผลาม, เสกสรรค์ปั้นแต่ง ฯลฯ

7. สำนวนที่เป็นหมู่คำ ไม่กำหนดว่ามีคำมากหรือน้อย บ้างก็เป็นนิทานนิยายปรัมปรา ประจำชาติ เช่น เงาะถอดรูป, หอกข้างแคร่, ญ้าปากคอก, บอกหนังสือสังฆราช, นกสองหัว, นางกระเชอกันรัว ฯลฯ

8. สำนวนที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายที่ไม่ดีแฝงอยู่ เป็นคำที่คมคายกว่าและเป็นหมู่คำที่น่าฟัง เช่น หน้าเนื้อใจเสือ, สิบเบี้ยกลั้มือ, ลูบหน้าปะจมูก, มะนาวไม่มีน้ำ, ตาบอดได้แว่น, นกไร้ไม้โหด, ฝันผอยหาตะเข็บ, สาวใส่ให้กากิน, อัฐยายซื้อขนมยาย, เนื้อเต่าอย่าเต่า, ดินพอกหางหมู, ปิดทองหลังพระ ฯลฯ

บ่อเกิดของสำนวน มีดังนี้

- 1) เกิดจากธรรมชาติ เช่น ตื่นก่อนไก่, ตื่นแต่ไก่โห่, น้ำขึ้นให้รีบตัก, แดดร่มลมตก ฯลฯ
 - 2) เกิดจากการกระทำ เช่น ไกลปืนเที่ยง, หายหกตกหล่น, ยืนกระต่ายขาเดียว, ปากกัดตีนถีบ ฯลฯ
 - 3) เกิดจากสิ่งแวดล้อม เช่น กันหม้อยังไม่ทันดำ (หมายถึง แต่งงานแล้วไม่นานก็หย่าร้างกันไป) พายุบูแคม, ไฟไหม้ฟาง ฯลฯ
 - 4) เกิดจากอุบัติเหตุ เช่น ตกกะโหลกลอยโจน, หัวหกกันขวิด, ฝีซ้ำด้าพลอย ฯลฯ
 - 5) เกิดจากระเบียบแบบแผนประเพณีนิยม เช่น เดินตามรอยผู้ใหญ่หมาไม่กัด
 - 6) เกิดจากลัทธิศาสนา เช่น ขนทรายเข้าวัด (ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม), ถือศีลกินเพล, รับศีลรับพร
 - 7) เกิดจากการเล่น “สุ่จนยิบตา” (มาจากการชนไก่) ไม่ดูตาม้าตาเรือ, เข้าตาจน, รุกฆาต, จนมุม, จนกลางกระดาน (มาจากการเล่นหมากรุก), ม้าตีนปลาย (แข่งม้า), ถูกปั้นหัว (กัดจิ้งหรีด)
 - 8) มาจากนิทาน นิยาย เช่น มาจากเรื่องรามเกียรติ์ ได้แก่ ลูกทรี, ปล่อยม้าอุปการ, วัตรอยเท้า, สิบแปดมงกุฏ มาจากเรื่องอิเหนา เช่น ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง
- มะงุมมะงาหรา = เทียบว่า มาจากนิทาน เช่น ม้าอารี, ม้าก่อนไก่, ลาโจ่ง, ลูกแกะกับหมาป่า ฯลฯ

9) เกิดจากเหตุการณ์และสาเหตุอื่น ๆ เช่น ควันหลง เหตุการณ์ยังเหลือ กระเส็นกระสายอยู่ภายหลังจากเหตุการณ์รุนแรงสงบลงแล้ว (มาจากการสุบักัญชา) ความหวัง, ข้าวโคมลอย, ปลุกกระตมมวลชน, โฆษณาชวนเชื่อ ฯลฯ

ตัวอย่างสำนวน

กระเชอกันร้าว	-	สุรุษสุราย, ไม่รู้จักเก็บหอมรอมริบ
กึ่งทองใบหยก	-	คู่รักที่มีความเหมาะสมกัน
กินน้ำเห็นปลิง	-	ใช้ของไม่สนิทเพราะของนั้นมีตำหนิมามาก่อน
กินแก้วนร้อน	-	จะทำงานเมื่อจวนตัว
กินน้ำได้ศอก	-	อยู่ในฐานะเสียเปรียบ เช่น เป็นภรรยาหน้ายเขา
เกลือบเป็นหนอน	-	สนับสนุนให้ผู้อื่นคิดร้ายแก่พวกตน
ไก่อแม่ปลาช่อน	-	มีความชำนาญเพราะมีวัยและประสบการณ์มาก
ชนทรายเข้าวัด	-	ทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม
ขมื่นกับปูน	-	เข้ากันไม่ได้ ชอบทะเลาะกันเมื่ออยู่ใกล้กัน
ข้าวยากหมากแพง	-	ภาวะขาดแคลนอาหาร-และเครื่องอุปโภค-บริโภค ขึ้นในบ้านเมือง
ขิงก็ราขากก็แรง	-	ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมลดละกัน
เข้าด้ายเข้าเข็ม	-	ช่วงสำคัญ, นาที่วิกฤต
เขียนเสือให้วัวกลัว	-	สร้างแสดงอำนาจขู่ผู้อื่น
ไซ้ในหิน	-	ได้รับการทักท้วงอย่างดี
ของหายตะพายบาป	-	ของหายแล้วโทษคนอื่น
ขายผ้าเอาหน้ารอด	-	ทำเพียงให้รอดตัว
คมในฝัก	-	ซ่อนความรู้ความสามารถไว้ภายใน
คดในข้องอในกระดูก	-	ไม่ซื่อ, มีเล่ห์เหลี่ยมกลอุบายมาก
คลุมถุงชน	-	ถูกบังคับให้แต่งงานโดยไม่เต็มใจ
คาบลูกคาบดอก	-	อยู่ในลักษณะไม่แน่ใจว่าจะได้หรือเสีย
คางคกขึ้นวอ	-	คนได้ดีแล้วลืมตัวเห่อเหิม
งอมพระราม	-	ย่ำแย่, ตกทุกข์ได้ยาก
จุดได้ตำตอ	-	อยากรู้ชื่อหรือเรื่องราวของผู้อื่นแล้วไปถามตรงตัว ของผู้นั้น เพราะไม่รู้จักมาก่อน
ข้าวแดงแกงร้อน	-	ผู้มีบุญคุณ
เจ้าไม่มีศาล	-	เป็นใหญ่ไม่จริง
ใจดีสู้เสือ	-	ต่อสู้ศัตรูด้วยใจเย็น

ชักใบให้เรือเสีย	-	ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนการกระทำซึ่งดีอยู่แล้วให้เสียไป
ชักแม่น้ำทั้งห้า	-	หวานล่อมให้เชื่อด้วยการพูด
ชักหน้าไม่ถึงหลัง	-	รายได้ไม่พอกับรายจ่าย
ซุบมือเปิบ	-	ถือเอาประโยชน์จากผู้อื่น โดยไม่ลงทุนหรือไม่ช่วย
ชื่อเหมือนแมวนอนหวด	-	ชื่อไม่จริง , คนคด
เฒ่าหัวงู	-	คนสูงอายุมีเล่ห์เหลี่ยมมาก โดยเฉพาะทางเพศ
ดินพอกหางหมู	-	ปล่อยให้สิ่งไม่ดีหรือความชั่วพอกพูนขึ้น
ดีดลูกคิดรางแก้ว	-	เล็งผลเลิศ, กะการหวังร้าย
ดอกไม้ใกล้ทาง	-	หญิงที่ขายเข้าถึงได้ง่าย
ได้ทีชี้แพะไล่	-	ได้ทำแล้วชู้สัท
ตะโปกสุดเสียงสังข์	-	ตะโปกงาม
ตักบาตรอย่าถามพระ	-	จะให้อะไรคนอื่นแล้วไม่ต้องถาม
ต่อหน้ามะพลับ-ลับหลังตะโก	-	ทำดีต่อหน้า
ตาสับประรด	-	มีพรรคพวกมาก
ตึงข้างหลัง	-	เสียงภัย
ตีวัวกระทบคราด	-	ไม่พอใจคนหนึ่งแล้วแก้งต่อว่าคนอื่นเพื่อประชด
เต่าใหญ่ไข่กลบ	-	ทำผิดแล้วอำพรางความผิด
ถอยหลังเข้าคลอง	-	หันกลับไปหาแนวเก่า, ล้าหลัง
ถึงพริกถึงขิง	-	รุนแรงสมความตั้งใจ
ทำนาบนหลังคน	-	เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น
น้ำกลิ้งบนใบบอน	-	ดลบทะเลงยากที่รู้ทัน
น้ำบ่อทราย	-	สมบัติที่ใช้ไม่หมด
น้ำท่วมปาก	-	รู้อะไรแล้วพูดไม่ได้
เนื้อเต่ายาเต่า	-	กินหรือใช้ของกลาง
บ้านเมืองมีชื่อมีแป	-	บ้านเมืองมีกฎหมายคุ้มครอง
บอกศาลา	-	บอกเลิกไม่รับผิดชอบ, ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ
ปลาติดร่างแห	-	พลอยรับเคราะห์ร่วมกับผู้อื่น
ปากหวานกันเปรี้ยว	-	ดีแต่พูด
ปล้ำผีลุกปลุกผีนั่ง	-	พยายามทำสิ่งที่ไม่น่าจะทำให้สำเร็จได้
ปลุกเรือนคร่อมตอ	-	แต่งงานกับผู้มีเจ้าของแล้ว
ผักชีโรยหน้า	-	ทำดีแต่เพียงผิวเผิน
ผ้าขี้ริ้วห่อทอง	-	คนมั่งมีที่ทำตนขอมช่อ
ผีเข้าตำพลอย	-	พลาดพลั้งแล้วยังได้รับเคราะห์ซ้ำเติม

พายเรือในอ่าง	-	พูดหรือทำอะไรจนไม่เสร็จสักที
มะนาวไม่มีน้ำ	-	พูดอย่างไม่มีเยื่อใย
มะกอกสามตะกร้าปาไม่ถูก	-	กลับกลอก
ไม่งามกระรอกเจาะ	-	หญิงงามมีมลทิน
ยกธงขาว	-	ยอมแพ้
ย้อมแมวขาย	-	หลอกลวง
แย้มปากก็เห็นไรฟัน	-	พอเริ่มพูดก็เข้าใจเรื่องทั้งหมด
ร้อนวิชา	-	รู้มากอยากลองวิชาและทำอะไรผิดปกติ
เรือล่มเมื่อจอด ตาบอดเมื่อแก่	-	เกิดอุปสรรคเมื่อใกล้จะสำเร็จ
ล้วงคองูเห่า	-	กล้าทำร้ายตัวผู้มีอำนาจ
วัวลืมหิน	-	ลืมหินเพ็ดเดิมของตนเอง
ว่าแต่เขาโอเหนาเป็นเอง	-	ว่าเขาทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็กระทำ
ศรีศิลป์ไม่กินกัน	-	ไม่ถูกกัน
สร้างวิมานในอากาศ	-	เพ้อฝัน
เสียมเขาควายเป็นชนกัน	-	ยุสองฝ่ายให้ทะเลาะกัน
หัวเรือใหญ่	-	คนที่ชอบออกรับแทนคนอื่น
หนังหน้าไฟ	-	รับความเดือดร้อนก่อนคนอื่น
หอกข้างแคร่	-	อันตรายอยู่ใกล้ตัว
หัวมังกุท้ายมังกร	-	ไม่เข้ากัน
อัฐยายซื้อขนมยาย	-	เอาของกลางมาใช้
อาบนํ้าร้อนมาก่อน	-	มีประสบการณ์มากกว่า, มีประสบการณ์มาก่อน
อาภัพเหมือนปูน	-	ไม่มีใครนับถือ

2. คำพังเพย

คำพังเพย คือ คำกล่าวซึ่งกล่าวเป็นเชิงเปรียบเทียบ มักเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม ความหมายมักสอดคล้องกับสิ่งที่ยกขึ้นเปรียบจึงแลเห็นได้ไม่ยาก คำพังเพยอาจมีลักษณะติชมหรือแสดงความคิดเห็นที่กล่าวขึ้นมาลอย ๆ นอกจากจะไม่ทราบว่าเป็นใครกล่าวแล้วยังไม่ทราบว่ามีมาแต่ครั้งใด จึงจัดเป็นสำนวนคำไทยอีกชนิดหนึ่ง

ประโยชน์ของคำพังเพย

- 1) เป็นการประหยัดถ้อยคำ เพราะคำพังเพยมีความหมายลึกซึ้ง ทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ทันที

- 2) ทำให้ข้อความหรือคำพูดไพเราะยิ่งขึ้น
- 3) ช่วยสร้างบรรยากาศ และเปลี่ยนลีลาของคำพูดและข้อเขียนได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างคำพังเพย

แกงจืดจืดรู้คุณเกลือ	-	ต่อเมื่อเดือดร้อนจึงนึกถึงคุณ
กว่าถั่วจะสุกกาก็ไหม้	-	กว่าจะแก้ไขได้ก็สายเกินไปเสียแล้ว
กำแพงมีหูประตูมีช่อง	-	ให้ระวังคำพูด
กินข้าวต้มกระโจมกลาง	-	ทำอย่างไรไม่ระมัดระวัง
เกลียดตัวกินไข่-		
เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง	-	เกลียดส่วนใหญ่รักส่วนย่อย
ขี่ช้างจับตั๊กแตน	-	ลงทุนมากเพื่อจะได้สิ่งตอบแทนเพียงเล็กน้อย
ขว้างงูไม่พันคอ	-	บัตความรับผิดชอบแล้วไม่พันตัว
เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม	-	เมื่ออยู่ในสังคมใดต้องปฏิบัติตามสังคมนั้น
คบคนให้ดูหน้าซื้อผ้าให้ดูเนื้อ	-	จะคบผู้ใดต้องพิจารณานิสัยใจคอของผู้นั้นให้รอบคอบ
คืบก็ทะเลศอกก็ทะเล	-	อย่าไว้วางใจสิ่งที่มีภัยได้
ฆ่าควายเสียตายพริก	-	ทำงานใหญ่แต่ไม่ยอมลงทุน
งมเข็มในมหาสมุทร	-	ทำงานด้วยความยากลำบาก
จับปลาสองมือ	-	ตัดสินใจไม่เด็ดขาดว่าจะเลือกข้างไหน
ชิงสุกก่อนห่าม	-	ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งก่อนเวลาอันสมควร
ขึ้นกบนปลายไม้	-	หวังแน่นอนในสิ่งที่ไม่อาจจะได้
ขี่โพรงให้กระรอก	-	แนะนำให้ทำชั่ว
ชักใบให้เรือเสีย	-	พูดให้เสียเรื่อง
ซื้อควายหน้านา ซื้อผ้าหน้าหนาว-		
เด็ดบัวไวโย	-	ทำสิ่งผิดเวลา
ติเรือทั้งโกลน	-	ไม่ตัดไม้ตรีให้ขาด
ตีตนก่อนไข้	-	ดำเนินสิ่งที่ยังไม่สำเร็จ
ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ	-	หว่านวิตกสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น
ถ่มน้ำลายรดฟ้า	-	เสียของโดยไม่ได้ประโยชน์ตอบแทนไม่คุ้มค่าที่ลงทุน
ถีถอดตาข้างห่างลอดตาเส้น	-	อวดดี
น้ำเชื้อวอย่างขวางเรือ	-	ประหยัดในสิ่งที่ไม่ควร, สรุ่ยสุร่ายในสิ่งที่ควรประหยัด
น้ำขึ้นให้รีบตัก	-	อย่าขัดขวางเหตุการณ์ที่กำลังรุนแรง
น้ำร้อยปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย	-	เมื่อมีโอกาสต้องฉวยโอกาสนั้น
	-	การทำรุนแรงย่อมไม่ชนะใจผู้อื่น
	-	ต้องใช้ความสุภาพอ่อนโยนจึงจะสำเร็จ

- น้ำน้อยย่อมแพ้ไฟ
 น้ำขุนไว้ในน้ำใสไว้นอก
 นุ่งเจียมห่มเจียม
 ปิดทองหลังพระ
 บัวไม่ช้า น้ำไม่ขุ่น
 ปลาหมอตายเพราะปาก
 แผ่นดินไม่ไร้ท่าใบพุทรา
 ฝนตกไม่ทั่วฟ้า
 พุดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง
 พุงหอกเข้รอก
 พื้นฝอยหาตะเข็บ
 มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ
 รักดีห้ามจู้ รักชั่วห้ามเสา
 รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี
 รักยาวให้บันรักสั้นให้ต่อ
- ราไม่ตีโทษปีโทษกลอง
 ลางเนื้อชอบลางยา
 ละเลงขนมเบื้องด้วยปาก
 วานรได้แก้ว
 วัวหายล้อมคอก
 สิบเบี้ยไล่มือ
 สาวใส่ให้กากิน
 สอนหนังสือสั่งฆราวาส
 เห็นกงจักรเป็นดอกบัว
 เขียบเรือสองแคม
 หิม ๗ หยิบขึ้นปลามัน
 อดเปรี้ยวไว้กินหวาน
 อ้อยเข้าปากช้าง
- ผู้มีกำลังน้อยย่อมแพ้ผู้มีกำลังมาก
 - เก็บความไม่พอใจไว้ในใจ
 - ประหยัด
 - ทำความดีโดยไม่มีใครรู้เห็น
 - ถนอมน้ำใจกันไว้
 - ต้องเตือนร้อนเพราะวาจา
 - ไม่สิ้นหวัง, สิ่งที่น่ามาใช้ประโยชน์ได้ย่อมมีอยู่เสมอ
 - แจกไม่ทั่วถึง
 - พุดไปไม่มีประโยชน์
 - ทำอะไรโดยไร้ประโยชน์
 - นำเรื่องที่ผ่านไปแล้วมาพูดโดยไม่เกิดประโยชน์
 - ไม่ทำแล้วยังขัดขวางผู้อื่น
 - ทำดีจะสบายทำชั่วจะลำบาก
 - มีสมบัติต้องรักษา-มีลูกต้องอบรม
 - ถ้าจะรักษาไมตรีกันต่อไปต้องตัดเรื่องที่จะทำให้ผิดใจกันออกไป ถ้าจะตัดไมตรีต้องก่อเรื่องนั้นขึ้น
 - ทำไม่ดีโทษสิ่งแวดล้อม
 - ต่างคนต่างจิตต่างใจ
 - ดีแต่พูด
 - ของมีค่าอยู่ในมือแต่ไม่รู้คุณค่า
 - เมื่อเกิดความเสียหายแล้วจึงคิดป้องกัน
 - ของมีค่าน้อยแต่มีโอกาสก็ควรเอาไว้มาก่อน
 - แฉความเลวของตนหรือพองพ้อแก่ผู้อื่น
 - บอกความรู้ที่ตนไม่รู้จริงแก่ผู้รู้
 - เห็นผิดเป็นชอบ
 - ตัดสินใจไม่เด็ดขาดว่าจะเลือกฝ่ายใด
 - เจียบเฉยแต่สามารถทำสิ่งที่คาดไม่ถึง
 - ยอมลำบากก่อนแล้วจึงสบายเมื่อภายหลัง
 - สิ่งที่เคยไปแล้วเอาคืนได้ยาก

3. สุภาษิต

สุภาษิต คือ คำกล่าวที่ดั่งามเป็นคำสั่งสอนที่มุ่งแนะนำให้ปฏิบัติ หรือให้ละเว้นเพื่อเป็นคุณประโยชน์ในการที่จะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างดี เป็นคำกล่าวที่ดั่งามและเป็นความจริงทุกยุคทุกสมัย สุภาษิตมักจะทราบที่มาจากและอาจทราบว่ามีใครกล่าว เช่น พุทธภาษิต, สุภาษิตพระร่วง, สุภาษิตสอนหญิง, โคลงโลกนิติ, ภาษิตอิศรญาณ เป็นต้น

ตัวอย่างพุทธภาษิต

อดูตาหิ อดูตโน นาโถ	-	ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน
ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี	-	ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม
อโรคยา ปรมา ลาภา	-	ความไม่มีโรคเป็นลาภอย่างยิ่ง
สุขา สุขมฺมสุส สามคฺคี	-	ความพร้อมเพรียงของหมู่ย่อมให้เกิดสุข
ปมาโท มจฺจุโนปทํ	-	ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย

สุภาษิตพระร่วง

ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง	สร้างกุศลอย่ารู้โรย
ไปเรือนท่านอย่านั่งนาน	การเรือนตนเร่งคิด
เข้าเถื่อนอย่าลืมห่วง	ได้หน้าอย่าลืมหลับ

โคลงโลกนิติ

ปลูกไม้หมันรดน้ำ	จำเรณู
ดักลอบอย่างเหม็ดเมิน	หมันกู่
เกี้ยวชู้ชอบเพียรดิน	สารสือ
เรียนสิ่งใดใครรู้	เร่งให้มีเพียร

ภาษิตอิศรญาณ

ชายข่าวเปลือกหญิงข่าวสารโบราณว่า
น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่าอักษมาศัย
เราก็จิตคิดดูเล่าเขาก็ใจ
รักกันไว้ดีกว่าชังระว่างการณ

เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต

ผู้แต่ง พระยาสิทธิราชฤทธิไกร

ประวัติผู้แต่ง

พระยาสิทธิราชฤทธิไกร (ทองคำ สีหุไร) เกิดเมื่อวันจันทร์เดือน 12 ขึ้น 12 ค่ำ ปีชวด พ.ศ. 2385 มรณภาพเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2470 รัชการเป็นมหาดเล็ก ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในขณะนั้นยังดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอกรมขุนพิณุตประจักษ์นารถ ได้รับราชการดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ หลายตำแหน่ง พระยาสิทธิราช-ฤทธิไกรได้กราบถวายบังคมลาออกบวชเพื่ออุทิศส่วนกุศล ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันถวายพระเพลิงพระบรมศพแล้วไม่สึกจนกระทั่งมรณภาพ ท่านมีความสามารถในการแต่งหนังสือทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง แต่งนิทานเทียบสุภาษิตไว้ ถึง 84 เรื่อง

ที่มาของเรื่อง

คัดมาจากหนังสือนิทานเทียบสุภาษิต 84 เรื่อง

จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เป็นการขยายความหมายของสุภาษิตให้เป็นที่เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

ลักษณะคำประพันธ์

ขึ้นต้นด้วยโคลงสี่สุภาพ 1 บท บอกชื่อสุภาษิตทั้งสามแล้วแต่งนิทานเป็นร้อยแก้ว ประกอบเรื่อง นิทานเรื่อง สามเกลอนี้เป็นเรื่องที่ 60 ในจำนวนนิทาน 84 เรื่อง

เนื้อเรื่องย่อ

มีพระอาจารย์ผู้หนึ่ง มีความสามารถในการทำนายลักษณะคนได้อย่างแม่นยำ วันหนึ่ง พระอาจารย์เรียกศิษย์สามคนมาหาเพื่อจะลงนิสสัย โดยให้เลือกสุภาษิตใดให้เขียนข้อ 1 ผนทั้ง เป็นเข็ม ข้อ 2 พายเรือทวนน้ำ ข้อ 3 กลิ้งครกขึ้นเขา ใครชอบสุภาษิตใดให้เขียนใส่ฝ่ามือไว้ ศิษย์คนที่ 1 เขียนคำว่า “ทั้ง” เพราะคิดว่าพายเรือทวนน้ำนั้นแตรร้อน ส่วนกลิ้งครกขึ้นเขานั้น

ลำบาก ส่วนฝนทั้งเป็นเข้มนั้น เป็นการทำงานในที่ร่มเหนื่อยก็พักได้ ศิษย์คนที่ 2 เขียนคำว่า “เรือ” เพราะคิดว่าฝนทั้งเป็นเข้มนั้นมีแต่ความเพียรยังมีความเกียจคร้านอยู่ กลิ้งครกขึ้นเขานั้น อันตรายเกินไป ส่วนพายเรือทวนน้ำนั้นถึงร้อนก็มียอบกันแดดได้ ศิษย์คนที่ 3 เขียนคำว่า “ครก” เพราะคิดว่าสุภาสิต ข้อ 1 และข้อ 2 นั้นยังประมาทเลินเล่อและเกียจคร้าน แล้วศิษย์ทั้งสามก็แบมือให้พระอาจารย์ทำนายโดยสรุปได้ดังนี้

ศิษย์คนที่	เลือกสุภาสิต	มีคุณธรรม	เป็นคนชั้นที่	ควรเลือกอาชีพ	คู่สมรส
1	ฝนทั้งเป็นเข้มน	เพียร	3	การช่าง	เป็นช่างปักเย็บ
2	พายเรือทวนน้ำ	เพียร อดทน	2	ค้าขาย	เป็นแม่ค้าจัดจ้าน
3	กลิ้งครกขึ้นเขา	เพียร อดทน กล้าหาญ	1	รับราชการ	ลูกผู้ดีมีฐานะ

เมื่อทำนายแล้วพระอาจารย์สั่งให้สามอย่าทอดทิ้งกัน เพราะหากรวมกันทั้งสาม จะประกอบด้วยการศ การช่าง และการค้าขาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ซึ่งกันและกันทั้งสาม ได้มีอาชีพและภรรยาตามที่อาจารย์แนะนำทุกประการ

ความรู้ประกอบเรื่อง

1. ความหมายของสุภาสิต

“ฝนทั้งเป็นเข้มน” หมายความว่า ต้องใช้ความเพียรอย่างมากจึงจะสามารถทำงานบางอย่างได้สำเร็จ

“พายเรือทวนน้ำ” หมายความว่า มีความเพียรไม่ย่อท้อต่อการทำงานแม้จะยากลำบากหรือมีอุปสรรคเพียงใดก็ตาม

“กลิ้งครกขึ้นเขา” หมายความว่า เป็นการทำงานที่ยากเกินความสามารถของตน ซึ่งต้องใช้ทั้งความเพียร ความอดทน และความกล้าหาญในการทำงาน

2. ความหมายของคำทำนายของอาจารย์

คนที่รับราชการ เป็นคนชั้นที่ 1 หมายความว่า ข้าราชการเป็นอาชีพที่ต้องเสียสละมากกว่าคนทำงานช่างหรือพ่อค้า เพราะไม่มีรายได้ประจำ อาจได้เบี้ยหวัดเป็นครั้งคราว

คนที่มีอาชีพค้าขาย เป็นคนชั้นที่ 2 หมายความว่า อาชีพค้าขายเป็นผู้มีโอกาสหาความร่ำรวยให้แก่ตนเองได้ แต่ต้องมีความเพียรและความอดทน

คนที่รับช่าง เป็นคนชั้นที่ 3 หมายความว่า งานช่างในสมัยก่อนไม่ถือว่าเป็นอาชีพ เป็นงานอิสระที่ผู้ทำ ทำด้วยใจรักและพอใจที่จะทำไม่ต้องเสียสละใด

3. กระจกม้งกร เป็นภาชนะเครื่องใช้ตามบ้านเรือนทั่วไป การวางขนมสามเกลอที่ปากกระจกม้งกรนั้น ก็คือวางบนตะแกรงเหนือปากกระจกม้งกรหลังจากที่ทอดเสร็จแล้วใหม่ๆ เพื่อสะเด็ดน้ำมัน

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

1. คนเราย่อมมีนิสัยแตกต่างกัน
2. สุภาษิตมีคุณค่าแก่ผู้รู้จักนำไปใช้ประโยชน์
3. การเลือกคู่ครองมีส่วนช่วยส่งเสริมอาชีพการงานได้
4. ทุกคนมีความสามารถแตกต่างกัน แต่ก็อาจพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันได้
5. การแต่งงานเทียบสุภาษิตทำให้เข้าใจความหมายของสุภาษิตได้ดียิ่งขึ้น
6. ลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่กำหนดอาชีพที่เขาจะเลือกต่อไปในภายภาคหน้าได้

คำศัพท์สำคัญที่ควรทราบ

ทั้ง	ความหมาย	แท่งเหล็กซึ่งช่างใช้เป็นทั้งสำหรับตีเหล็ก ทอง หรือ โลหะอื่น ๆ ให้เป็นรูปต่าง ๆ
นที	ความหมาย	นที, แม่น้ำ, น้ำ
จัดจ้าน	ความหมาย	ปากกล้า, ปากจัด
กระจกม้งกร	ความหมาย	กระจกมีลายม้งกร
คุ้ง	ความหมาย	ส่วนเจ้าของฝั่งน้ำที่ตรงข้ามกับแหลม
งอบ	ความหมาย	เครื่องสวมศีรษะอย่างหมวก สำหรับกันแดดและฝน สานด้วยดอกไม้ไผ่ กรูด้วยใบลาน

กลุ่มที่.....

1. สมาชิกบางคนไม่ใช่เหตุผลในการทำงาน ☐ มี ☐ ไม่มี
2. สมาชิกบางคนไม่ให้เกียรติเพื่อน ๆ ☐ มี ☐ ไม่มี
3. สมาชิกบางคนปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ไม่ได้ ☐ มี ☐ ไม่มี
4. บรรยากาศในการทำงานของกลุ่ม ☐ เป็นกันเอง ☐ เคร่งครัด
5. ในคราวต่อไปกลุ่มควรปรับปรุงในเรื่องใดอย่างไร

[illegible]

กลุ่มที่.....

1. สมาชิกบางคนพูดจาไม่สุภาพ ☐ มี ☐ ไม่มี
2. สมาชิกบางคนไม่ร่วมวางแผนในการทำงาน ☐ มี ☐ ไม่มี
3. สมาชิกบางคนไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ☐ มี ☐ ไม่มี
4. บรรยากาศในการทำงานของกลุ่ม ☐ เป็นกันเอง ☐ เคร่งครัด
5. ในคราวต่อไปกลุ่มควรปรับปรุงในเรื่องใดอย่างไร

[illegible]

กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการประเมินผลการทำงานร่วมกัน
(ใส่เครื่องหมาย ✓ ใน □) ที่เห็นด้วย

1. สมาชิกบางคนไม่ช่วยเหลือเพื่อนในสิ่งที่ตนสามารถช่วยได้ ☐ มี ☐ ไม่มี
2. สมาชิกบางคนไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ☐ มี ☐ ไม่มี
3. สมาชิกบางคนไม่ร่วมวางแผนในการทำงาน ☐ มี ☐ ไม่มี
4. บรรยากาศในการทำงานของกลุ่ม ☐ เป็นกันเอง ☐ เคร่งครัด
5. ในคราวต่อไปกลุ่มควรปรับปรุงในเรื่องใดอย่างไร

[illegible]

กลุ่มที่.....

1. สมาชิกบางคนไม่ช่วยเหลือเพื่อนในสิ่งที่ตนสามารถช่วยได้

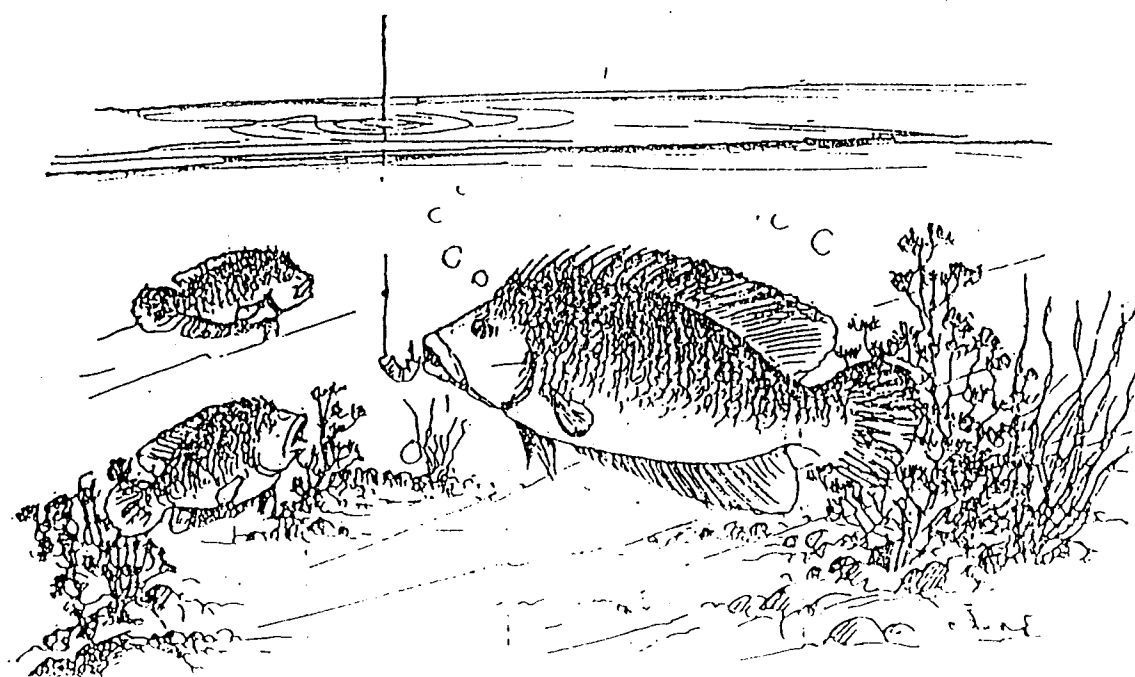
- | | | |
|---|-------------------------------------|------------------------------------|
| | ☐ มี | ☐ ไม่มี |
| 2. สมาชิกบางคนผูกขาดการพูดแต่เพียงผู้เดียว | ☐ มี | ☐ ไม่มี |
| 3. สมาชิกบางคนมีอารมณ์หงุดหงิด | ☐ มี | ☐ ไม่มี |
| 4. บรรยากาศในการทำงานของกลุ่ม | ☐ เป็นกันเอง | ☐ เคร่งครัด |
| 5. ในคราวต่อไปกลุ่มควรปรับปรุงในเรื่องใดอย่างไร | | |

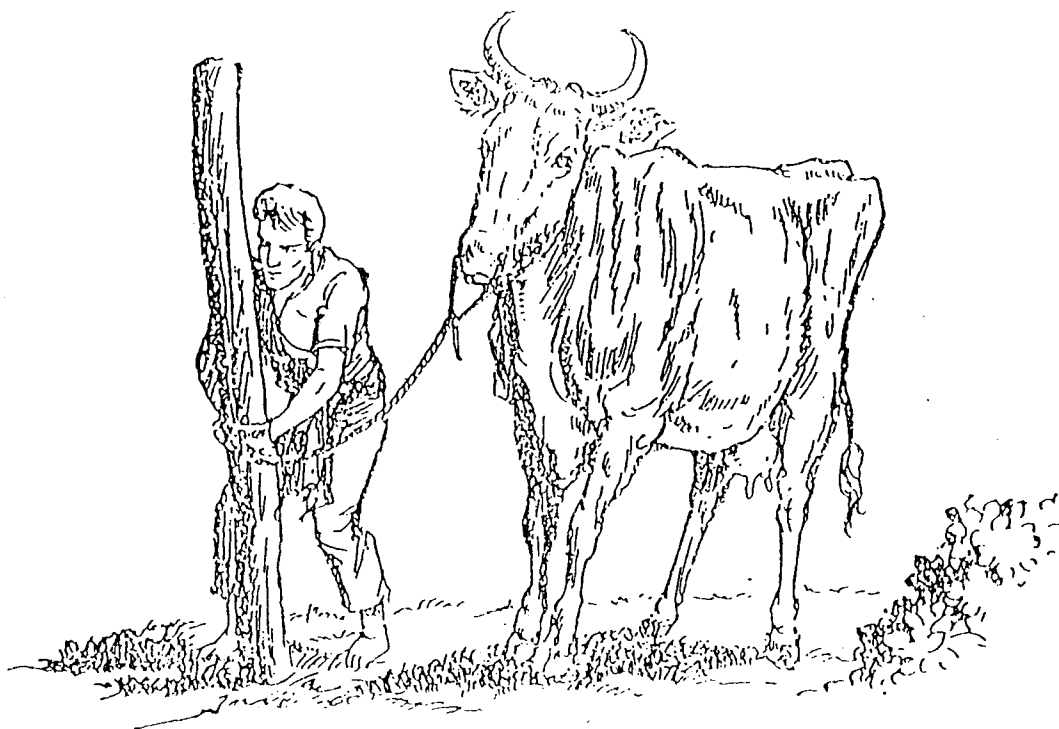
[illegible]

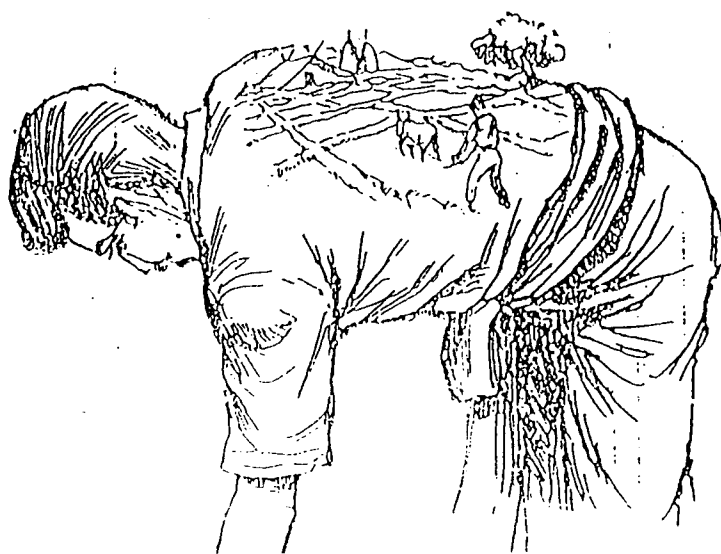
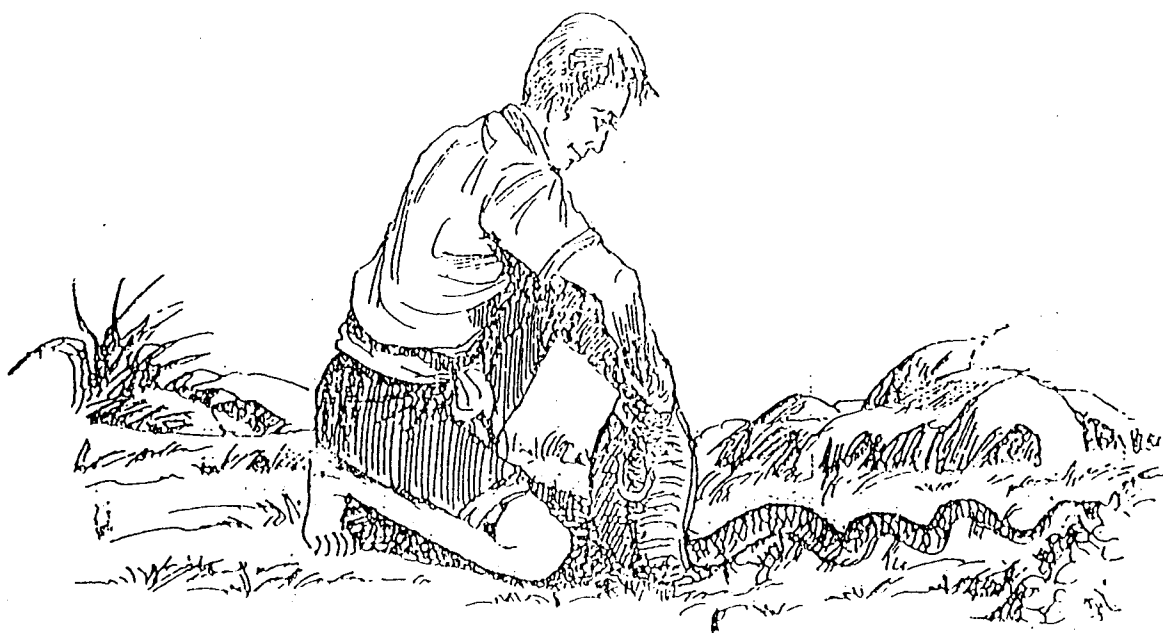












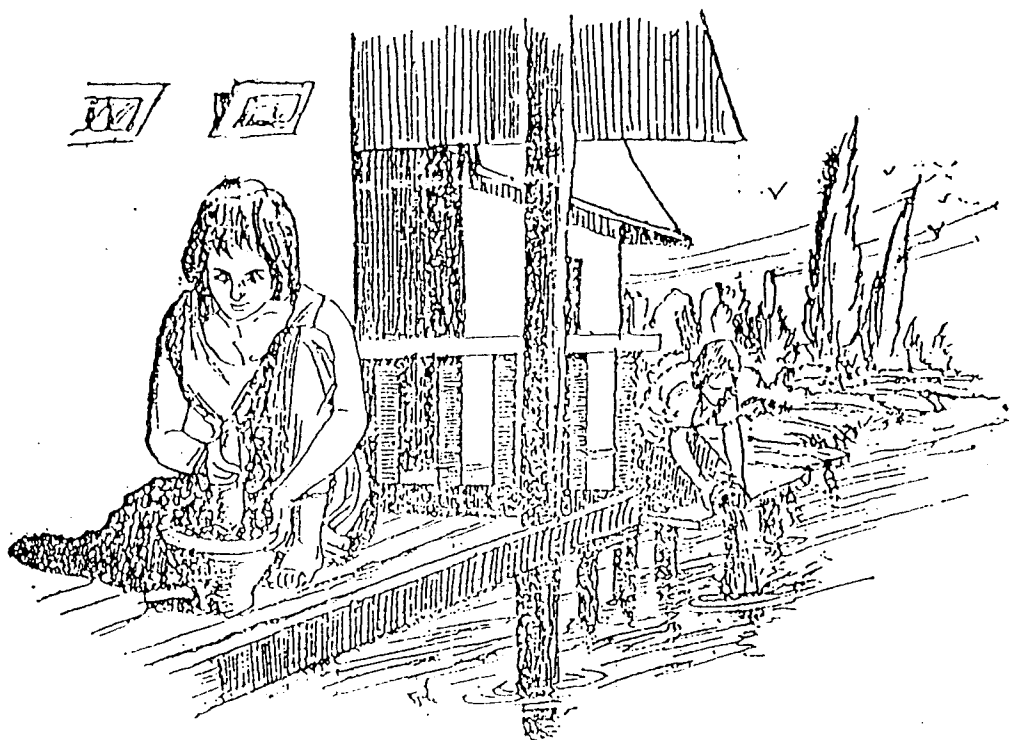
เรื่อง

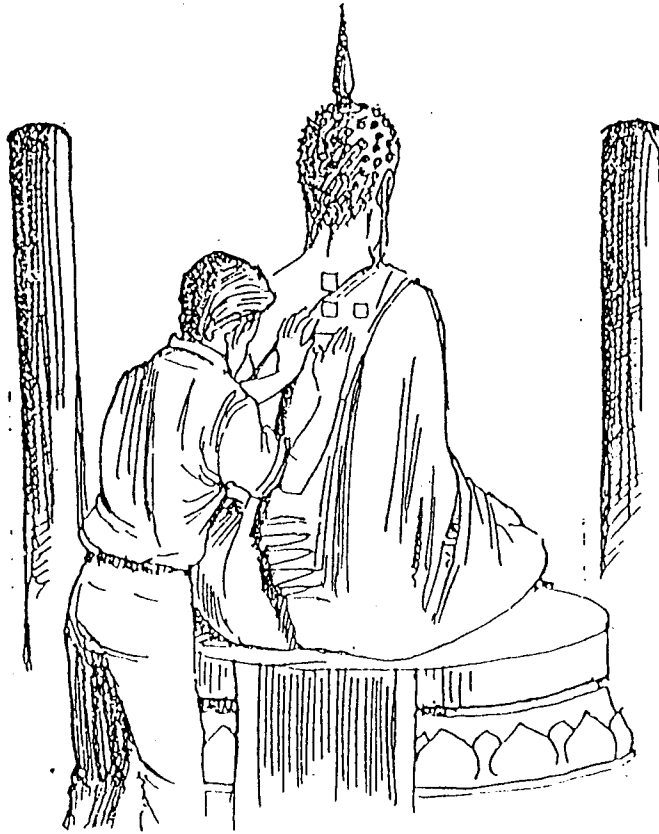
า	น	ท	น		ท	เ
---	---	---	---	--	---	---

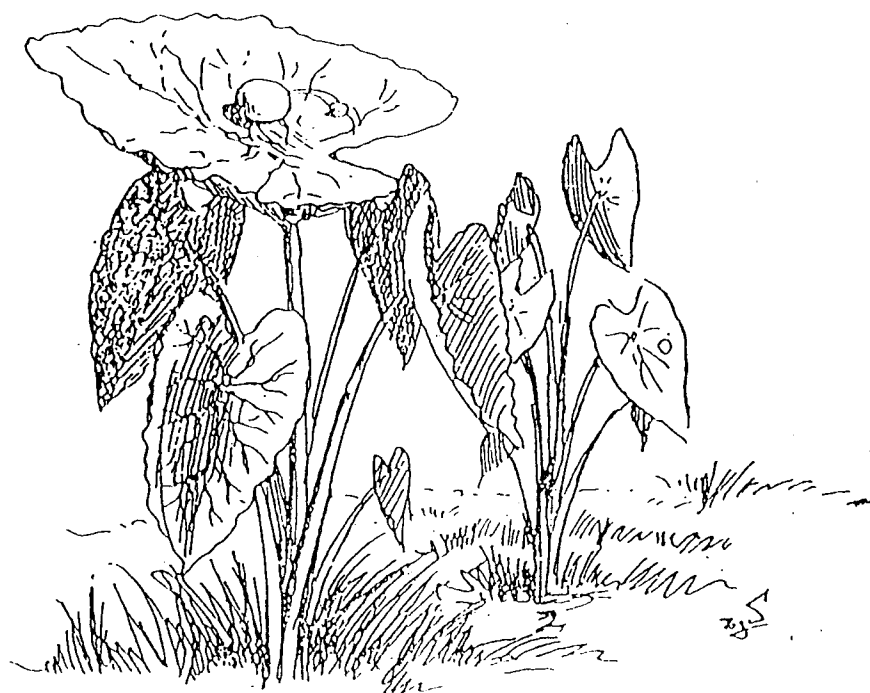
	ส	ย	บ		ภ	ช
--	---	---	---	--	---	---

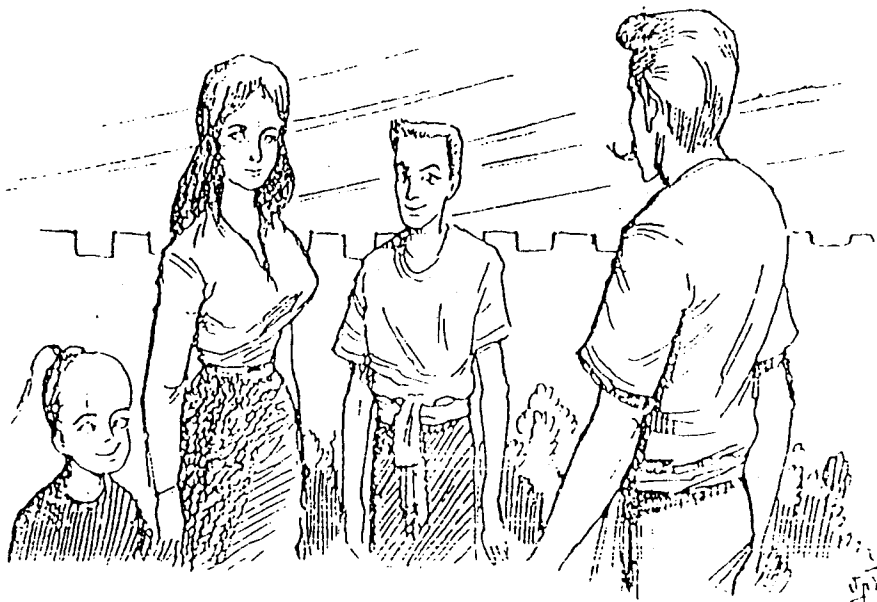
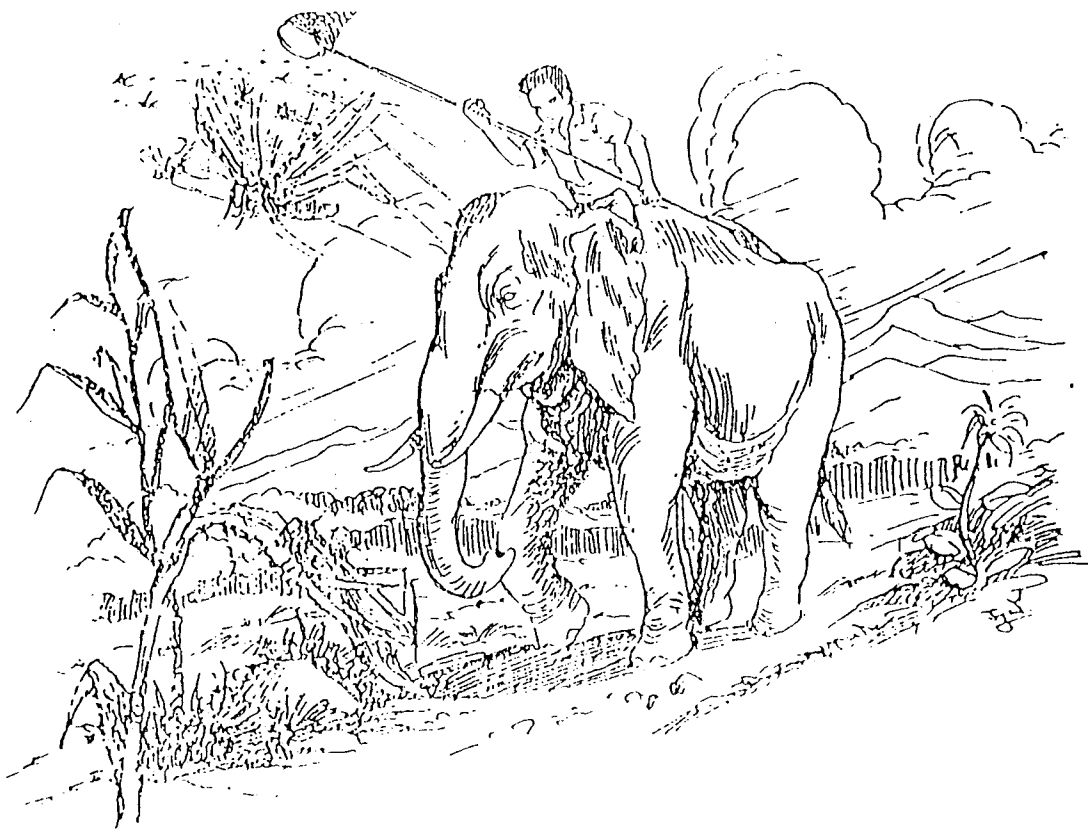
า		ต	
---	--	---	--

ใบงาน
สำนวน คำพังเพย สุภาษิต











ใบงาน การอ่านตีความ

ให้นักเรียนอ่านนิทานต่อไปนี้

เมล็ดพืชเมล็ดหนึ่ง

แต่ก่อนนานมาแล้ว ยังมีชายชราคนหนึ่ง แก่มาก จนตัวเองก็จำไม่ได้เช่นกันว่าตัวเขาอายุเท่าไรแล้ว ใบหน้าของแกอึมเิบเป่งประกายเลือดฝาด เคราสีเงินยาวสะอาดตา ผมของแกยาวปกคลุมมาถึงหน้าอก ร่างกายของแกแข็งแรงมาก ตายังไม่ฝ้าฟาง หูยังไม่หนวก แกมีลูกเต็มบ้านหลานเต็มเมือง แต่แกก็ยังเป็นคนจัดการทุกสิ่งทุกอย่าง ภายในครอบครัว ปีนี้แกตัดสินใจว่าจะเลือกใครคนหนึ่งจากลูกชาย 15 คนของแก มาสืบทอดภาระกิจนี้เสียที แต่ว่าจะเลือกใครดีละ

วันนี้ แกคิดวิธีที่ดีที่สุดได้แล้ว จึงสั่งให้ลูกชายทั้ง 15 คนมาพบ แล้วแจกเมล็ดดอกไม้ให้ลูก ๆ คนละ 1 เมล็ด หากใครสามารถปลูกเมล็ดพืชเมล็ดนี้ให้งอกงามจนออกดอกบานสะพรั่ง คนนั้นก็จะได้เป็นผู้สืบทอดมรดกของแก ลูก ๆ ได้เมล็ดพืชมาแล้ว ต่างก็นำไปปลูกและดูแลอย่างเอาใจใส่

ลูกชายคนเล็กของชายชราผู้นี้ เมื่อได้เมล็ดดอกไม้แล้ว ก็นำไปปลูกในกระถาง รดน้ำเอาใจใส่อย่างดีทุกวันทุกคืน แต่เมล็ดพืชเมล็ดนั้นก็ยังคงไม่แตกกล้าสักที เขารู้สึกเศร้าเสียใจมากเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ฤดูร้อนย่างกรายมาถึงแล้ว ชายชราผู้เป็นพ่อกำหนดว่าวันนี้จะเป็นวันคัดเลือกกระถางดอกไม้ของลูก ๆ ลูกทุกคนต่างอุ้มกระถางดอกไม้ที่ออกดอกบานสะพรั่งอย่างสวยงามมาให้ผู้เป็นพ่อชมเพื่อการคัดเลือก

ชายชราเดินตรวจดอกไม้ที่สวยงามในมือของลูก ๆ ด้วยสีหน้าที่ไม่มีแววยินดีเลย แม้แต่น้อย แกเดินตรวจจากบุตรชายคนโตจนถึงบุตรชายคนที่ 14 โดยมีได้หยุดเลย เมื่อเดินมาถึงบุตรชายคนสุดท้าย ซึ่งยืนถือกระถางเปล่าที่ไม่มีทั้งต้นไม้ และดอกไม้ ชายชราจึงหยุดก็อยู่ตรงนั้น

บุตรชายคนเล็ก น้ำตาไหลพราก กล่าวกับบิดาอย่างสำนึกผิดว่า พ่อครับ ผมไม่มีดอกไม้สดที่จะมอบให้พ่อ.....

ชายชรากลับพูดอย่างยินดีปรีดาว่า ลูกเอ๋ย สิ่งที่เจ้ามอบให้พ่อนั้นมีค่ามากกว่าดอกไม้สดมากมายนัก

อะไรครับ

ความซื่อสัตย์ใจละ.....

เรื่องราวมันเป็นยังไงกันแน่

ชายชราจึงเปิดเผยความลับต่อลูก ๆ ว่า ที่แท้เมล็ดพืชที่ตนแจกแก่ลูก ๆ นั้นเป็นเมล็ดพืชที่นำไปถั่วจนสุกแล้ว ดังนั้นมันจะออกเป็นต้นไม้ ผลิดอกสดสวยได้อย่างไร พวกที่ถือกระถางต้นไม้ ซึ่งผลิดอกสวยงามนั้นล้วนเป็นเมล็ดพืชจากที่อื่น ไม่ใช่เมล็ดพืชที่ผู้เป็นพ่อแจกให้ ดอกไม้พวกนั้นเป็นสักขีพยานยืนยันความไม่ซื่อตรงของพวกเขา

สุดท้าย ชายชราจึงกล่าวอบรมลูก ๆ ขึ้นว่า ขอให้ลูก ๆ จงเป็นคนซื่อตรงเกิดความซื่อตรงเป็นคุณสมบัติอันล้ำค่าของคนเรา

(มังกรสอนลูก ของรติยา สารธรรม)

ให้นักเรียนเขียนตอบ

1. เหตุที่เมล็ดพืชของบุตรชายคนเล็กไม่งอก เพราะ.....
.....
.....
2. ส่วนของคนอื่นที่งอกนั้นเป็นเพราะ.....
.....
.....
3. ชายชราจึงรู้ว่า บุตรชายทั้ง 14 คนนั้น
เป็นคน.....
.....
.....
4. เรื่องนี้ผู้เขียนมีเจตนาในเรื่องใด.....
.....
.....
5. เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร.....
.....
.....

ใบงาน
เรื่อง พระอภัยมณี

ให้นักเรียนเขียนตัวเลขเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องพระอภัยมณี ตามลำดับที่เกิดขึ้นก่อนและหลัง

- พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณพบพราหมณ์หนุ่มสามคน
- ศรีสุวรรณอภิเษกกับนางเกษรา
- พระอภัยมณีกับสินสมุทรหนีนางผีเสื้อสมุทร
- สินสมุทรกับนางสุวรรณมาลีโดยสารเรือโจรสลัด
- นางสุวรรณมาลีมาเที่ยวเรือกับท้าวสิลราช
- พระอภัยมณีโดยสารเรืออุศเรน
- นางผีเสื้อแสดงฤทธิ์แกล้งทำให้เรือแตก
- ท้าวสุทัศน์ขับไล่พระอภัยมณีกับศรีสุวรรณออกจากเมือง
- พระอภัยมณีเป่าปี่ผ่านางผีเสื้อสมุทร
- สินสมุทรพบศรีสุวรรณ

ให้นักเรียนสรุปผลการวิเคราะห์

ชื่อตัวละคร	อุปนิสัย	เหตุผล
1. พระอภัยมณี		
2. ศรีสุวรรณ		
3. สินสมุทร		
4. อุศเรน		
5. สุวรรณมาลี		

ใบงาน เรื่อง ราชาริราช

ให้นักเรียนเขียนตัวเลขเรียงลำดับเหตุการณ์ตามที่เกิดขึ้น – หลัง จากเรื่อง ราชาริราช

- ไหรทำนายว่าพระเจ้าราชาริราชพระเคราะห์ร้าย
- สมิงอั้งวะมั่งศรีทำอุบายสกัดตีท้ายทัพพม่า
- พระเจ้าฝรั่งมังฆ้องขอดูตัวสมิงพระราม
- สมิงอายมณฑะยาทำอุบายฝากองทัพพม่าไปส่งข่าวราชการ
- สมิงพระรามเข้าเฝ้าพระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง
- มะกล่อมวิคิน้ำท้องเรือให้พระเจ้าราชาริราชไต่ยีน
- มั่งรายกะยอจะวา ยกทัพตามพระเจ้าราชาริราช
- พลายุประกายมาศตกหล่ม
- พระเจ้าราชาริราชทำอุบายเลิกทัพ
- สมิงอายมณฑะยาทำอุบายเป็นคนตายลอยแพผ่านทัพพม่า
- พระเจ้าราชาริราชให้นายข้างเอาตะปูไปตริ่งเท้าพลายุประกายมาศ
- พระเจ้าราชาริราชจับตัวมั่งรายกะยอจะวาได้
- พระเจ้าราชาริราชส่งทหารไปร้องท้ามั่งรายกะยอจะวาที่หน้าค่าย
- พระเจ้าราชาริราชทำพระราชพิธีสะเดาะพระนามเสี่ยงพระเคราะห์
- มั่งรายกะยอจะวาให้จำคุกสมิงอายมณฑะยา

ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์สำนวนที่กำหนดให้

สำนวน	ความหมาย
1. การสงครามเปรียบดังฟองอันทระ จะหมายแน่ว่าผู้เมียแพ่และชนนั้นมิได้	
2. ครั้งนี้พระเจ้าราชาริราชเปรียบเหมือน อสรพิษหาเขี้ยวแก้วมิได้	
3. ครั้งนี้แขนเราขาดไปสองข้าง คิดอะไร ขัดขวาง	

สำนวน	ความหมาย
4. อันตัวข้าพเจ้าบัดเดี๋ยวนี้อุปมาตั้งวานร นั่งอยู่บนตอไม้อันไฟไหม้มาเมื่อวันตฤ ดูนั้นจะงามฉันใด	
5. เขาว่าชาติมอญแล้วในท้องมีเคียวคนละ เจ็ดเล่ม	
6. อุปมาเหมือนหนีศึกมาพบเสือ ขึ้นต้นไม้ ประอสรพิษมิรู้ที่จะติดเลย	
7. เหมือนหนึ่งลูกไก่อยู่ในเงื้อมมือเรา ถ้าจะบีบเข้าเมื่อไรก็จะตายเมื่อนั้น	
8. อันน้ำพระทัย มั่งรายกะยอชะวานั้น จุใจไก่ ผู้อันอาจฟุ้งลือกเดือนหนามทอง แล้วเคยมี ชัยชนะแก่ไก่ทั้งปวง ถึงจะมีผู้ขัดขวางไว้ก็ดี ถ้าได้ยืนไก่ขึ้นแล้ว เมื่อใดก็มีอาจนั่งอยู่ได้ คงจะวิ่งออกมาชนกันเมื่อนั้น	
9. อุปมาตั้งพระญาณาคราชอันมีพิษ มีผู้เอา ไม้ฉ้อนมาตีลงที่ชนดกีย่อมโกรธ	
10. อ้ายไพรชาติหญ้าแพรกปัญญาสกุล	

ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครต่อไปนี้และจดบันทึกลงในสมุดตนเอง

ตัวละคร	อุปนิสัย	เหตุผล
1. พระเจ้าราชาธิราช		
2. พระเจ้าฝรั่งมังฆ้อง		
3. มังรายกะยอฉะวา		
4. สมิงพระราม		
5. สมิงอุบากอง		
6. สมิงอายมนทะยา		
7. ควาญช้าง		

ใบงาน
เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน

ให้นักเรียนอธิบายคำหรือข้อความต่อไปนี้ว่าหมายความว่าอย่างไร

1. ศาลาโรงธรรมมีความสำคัญ คือ.....
2. เณรมาปะครูที่รู้ตัว
ศิษย์จะรู้เท่าไรไม่รู้ละ
ศิษย์ผู้ใดตั้งหน้าพยายาม
หมายถึง.....
.....
.....
3. เอาอะไรได้ทุกอย่างช่างสะดวก
ทุกอย่างรู้เอาใจไม่ประวิง
หมายถึง.....
.....
.....
4. ไม่ช้านักทรัพย์หมดลดสะดวก
ถ้าเฟลหน่อยคอยหนีตะลิตะลาน
หมายถึง.....
.....
.....
5. ผีผู้ดีมีกระดากพะอากพะอำ
หมายถึง.....
.....
.....

ใบงาน
เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน

ให้นักเรียนเขียนตัวเลขเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน

- เศรษฐีจ้างครูมาสอนลูกชายที่บ้าน
- เศรษฐีสิ้นชีวิต
- ลูกชายของเศรษฐีฟ้องพ่อว่าครูดี
- เศรษฐีจ้างครูใหม่ที่ใจดีกว่าคนเก่า
- ลูกชายเศรษฐีพบซินแสหมอดู
- เพื่อน ๆ ของลูกเศรษฐีหายหน้าไป
- เพื่อน ๆ ของลูกเศรษฐีพากันเอาอกเอาใจ
- ลูกชายเศรษฐีกลายเป็นขอทาน
- ซินแสฝึกลูกชายเศรษฐีให้ทำงาน

ให้นักเรียนสรุปผลการวิเคราะห์

ตัวละคร	อุปนิสัย	เหตุผล
1. เศรษฐี		
2. บุตรเศรษฐี		
3. ครูคนแรก		
4. ครูคนหลัง		
5. เพื่อนบุตรเศรษฐี		
6. ซินแสหมอดู		

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนและสรุปเรื่องที่อ่านจากนิทานเทียบสุภาษิต

ศิษย์คนที่	เลือกสุภาวิต	เหตุผล	แสดงนิสัย	คำแนะนำ
1.				
2.				
3.				

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอธิบายความหมายของสำนวนต่อไปนี้

สำนวน	ความหมาย
1. ฝนทั่งให้เป็นเข็ม	
2. พายเรือทวนน้ำ	
3. เข็นครกขึ้นภูเขา	

แบบทดสอบย่อย

วิชา ท 203 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน

เวลา 5 นาที

คะแนน 5 คะแนน

-
- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้มี 5 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
 2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ
-

1. “เรื่องพ่อแม่รังแกฉัน” แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด
 - ก. โคลง
 - ข. กาพย์ยานี
 - ค. กาพย์ฉบัง
 - ง. กลอนสุภาพ
2. “การสวดมาลัย” นิยมใช้สวดในงานใด
 - ก. งานศพ งานแต่งงาน
 - ข. งานโกนจุก งานแต่งงาน
 - ค. งานโกนจุก งานเทศน์มหาชาติ
 - ง. การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวชนาค
3. “พ่อแม่รังแกฉัน” หมายความว่าตรงกับข้อใด
 - ก. พ่อแม่ดูต่ำว่ากล่าวลูกเสมอ
 - ข. พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูก
 - ค. พ่อแม่รักและเอาใจใส่ลูกในทางที่ผิด
 - ง. พ่อแม่อบรมสั่งสอนลูกด้วยการเมียนดี
4. คำประพันธ์ในข้อใด หมายถึงครูที่สนใจในการสอนมากที่สุด

ก. ครูคนนั้นฉันเข็ดไม่เมตตา	คนนี้ว่าจู้จี้พิไร
ข. ศิษย์จะรู้เท่าไรไม่รู้ละ	ชื่อเสียงจะเสียไปก็ไม่ขาม
ค. ครูก็ดีใจมิได้หยุด	แก่เห็นสุดเอาใจจึงได้เขียน
ง. ครูคนนี้ถูกใจอยู่ได้ยืด	ถึงจะจืดจางการเรื่องอ่านเขียน

5. “ชาวนาเฮี้ยพ่อแม่มุ่งแต่รัก สู้ฟุมฟักในบุตรนั้นสุดแสน
แต่ความรักมักเดินจนเกินแค้น เลยเข้าแดนทุกข์ถมระทมกาย”
จากคำประพันธ์มีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างไร
- ก. อบรม
ข. เสียชื่อเสียง
ค. ดำหนิ
ง. ดักเตือน

แบบทดสอบย่อย

วิชา ท 203 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง ราชาริราช

เวลา 5 นาที

คะแนน 5 คะแนน

-
- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้มี 5 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
 2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค.
 หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ
-

1. “เหมือนลูกไก่อยู่ในเงื้อมมือเรา ถ้าจะบีบเข้าเมื่อใดก็จะตายเมื่อนั้น” “ลูกไก่” ในที่นี้หมายถึงใคร
 - ก. สมิงพระราม
 - ข. สมิงอุบากอง
 - ค. สมิงนครอินท์
 - ง. สมิงอายมนทะยา
2. “เขาวาชาติมอญแล้ว ในท้องมีเคียวคนละเจ็ดเล่ม”
 จากคำประพันธ์แสดงว่าชาติมอญมีลักษณะนิสัยอย่างไร
 - ก. ฉลาด
 - ข. อ่อนแอ
 - ค. กล้าหาญ
 - ง. มีอุบายมาก
3. เพราะเหตุผลในข้อใดจึงทำให้พระเจ้ามนเทียรทอง มีพระราชประสงค์
 จะขอตัวสมิงพระราม
 - ก. เป็นผู้มีความกตัญญู
 - ข. เป็นผู้มีความทะเยอทะยาน
 - ค. เป็นผู้มีความสติปัญญาเฉลียวฉลาด
 - ง. เป็นทหารเอกที่มีฝีมือของมอญ

4. “ดูจ้ไก่ผู้อันอาจฟุ้งลอกเดียวหนามทอง” มีความหมายตรงกับข้อใด
- ก. วัยรุ่นมีความคิดหลักแหลม
 - ข. วัยรุ่นมีความกล้าหาญบ้าบิ่น
 - ค. วัยรุ่นผู้ฟุ้งริเริ่มทำการต่อสู้
 - ง. วัยรุ่นขาดการไตร่ตรองพิจารณาให้รอบคอบ
5. “อุปมาเหมือนหนึ่ศีกมาพบเสือ ขึ้นต้นไม้ปะอสรพิษมิรู้ที่จะคิดเลย” จากข้อความนี้ตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไร
- ก. จนมุม
 - ข. จนแต้ม
 - ค. เข้าตาจน
 - ง. หนีเสือปะจระเข้

แบบทดสอบย่อย

วิชา ท 203 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง พระอภัยมณี

เวลา 5 นาที

คะแนน 5 คะแนน

- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้มี 5 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ

- | | |
|---|---|
| 1. “สองกษัตริย์ตรัสว่าอย่าว่าวัน
ควรจะไปไต่ถามตามสำเนา
“สองกษัตริย์” หมายถึงใคร | เขามีคุณพระบิดามากับเขา
จะดันเดาดีไปนั้นไม่ดี” |
| ก. สุวรรณมาลี ศรีสุวรรณ | |
| ข. พระอภัยมณี ศรีสุวรรณ | |
| ค. สุวรรณมาลี สินสมุทร | |
| ง. ศรีสุวรรณ สินสมุทร | |

- | | |
|--|--|
| 2. “พระฟิ่งคำอ้าอึ้งตะลึงคิด
สงสารลูกเจ้าลังกาจึงว่าพลาง
ถึงเลือดเนื้อเมื่อน้องต้องประสงค์
แต่ลูกเต้าเขาไม่เหมือนคนทั้งปวง
ถึงเลือดเนื้อเมื่อน้องต้องประสงค์
เป็นคำกล่าวแสดงความรู้สึกอย่างไร | จะเป็นอนิบัติป้องกันขัดขวาง
เราเหมือนช้างงาออกไม่หลอกลวง
พ่อก็คงยอมให้มีได้หวง
จะได้ช่วงชิงให้ไปกระนั้น
พี่ก็คงยอมให้มีได้หวง” |
| ก. รัก | |
| ข. สงสาร | |
| ค. เสียใจ | |
| ง. น้อยใจ | |

3. “ฝ่ายลูกท้าวเจ้าลังกาหน้าเป็นหม แสนเกษมสมจิตคิดประสงค์”
หน้าเป็นหม หมายความว่าอย่างไร
- ก. หน้าแดงด้วยความดีใจ
- ข. หน้าสีเหลืองเหมือนทองคำ
- ค. หน้าผ่องใสสบายอกสบายใจ
- ง. หน้าสีชมพู เพราะความกระดากอาย

5. การที่นางสุวรรณมาลีกับอุศเรน หันกันแล้วแต่นางสุวรรณมาลีไม่รักอุศเรน ตรงกับคำกล่าวข้อใดเหมาะสมที่สุด
- ก. คลุมถุงชน
 - ข. ปลุกเร้าคร่อมตอ
 - ค. ลางเนื้อชอบลางยา
 - ง. กระจ่ายหมายจันทร์
6. ข้อใดแสดงความรู้สึกเท่าทันในความคิด
- ก. ตัวของเจ้าเยาว์ยังกำลังพาล เหมือนหนึ่งหลานลามลวนไม่ควรเลย
 - ข. อาบน้ำร้อนก่อนเจ้าข้าเข้าใจ เมื่อไม่ให้แล้วก็ว่าสารพัน
 - ค. ทรลักษณ์กตัญญูตาเขา เทพเจ้าก็จะแข่งทุกแห่งหน
 - ง. เจ้าทำผิดก็เหมือนพ่อทรยศ จงอมอดเอ็นดูพ่อแต่พองาม

แบบทดสอบย่อย

วิชา ท 203 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง สำนวนคำพังเพย สุภาษิต

เวลา 5 นาที

คะแนน 5 คะแนน

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้มี 5 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค.

หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ

1. คนที่หวังในสิ่งที่ยังมาไม่ถึง ตรงกับสำนวนว่าอย่างไร

- ก. สิบเนื้อใกล้มือ
- ข. น้ำขึ้นให้รีบตัก
- ค. น้ำล่อได้ทราย
- ง. ไม่เห็นน้ำตักกระบอก

2. คนที่ละเอียดยึดถ่วงในเรื่องเล็ก แต่ไม่ระมัดระวังในเรื่องใหญ่ ตรงกับสำนวนใด

- ก. เห็นช้างเท่ำหมู
- ข. โลกนี้มักกล่ามหาย
- ค. ถี่ล่อตาช้าง ห่างล่อตาเฒ่า
- ง. เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย

3. “ผัวก็ขี่เหล่า เมียก็เล่นไฟ” ควรตรงกับคำพังเพยข้อใด

- ก. ขมื่นกับปูน
- ข. ผัวหาบเมียคอน
- ค. ขนมผสมน้ำยา
- ง. ขิงก็รา ข่าก็แรง

4. “เขาเหมือนคนเก่งเหมือนพ่อของเขา” ควรตรงกับคำพังเพยที่ว่าอย่างไร

- ก. ลูกไม้หล่นใกล้ต้น
- ข. น้ำขึ้นไว้โน น้ำใสไว้นอก
- ค. หนามแหลมไม่มีคนเลี้ยง
- ง. เชื่อไม่ทิ้งแถว แนวไม่ทิ้งตระกูล

5. ข้อใดมิใช่ความหมายของ “लगเนื้อชอบलगยา”
- ก. ต่างคนต่างใจไม่ควรชื่นใจผู้อื่น
 - ข. ทุกคนชอบอะไรไม่เหมือนกัน
 - ค. ต่างคนต่างมีรสนิยมของตนเอง
 - ง. คนส่วนใหญ่ชอบอะไรมักจะชอบเหมือนกัน

แบบทดสอบย่อย

วิชา ท 203 ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง นิทานเทียบสุภาษิต เวลา 5 นาที

คะแนน 5 คะแนน

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้มี 5 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
 3. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ

1. ศิษย์ที่พอใจสุภาษิต ฝนทั้งเป็นเข็มมีนิสัยอย่างไร
 - ก. มีความเพียร ขาดความอดุสาหะอดทน และความกล้าหาญ
 - ข. มีความกล้าหาญ ขาดความเพียร ไม่มีความอดุสาหะอดทน
 - ค. มีความเพียร และความอดุสาหะอดทน ขาดความกล้าหาญ
 - ง. มีความเพียร และความกล้าหาญ ขาดความอดุสาหะอดทน
2. ศิษย์ที่พอใจสุภาษิต พายเรือทวนน้ำ มีนิสัยอย่างไร
 - ก. มีความเพียร ขาดความอดุสาหะอดทน และความกล้าหาญ
 - ข. มีความเพียร และความอดุสาหะอดทน ขาดความกล้าหาญ
 - ค. ขาดความอดุสาหะอดทน ขาดความเพียร และมีความกล้าหาญ
 - ง. มีความเพียร และความกล้าหาญ ขาดความอดุสาหะอดทน
3. ศิษย์ที่พอใจสุภาษิต กลิ้งครกขึ้นเขา มีนิสัยอย่างไร
 - ก. มีความกล้าหาญ ขาดความเพียร และขาดความอดุสาหะอดทน
 - ข. มีความกล้าหาญ ขาดความเพียร มีความอดุสาหะอดทน
 - ค. ขาดความกล้าหาญ และความเพียร มีความอดุสาหะอดทน
 - ง. มีความกล้าหาญ ความอดุสาหะอดทน และความเพียร
4. “นิทานเทียบสุภาษิต” ให้แง่คิดเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนอย่างไร
 - ก. คนเรามีความสามารถต้องแสดงออกมา
 - ข. แต่ละคนมีความสามารถไม่เท่ากัน จึงไม่ควรมองข้ามวิชาสายอาชีพ
 - ค. เมื่อมีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ควรขยันหมั่นเพียรให้เต็มความสามารถ
 - ง. คนเราควรเลือกเรียนวิชาที่ตรงกับความถนัดและอุปนิสัยของตนเอง

5. คำกล่าวที่ว่า “คนเราสามารถพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันได้”
ตรงกับกรกระทำในข้อใด
- ก. คนที่มีความสามารถสูงกว่าจะช่วยคนที่ด้อยกว่า
 - ข. รู้จักนิสัยของตนเองและยอมรับความสามารถของผู้อื่น
 - ค. รู้จักความสามารถของตนเองและเคารพความสามารถของผู้อื่น
 - ง. คนที่มีความสามารถด้อยกว่า ยอมรับความช่วยเหลือ
จากคนที่มีความสามารถสูงกว่า

กลุ่มที่.....

1. สมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันในการทำงาน	☐ มี	☐ ไม่มี
2. มีสมาชิกในกลุ่มบางคนไม่ให้ความร่วมมือในกลุ่ม	☐ มี	☐ ไม่มี
3. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มไม่ยอมรับความคิดของเพื่อน	☐ มี	☐ ไม่มี
4. ในขณะที่เพื่อนในกลุ่มรายงานหน้าชั้นมีนักเรียนบางคนทำงานอื่น	☐ มี	☐ ไม่มี
5. บรรยากาศในการทำงานกลุ่ม	☐ เป็นกันเอง	☐ เคร่งครัด
6. ผลงานของกลุ่มแต่ละกลุ่มเป็นที่น่า	☐ พอใจ	☐ ไม่พอใจ
7. ในคราวต่อไปกลุ่มควรปรับปรุงในเรื่องใด อย่างไร		

[illegible]

ภาคผนวก ข.

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
- แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบวิชาภาษาไทย ท 203
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ปีการศึกษา 2542

คำอธิบายวิธีทำแบบทดสอบ

1. ข้อสอบฉบับนี้มี 40 ข้อ ให้เวลาทำ 40 นาที นักเรียนควรทำให้ครบทุกข้อ
2. คำถามทั้งหมดเป็นแบบเลือกตอบ ให้นักเรียนเลือกเฉพาะคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจาก ก ข ค หรือ ง เมื่อเลือกได้คำตอบใดก็ให้ทำเครื่องหมาย x ลงในช่อง ☐ ของแต่ละข้อ ดังตัวอย่างการเลือกคำตอบข้อ ก ดังนี้

ก ☒ ข ☐ ค ☐ ง ☐

3. ในการตอบให้ขีดคำตอบได้เพียงข้อละหนึ่งคำตอบเท่านั้น ถ้าข้อใดมีเกิน 1 คำตอบ จะถือว่าข้อนั้นผิด ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ก็ให้ขีดเส้นหนา ๆ ทับเครื่องหมาย x เดิมแล้วขีดคำตอบใหม่ดังตัวอย่างการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก ไปเป็น ข้อ ค ดังนี้

ก ☒ ข ☐ ค ☒ ง ☐

4. ให้ระวังขีดคำตอบให้ตรงกับข้อคำถามเสมอ ถ้าพบข้อใดยากก็ให้เว้นข้ามไปทำข้ออื่นก่อนเมื่อมีเวลาเหลือจึงค่อยย้อนกลับมาทำข้อนั้น ๆ ใหม่ การเดาไม่ช่วยให้ได้คะแนนดีขึ้นเลย เพราะฉะนั้น นักเรียนควรทำและคิดด้วยความรอบคอบ
5. โปรดอย่าขีดเขียนเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบเป็นอันขาด และนักเรียนจะต้องส่งกระดาษคำตอบพร้อมแบบทดสอบคืนให้แก่กรรมการด้วย
6. ถ้ามีข้อสงสัยให้ถามก่อนที่จะลงมือทำข้อสอบ
7. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล วันสอบในกระดาษคำตอบให้ครบถ้วน

แบบทดสอบวิชาภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปีการศึกษา 2542

1. ข้อใดเป็นองค์ประกอบของเสียงในภาษาไทย
 - ก. เสียงกลาง เสียงสูง เสียงต่ำ
 - ข. เสียงแท้ เสียงก้อง เสียงไม่ก้อง
 - ค. เสียงทุ้ม เสียงก้อง เสียงสูง
 - ง. เสียงสระ เสียงพยัญชนะ เสียงวรรณยุกต์
2. “คุณตาเล็กปลูกผักสวนครัวไว้รอบบ้าน” ข้อใดเป็นกริยา

ก. ปลูก	ข. ปลูกผัก
ค. ปลูกผักสวนครัว	ง. ปลูกผักสวนครัวได้
3. ข้อใดเป็นประโยคคำสั่ง
 - ก. กรุณาเจียบ
 - ข. กลับหลังหัน
 - ค. โปรดแสดงบัตร
 - ง. ช้าๆ หน่อยเถอะ
4. ข้อใดเป็นประโยคขอร้อง
 - ก. อย่าทิ้งขยะที่นี่
 - ข. กรุณาเปิดเบาๆ
 - ค. ห้ามทิ้งขยะในเขตหวงห้าม
 - ง. จงช่วยกันรักษาความสะอาด
5. ประโยคใดเป็นทั้งปฏิเสธและคำถาม
 - ก. ความรักคืออะไร
 - ข. ใครเป็นประธานในพิธี
 - ค. ใครไม่ชอบอาหารทะเลบ้าง
 - ง. ประเทศใดปลูกอ้อยมากที่สุด
6. คำประพันธ์นี้มีคำกริยาที่คำ
ขอเชิญเด็กไทย

นึกถึงต้นไม้	ในด้านคุณค่า
ปลูกเพื่อประดับ	ตกแต่งเคหา
กันแสงสุริยา	ด้วยเงาร่มเย็น
ก. 3 คำ	ข. 4 คำ
ค. 5 คำ	ง. 6 คำ
7. ข้อใดเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องตามพจนานุกรม

ก. พัสดี	ข. พัสดู
ค. พัสตร์	ง. พัสถาน
8. ข้อใดเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องตามพจนานุกรม
 - ก. กระจุ่มกระจิม
 - ข. กระเจิดกระเจิง
 - ค. กระหนุงกระหนิง
 - ง. กระจุกกระจาย

9. ถ้าต้องการให้เพื่อนหยิบของให้จะพูด
และให้เหตุผลอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

- ก. หยิบปากกาให้ที่ชื มือไม่ว่าง
กำลังกิน
- ข. ช่วยหยิบปากกาให้ที่ เร็ว ๆ
หน่อย
- ค. ช่วยหยิบปากกาให้หน่อยเถอะ
เอื้อมไม่ถึง
- ง. ช่วยหยิบปากกาให้หน่อยเถอะอยู่
ใกล้ๆ เอะนะ

ข้อ 10-13 จะกำหนดคำให้ 1 คำ แล้วให้หา
ว่าตัวเลือกใดมีข้อความที่ขยายคำได้ถูกต้อง
เหมาะสมละสลวยมากที่สุด

10. “น้ำ.....”

- ก. หยดหนึ่งที่มีคุณค่ายิ่งกว่าสิ่งใดใน
โลกนี้ทุกๆ อย่างทั้งหมดรอบด้าน
- ข. คือ สิ่งใดที่เหลวใสไม่มีสี ไม่มีกลิ่น
ไม่มีรสจี๊ดสนิท หอม แบบธรรมชาติ
- ค. มีประโยชน์ต่อมนุษย์มากมายเกิน
จะกล่าวได้ นานัปประการ
- ง. คือ อัญมณีที่ทรงคุณค่ายิ่ง หล่อ
เลี้ยงชีวิตมนุษย์และสรรพสิ่งให้ชุ่ม
ชื้นตลอดมา

11. “ทะเล.....”

- ก. แทนความรักของชาวลูกน้ำเค็มที่
เต็มไปด้วยความลำบากตรากตรำ
- ข. มีคลื่นลมจัด พัดจนเรายืนไม่ติดที่
อยู่บนหาดทราย
- ค. ค. อบอุ่นเหมือนชีวิต อบอุ่นเรา
ไว้ในโลกสีครามสว่างโลก
- ง. สดใส อ่างวัง ระลอกคลื่นน้อยๆ ริง
ไล่ ชบชายหาด

12. “ป่า.....”

- ก. สินค้าของนายทุนเห็นแก่ตัว
- ข. ความเจ็บปวดของผู้รักต้นไม้
- ค. เป็นเพียงแค่ความทรงจำ ต่อไม้สีด้า
เก่าคร่ำ เพราะแดดและเปลวเพลิงที่
ไหม้กระหน่ำ เมื่อแล้งที่ผ่านมา
- ง. ต้นเหตุกรณีพิพาทครั้งแล้วครั้งเล่าที่
รัฐบาลต้องดำเนินการแก้ปัญหา
ตลอดมาจนแทบจะเอาตัวไม่รอด

13. “ถนน.....”

- ก. เส้นทางลำเลียงคนและวัสดุสิ่งของ
- ข. คลองไร่น้ำ แกร่ง ทนทานและเป็น
มิตร
- ค. สิ่งก่อสร้างสิ่งเดียวที่ทำให้คนไป
ไหนมาไหนได้สะดวกและรวดเร็ว
- ง. กรวดหินทรายเล็กๆ ที่ผืนก้างเป็น
แผ่นกว้างทอดยาว เพื่อรองรับความ
หนัก แรงกดและความสั่นสะเทือน
อย่างทอดยาว เพื่อรองรับความ
หนักแรงกดและความสั่นสะเทือน
อย่างทรหด

ข้อ 14-17 ใช้คำได้เหมาะสมกับข้อความ

14. ปากจัดราวกับ.....

- ก. แม่คำ
- ข. กรรไกร
- ค. พริกขี้หนู
- ง. มีดตัดอ้อย

15. นางฟ้าองค์นั้น สวม.....แวววาว

- ก. เสื้อผ้า
- ข. อาภรณ์
- ค. เครื่องทอง
- ง. เครื่องเพชร

16. ทะเลเป็น.....ยามอาทิตย์ไยแสงสีส้ม

- ก. สีส้ม
- ข. สีทอง
- ค. เลื่อมลาย
- ง. พรราวพราย

17. เสียงย่าโบไม้มั่ง.....

- ก. กราวๆ
- ข. กรูบกรับ
- ค. กร็อบแกร็บ
- ง. กรอบแกรบ

จากข้อ 18-24 ข้อใดเรียงลำดับหมายเลขข้อความ 1-4 ที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง

18. 1. เป็นเพราะไม่ภูมิใจ
2. การที่คนไทยพูดไทยไม่ชัด
3. หรือรับวัฒนธรรมต่างประเทศนั้น
4. ในความเป็นไทยของตน

- ก. 1-2-3-4
- ข. 2-1-3-4
- ค. 2-3-1-4
- ง. 2-3-4-1

19. 1. ชนชาติมอญกับไทย
2. ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ
3. มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา
4. และในปัจจุบันมอญบางส่วนที่เข้ามาในประเทศไทย

- ก. 1-3-4-2
- ข. 1-2-4-3
- ค. 1-2-3-4
- ง. 1-3-2-4

20. 1. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ

- 2. ในภาษาต่างประเทศจนเกินไป
- 3. เพราะความนิยมมกมาย
- 4. เกิดการวิบัติผิดเพี้ยน

- ก. 4-2-3-1
- ข. 1-2-3-4
- ค. 1-3-2-4
- ง. 1-4-3-2

21. 1. ไม่มากมายนานาก็ดีถม

- 2. อาจเป็นเพราะอบรมหนึ่งนาที่
- 3. การสั่งสอนอบรมบ่มนิสัย
- 4. ศิษย์จะเป็นคนดีหรือลุ่มจม

- ก. 1-3-2-4
- ข. 3-1-4-2
- ค. 2-4-1-3
- ง. 4-2-3-1

22. 1. สังคมอิทธิพลต่อการทำให้ข้าราชการ
คอรัปชั่น

- 2. สังคมยกย่องวัตถุและคนร่ำรวยโดยไม่ให้ความสำคัญว่าแหล่งที่มาของความร่ำรวยนั้นจะเป็นอย่างไร
- 3. สิ่งนี้เองมีผลต่อพฤติกรรมของข้าราชการซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ไม่สามารถจะร่ำรวยได้จากเงินเดือนประจำของตน
- 4. ข้าราชการบางคนต้องหันไปใช้อำนาจจากระบบเป็นเครื่องมือในการสร้างความร่ำรวยให้แก่ตนเอง

- ก. 2-3-4-1
 ข. 1-2-3-4
 ค. 2-4-3-1
 ง. 4-3-1-2
23. 1. ก้านใบเหลาใช้เป็นไม้กลัดห่อของหรือ
 มัดรวมเป็นไม้กวาด
 2. ใบมะพร้าวนำมาใช้มุงหลังคา ห่อขนม
 สานทำของเล่นใช้ต่าง ๆ
 3. ผลมะพร้าวถ้าอ่อนเนื้อใช้รับประทาน
 ถ้าแก่ใช้คั้นเป็นกะทิทำอาหารคาว
 หวาน
 4. กะลาใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือทำเครื่องใช้
 เครื่องประดับและรากใช้เป็นสีย้อมผ้า
- ก. 3-4-2-1
 ข. 3-2-1-4
 ค. 2-3-4-1
 ง. 3-1-2-4
24. 1. เดี่ยวนี้คุณภาพในแม่น้ำเจ้าพระยา
 เสื่อมโทรมลง
 2. แม่น้ำเจ้าพระยาเปรียบเทียบกับเหมือน
 เส้นเลือดใหญ่
 3. กลายเป็นที่ทิ้งขยะและระบายน้ำเสีย
 ไปแล้ว
 4. แต่จากความมั่งคั่งของคนที่เพียงบาง
 ส่วน
 5. คอยหล่อเลี้ยงผู้คนสองฟากฝั่งนับ
 หมื่นแสนคน
- ก. 5-1-2-4-3 ข. 1-3-5-2-4
 ค. 2-4-1-3-5 ง. 2-5-4-1-3
25. เมื่อเขียนจดหมายไปถึงพระสงฆ์ ควรใช้
 คำขึ้นต้น อย่างไร
 ก. ถึง
 ข. เรียน
 ค. เจริญพร
 ง. นมัสการ
26. เมื่อเขียนไปถึงผู้จัดการบริษัทหนึ่งควรใช้
 คำขึ้นต้น จดหมายว่าอย่างไร
 ก. เรียน.....ผู้จัดการบริษัท
 ข. ถึง.....ผู้จัดการบริษัทที่นับถือ
 ค. กราบ.....ผู้จัดการบริษัทที่เคารพ
 ง. กราบเรียน.....ผู้จัดการบริษัทที่
 เคารพอย่างสูง
27. ดอกใช้ทำยา
 ทำสีย้อมผ้า บางดอกกินกัน
 สกัดถุกวิธี จะมีน้ำมัน
 ดอกงามครบครัน ประดับบ้านเมือง
 ข้อความนี้เป็นคำประพันธ์ประเภทใด
 ก. กลอนสุภาพ
 ข. กาพย์ยานี
 ค. โคลงสี่สุภาพ
 ง. กาพย์สุรางคนางค์
28. รอยเท้าพ่อแม่ได้ เหยียบลง ไฉไล
 เพียงแค่ฝุ่นธุลีผง ค่าไร
 กราบรอยท่านมิ่งมั่ง คลอไฉนา
 กายสิทธิ์ใส่เกล้าไว้ เพื่อให้ขวัญขลัง

ข้อความนี้เป็นคำประพันธ์ประเภทใด

- ก. กาพย์ยานี
- ข. กลอนสุภาพ
- ค. โคลงสี่สุภาพ
- ง. กาพย์สุรางคนางค์

29. ลอยเรือล่องนาวา น้ำท่วมมาสองฝั่งคลอง
ด่าพี่ขะนอง สังกลิณคลุ้มเหมือนน้ำคร่ำ
ข้อความนี้เป็นคำประพันธ์ประเภทใด

- ก. กาพย์ฉกัณ
- ข. กาพย์ยานี
- ค. กลอนสุภาพ
- ง. กาพย์สุรางคนางค์

อ่านข้อความนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 30-32

บรรพบุรุษของไทยแต่โบราณ ปกบ้านป้องเมืองคุ้มเหยา
เสียเลือดเสียเนื้อมิใช่เบา หน้าที่เรารักษาสืบไป
ลูกหลานเหลนโหลนภายหน้า จะได้มีสุธาอาศัย
อนาคตจะต้องมีประเทศไทย มียอมให้ผู้ใดมาทำลาย

30. กลอนนวรรคใดเป็นใจความสำคัญของกลอน
บทแรก

- ก. หน้าที่เรารักษาสืบไป
- ข. ปกบ้านปกเมืองคุ้มเหยา
- ค. เสียเลือดเสียเนื้อมิใช่เบา
- ง. บรรพบุรุษของไทยแต่โบราณ

31. กลอนนวรรคใดเป็นใจความสำคัญของ

กลอนบทที่สอง

- ก. จะได้มีสุธาอาศัย
- ข. มียอมให้ผู้ใดมาทำลาย
- ค. อนาคตจะต้องมีประเทศไทย
- ง. ลูกหลานเหลนโหลนภายหน้า

32. ใจความสำคัญของกลอนนี้คือข้อใด

- ก. เรามีหน้าที่รักษาแผ่นดินไว้เพื่อ
อนาคต
- ข. เรามีหน้าที่รักษาแผ่นดินไว้ให้ลูก
หลานไม่ให้ใครมาทำลาย
- ค. บรรพบุรุษของไทยเสียเลือดเนื้อเพื่อ
รักษาแผ่นดินไว้ให้ลูกหลาน
- ง. บรรพบุรุษรักษาแผ่นดินไว้ให้เรา เรา
มีหน้าที่รักษาไว้ให้ลูกหลานต่อไป

33. "อ้ออรุณอ่อนล้าทิวาจรัส

สารพัดภพผ่องครองไสว

เรารอคอยอรุณแจ้งแหล่งฤทัย

ซึ่งเกิดได้เมื่อมนุษย์หยุดกรรมแล้ว"

ข้อความนี้สรุปสาระสำคัญได้ว่าอย่างไร

- ก. โลกจะมีความสุข เมื่อคนหยุดทำ
ความชั่ว
- ข. โลกจะสว่างไสว เมื่อมนุษย์ไม่ทำชั่ว
- ค. เรารอคอยแสงสว่าง ซึ่งเกิดได้เมื่อคน
หยุดทำชั่ว
- ง. คนทำความชั่วทำให้โลกมืดมิดไร้
แสงอาทิตย์และแสงจันทร์

34. ข้อความใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. คนที่มาอยู่กับพี่ชาย
- ข. เชนน่าสงสารเหลือเกิน
- ค. วันนี้ไปงานศพลูกสาวป่าทองจันทร์
- ง. เธอกินยาฆ่าแมลงชนิดร้ายแรงเข้าไป

35. “คนที่รู้ว่าเป็นโรคเอดส์ โลกทั้งโลกเหมือนหยุดหมุน ความฝันอันงดงามสลายลงในพริบตา ชีวิตว่างเปล่าเหมือนถูกทอดทิ้ง ความหวังทุกอย่างหมดสิ้น สภาพกายไม่ต่างอะไรกับซากศพ”

จากข้อความนี้ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง

- ก. คนที่รู้ตัวว่าเป็นโรคเอดส์
- ข. โลกทั้งโลกเหมือนหยุดหมุน
- ค. ชีวิตว่างเปล่าเหมือนถูกทอดทิ้ง
- ง. ความฝันอันงดงามสลายลงในพริบตา

36. “ถึงจะมีจะจน ก็เป็นคนเหมือน ๆ กัน ขอเศษสตางค์แบ่งปัน หนูน้อยกำนัล ด้วยพวงมาลัย”

ข้อความนี้ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างไร

- ก. เด็กชายพวงมาลัยคือ ขอทานจำเป็น
- ข. คนเหมือนกันไม่ควรดูถูกเหยียดหยามกัน
- ค. การขายพวงมาลัยเป็นอาชีพสุจริตควรส่งเสริม
- ง. เด็กชายพวงมาลัยน่าสงสารควรได้รับการช่วยเหลือ

37. “ยุคนี้ก็ยังเป็นยุคที่มีอัตราการว่างงานสูงที่สุด สูงกว่ายุคใด ๆ และไม่มีทีท่าจะลดลง แต่อย่างใด การทำมาหากินก็ฝืดเคืองเหมือนเดิม ยิ่งยุคค่าเงินบาทลอยตัวพ่อแม่บ่นว่าเงินไม่พอใช้”

ข้อความนี้ผู้เขียนมีความคิดเห็นอย่างไร

ก. ประชดประชันสังคม

- ข. แสดงความห่วงใยคนว่างงาน
- ค. แสดงความเห็นใจผู้เป็นพ่อแม่
- ง. ดำเนิน การทำงานของรัฐบาล

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 38

“ขอให้ลูกตั้งใจอย่างดี ทุกวิชา แต่ละวิชามีประโยชน์ทั้งนั้น ลูกเสียเงินไปแล้ว ขอให้ลูกเอาวิชา แลกเปลี่ยนมาให้ได้ เงินนั้นถ้าลูกไม่ยอมเสียไป กับวิชาก็ต้องเสียไปทางอื่น เช่น เสื้อผ้าและอาหารอันเป็นสิ่งไม่จริงยั่งยืนอะไร แต่วิชาความรู้เป็นสิ่งยั่งยืนติดตัวลูกไปจนตาย ใช้เท่าไรไม่หมด ยิ่งขุดยิ่งพบ การใช้เงินแลกวิชาความรู้บัณฑิตจึงสรรเสริญกันนัก และก็ขอให้ลูกระลึกไว้เสมอว่า เงินแต่ละบาทนั้นเป็นหยาดเหงื่อแรงงานของพ่อแม่ พ่อไม่ได้ทวงบุญคุณ แต่พ่อพูดเพื่อให้ลูกใช้เงินคุ้มค่าสมค่าของมัน คือให้เป็นประโยชน์ที่สุด พยายามเอาชนะตนเอง อย่าฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย”

38. สาระสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. บัณฑิตย่อมยกย่องผู้ที่ใช้เงินแลกวิชาความรู้
- ข. ขอให้ลูกใช้เงินให้คุ้มค่าด้วยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- ค. วิชาความรู้เป็นสิ่งยั่งยืนติดตัวไปจนตายใช้เท่าไรไม่หมด
- ง. เงินที่ส่งให้ลูกเรียนแต่ละบาทคือหยาดเหงื่อแรงงานของพ่อแม่

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 39

“ความยากแค้น ความยากไร้ และสภาพแวดล้อม ที่ด้อยโอกาสของคนในชนบทคือสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง ของปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม การแก้ปัญหาจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่จะต้องมีการจัดระบบการจัดการใช้ทรัพยากรชุมชนหรือท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม นอกจากนี้ยังมีมาตรการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้พัฒนาศักยภาพ จินตนาการ และพลังความคิดที่มีอยู่ในชุมชนอย่างเต็มกำลังเพื่อจะสามารถระดมพลังความคิดและภูมิปัญญาเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

39. ข้อใดเป็นลักษณะของข้อความข้างต้น

- ก. อธิบายสาเหตุและผลลัพธ์ของปัญหา
- ข. บอกที่มาของปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไข
- ค. อธิบายที่มาของปัญหาและผลสืบเนื่องที่ตามมา
- ง. บอกสาเหตุและอธิบายถึงแนวทางที่เป็นไปได้

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 40

“คนตกปลา ตกปลาได้ตัวหนึ่ง เขาปลดมันออกมาจากเบ็ด และเกือบที่จะใส่มันลงไปในข้องของเขาอยู่แล้ว ปลาตัวนั้นก็เอ่ยร้องขอชีวิตขึ้นมาว่า “ได้โปรดเกิดท่านผู้ใจบุญ ขอให้

ปล่อยข้าลงสู่น้ำ ตามเดิมด้วยเถิด” “อะไรนะ” คนตกปลาพูด “เจ้าจะให้ข้ากระทำการที่โง่เขลาอย่างนั้นนะรี เพื่ออะไรกันล่ะ” ก็เพราะว่าตัวของข้ายังเล็กอยู่ เปลาประโยชน์ที่ท่านจะนำไปเป็นอาหารยามนี้ ถ้าท่านปล่อยข้าลงไปในแม่น้ำไม่ช้าก็เดี๋ยวก็โตขึ้น ภายในหนึ่งปีเมื่อท่านจับข้าในตอนนั้นแล้วจะถือท่านจะได้รางวัลงามๆ ของข้าเลยทีเดียวละ” “ก็อาจจะเป็นอย่างที่เจ้าว่า” คนตกปลาพูด “แต่ข้ามั่นใจว่าจะจับในขณะที่ยังมีโอกาสมากกว่าจะปล่อยเจ้าไป และหาโอกาสที่จับเจ้ายากขึ้นไปอีก”

40. คนตกปลากระทำตามสำนวนใด

- ก. สิบเบี้ยใกล้มือ
- ข. น้ำขึ้นให้รีบตัก
- ค. ปลาใหญ่กินปลาเล็ก
- ง. ปลาหมอตายเพราะปาก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาภาษาไทย ท 203

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542

ใช้คำประพันธ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 1

“อันความกรุณาปรานี จะมีใครบังคับก็หาไม่
หลั่งมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุราลัยสู่
แดนดิน”

1. คำนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานของคำประพันธ์นี้
คือข้อใด

ก. แดนดิน
ข. ฝนอันชื่นใจ
ค. ฟากฟ้าสุราลัย
ง. ความกรุณาปรานี

ข้อ 2-3 ให้ใช้คำที่เหมาะสมเติมในช่องว่าง

2. เขาจะรีบไปไม่ควร.....เขาไว้ให้ชักช้า

ก. กีดกัน
ข. ขัดขวาง
ค. ห้ามปราม
ง. หน่วงเหนี่ยว

3. เขาจอดรถ.....การจราจร

ก. กีดกัน
ข. กางกัน
ค. ขัดขวาง
ง. กีดขวาง

4. ข้อใดเป็นลักษณะนามของเลื่อย

ก. อัน
ข. ปั่น
ค. ปาก
ง. เล่ม

5. ข้อใดใช้ลักษณนามไม่ถูกต้อง

ก. พ่อซื้อร่มใหม่ 1 คัน
ข. สามเณรรูปนี้อายุน้อย
ค. เขาทำกระดาดสามแผ่น
ง. ฟันของแดงขึ้นใหม่อีก 2 ซีก

ใช้ข้อความนี้ตอบคำถามข้อ 6

ความรักอันใด แม่รักเท่าไหน ยังไม่ยั่งยืน
เช่น รักคู่รัก แม่รักจักกลืน ยังอาจขมขื่น ขึ้น
ได้ภายหลัง แต่ความรักชาติ รักแสนพิศวาส
รักสุดกำลังก่อเกิดมานะ ยอมสละชีวิตรักจน
กระทั่งหมดเลือดเนื้อเรา

6. “หมดเลือดเนื้อเรา” คำว่า “เรา” เป็นคำ
ชนิดใด

ก. สันธาน
ข. วิเศษณ์
ค. บุพบท
ง. สรรพนาม

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7

7. “จะประกอบงานใดต้องใจมั่น

ไม่แปรผันรวนเรทำเหหัน

ต้องมุ่งจิตคิดก้าวหน้าอย่าผัดวัน

อย่ามัวผ่นรอให้เขามาเอาใจ

อย่าเพียงแต่หมายมั่นว่าพรุ่งนี้

ว่าฤกษ์ดีฤกษ์งามตามสมัย

พรุ่งนี้นั้นเหมือนโจรปล้นทรัพย์ไป

โจรที่ไหนใครจะมาเมตตาเอย”

ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

- ก. จะประกอบงานใดต้องใจมัน
- ข. โจรที่ไหนใครจะมาเมตตาเออ
- ค. พรุ่งนี้นั้นเหมือนคนปล้นทรัพย์ไป
- ง. ต้องมุ่งจิตคิดก้าวหน้าอย่าผัดวัน

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8

การศึกษาจะต้องสร้างคนให้มีความสุข เพราะความสุขเป็นแกนของจริยธรรม ในทางพระพุทธศาสนานั้นคนมีจริยธรรม ได้ต้องมีความสุขเป็นหลักด้วย ถ้าคนไม่มีความสุขแล้วจะมีจริยธรรมได้ยาก คนที่มีความสุข ย่อมมีความโน้มเอียงที่จะแผ่ความสุขไปให้แก่ผู้อื่น ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม

8. ข้อความนี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างอะไรกับอะไรเป็นสำคัญ
- ก. ความสุขกับคน
 - ข. การศึกษากับคน
 - ค. การศึกษากับความสุข
 - ง. ความสุขกับจริยธรรม

9. “เรื่อยเรื่อยมารอนรอน ทิพากระดกต่ำ
สนธยาจะใกล้ค่ำ คำนิ่งหน้าเจ้าตราตรู
เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง นกบินเฉียงไปทั้งหมู่
ตัวเดียวมาพลัดคู่ เหมือนผีผู้เดียวดาย
เห็นฝูงยุงรำพ้อน คิดบังอรร่อนรำกราย
สร้อยทองย่องเยื้องชาย เหมือนสายสวาทนาค
นายจร”

คำประพันธ์นี้เป็นคำประพันธ์ประเภทใด

- ก. ร่าย
- ข. ลิลิต
- ค. ฉันท์
- ง. กาพย์

10. ข้อใดเป็นวิธีการย่อความที่ถูกต้อง
- ก. สรุปรวมทั้งเรื่องครั้งเดียว

- ข. ใช้สำนวนเดิมที่ผู้เขียนเดิมเขียนไว้
- ค. ขณะอ่านควรตั้งคำถามว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรอย่างไร
- ง. ตัดประโยคออกพอสมควรแล้วเอาข้อความที่เหลือมาเขียนรวมกัน

11. ในกรณีที่จะย่อความถ้าเป็นศัพท์ยากควรทำอย่างไร

- ก. คงคำศัพท์ไว้อย่างเดิม
- ข. แปลเป็นคำง่ายที่เข้าใจกันทั่วไป
- ค. คงศัพท์เดิมไว้แล้ววงเล็บคำแปลไว้
- ง. แปลเป็นคำศัพท์ง่ายแล้ววงเล็บคำเดิมไว้

12. การขึ้นต้นย่อความควรทำอย่างไร

- ก. บอกจุดประสงค์ของผู้ย่อ
- ข. บอกที่มาของข้อความที่นำมาย่อ
- ค. บอกใจความสำคัญของเรื่องที่ย่อ
- ง. บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนข้อความนั้น

13. ถ้าจะย่อจดหมายควรเขียนคำนำอย่างไร

- ก. ย่อจดหมายของ...ลงวันที่...ความว่า
- ข. ย่อจดหมายถึง...ของ...เรื่อง....ความว่า
- ค. ย่อจดหมายของ...ถึง...ลงวันที่...ความว่า
- ง. ย่อจดหมายของ...ถึง....จาก.....ความว่า

14. ถ้าเรื่องที่ย่อเป็นเรียงความควรเขียนคำนำอย่างไร

- ก. ย่อเรียงความของ...เรื่อง....ความว่า
- ข. ย่อเรียงความเรื่อง....ของ....ความว่า
- ค. ย่อเรียงความของ.....เรื่อง....ลงวันที่....ความว่า

- ง. ย่อเรียงความของ...เรื่อง....ตัดตอนมาจาก
.....ความว่า
15. “ส่วนที่เป็นการประมวลความคิด” คือข้อใด
ก. สรุป
ข. คำนำ
ค. เนื้อเรื่อง
ง. คำนำและสรุป
16. “ส่วนที่จะสื่อความไปถึงผู้อ่านประกอบด้วยข้อเท็จจริง เหตุผล วรรณคดีต่าง ๆ “ เราเรียกส่วนนี้ของเรียงความว่าอย่างไร
ก. สรุป
ข. คำนำ
ค. เนื้อเรื่อง
ง. เนื้อเรื่องและสรุป
17. “ส่วนที่จะมีผลทำให้ผู้อ่านอยากอ่านเรียงความของเราต่อไปคือส่วนใดของ เรียงความ”
ก. สรุป
ข. คำนำ
ค. เนื้อเรื่อง
ง. เนื้อเรื่องและสรุป
18. ถ้าจะเขียนเรียงความเรื่อง “ชีวิตของข้าพเจ้า” ควรเริ่มต้นหัวข้อแรกในเนื้อเรื่องอย่างไร
ก. ของเล่นที่อยากได้
ข. ความหวังในอนาคต
ค. ประวัติชีวิตในวัยเด็ก
ง. การศึกษาในระดับประถม
19. ถ้าจะเขียนสรุปเรียงความเรื่อง “ชีวิตของข้าพเจ้าควรเขียนเกี่ยวกับเรื่องใด
ก. อนาคตของข้าพเจ้า
ข. การศึกษาที่ข้าพเจ้าคาดหวัง
ค. อาหารที่ข้าพเจ้าชอบรับประทาน
ง. ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อข้าพเจ้า
20. ข้อใดเป็นลักษณะของประกาศทั่วไป
ก. เขียนตามแบบ
ข. ใจความถูกต้องชัดเจน
ค. ใช้โวหารแบบอธิบายบรรยาย
ง. ลำดับความตามเหตุตามผล
21. ข้อใดไม่จัดเป็นประกาศทั่วไป
ก. ประกาศของหาย
ข. ประกาศขายของ
ค. ประกาศรับสมัครงาน
ง. ประกาศที่เขียนตามแบบทางราชการกำหนด
- อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22
- ขอเชิญฟังการอภิปรายพิเศษ “หลักสูตรการโรงแรมในประเทศสวีเดน”
วันเสาร์ที่ 25 กรกฎาคม 2537 เวลา 15.00 น.
ณ ห้องบาคาร่า โรงแรมตะวันนารามาตา ที่นั่งมีจำนวนจำกัด ติดต่อขอรายละเอียดได้ที่สำนักงานเอ็ดเวิร์ดส กรุงเทพฯ ชั้น 3 ห้อง 46 อาคารไดมอนด์ 427 สีลมฯ กรุงเทพฯ 10500 โทร 231-5150-2
22. ประกาศนี้มีลักษณะเป็นประกาศชนิดใด
ก. ประกาศเชิญชวน
ข. ประกาศแจ้งความ
ค. ประกาศรับสมัครงาน
ง. ประกาศแจ้งให้ทราบ
23. ข้อใดเป็นคำประกาศให้มารับของคืนที่ดีที่สุด
ก. กระเป๋าสตางค์ใครหายให้มารับคืนได้
ข. กระเป๋าสตางค์ของใครหายมารับคืนที่ห้องผู้อำนวยการ
ค. ผู้ใดทำกระเป๋านั่งจรเข้สีน้ำตาลหายมารับคืนได้ที่ฝ่ายปกครอง

ง. ผู้ใดทำกระเป๋าน้ำจืดใส่ สีสันตาลลายข้างใน
มีเงินอยู่ 100 บาท พร้อมกุญแจตกหายในห้องน้ำ
ตึกหนึ่ง ให้มารับคืนที่ห้องธุรการ

24. ข้อใดไม่ใช่จดหมายกิจธุระ

- ก. จดหมายลาป่วย
- ข. จดหมายถึงเพื่อน
- ค. จดหมายสั่งซื้อหนังสือ
- ง. จดหมายขอทราบระเบียบการสมัครสอบ

อ่านจดหมายนี้แล้วตอบคำถามข้อ 25-26

ที่บ้านพัก

วันที่ 4 สิงหาคม 2542

แป้นเพื่อนรัก

นานแล้วที่เราไม่ได้เขียนจดหมายถึงกันเลย
เป็นอย่างไรบ้างผมคิดถึงแป้นมาก เพื่อนคนอื่นก็ไม่ได้
ได้ข่าวคราวกันเลย เขียนหายกันไปหมด ได้รับจด
หมายฉบับนี้แล้ว ส่งข่าวให้ทราบด้วยนะ แป้นสบาย
ดีใช่ไหม ผมสบายดี ถ้าพบเพื่อนคนอื่นก็บอกให้ส่ง
ข่าวด้วยนะ ผมจะรอฟังข่าว ฝากความระลึกถึงคุณ
พ่อคุณแม่ของแป้นด้วย ถ้าว่างผมจะไปกราบท่าน

รักและ.....

เกิด

25. จดหมายฉบับนี้มีข้อบกพร่องอย่างไร

- ก. คำขึ้นต้น
- ข. คำลงท้ายไม่มี
- ค. เขียนวันที่ไม่ถูกต้อง
- ง. ไม่มีคำตอบลงท้ายที่อยู่ไม่ชัดเจน

26. ควรเติมข้อความใดลงในช่องว่างที่เว้นไว้

- ก. หวังดี ค. จริงใจ
- ข. คิดถึง ง. เป็นห่วง

27. ข้อใดเป็นคำขึ้นต้นถึงญาติผู้ใหญ่ได้
เหมาะสมที่สุด

- ก. เรียนคุณป้าหน่อย
- ข. กราบคุณป้าแดงครับ
- ค. กราบเรียนคุณป้าแดงที่เคารพครับ
- ง. กราบระลึกถึงคุณป้าแดงที่เคารพครับ

28. ข้อใดใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ผิด

- ก. เขาทักฉันว่าสวัสดิ์ครับ!
- ข. เสียงปืนลั่นดัง แะ!
- ค. โอ๊ย! ยิ่งเล่ายิ่งตื่นเต้น
- ง. เขาร้องไห้โฮ! ไชโย! ฉันดีใจจัง

29. ข้อใดใช้เครื่องหมายไม้ยมกไม่ถูกต้อง

- ก. เขาว่าฉันต่าง ๆ นา ๆ
- ข. ใคร ๆ ก็ชอบความสบาย
- ค. ปากกาตัวนี้เขียนคล่องดีจริงๆ
- ง. เขาขยันออกกำลังกายทุก ๆ วัน

30. ข้อใดใช้ไปยาลน้อยได้ถูกต้อง

- ก. กรุงเทพฯ
- ข. สะพานกรุงเทพฯ
- ค. กรุงเทพมหานคร
- ง. โรงเรียนพระนครฯ พิมพ์ดีด

31-34 คำราชาศัพท์ในข้อใดที่เหมาะสม
ที่จะนำมาเติมในช่องว่าง

31. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่.....ไปยังสวน

อัมพร เพื่อ.....ปริญญาบัตรแก่นักศึกษา

- ก. ทรงดำเนิน ประทาน
- ข. ทรงเสด็จดำเนิน ทรงประทาน
- ค. เสด็จพระดำเนิน ทรงพระราชทาน
- ง. เสด็จพระราชดำเนิน พระราชทาน
สังฆราช

32. สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก...แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
- ก. ถวายพระพร
ข. เจริญพระพร
ค. ทูลถวายพระพร
ง. กราบถวายพระพร
33. พระภิกษุมีไป.....ที่ทำน้าหน้าวัด ไม่ช้าก็เกิด....ขึ้น
- ก. สรงน้ำ ป่วย
ข. สรงน้ำ ประชวร
ค. สรงน้ำ อาพาธ
ง. สรงน้ำ ทรงอาพาธ
34. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง
- ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงพระราชดำเนินไปเปลี่ยนเครื่องทรงฤดูร้อนพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร
- ข. สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จนิวัติจากพระตำหนักภูพิงค์ราชนิเวศน์สู่กรุงเทพมหานคร
- ค. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ
- ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จแทนพระองค์ไปพระราชทานปริญญาบัตร

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 35-36

“จงเคารพและเข้าใจในการดำรงอยู่ของแต่ละสังคม จงเคารพในกระบวนการความคิดและการตัดสินใจของคนแต่ละกลุ่ม แล้วเราจะพบความเป็นหนึ่งของแต่ละผู้คน เหมือนไม้ทุกต้นย่อมมียอดของมันเอง”

35. ข้อความข้างต้นเหมาะสมที่จะเป็นบทสรุปของบทบรรยายเรื่องใด
- ก. การพัฒนาสังคม
ข. การทำงานร่วมกัน
ค. เสรีภาพส่วนบุคคล
ง. ศักยภาพของมนุษย์
36. “เหมือนต้นไม้ทุกต้นย่อมมียอดของมันเอง” คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึง ข้อใด
- ก. เอกลักษณะของแต่ละบุคคลในสังคม
ข. ลักษณะเฉพาะของสังคมที่แตกต่างกัน
ค. ความคิดและการตัดสินใจของคนในกลุ่ม
ง. ความเป็นไปและคงอยู่ตามลักษณะสังคมทุกสังคม

อ่านข้อความนี้ตอบคำถามข้อ 37

ข่าวจากจังหวัดสมุทรสงครามแจ้งว่า เกษตรกร ตำบลบางนกแขวกและบางคนก็อำเภอบางคนก็ จำนวน 200 คน ได้อาสาเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ก่อนปล่อยลงแม่น้ำ ซึ่งจากจำนวนเกษตรกรที่กล่าวมาเลี้ยงกุ้งทั้งหมด 4 แสนตัวใช้ระยะเวลาเลี้ยง 3 เดือน คาดว่าเปอร์เซ็นต์การรอดตายจะมากกว่าที่ปล่อยในช่วงที่ผ่านมา การเลี้ยงกุ้งในลักษณะดังกล่าว เกษตรกรมีความต้องการที่จะเลี้ยง

เองโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้นเป็นงานอาสา
เพื่อบำรุงพันธุ์และเพิ่มปริมาณกุ้งให้มีมากขึ้นใน
ธรรมชาติ

37. คำถามใดที่ไม่อาจหาคำตอบได้จากข่าว
ข้างต้น

- ก. ใคร ข. ทำอะไร
ค. ทำเมื่อใด ง. ทำที่ไหน

อ่านข้อความนี้ตอบคำถามข้อ 38

ทุกวันนี้คนส่วนใหญ่มักมีความเข้าใจว่า
การพัฒนาเศรษฐกิจ คือ การสร้างความเจริญเติบโต
ให้กับเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นความ
เข้าใจผิดที่ส่งผลให้เศรษฐกิจของบ้านเราเติบโตแบบ
ลุ่ม ๆ ดอน ๆ เสมอมา ไม่อาจทัดเทียมกับประเทศ
เพื่อนบ้านในแถบเดียวกันได้

ความหมายที่แท้จริงของการพัฒนาเศรษฐกิจคือ
การเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในทุกๆ ด้าน
ไม่ว่าจะเป็นการค้าขายกับต่างประเทศ เสถียรภาพ
ทางการเงิน

มาตรฐานการครองชีพของประชาชนและสภาพแวดล้อม
ในสังคมและสิ่งหนึ่งที่จะล้มเสียมิได้คือการมี
ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูง ซึ่งคนส่วนใหญ่ มัก
จะล้มความสำคัญของสิ่งนี้ไปเสียสิ้น

38. ข้อความนี้ควรให้ชื่อเรื่องว่าอย่างไร

- ก. วิธีการพัฒนาเศรษฐกิจ
ข. ผลของการพัฒนาเศรษฐกิจ
ค. การสร้างความเจริญเติบโตให้กับเศรษฐกิจ
ง. ความหมายที่แท้จริงของการพัฒนา
เศรษฐกิจ

อ่านข้อความนี้ตอบคำถามข้อ 39

ในสังคมที่วัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วย
“ราคา” เราจะพบว่าบุคคลที่มีราคาโดยไม่มีความ

และบุคคลที่มีค่าโดยไม่มีความนั้น มีให้เห็น
กลาดเกลื่อนจะจับปวดยู่บ้างก็ตรงที่คนที่มี
ราคานั้นเป็นที่ยอมรับมากกว่าคนที่มีค่า คนที่
มีความรู้สูงๆ ชนิดที่สามารถขายความรู้ความ
ชำนาญได้ในราคาดีเป็นเงินเดือนเรือนหมื่น
เรือนแสนเป็นที่ชื่นชมอยากจะได้เอาร่างกัน
โดยไม่มีความถามว่าความรู้ราคาแพงเหล่านั้น
ทำให้คนผู้นั้นมี “ค่า” ได้จริงหรือไม่ ในขณะที่
เดียวกันบุคคลผู้มีค่าแต่ไม่มีราคา เพราะไม่
เคยขายความคิดหรือหลักการ แม้จะมีผู้
พยายามซื้ออยู่ตลอดเวลาก็ตามนั้นเป็นบุคคล
ที่สังคมเราตระหนักถึง มากน้อยแค่ไหน ใน
เมื่อ “ค่า” ในยุคสมัยนี้สับสนปนเปววัน “ค่า”
ด้วยราคาของเงินทั้งนั้น

39. ผู้เขียนมีน้ำเสียงอย่างไรเมื่อพูดถึงคนที่มี
ค่าแต่สังคมไม่ยอมรับ

- จ. เจ็บใจ ข. เศร้าใจ
ค. ขมขื่นใจ ง. ท้อแท้ใจ

อ่านข้อความนี้ตอบคำถามข้อ 40

การที่รถยนต์ปล่อยแก๊สพิษต่างๆ ออกมา
นั้นได้ก่อให้เกิดผลร้ายแก่ชีวิตสุขภาพและ
อนามัยของประชาชน ซึ่งนับว่าเป็น
อาชญากรรมอย่างหนึ่ง และเป็นอาชญากรรม
ที่ร้ายแรงยิ่งกว่าอาชญากรรมอื่นใด เพราะผู้ที่
เจ็บป่วยหรือเสียชีวิตโดยเป็นผลมาจากอากาศ
เป็นพิษนี้ เป็นผู้เสียหายที่เรียกร้องค่าเสียหาย
จากใครไม่ได้และก็ไม่สามรถจะเป็นเจ้าทุกข์
แจ้งความเอาผิดกับผู้กระทำผิดผู้ใดได้ เพราะ
บ้านเมืองเรายังไม่มีกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่คุ้ม
ครองประชาชนเหมือนอย่างในประเทศที่เจริญ
แล้ว

40. ผู้เขียนใช้วิธีการใดโน้มน้าวใจผู้อ่านให้ยอมรับ
ความคิดเห็นของตน
- ก. ใช้เหตุผล ข. ใช้การเปรียบเทียบ
 - ค. ให้เหตุผลและการเปรียบเทียบ
 - ง. สร้างภาพให้ดูเป็นสถานการณ์ที่รุนแรง

แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามวัดความสนใจฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. การตอบแบบสอบถามแต่ละข้อจะไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนแต่ประการใด นักเรียนมีอิสระในการตอบอย่างเต็มที่ ผลการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางการศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต่อไป

3. วิธีตอบแบบสอบถามวัดความสนใจ แต่ละข้อจะมีช่องว่างให้นักเรียนเลือกตอบ 5 ช่อง คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับความสนใจของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะหยิบหนังสือภาษาไทยมาอ่าน					
2	ในชั่วโมงภาษาไทยข้าพเจ้าเรียนอย่างมีความสุข					
3	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานในวิชาภาษาไทยตามที่ได้ รับมอบหมาย					
4	ในชั่วโมงภาษาไทยข้าพเจ้าตั้งใจเรียน					
5	ข้าพเจ้าจะกระตือรือร้น เมื่อถึงเวลาทำงานกลุ่ม					
6	ข้าพเจ้าให้ความสนใจในวิชาภาษาไทย					
7	ข้าพเจ้าพยายามสอบถามอาจารย์เมื่อพบปัญหา ในการเรียนวิชาภาษาไทย					
8	ข้าพเจ้าจะรีบยกมือตอบคำถามในชั่วโมงภาษาไทย เมื่อครูขออาสาสมัคร					
9	ข้าพเจ้าสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนภาษาไทย					
10	ข้าพเจ้าส่งงานทันตามเวลาที่อาจารย์กำหนด					
11	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำการบ้านวิชาภาษาไทย ข้าพเจ้าจะรีบทำให้เสร็จ					
12	เมื่อขาดเรียนวิชาภาษาไทยข้าพเจ้าจะศึกษาการทำ บทเรียนด้วยตนเองและสอบถามเนื้อหาที่ไม่เข้าใจจาก ผู้สอน					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	ข้าพเจ้าจะพยายามแก้ไขแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทย ที่ทำผิดให้ถูกต้อง					
14	ข้าพเจ้าจะทบทวนบทเรียนภาษาไทยที่เรียนมาแล้ว และอ่านบทเรียนที่จะเรียนต่อไปโดยครูไม่ต้องสั่ง					
15	ข้าพเจ้าซักถามปัญหาภาษาไทยกับอาจารย์เมื่อ ไม่เข้าใจในเนื้อหา					
16	ข้าพเจ้ามักจะปรึกษากับเพื่อนในเรื่องที่ไม่เข้าใจในการ เรียนภาษาไทย					
17	ข้าพเจ้าพยายามฝึกทักษะต่าง ๆ ทางภาษาไทย ที่จำเป็นในการสื่อสาร					
18	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนวิชาภาษาไทยแล้วพยายามใช้ ภาษาไทยให้เหมาะสมกับบุคคล					
19	ข้าพเจ้าพยายามติดตามขอทราบคะแนนวิชาภาษาไทย ของตนหลังจากปฏิบัติกิจกรรมแล้ว					
20	ข้าพเจ้าพยายามแสดงความสามารถของตนในวิชา ภาษาไทยอยู่เสมอจากการทำแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาให้ เรียนดีขึ้น					

ภาคผนวก ค.

- คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
- คุณภาพของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
- คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
ของกลุ่มทดลองและควบคุม
- คะแนนแบบวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ชุดที่ 1

ตาราง 10 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ ตามลำดับดังนี้

ข้อที่	P_H	P_L	P	r	ข้อที่	P_H	P_L	P	r
1	0.85	0.62	0.74	0.29	21	0.77	0.55	0.66	0.25
2	0.70	0.33	0.52	0.37	22	0.51	0.18	0.34	0.36
3	0.85	0.44	0.66	0.45	23	0.55	0.25	0.40	0.31
4	0.66	0.44	0.55	0.23	24	0.66	0.37	0.52	0.29
5	0.92	0.66	0.80	0.38	25	0.85	0.66	0.76	0.25
6	0.51	0.22	0.36	0.31	26	0.77	0.29	0.53	0.48
7	0.48	0.07	0.25	0.52	27	0.62	0.11	0.34	0.55
8	0.59	0.33	0.46	0.27	28	0.74	0.18	0.45	0.56
9	0.62	0.37	0.49	0.25	29	0.44	0.14	0.28	0.36
10	0.59	0.37	0.48	0.22	30	0.48	0.18	0.32	0.34
11	0.55	0.22	0.38	0.35	31	0.55	0.18	0.36	0.40
12	0.48	0.25	0.36	0.25	32	0.66	0.25	0.45	0.42
13	0.59	0.18	0.38	0.43	33	0.51	0.18	0.34	0.36
14	0.37	0.14	0.25	0.30	34	0.77	0.51	0.64	0.28
15	0.77	0.33	0.55	0.45	35	0.59	0.29	0.44	0.31
16	0.74	0.55	0.65	0.21	36	0.48	0.22	0.35	0.29
17	0.44	0.18	0.30	0.30	37	0.62	0.25	0.43	0.38
18	0.81	0.37	0.60	0.46	38	0.62	0.22	0.41	0.41
19	0.59	0.25	0.42	0.35	39	0.62	0.33	0.47	0.20
20	0.88	0.33	0.62	0.57	40	0.44	0.07	0.23	0.49

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยเท่ากับ 0.79 (ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียน จำนวน 100 คน)

คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ชุดที่ 2

ตาราง 11 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ ตามลำดับดังนี้

ข้อที่	P_H	P_L	P	r	ข้อที่	P_H	P_L	P	r
1	0.70	0.29	0.49	0.41	21	0.88	0.48	0.70	0.46
2	0.59	0.07	0.30	0.59	22	0.85	0.44	0.66	0.45
3	0.81	0.62	0.72	0.23	23	0.62	0.37	0.49	0.25
4	0.74	0.55	0.65	0.21	24	0.70	0.37	0.54	0.34
5	0.51	0.11	0.29	0.47	25	0.66	0.22	0.43	0.45
6	0.81	0.48	0.65	0.36	26	0.96	0.77	0.88	0.39
7	0.74	0.40	0.57	0.35	27	0.92	0.66	0.80	0.38
8	0.81	0.29	0.56	0.52	28	0.62	0.33	0.47	0.20
9	0.70	0.44	0.57	0.27	29	0.48	0.29	0.38	0.20
10	0.74	0.40	0.57	0.35	30	0.81	0.44	0.63	0.40
11	0.74	0.22	0.48	0.52	31	0.85	0.51	0.69	0.39
12	0.66	0.33	0.49	0.33	32	0.70	0.40	0.55	0.31
13	0.81	0.33	0.58	0.49	33	0.74	0.37	0.56	0.38
14	0.51	0.25	0.38	0.28	34	0.51	0.29	0.40	0.23
15	0.48	0.29	0.38	0.20	35	0.55	0.25	0.40	0.31
16	0.66	0.07	0.33	0.64	36	0.55	0.18	0.36	0.40
17	0.48	0.22	0.35	0.29	37	0.66	0.18	0.41	0.49
18	0.92	0.59	0.77	0.44	38	0.59	0.22	0.40	0.39
19	0.74	0.44	0.59	0.37	39	0.55	0.11	0.31	0.50
20	0.74	0.37	0.56	0.38	40	0.74	0.44	0.59	0.31

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยเท่ากับ 0.88 (ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียน จำนวน 100 คน)

คุณภาพของแบบวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน
วิชาภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ ตามลำดับดังนี้

ข้อที่	X_H	S_H	X_L	S_L	T
1	3.44	0.33	3.20	0.25	1.86
2	3.86	0.57	3.28	0.20	4.12
3	3.52	0.66	3.16	0.47	2.01
4	3.66	0.76	3.00	0.41	3.70
5	3.20	0.93	2.72	0.62	2.29
6	3.32	0.79	2.76	0.35	3.23
7	3.16	1.11	2.56	0.42	3.03
8	2.68	0.91	2.28	0.62	1.92
9	3.56	0.57	3.08	0.24	3.29
10	3.48	1.15	2.76	0.52	3.43
11	3.54	1.11	2.80	0.58	3.47
12	2.90	0.74	2.40	0.25	3.17
13	3.36	0.88	2.80	0.66	2.66
14	2.66	0.84	2.24	0.27	2.52
15	2.96	1.38	2.12	0.52	3.80
16	3.30	1.23	2.80	0.91	2.02
17	2.96	1.05	2.40	0.58	2.65
18	3.34	0.88	2.84	0.55	2.50
19	3.64	1.09	3.00	0.58	3.01
20	3.34	0.96	2.68	0.47	3.37

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย เท่ากับ 0.85

ตาราง 13 แสดงคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	20	26	6	1	17	24	7
2	13	26	13	2	29	31	2
3	28	31	3	3	19	22	3
4	20	28	8	4	14	25	11
5	18	26	8	5	21	23	2
6	15	21	6	6	21	24	3
7	26	31	5	7	23	26	3
8	29	30	1	8	22	24	2
9	24	30	6	9	26	27	1
10	23	28	5	10	22	24	2
11	24	28	4	11	24	25	1
12	19	26	7	12	20	23	3
13	20	27	7	13	20	22	2
14	23	28	5	14	24	26	2
15	23	30	7	15	20	23	3
16	27	30	3	16	21	24	3
17	28	31	3	17	25	27	2
18	24	28	4	18	21	24	3
19	25	30	5	19	20	23	3
20	20	29	9	20	24	26	2
21	20	26	6	21	20	22	2
22	21	25	4	22	28	30	2
23	22	27	5	23	28	30	2
24	24	28	4	24	22	24	2
25	22	27	5	25	22	24	2
26	24	29	5	26	25	30	5
27	26	31	5	27	22	26	4

ตาราง 13 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
28	27	30	3	28	27	30	3
29	21	29	8	29	28	31	3
30	20	27	7	30	23	25	2
31	21	28	7	31	21	24	3
32	23	27	4	32	24	26	2
33	21	26	5	33	21	23	2
34	24	29	5	34	21	24	3
35	25	33	8	35	24	25	1
36	22	32	10	36	23	24	2
37	21	31	10	37	20	23	3
38	25	29	4	38	27	29	2
39	28	35	7	39	20	24	4
40	22	28	6	40	24	26	2
รวม	908	1141	233		903	1013	
$\bar{X}$	22.70	28.53	7		22.58	25.32	
S^2	11.75	6.15			9.94	6.68	

ตาราง 14 แสดงคะแนนวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	75	90	15	1	70	72	2
2	77	89	12	2	80	87	7
3	60	70	10	3	74	78	4
4	80	93	13	4	75	79	4
5	60	71	11	5	71	82	11
6	65	74	9	6	68	77	9
7	70	87	17	7	68	78	10
8	65	75	10	8	78	81	3
9	71	96	25	9	57	81	24
10	60	83	23	10	66	70	4
11	81	82	1	11	76	85	9
12	71	78	7	12	57	71	14
13	70	77	7	13	58	71	13
14	73	80	7	14	57	66	9
15	73	74	1	15	83	83	0
16	63	70	7	16	58	64	6
17	79	86	7	17	51	55	4
18	65	75	10	18	52	60	8
19	73	80	7	19	68	71	3
20	77	89	12	20	51	63	12
21	70	73	3	21	57	62	5
22	71	81	10	22	70	75	5
23	67	73	6	23	52	62	10
24	80	88	8	24	66	69	3
25	66	74	8	25	63	67	4

ตาราง 14 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
26	66	72	6	26	84	87	3
27	64	71	7	27	68	73	5
28	77	93	16	28	79	84	5
29	57	90	33	29	58	64	6
30	58	85	27	30	52	63	11
31	72	74	2	31	67	83	16
32	58	80	22	32	85	85	0
33	54	95	41	33	90	91	1
34	68	97	29	34	59	72	13
35	66	90	24	35	84	87	3
36	61	70	9	36	72	82	10
37	64	79	15	37	74	83	9
38	52	82	30	38	70	72	2
39	65	78	13	39	84	85	1
40	55	71	16	40	70	78	8
รวม	2699	3235	536		2722	2998	276
$\bar{X}$	67.48	80.88			68.05	74.95	
S^2	58.41	67.90			117.99	83.48	

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอน

- | | |
|---|--|
| 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม | ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์ | โรงเรียนสาธิตประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม) |
| 3. อาจารย์ดารา วิชัยพาณิชย์ | โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร
จังหวัดลพบุรี |

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

- | | |
|---|--|
| 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จันทิมา พรหมโชติกุล | สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์ | โรงเรียนสาธิตประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) |
| 3. อาจารย์ดารา วิชัยพาณิชย์ | โรงเรียนท่าวังวิทยาคาร
จังหวัดลพบุรี |

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย

- | | |
|---------------------------------------|--|
| 1. รองศาสตราจารย์ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ | สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |
| 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพชรสุดา เพชรใส | สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี |
| 3. อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี | สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายเสนีย์ แสงดี
วัน เดือน ปีเกิด	19 พฤษภาคม 2516
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	319/120 หมู่บ้านพล รพศ.1 หมู่ 8 ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000 โทร.(036) 652830

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวินิตศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2538	ค.บ. (ภาษาไทย) สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2543	กศ.ม. (วิชาเอกการมัธยมศึกษา สาขาการสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร